

Center of Research
and Communication
for Peace

If You Wish Peace, Care for Justice

Edited by

Tuğrul İlter

Hanife Aliefendioğlu

Nurten Kara

Pembe Behçetoğulları

Yetin Arslan

Metin Ersoy

Ayça Demet Atay

© in this edition Eastern Mediterranean University Press, 2017

© in the individual contributions is retained by the authors

ISBN: 978-605-9595-02 5

Cover Design & Layout: Can Bekcan

Contents

Introduction	
Tuğrul İlter	viii
Giriş	
Tuğrul İlter	x
Call for Papers for the Fourth International Conference in Communication and Media Studies	
Dördüncü Uluslararası İletişim ve Medya Çalışmaları Konferansı için Çağrı	
Introducing Keynote Speaker Oliver Richmond	
Tuğrul İlter	xv
Peace in the Twenty-First Century: States, Capital and Institutions Versus Arbitrage, Everyday Mobility and Networks	
Oliver P. Richmond.....	1
The Question of Hijab and Freedom: A Feminist Critical Discourse Analysis of the Facebook Page My Stealthy Freedom	
Elnaz Nasehi	15
Kriz Haberlerinde Barış Dili: Soma Kömür Madenleri Faciası	
Feryade Tokan	25
Sanal Cemaatlerin Oluşumu: Leyla İle Mecnun Örneği	
Gül Dilek Türk	39
Şaşı Bakıp Şaşırmak: Enformasyon Toplumu Kuram ve Politikalarının Toplumsal Barış ve Adalet Açısından Eksiklikleri	
Hakan Yüksel.....	47
Ağ Toplumu ve İmajları Özgürleşmiş Bir İletişimin Olanacağı mı?	
Halil DURANAY	59
The Green Line: Representation of the Division of Cyprus in the Northern Cypriot Media	
Hanife Aliefendioğlu.....	67
“Metaphysics of Presence” Analysis of Liberal-Democratic Media: Regarding Justice	
Jeiran Olyanasab.....	73
Türkiye’de Kadına Karşı Şiddetle Mücadelenin Kamu Politikası Olarak Benimsenmesi ve Medyanın Bu Süreçteki Rolü	
Nurten Kara	81
Şengül Altan Arslan	81
The Representation of International Women’s Day on TRNC’s Media	
1.....	91
Özlem Tören	91
Kıbrıs, Aykırı/Zıt/Karmaşık Özdeşleşmelere ‘Yuva’ Olabilir mi?	
Pembe Behçetoğulları	103
Establishing an Equal System of Justice within the Responsibility to Protect Doctrine through the Affirmation of Peace Journalism Principles	
Silvia De Michelis.....	107

Is it Good to Become the Master of One's Home?	
Tuğrul İltter	121
Mediated Activism: A Case for the 'Activist' Use of Social Media in Pursuit of Global Peace and Justice	
Baruck Opiyo.....	131
Ülfet Kutoğlu Kuruç.....	131
Labor, Capital and Nature: A Textual Analysis of TRNC Government Programs (1983 and 2013)	
Gülseren Atabek	141
Ümit Atabek	141
Kıbrıstürk Aidiyet Algısının Dönüşümü: Asma Zeytin Ağacı Olursa?	
Yetin Arslan.....	149
Anıtsal Öyküler...	
Serap Kanay	153
Author Index	

Introduction

Tuğrul İliter

This book presents the selected proceedings of the Fourth International Conference on Communication and Media Studies hosted in 19-21 November by the Faculty of Communication and Media Studies, Eastern Mediterranean University, at Rauf Raif Denktaş Culture and Conference Center in Famagusta, North Cyprus. The conference was organized by the Center of Research and Communication for Peace, located in the said Faculty of Communication and Media Studies.

The theme of our conference was “If You Wish Peace, Work for Justice,” which is a quotation from Zygmunt Bauman. Continuing with our tradition of peace-related themes, this year we focused on the relationship between peace and justice. The way things are set up today, for example, in the “global division of labor,” many of the activities on which our livelihood depends, feed on inequalities and injustices brought on others. The computer I wrote this text with is an Apple Macintosh. But while Apple is a corporation based in the US, my computer was not produced in the US but in China. When I ask them why this is the case, my students know quite well that this is because of “cheap labor” in China, without giving this phrase, “cheap labor,” a second thought. Corporations like Apple cannot avail themselves to the advantages of “sweatshop labor conditions” or even “child labor” at home, because it is unjust and against the law. But their production facilities in the Global South—usually run by contractors—allows them to take advantage of such injustices. This is how those obscene amounts of wealth get to concentrate in the hands of a very few—the 1%—at the expense of the vast majority—the 99%—as expressed in the discourse of the occupy movement in the US and in the global protests elsewhere.

Fortunately, the global communication network, the very infrastructure that makes this way of doing business globally possible, also enables us to find out what is going on elsewhere, to connect the dots, to see the global connections, and to find out that our seemingly “local” problems are not unique to us, that we are not alone, enabling the development of a sense of solidarity with others elsewhere as well. Additionally, the global communication network also makes the organization of global protests and boycotts possible.

It was this seemingly inextricable link between peace and justice that led us to our theme this year.

In addition to panel presentations, we also had a number of events taking place during the conference. One was a focus group discussion with invited guests, civil society activists, moderated by our keynote speaker Professor Oliver Richmond on “Civil Society and Peacemaking in North Cyprus” that allowed reflection and sharing of experiences by diverse civil society activists on peacemaking. We also had a session, in Turkish, commemorating Erol Mutlu, a distinguished scholar in communication studies, who taught in our Faculty before he passed away. A short film on his life and work was also shown. Serap Kanay, a Turkish Cypriot artist, participated in our conference with her installation called “Monument: Her/story,” which was on display throughout the conference. Serap was on hand for those who wished to speak with her about her installation, and her “herstory” is included in our proceedings book.

Once again, our conference became the meeting point of a diverse international gathering, which enabled us to share experiences, note similarities and differences, negotiate our differences, learn new things and even unlearn parts of our learning which prevent us from gaining a new, more “peaceful” perspective. These exchanges enrich us all, and sometimes enable us to shift our perspective, so that we may get to see what we, otherwise, could not see.

In addition to our participants and keynote speaker, many people worked hard to make our conference possible, on and behind the scenes. I would like to thank the Faculty of Communication and Media Studies, the Eastern Mediterranean University, and the Rauf Raif Denktaş Culture and Conference Center, the institutions that hosted our conference. I am writing on behalf of the Center of Research and Communication for Peace, and the conference organizing committee, and would like to thank the other members: Pembe Behçetoğulları, Yetin Arslan, Ayça Atay,

Hanife Aliefendioğlu, Nurten Kara, Metin Ersoy. In a true spirit of collegiality, they put in long hours, taking up the slack in turn when others could not contribute temporarily due to other engagements. I would like to thank Engin Alu for the design of the conference literature and posters, and Can Bekcan for this book’s final design. They worked closely with us throughout. Many of our students and assistants, too numerous to name by name, gave a helping hand when needed, and I thank them. I would also like to thank Evren Tekeli from Monre Turizm who provided for the travel and accommodation needs of our visitors, and Serkan Şen and the staff from EMU-TV who made the broadcast of portions of our conference possible. And last but not least, I would like to thank our keynote speaker, Prof. Oliver Richmond, and all the participants who responded to our call with valuable contributions.

Giriş

Tuğrul İliter

Bu kitap 19-11 Kasım 2014 tarihleri arasında Kuzey Kıbrıs, Gazimağusa'daki Doğu Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi'nin Rauf Raif Denктаş Kültür ve Kongre Merkezinde misafir ettiği Dördüncü Uluslararası İletişim ve Medya Çalışmaları Konferansı'ndaki seçilmiş sunumlardan oluşmaktadır. Konferans yukarıda değinilen İletişim Fakültesi'ndeki Barış için Araştırma ve İletişim Merkezi tarafından düzenlendi.

Bu konferansımızın teması, Zygmunt Bauman'dan bir alıntıyla, "Eğer Barış İstiyorsanız, Adaleti Sağlayın" idi. Barışla ilgili temalar geleneğimizi sürdürerek bu yıl barış ile adalet ilişkisine odaklandık. Günümüzdeki küresel işbölümüne baktığımızda örneğin, yaşamımızı sürdürmek için gerekli olan çoğu işin başkalarının eşitsizliğinden ve onlara uygulanan adaletsizliklerden beslendiğini görüyoruz. Ben bu yazıyı bir Apple Macintosh'da yazdım. Ama Apple ABD'li bir şirket olmasına karşın, bilgisayarım ABD'de değil, Çin'de üretilmiş. Bunun neden böyle olduğunu sorduğumda, öğrencilerim bunun "ucuz işgücü" nedeniyle olduğunu gayet iyi biliyorlar ama bu "ucuz işgücü" nün ne anlama geldiği üzerine kafa yormuyorlar. Apple gibi şirketler kendi evlerinde "insanlık dışı çalışma koşulları"ndan ve hatta "çocuk emeği"nden yararlanıp kârlarını yükseltmiyorlar, çünkü bunlar adaletsiz ve yasadışı. Ama küresel Güney'deki, çoğu zaman taşeronlar tarafından işletilen, üretim tesisleri, onların bu adaletsizlikten yararlanmalarını mümkün kılıyor. Bu sayede o ayıp boyutlardaki servetler—ABD'deki işgal hareketi ve küresel protestoların diliyle söylersek,—yüzde 99'un zararına yüzde 1'in elinde toplanabiliyor.

Neyse ki, böylesi iş yapabilmeyen altyapısını oluşturan küresel iletişim ağı, aynı zamanda bizim başka yerlerde olup bitenleri de öğrenmemizi, parça resmin boşluklarını doldurarak küresel ilişkileri görebilmemizi, çok yerel gözüken sorunlarımızın nasıl sadece bize özgü olmadığını anlayıp, başka yerlerde yaşayanlarla bir dayanışmaya girip güç kazanmamızı da sağlayabiliyor. Ayrıca küresel iletişim ağları küresel protestolar ve boykotlar örgütlenmesini de olanaklı kılabilir.

İşte barış ile adalet arasındaki bu ayrıştırılmaz ilişki bizi bu yılki temamıza yöneltti.

Panel sunumlarının yanısıra, konferansımızda başka etkinlikler de oldu. Davetli konuşmacımız Profesör Oliver Richmond'un kolaylaştırdığı ve davetli sivil toplum aktivistlerinin katıldığı, "Kuzey Kıbrıs'ta Sivil toplum ve Barış Yapmak" konulu bir odak grup görüşmesi çeşitli sivil toplum aktivistlerinin deneyimlerini paylaşarak barış yapımı üzerine yeniden düşüncelerini olanaklı kıldı. Türkçe gerçekleştirilen bir başka etkinlikte iletişim çalışmalarının seçkin simalarından ve Fakültemizin de hocalarından Erol Mutlu'yu Anma Toplantısı yapıldı. Ayrıca bu toplantıda Erol Mutlu'nun hayatını ve çalışmalarını ele alan bir kısa film de gösterildi. Bir başka etkinlik olarak Kıbrıslı Türk sanatçı Serap Kanay konferansımıza "Anıtsal Hikâyeler" adlı yerleştirmesiyle katılıp hikâyesini anlattı. Biz de Serap Kanay'ın hikâyesini konferans kitabımıza ekledik.

Konferansımız bir kez daha uluslararası çeşitlilik içeren bir buluşma noktası oluşturdu. Deneyimlerimizi paylaşmak, benzerlik ve farklılıklarımızı not etmek, farklılıklarımızı müzakere etmek, yeni şeyler öğrenmek ve daha barışçı bir perspektiften bakmamızı engelleyen ezberlerimizi bozmak fırsatını verdi. Bu fırsatı değerlendiren herkesi zenginleştirdi, bakış açımızı kaydırarak, başka türlü göremediklerimizi görmemizi sağladı.

Katılımcılarımız ve davetli konuşmacımızın yanısıra bir çok insan görünürde ve perde arkasında konferansımızın gerçekleşmesi için çaba koydu. Şimdi, onlara teşekkür etmek istiyorum. Konferansa ev sahipliği yapan kurumlar olarak İletişim Fakültesi, Doğu Akdeniz Üniversitesi ve Rauf Raif Denктаş Kültür ve Kongre Merkezi'ne teşekkür ederim. Ben konferansı düzenleyen Barış için Araştırma ve İletişim Merkezi ve düzenleme komitesi adına yazıyorum ve komitenin öteki özel ve değerli üyelerine teşekkür etmek isterim: Pembe Behçetoğulları, Yetin Arslan, Ayça Atay, Hanife Aliefendioğlu, Nurten Kara, Metin Ersoy. Gerçek bir meslektaşlık ve dostluk ruhuyla hareket ederek mesai ötesine taşarak çalıştılar, birilerinin başka işi olduğunda ötekiler oluşan boşluğu doldurmak için ek çaba koymaktan çekinmedi. Engin Aluç'a konferans belge ve posterlerinin tasarımı, Can Bekcan'a da bu kitabın düzen-

lemesi için teŖekkür ederim. Başından beri bizimle birlikte özveriyle çalıştılar. Adlarını sayamayacağım kadar çok asistan ve öğrencilerimiz çeşitli görevler aldılar, onlara da teŖekkür etmek isterim. Monre Turizm'den Evren Teke- li'ye konuklarımızın seyahat ve konaklama ihtiyaçlarının karşılanmasında yardımcı olduğu için teŖekkür ederim. Konferansımızın çeşitli bölümlerinin yayınlanmasını sağladığı için Serkan Ŗen ve görevli DAÜ-TV personeline teŖekkür ederim. Son ama önemli olarak da çağrımıza yanıt veren davetli konuşmacımız Prof. Oliver Richmond'a ve katılımcılarımıza değerli katkıları için teŖekkür ederim.

Call for Papers for the Fourth International Conference in Communication and Media Studies

Theme: "If You Wish Peace, Care for Justice"
Dates of the Conference: 19-21 November 2014
Keynote Speaker: Professor Oliver Richmond,
University of Manchester, Humanitarian and Conflict Response Institute, UK
Conference web site: <http://crcp2014.emu.edu.tr>
Organizer: Center of Research and Communication for Peace
Faculty of Communication and Media Studies
Eastern Mediterranean University
Famagusta, North Cyprus
<http://fcms.emu.edu.tr/crcp/>

The Center of Research and Communication for Peace in the Faculty of Communication and Media Studies at Eastern Mediterranean University invites paper, panel, and event proposals addressing the general theme of "If You Wish Peace, Care for Justice." The Fourth International Conference in Communication and Media Studies, which will be held at the Rauf Raif Denktaş Culture and Conference Center in North Cyprus between 19-21 November 2014, aims at bringing together scholars to present their research and exchange ideas in a range of topics under the general theme including:

- Peace and conflict
- Justice (unconditional) and the laws (conditional)
- Remembering or forgetting for peace
- Documentary: Film as remembering?
- Filming/forgetting the scene
- Peace journalism
- Ethnocentrism and its different manifestations like racism, sexism, nationalism, orientalism, agism, carnism, speciesism
- Ethnocentrism and xenophobia
- Truth and reconciliation
- Truth, representation, and the media
- Epistemic violence and its role in the perpetration of physical violence
- Theory and politics of non-violence
- Migration, exile and diaspora
- Intercultural/International communication
- Alterglobalization
- Hospitality and hostility
- Ethical and political responsibility
- Dialogue and dialogic of self-other relations
- Human-animal dissociation and its discontent
- Our relationship with the Earth
- Democracy and capitalism, and their relationship with peace and justice

Papers will be accepted in both English and Turkish, and there will be separate sessions for each language. The opening and closing meetings will, however, be conducted mainly in English.

The deadline for submitting proposals is October 15, 2014.

Please send your abstract (not more than 300 words) to: crcp@emu.edu.tr

Dördüncü Uluslararası İletişim ve Medya Çalışmaları Konferansı için Çağrı

Tema: “Barış İstiyorsanız, Adaleti Sağlayın”
Konferans tarihleri: 19-21 Kasım 2014
Davetli konuşmacı: Profesör Oliver Richmond,
Manchester Üniversitesi, Humanitarian and Conflict Response Institute, İngiltere
Konferansın internet sitesi: <http://crcp2014.emu.edu.tr>
Düzenleyen: Barış için Araştırma ve İletişim Merkezi
İletişim Fakültesi
Doğu Akdeniz Üniversitesi
Gazimağusa, KKTC
<http://fcms.emu.edu.tr/crcp/>

Doğu Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Barış için Araştırma ve İletişim Merkezi, “Barış İstiyorsanız, Adaleti Sağlayın” genel teması altında bildiri, panel ve etkinlik önerilerinizi beklemektedir. Gazimağusa’da bulunan Rauf Raif Denktaş Kültür ve Kongre Merkezi’nde 19-21 Kasım 2014 tarihlerinde yapılacak olan Dördüncü Uluslararası İletişim ve Medya Çalışmaları Konferansı, araştırmacıları, aşağıdaki konulardaki çalışmalarını sunmak ve fikir alışverişinde bulunmak için bir araya getirmeyi hedeflemektedir:

- Barış ve çatışma
- Adalet (koşulsuz) ve yasalar (koşullu)
- Barış için hatırlamak ve unutmak
- Belgesel: Hatırlamanın bir yolu olarak film?
- Sahneyi filme çekmek /unutmak
- Barış gazeteciliği
- Etnosantrizm ve ırkçılık, cinsiyetçilik, milliyetçilik, oryantalizm, yaşa dayalı ayrımcılık, etçilik, türçülük
- Etnosantrizm ve yabancı düşmanlığı
- Hakikat ve uzlaşma
- Hakikat, temsil ve medya
- Epistemik şiddet ve bunun fiziksel şiddetin ortaya çıkışındaki rolü
- Şiddetsizliğin teori ve siyaseti
- Göç, sürgün ve diaspora
- Kültürler arası ve uluslararası iletişim
- Başka küreselleşme
- Misafirperverlik ve düşmanlık
- Etik ve siyasi sorumluluk
- Diyalog ve diyaloga dayalı ben-öteki ilişkileri
- İnsan-hayvan ayrışması ve bunun yarattığı sorunlar
- Yeryüzü ile ilişkimiz
- Demokrasi ve kapitalizmin barış ve adalet ile ilişkisi

Türkçe ve İngilizce dillerinde yazılmış bildiriler kabul edilecektir. Her iki dildeki bildiriler ayrı oturumlarda sunulacaktır. Öte yandan, açılış ve kapanış oturumları İngilizce olacaktır.

Bildiri önerisi göndermek için son tarih 15 Ekim 2014’tür.

Bildiri özetinizi (300 kelimedenden fazla olmamak koşuluyla) lütfen şu adrese gönderiniz: crcp@emu.edu.tr

Introducing Keynote Speaker Oliver Richmond

Tuğrul İlter

Now, I would like to introduce our keynote speaker, Professor Oliver Richmond.

Prof. Richmond is a Research Professor in International Relations, Peace and Conflict Studies, in the Humanitarian and Conflict Response Institute at the University of Manchester. He is also International Professor in the College of International Studies at Kyung Hee University, Korea, as well as a Visiting Professor at the Centre for Peace Studies, University of Tromsø. He is a fellow of the British Academy and is on numerous editorial and other boards, including that of the Review of International Studies. His recent publications include *Peace Formation and Post-Conflict Political Order*, (Forthcoming from Oxford University Press), *Failed Statebuilding and Peace Formation* (from Yale University Press), *A Very Short Introduction to Peace* (from Oxford University Press), *A Post Liberal Peace* (Routledge, 2011), *Liberal Peace Transitions, with Jason Franks*, (Edinburgh University Press, 2009), *Peace in International Relations* (Routledge, 2008), and *The Transformation of Peace* (Palgrave, 2005/7). His work has been funded by grants from the Carnegie Trust, the British Academy, Leverhulme, and the EU Framework Programme. He is editor of the Palgrave book series, "Rethinking Peace and Conflict Studies," and co-editor of the Journal, *Peacebuilding*.

Professor Richmond has also done research and published on the Cyprus peace process, focusing on the role of the United Nations.

He is a founder of the International Association for Peace and Conflict Studies and has been involved in fieldwork in a number of countries around the world, including several parts of Asia, the South Pacific, Africa, the Balkans, and Central America, as well as institutions involved in post-conflict peacebuilding and development such the UN, World Bank or the EU.

His opening talk today is titled "Peace in the Twenty-First Century: States, Capital and Institutions Versus Arbitrage, Everyday Mobility and Networks."

And for all of this, I have the pleasure in introducing to you, Professor Oliver Richmond.

Peace in the Twenty-First Century: States, Capital and Institutions Versus Arbitrage, Everyday Mobility and Networks

Oliver P. Richmond

University of Manchester, UK
oliver.richmond@manchester.ac.uk

Abstract

The 'long peace' of the last twenty-five years has been marked by various debates on liberal-democratic peace, human rights, cosmopolitanism. They are all linked with various forms of intervention—from development to peacebuilding and humanitarian intervention. This 'interventional system/order' model has come under pressure from a range of different fronts: the loss of legitimacy of liberal interventionism, the challenging of neoliberal development models, the return of nationalism and sovereignty, a crisis of confidence for the liberal peace system, global economic crises, and a re-orientation of western foreign policy after the failures surrounding the 'war on terror'. Furthermore, new technologies of intervention are now emerging in military and humanitarian fields. Underlying these debates is an unfinished debate about whether the state and international architecture may or may not eventually extend into a unified system of world government (or governance). This article examines how peace and development may be rethought if the previous version of a progressive framework (i.e. the liberal peace) is now being revised and intervention in direct forms is now less likely to happen.

History does not repeat itself, but it often rhymes
(attributed to Mark Twain).

"The political forms that we once knew—the nation-state, sovereignty, democratic participation, political parties, international law—have come to the end of their history. They remain part of our lives as empty forms, but contemporary politics assumes the form of an "economy", that is, a government of things and of men."¹

"The Cynic is a functionary of humanity

1 "God didn't die, he was transformed into money" - *An interview with Giorgio Agamben - Peppe Savà*, <http://libcom.org/library/god-didnt-die-he-was-transformed-money-interview-giorgio-agamben-peppe-sav%C3%A0>, Feb 10 2014.

in general: he is a functionary of ethical universality."²

Introduction

The last century has seen the creation of a fairer, more stable, and prosperous state and international environment than so far ever seen in history, even when seen from the perspective of the citizen. Much of this has been based upon the growing mobility of people, ideas, capital, resources, and technology. There has been a transformation since the 19th Century, based upon a '...complex configuration of industrialization, rational state-building, and ideologies of progress...' which led to a core-periphery system, and more recently a more decentred and polycentric world.³ That the subaltern positionality is essential in order to understand the conditions for emancipation, strongly supported by certain and probably powerful or influential elites, is widely assumed in critical, liberal, and other reformist debates. For many, however, a legitimate reading of the progress seen over this period represents a Rostowian shift from tradition to modernity, spanning thinking associated with Plato and Aristotle to Kant and Rousseau, and on towards modern liberal democracy and global capital.⁴ It is seen by many thinkers, especially those sympathetic to political, normative, legal, and economic strands of liberalism, as a form of meliorism: that the adoption and dissemination of positive peace, requires social, state, and international reform, as well as the development of the human condition.⁵ Indeed, fifty years ago, the International Covenant on Economic, Social, and Cultural Rights, now rarely mentioned, placed many of these problems at the forefront of liberal international

2 Michel Foucault, *The Courage of Truth: The Government of the Self and Others II*, Lectures at the Collège de France, 1983-84, London: Palgrave, 2011, p. 301.

3 Barry Buzan and George Lawson, *The Global Transformation*, Cambridge University Press, 2015, p. 1.

4 Walter Rostow, *The Stages of Economic Growth: A Non-Communist Manifesto*, Cambridge University Press, 1960.

5 See Sean P Malloy, "Pragmatism, Realism, and the ethics of crisis and transformation in international relations", *International Theory*, Vol. 6, No. 3, 2013, pp. 467.

and state policy.⁶

Some thinkers have pointed to the historical link between liberation and emancipation and progress,⁷ but much of the literature on IR, peace, war, the suite of practices of intervention, lack enough historical depth to be able to understand the difference between an epistemological framework of emancipation, its focus on micro-level relations of power, and the power-relations inherent in centralized and vanguardist forms of empowerment envisioned in liberal-internationalism, international Marxism, global governance and neoliberalism. IR theory and policy upon a standpoint and suffers from northern centric 'provincialism'.

Many questions arise from this critical view. Can we move beyond the older ideas of peace and order- and their associated rationalities and *dispositifs*- which simply implied that IR and politics had to occur within the confines of power, structure and nature, and develop a more maximalist normative and ethical vision for IR? Can difference, inequality, and unequal power be permanently managed by the state and international institutions or will they too become victims of unequal power, as appears often to have been the case since WW2?⁸ Can transnational and informal networks be included in international politics, and can relational ontologies overcome the self-other, outside-inside, binaries associated with territorial sovereignty? Can discourse, language, mediation, negotiation, and translation- 'an unstable army of metaphors'-⁹ be harnessed to the cause of peace and justice rather than war and nationalism? Can the limits of nature be transcended in order to produce a peace of the twenty-first century, especially given the types of complex data now available, some of it for the first time in the areas of society, economy, politics, the environment, science and technology? Does the contemporary concept of 'global governance' capture these possibilities?¹⁰ Is 'governing the world' in its complexity even possible, at least in an organised and neat way?¹¹ How would divergent notions and practices of legitimacy be mediated (across different languages and cultures) and how would hierarchies be legitimised?

This article discusses interventionary practices' relationship with peace and evaluates them according to what might be termed emancipatory theory.

International Order and Peace

Behind all of the proposals for a more peaceful international order in history, the old idea of a commonwealth looms, promising a broader public good for all, while being territorialised, connected to power and the state.¹² EH Carr saw the formation of European wide institutions after WW2 as both practical and necessary for such a process, which possibly led to a 'post-state international society'.¹³ This would be necessary to provide a substitute for war, he thought, as an ordering mechanism, overcoming what Marx had identified as a destructive relationship between land, capital, and labour.¹⁴ It would take the people away from their close, historical relationship with the soil, translated into the 'political technology'¹⁵ of a nationalist state and territorial forms of sovereignty, towards a more pluralist form of community, perhaps even a global polis. Indeed, human rights, democracy, and prosperity have slowly began to displace sovereignty, authoritarianism, and oligarchy in many parts of the world, and even territorialism has been under question as a basis for sovereign power. The second half of the Twentieth Century saw international institutions, law, and norms, gradually built into an established international peace architecture. After the end of the Cold War this was increasingly parallel to, and often in tension with, global capitalism.

However, if one inverts the traditional debates about peace in IR as emanating from political, state-level, international agreements, development and trade, as well as global governance, to a more subterranean view from local and subaltern agents that IR is based upon a broad suite of interventionary practices rather than a fixed system, then peace looks rather different. If the apogee of peace thought is the liberal peace system, then the post-Cold War era has seen several attempts to develop a related 'right of intervention' to support that system, culminating in the Responsibility to Protect doctrine of 2005.¹⁶ R2P has not managed to reconcile human rights with sovereignty, however, in the eyes of many of the world's states, which prefer the latter norm over the risk of intervention. It has placed the state above the subaltern in practice. At the same time, in countries where economics were seen to be the tools of politics from China to Brazil, global capitalism has been adopted.

Thus, the international system itself is already based upon an 'interventionary order' related to neoliberal

6 *International Covenant on Economic, Social, and Cultural Rights*, 1966. https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV-3&chapter=4&lang=en

7 Andrew Linklater, "The Achievements of Critical Theory", in S Smith, K Booth, and M Zaleski (eds.), *International Theory: Positivism and Beyond*, Cambridge University Press, 1996, p.280.

8 Andrew Hurrell, *Op. Cit.*, p. 32.

9 Nietzsche, cited in *Ibid.*, p. 37.

10 Commission on Global Governance, *Our Global Neighbourhood*, New York: Oxford University Press, 1995.

11 Mark Mazower, *Governing the World: The History of an Idea*, Allen Lane/The Penguin Press, 2012.

12 Stuart Elden, *The Birth of Territory*, Chicago, 2013, p.330.

13 Sean P Malloy, *Op. Cit.*, p.472: EH Carr, *Twenty Years Crisis*, London: Macmillan, 1939. EH Carr, *Conditions of Peace*, London: Macmillan, 1942.

14 Cited in Stuart Elden, *Op. Cit.*, p. 9.

15 *Ibid.*, p. 15.

16 International Commission on Intervention and State Sovereignty, 2001.

forms of peace, rather than a fixed structure of sovereign states. As opposed to the state centric and international architecture we perceive to exist, the structure of IR is actually a system of interventionary networks, practices, and discourses, emanating from a core group of dominant states and actors across each region (the US, China, India, Russia, the UK, Brazil, and the institutions they create or are members of, from the US, World Bank, AU, to the EU).

This alternative view, which problematizes any notion of a fixed international order of territorial and states and global governance, can be ascribed to historical practices of intervention, from invasion to imperialism, trusteeship, and now development, statebuilding, peacebuilding and COIN, linked up across time. This continuity means that how we understand peace in a historical context must also be reconsidered, evolving from a victors peace, to a liberal peace, and now to a neoliberal peace requiring global capital and counter-insurgency securitization. This represents a historical structure of intervention. At best this evolution has led to a negative form of hybrid peace.

Intervention and Progress

Can peace be drawn from within the international/ interventionary system (victor's peace, imperial peace, liberal peace, neoliberal peace) or must it be drawn from advanced thought and related vanguardism, or a specific positionality (subaltern, state, institutional, global, normative, instrumental, etc) and possibly resistance? Should progress be identified and directed from a vanguardist elite positionality, or from that of the subaltern? This is a debate which has been ongoing probably since Plato and Aristotle's contributions. Kant and Hegel underlined its tensions in different ways: despotism versus recognition and justice. The experience of R2P, as its contemporary culmination, and the liberal peace experience, suggest the connection between intervention and progress is problematic, but also that subaltern contributions are similarly weak. Distant, elite governance fails to identify the correct issues, and uses broad brush tools.

Subaltern agency is weak and inaudible and is located in wider social, political, economic and environmental systems, in a reciprocal rather than dominant manner. This expanded agency does not mean more direct power, but it means complex possibilities for change and reform exist in unlikely agents and spaces. It is distributed rather than intentional agency, multi-track and multi-dimensional, forming swarms which are often incidental in nature.¹⁷ The so-called agentic-pluralism it

offers may well be the basis for legitimacy at the social level, but it is also the basis for hybridity and collages.

However, if intervention is the structure, rather than the states-system, global governance, or global capital, then it can be assumed that dominant international actors (such as the US) have, at least since 1945, given up on the idea that the subaltern can bring about progress. Any interventionary, hegemonic (albeit benign) rather than organic communitarian or cosmopolitan order this thus needed. Such an inversion of how peace is thought of not as a static, negative peace between warring factions, but a mediation of the structure by dominant states, government, and capital, in their favour. This is out of exasperation with the ability of the masses to bring about progress, defined as order, peace, security, social and economic advancement. On the other hand, the subaltern requires intervention to modify otherwise immutable structures of domination they face.

Modernity has attempted to resolve this problem through rights, liberal institutions, and neoliberalism, as well as new technology. However, the increasingly densely networked and heavily cooperative international order, as it has developed from Westphalia onwards, remains heavily marked by power and exclusion in its own peculiar mix of US and northern hegemony and state-centric multilateralism. Consent has not been forthcoming in the last decade or so from the rest of the world. Much credibility has been lost for the liberal international order since the Iraq and Afghan wars, and during the financial crises of the last 7 years. Despite these difficulties, the international order is more networked, cooperative, interdependent and transnational than it has ever been in history. This is so with either of the modern state's current main forms- western liberalism and neoliberalism, or 'managed' democracy and capitalism elsewhere.

The problem with previous colonial, Marxist, liberal internationalist, critical, neoliberal projects for 'peace' is that they tended to see intervention as a tool of power, emanating from static units/ concepts (states, the international community, social justice, or norms), using strategic, class, or liberal vanguards who have both right and power to intervene at social or state levels. Their deeper subtext is that social agency can overcome direct and structural forms of power, and coalesce around a more emancipatory international agenda if given the chance. But they set that agenda on the basis of internal assumptions. On the Marxist side not many achievements can be seen in recent history, and the social-democratic or liberal compromise between society and power certainly offers by far the strongest indication of the possibility of progress so far. Yet, much remains to be done, indicated by the social, which seems far from the capacity of the liberal. So the question for the local in the middle of such power relations and looking for a more progressive peace, is

17 Gabriele Dürbeck, Caroline Schaumann, and Heather Sullivan, "Human and Non-human Agencies in the Anthropocene", *Ecozon*, Vol 6, No 1, 2016, p. 122.

how to turn intervention in their favour for the goal of a more positive form?

Marxists, dependency theorists, and post-colonial thinkers have very negative perspectives of the underlying power structures that modernisation has entailed, and in a democratic order, they count for a very significant global constituency. They often point to how capitalism has perpetuated existing power-structures rather than reforming them into a more equitable and progressive framework. Indeed, many aspects of the recent liberal peace system, from self-determination, to democratisation, economic liberalisation, and globalisation, has had contradictory effects. When part of a peace process, as they inevitably are, globalisation and neoliberalisation have sometimes undermined independence, society's capacity to resist oppression, equality, rights and democracy through re-asserting neo-patrimonial frameworks of authoritarianism over individual rights in contradictory processes, whilst in other areas also improving rights and justice.¹⁸ The longstanding struggle over the broadening of human rights towards new and more sophisticated generations has barely made any progress since the 1960s. In a slightly more sensitive manner, the UN's Capstone Doctrine pointed to how the legitimacy of a peace operation should be present in the eyes of local populations if such a mission is to succeed.¹⁹ The US and UK militaries, have also recently made similar assertions. R2P was meant to secure the rights of the human over sovereignty, but this has been undermined by northern and southern objections. The 'post-2015 Development Agenda' puts these aims into a global material context of ever increasing, sustainable development across the world, however, which seems unlikely under contemporary forms of global governance.

As anti-colonial and post-colonial, development, and other theorists have realised, the colonised, poor, and oppressed are not merely subjects of colonialism, but implicated in it, meaning that in IR peace is implicated in war and violence just as much as they might be seen to emanate from a specific geographic context and state. This can be described as a state of structural war, drawing on the concept of structural violence, understood as the system violence that cannot be removed without system reform. Such a perspective can only be understood from a subaltern positionality. The implication of how peaceful states and societies may be implicated in various ongoing wars opens up new vistas of understanding for the nature of a peaceful international order, the good state, political community and the social contract, questions of justice and material equality, and

18 For an important discussion of this paradox in the MENA region, see Ray Hinnesbusch, "Globalisation, democratisation, and the Arab Uprising", Democratisation, March 2015.

19 UN Department of Peacekeeping Operations, *Capstone Doctrine: Peacekeeping Operations: Principles and Guidelines*, New York: DPKO, 2008.

intervention: in other words for peace and the contemporary good life (or 'living well').²⁰ Either structural violence is tolerated in the existing system, or progress points to systemic reform directly connected to local multiple and complex local claims. Minor modifications to the system may not be enough to maintain legitimacy. Progress cannot be found in enforcing the existing system and its structural violence.

The progress that has been made over the last two centuries might be said to have occurred mostly because of what were initially idealistic and often underground civil and social forms of activism and mobilisation, which were adopted by leadership, eventually producing democracy. Such processes appear to support democracy and its social instincts. The symbiosis of the social and democracy has not, therefore, as Plato once feared, supported impractical interests, led to tyranny, or as de Tocqueville argued, produced mediocrity- so far at least.²¹ In fact the symbiosis of market forces and bureaucracy point towards tyranny, used to prevent democratic claims for fairer resource distribution.

As TH Marshall argued, citizens in the west gained civil rights in the 18th Century, political rights in the 19th Century, and social rights in the 20th century,²² though unexpectedly, in the 21st century- at least so far- all three sets of rights are now under some pressure rather than converging, or a fourth layer of rights emerging. Over time, basic rights for citizens against their leaders, various versions of a social contract, a realisation of the need for localism, decentralisation, and more sophisticated notions of human rights (though mostly not yet implemented), have developed. This might be said to be increasingly represented in the international system, though not fully formally, through the so-called '1st UN' of member states, the 2nd of international civil servants, and the 3rd UN of non-state, NGO, and other civil society actors, or perhaps a 4th made up of those working in transnational, scalar, and sometimes transversal networks in order to improve rights and needs provision around the world.²³ When these converge with diverse societies around the world, peace may be said to have converged with the art of government.

20 See for example, Gilbert Rist, *The History of Development*, London: Zed Books, 1996, p. 246.

21 Plato, *Republic*, Book VIII, New Haven: Yale University Press, 2006 [380 BC]; Alexis de Tocqueville, *Democracy in America*, Chicago: The University of Chicago Press, 2000 [1835/40].

22 TH Marshall, "Citizenship and Social Class", in Jeff Manza and Michael Sander, *Inequality and Society*, W. W. Norton and Co., 2009.

23 Thomas G Weiss, and Adriana Erthal Abdenur, "Introduction: emerging powers and the US- what kind of development practice", *Third World Quarterly*, Vol. 35, No.10, p. 1753. Thomas G. Weiss, Tatiana Carayannis, and Richard Jolly, "The "Third" United Nations, *Global Governance*, Vol. 15, 2009, pp. 123-142. See also Anne-Marie Slaughter, *A New World Order*, Princeton University Press, 2004; Margaret E Keck & Kathryn Sikkink, *Activists Without Borders*, New York: Cornell University Press, 1998.

However, there is the question of whether such developments should be embodied in the person, the citizen, the state, or the international, how they exercise the relevant power and authority, with what legitimacy to maintain themselves? So far, the territorial state, and very specific states at that, dominate regional and global order, despite ever denser transnationalism. Top-down and Weberian notions of state legitimacy are clearly in conflict with bottom-up, Foucaultian versions of the agential subject.²⁴ Both are sometimes in tension with liberal international norms, and global capital produces further and fundamental tensions with liberal rights frameworks.

There is also the unsettled question of whether democracy can be brought about undemocratically and whether peace can be brought about through violence, as Tully has pointedly argued.²⁵ The evidence of the last 25 years suggests the answer to both questions is negative: every legitimate order needs viable tools of intervention to sustain itself. What constitutes legitimacy for the order, viability or consent for the tools of intervention, remains open to debate. Violence must be a last resort, and cannot be present in substantive peace, even in structural form. Territorial arrangements appear to be essential for societies to formulate legitimacy, but multiple claims to a kind of territorial-legitimacy often spark conflict because legitimacy often turns out to be majoritarian or exclusionary in some way, perpetuating inequality. This clearly cannot lead to a progressive orDü.

There has been much tension over whether intervention creates a universal but hierarchical world order, or entwined orders dealing with difference and inequality. There has, over the last decades, been a growing contradiction between state autonomy and a legitimate and binding international orDü. Struggles for autonomy, human rights and democracy, for decolonisation and sovereign equality, social and distributive justice, and cultural liberalism, as Bull and Watson once argued, have influenced the global milieu if not decisively.²⁶ Indeed, liberal thinkers envision that the liberal international order will continue to expand, either by 'infecting' other states, or through various forms of military, economic, social, and political intervention, leading to a fuller realisation of universal human rights, international law, courts, collective governance, and multi-lateral institutions, probably at the expense of sovereignty and unipolarity.²⁷ Eventually this might lead to a world state or federation, as well as a kind of global Marshall Plan

in order to produce relative equality for its members.

Gilbert Rist points to US President Truman's 'Point 4' of the Marshall Plan as the start of this technical 'age of development', which should spread its proceeds more equally as a response to war, violence, and inequality.²⁸ It also established a system of categorisation with the US and 'peace loving' countries at the top of its apex. He argues that Western or northern-centricism will also decline, as will related hierarchies, but the potential for humanitarian forms of intervention must remain.²⁹ So far, however, some commentators on the history of liberalism argue that it has become an unwieldy framework of contradictions, little able to resolve its own contradictions, and perhaps therefore not able to offer much perspective on how progress towards emancipation may be achieved, let alone more refined universal and multilateral institutions.³⁰ From a subaltern perspective, injustice, inequality, and instability, as well as systemic insecurity and unsustainability remain all too visible to perhaps two thirds of the world's population. 40-60 states are still regarded as extremely fragile today.³¹ Of course, state fragility may also be necessary in some aspects in order to prevent state capacity from spilling over into predation. Furthermore, the so-called 'Beijing consensus' has diluted the previous Washington or New York consensus on the liberal peace, as has the widespread emergence of authoritarian-capitalist states, managed democracy and oligarchical forms of capitalism.³² Even from the perspective of a citizen in an advanced democracy, the post-war and post-Cold War settlements look weakened: they may assume the sanctity of democracy but dislike their elected governments³³ and feel powerless against the disruption of capitalism. They also detect strong hints of bias, self-interest, or imperialism in western intervention and US hegemony. Indeed, democracy and rights, self-determination, and globalisation, appear to be unbalanced and unreconcilable, whilst also being posited as the solution to war and producers of progress.

Thus, any interventionary order has to be built for the subaltern (as the liberal peace system was assumed to be, with its emphasis on democracy and rights). R2P and the liberal peace have made some progress in this direction, but they are also closely associated with the interests of historical power and capital, and so have attempted to balance that power with subaltern claims. The latter often point to structural arguments about the

24 Giuseppe Di Palma, *The Modern State Subverted*, Colchester: ECPR, 2013, p. 93.

25 James Tully, "Citizenship for the Love of the World", Lecture at the Department of Political Science, Cornell University, 14 March, 2013, p. 11.

26 Hedley Bull and Adam Watson (eds.), *The Expansion of International Society*, OUP, 1984.

27 John G Ikenberry, *Liberal Leviathan*, Princeton University Press, 2011, p. 296.

28 Gilbert Rist, *Op. Cit.*, pp. 750-75.

29 *Ibid.*, p. 301.

30 Duncan Bell, "What is Liberalism", *Political Theory*, Vol. 42, No.6, June 2014, p. 691.

31 Claire McLoughlin, *Topic Guide on Fragile States*, Governance and Social Development Resource Centre, University of Birmingham, UK, 2012, chapter 1.

32 Michael Hudson, *Global Fracture*, London: Pluto Press, 2005, p.xvi.

33 John Micklethwait & Adrian Wooldridge, *The Fourth Revolution*, London: Allen Lane, p. 251.

constraints of capital and resources, resulting in a major legitimacy deficit. The subaltern perceives many injustices in this historical order, though many also want to be part of it.

So progressive peace may emerge when the subaltern sets the parameters for interventionary projects, the latter using the direct, structural and governmental power amassed at state and international scales. This points to how layers of intervention based upon a denial of rights, are met, with some time lag and significant power limitations, by layers of more contextualized, though often globally networked, peace formation. A progressive peace can only really be decided by the subaltern in their everyday context, according to their rights, needs, identity, and expectations, and power has to be harnessed selflessly and empathetically to this end (as participatory forms of democracy suggest) if it is to achieve legitimacy. This makes centralized systems of governance look distant and unresponsive. Indeed, this might be seen as the goal of the great liberal thinkers, from Kant to Locke, if only they did not have to compromise with power. However, structural constraints as well as elite and hegemonic interests represent implacable obstacles to subaltern claims, given the limitations of critical agency. Furthermore, this raises the additional problem of how to separate exclusive and probably conflict-inducing local claims from those that are subaltern, pluralist, emancipatory, and sustainable, both intellectually and in practice?

Liberal and Neoliberal Peace Versus Emancipation

In keeping with the development of progressive thinking, from John Stuart Mill to Beatrice Webb, which drew on Hobbes' notion of a contract between rulers and the ruled as the basis for the state's legitimate authority, the idea of a public good being the aim of the state has become widely accepted. Furthermore, this public good should continually advance society's material interests, not just maintain its security as a static hierarchy.³⁴ In the 20th Century, this process was often connected, after disarmament and security, with social welfare, a tradition that joined with those related to debates about emancipation and social justice emerging from at least the 18th Century onwards on both the left and the right, and most often connected with different traditions of liberalism or social democracy. Capitalism as well as egalitarian governance have been seen as crucial elements of emancipations. A complex mixture of individualism, freedom, equality, consent, toleration, and pluralism, along with rational, scientific progress, over autocracy and conservatism, were assumed to be

³⁴ John Micklethwait & Adrian Wooldridge, *Op. Cit.*, pp. 27-30; Duncan Bell, *Op. Cit.*, p. 683.

important though perhaps distant markers of this body of thought.³⁵ The mix of these elements have been balanced in different ways at different times and in different contexts, leading to different sets of contradictions.

Since WW2 the US has promoted human rights, democracy, and capitalism as the core, progressive path for all states, upon the understanding that they are universal ways of producing legitimacy, dismantling power inequalities, preventing corruption, and producing material and technological advancement. The UK introduced a health service, national insurance and universal education after WW2 as a progressive reform for the state. Thus, such progressive thinking has, in the last century been gradually extended to the state and to the international level through the UN system, in that its architecture should facilitate social progress across the planet, partly by influencing the nature of the state and its effectiveness. Consent has historically been the basis of such an order, rather than solely a balance of power or hegemony. Consent is thus enshrined in the rule of law and allied with clever theoretical, technological, and bureaucratic capacity.³⁶ Underlying this train of thought is the sense that subaltern positionality is necessary in order to understand the conditions of emancipation. However, consent has been somewhat in tension with US hegemony, at the same time, especially with the recent neoliberal state model the US has been promoting more recently, as in Iraq.³⁷ Also notable in the most recent era of revolutions across the Middle East and Mediterranean basin, has been the assumption that the state is likely to use violence even against those resisting its predatory domination, but revolutionaries and resisters should exercise non-violence: an unlikely assumption in many ways.

Over the last one hundred years, many western leaders have agreed that a liberal international architecture, backed by western industrial and military capacity, is the only source of world order that can be legitimate, progressive and relatively stable. They have assumed that all societies maintain similar expectations of progress. Progressing from the individual to the ethical state and the cosmopolitan international community, as Alfred Zimmern once foresaw, a moral community was thought to be emerging,³⁸ which some argued would lead to a world government promoting the interests of peace. The massive expansion of international and transnational organisations and agreements since 1900 add support to a progressive view of the deepening of order in relation to socio-political progress. Yet, recently, a range of studies have shown that only a minority of peace agreements survive for more than a few years.

³⁵ Duncan Bell, *Ibid.*, p. 684.

³⁶ John G Ikenberry, *Op. Cit.*, p. 48.

³⁷ Oliver P Richmond, *Failed Statebuilding*, Yale University Press, 2014.

³⁸ Alfred Zimmern, *The League of Nations and the Rule of Law 1918-1955*, London: Macmillan, 1936.

This poses something of a puzzle about the longevity of the liberal peace.

Since the 1990s, however, many observers have assumed over this period that eventually, a 'global village' or global governance will emerge where peace will reign through more decentralised processes of cooperation.³⁹ Prescriptive liberal multilateralism, following American epistemic and political hegemony, has been essential to the process.⁴⁰ Others have pointed out that transcending the state (particularly the 'competition' form of state, which tends not to deliver welfare or services, or legitimacy and solidarity for its citizens)⁴¹ is necessary, as the ontology and the ethical concerns of the contemporary, neoliberal state generally do not enable a broader solidarity, pluralism or distributive justice.⁴² European approaches to regional integration, from Jean Monnet to the concept of 'normative power Europe', have tend to take this more nuanced view. These ideas have emerged from the historical debate in Europe on the emergence of world government via a federation of states and the emergence of an international social contract- perhaps most notably described by Rousseau as a 'Commonwealth of Europe' and Kant as a *civitas gentium* (international state), or even by Marx as solidarity across global labour. These perspectives tended to be based upon cooperative and inclusive rationalities of politics, leading to broadly multilateral, internationalist, rather than state-centric and exclusive, orders.⁴³ They also have a strong sense of 'duties beyond ourselves' as Hedley Bull famously stated, and a need to overcome the limitations of the order/justice dichotomy.⁴⁴ Elements of liberal internationalism, Marxism, and more recently globalisation, continued this push towards global progressiveness in different ways, whilst also carrying forward political stalemates over aspects of power.

The following four elements appear to be pressing: the balance between global capital and political and material rights: identity and pluralism; environmental sustainability; and historical and distributive justice. Thus, the emerging order of global governance (rather than a more centralised system of world government) cannot be self-interested, isolationist, or unilateralist.⁴⁵ Such

thinking about the evolving liberal international order can be linked to the political and philosophical notion of a 'commonwealth'- a united but also decentralised, social, political, and economic community based upon membership, rules, and cooperation. It denotes a republican political community in historical thought about progress and order, connected both with social welfare, democracy, and a state aligned to the interests of its people.⁴⁶ It offered prospects for both the political power of society and a form of international society, all ensuring that the state did its utmost to support domestic and regional peace and order.

During the recent Bush era, liberal hegemony emerged as a new form of imperialism.⁴⁷ New wars in the 21st Century are increasingly *structural wars* – a complex mix of social, cultural, historical, political, legal, and economic contests, spanning the global economy, the state, and the city, both formal and informal- rather than sovereign conflicts. War, violence, and conflict, are in complex ways, connected to the societies, states, and international systems which seek political authority, order, rights, and prosperity. Some seek to end violence, some maintain it for reasons of power or progress. The tools of the weak in such conflicts are often difficult to counter with the standard security instruments of the state and the international. Such wars comprise indirect, structural violence (along with the usual forms of violence) and seek to maintain state, economic, identity, and social, inequality.⁴⁸ They require new responses. Liberal peacebuilding and neoliberal statebuilding, as well as development approaches, are often ineffectual in dealing with structural forms of war, and are caught up in a crisis of legitimacy, related to the tension between American liberal hegemony and its challengers,⁴⁹ the expansion of the 'international society',⁵⁰ and widespread social dissatisfaction with globalised capital. This is even though there are perhaps 130,000 UN personnel among others involved in peace operations around the world.⁵¹ Thinking is now turning once again to the question of how it may be improved in the light of more sophisticated knowledge about what has gone wrong in the most recent phase of history. The new 2015 Sustainable Development goals are one example of this new development, with their focus on ending poverty, inequality, providing a wide range of services,

39 Marshall McLuhan, *War and Peace in the Global Village*, New York: Bantam Books, 1968. John Rawls, *The Law of Peoples*, Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 1999.

40 Andrew Hurrell, *Op. Cit.*, p. 59.

41 Philip G Cerny, "Paradoxes of the Competition State: The Dynamics of Political Globalisation", *Government and Opposition*, Vol. 32, No. 2, 1997, p. 269;

42 Jacinta O'Hagan, "With the best will in the world...?", *International Politics*, Vol. 50, no.1, pp. 118-137.

43 Jean-Jacques Rousseau, *A Lasting Peace through the Federation of Europe/ State of War*, (CE Vaughan, trans.), London: Constable, [1756] 1917. Immanuel Kant, *Perpetual Peace*, London: Allen and Unwin, 1917.

44 Tim Dunne and Matt McDonald, "The Politics of Liberal Internationalism", *International Politics*, Vol. 50, No.1, 2013, pp. 1-17.

45 Strobe Talbot, *Op. Cit.*, p. 391.

46 See definition in Oxford English Dictionary, 1989.

47 John G Ikenberry, *Liberal Leviathan*, Princeton University Press, 2011, p. 254.

48 This concept of structural war adapts Mary Kaldor, *Old and New Wars*, Polity Press, 1999, and J Galtung, "Violence, Peace, and Peace Research", *Journal of Peace Research*, Vol. 6, No. 3, 1969, pp. 167-191

49 John G Ikenberry, *Op. Cit.*, p.10.

50 Hedley Bull and Adam Watson (eds.), *The Expansion of International Society*, *Op.Cit.*

51 "In summit-level meeting, Ban announces review of UN 'blue helmet' operations", *UN News Centre*, <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=48884#.VJAtslOXcT>, 26 September, 2014.

and sustainability.

The Potential of a Post-Liberal Peace

From these contradictions, the nature of a post-liberal, and positive hybrid peace can begin to be discerned. It would also have to be post-neoliberal, if social legitimacy is to be achieved more broadly.⁵² Agonistic reconciliation of identities within a framework of heterogeneity would be essential. A progressive vision of improving social rights and conditions would attract societies towards this position. It would have to offer progress towards material equality through the state as well as the market, on top of legal requirements for the equality of all citizens. Thus the state must offer an eventual prospect of pluralism and relative equality in norms, identities, laws, rights, institutions, and material standards. There would probably be a basic agreement on the nature of a universal and global moral community, in very thin terms, and the modes by which needs, rights, interests, and identities were mediated and adjudicated. It would need to respond to nature, technology, consent, and rights as mutually entwined determinants of peace and justice, probably aimed a progress towards equality.⁵³ It would need to deal with the contradictions of being epistemologically led by the powerful and the wealthy but identified, felt and needed most acutely by the subaltern. It would need to be very broadly legitimate, representing the 'expansion of international society' that Bull and Watson,⁵⁴ once foresaw, as well as stable and effective in bringing about progress. It would have to deal with historical and distributive justice issues, and respond to basic matters of environmentalism.

Contrary to the views of many liberals, realists, and constructivists since the 1990s, the pathway to peace, security and development points not to a liberal or neoliberal peace, but to a new form of progressive politics with the power of attraction to move populations away from processes of violence and its conciliatory and cooperative behavior. This probably requires a major reform of the states and international systems, as well as of global capital and governance, a regrounding in empathy, the local and the everyday, and a willingness to share material resources across regions, and tackle global problems in an egalitarian spirit. It would be progressive in terms of rights and needs, offering the probability of continual improvement, along a path chosen mutually by society following their preferences. Liberal peace and the neoliberal state, along with the liberal international community were staging points along this path in the twentieth century. A new stage

would require a form of global social democracy, with a set of centralized institutions to agree on core issues and standards, but which must be representative of a decentralized framework of local politics. Too many of the current attempts to engage with pressing global issues involve a defence of old fashioned sovereignty, an unwillingness to share internationally, a lack of empathy, an inability to accept local needs or differences or everyday legitimacy, an inability to tackle longer term global problems, and a defence of old modalities and hierarchies of power in history.

Peace in the twenty-first century must now deal not just with open war, but structural violence- or perhaps in a more radical vein in structural war of capital over society and the environment. Structural violence tends not to be highlighted by mainstream bureaucratic, organisation, structural, and institutional approaches to IR, concerned as they are with conflict management or transformation. The trouble with these perspectives on progress towards both the 'good state' and an 'international community' is that they have been led by western hegemony, and southern states, societies, and actors are concerned that without more historicised and equitable approaches to global order, justice will not be served for many in the global south.⁵⁵ A liberal ethic has emerged from liberal imperialism and liberal international, but has been replaced by a neoliberal ethic, at the expense of a more social state⁵⁶ and international, concerned with improving and safeguarding the lives and conditions of their populations as fairly as possible (an ambition dating far back in history, and mentioned frequently since, not least in the 'Declaration of the Rights of Man' in 1789). For many outside of the stable community of developed states, even the EU appears to be as much an example of hegemony and discrimination as an exemplar for a peace political orDü. Even UN peacebuilding, as in Central America, may be too threatening to existing power-structures to be welcome in many countries, as the elites in Guatemala concluded after seeing what the UN tried to do in El Salvador in the 1990s.⁵⁷ The good state, and the international community have to make moral sense to all its members. The global economy needs to escape the deep structures of domination that exist within capitalism.⁵⁸ This indicates a need for both a centralised capacity to address human needs across the global through systems of intervention and redistribution in a commonly agreed framework of institutions, and a decentralised and contextualised framework in which human needs and rights can be negotiated and transmitted upwards. The new, more poly-centric, post-colonial world of 'emerging powers' must be recognised, probably mainly 'from below' in bottom-up and ethnographic terms,

52 Michael Hudson, *Global Fracture*, University of Michigan, 2003.

53 Andrew Hurrell, *Op. Cit.*, pp. 308-316.

54 Hedley Bull and Adam Watson (eds.), *The Expansion of International Society*, New York: Oxford University Press, 1984.

55 Peter Lawler, *Op. Cit.*, p. 25 & p. 479.

56 Thomas Piketty, *Op. Cit.*, p. 471.

57 William Stanley, *Enabling Peace in Guatemala*, Boulder: Lynne Rienner, 2013, p. 32.

58 Thomas Picketty, *Op. Cit.*, p. 234.

as well as emancipatory demands for decentralised and more horizontal forms of governance (as opposed to the top-down approach of the liberal peace architecture). A social, cosmopolitan, and pluralist ethic for the international system would be necessary, and a significant move beyond the old mix of the Westphalian state with a liberal international system, and global neoliberal capitalism. Intervention for enablement would thus be required, providing a difference (and more southern) alternative to the contemporary northern concern with effectiveness.⁵⁹ Thus, UNCTAD, for example, is concerned with fair distribution of resources and the control of private capital, a right to well-being and social justice,⁶⁰ as reiterated in the Bamako Appeal of 2006, which sought to overcome north-south divides and replace what it saw as the northern militarised and neoliberal consensus with a more sensitive form of democracy and solidarity.⁶¹

Progress, intervention, and autonomy, are thus balanced in an actively equalised, democratic in legal and material terms, political system spanning the local to global scales. So far however, only powerful states and occasionally alliances of states have been able to carry the day in responding to violence and promoting reform, which has been limited to their own norms, preferences, and interests. Existing transnational frameworks for the negotiation of peace and order have little agency when confronting large scale problems.⁶² However, drawing on critical theory as gathered together by Habermas, progressive forms of reason, law, and democracy, together provide the basis for dialogic methods through which conflict can be settled, and new and more emancipatory, ethical political orders might be achieved.⁶³ Such processes depend on complex networks in a post-colonial work of acute inequality and constantly emerging new layers of injustice in which the only universal is the mediation of difference. It means, as Stanley has observed in his assessment of UN attempts to build peace in Guatemala, both reforming power-structures and building new national institutions that contribute to domestic and regional peace, as well as working through existing local institutions which carry legitimacy authority and know-how in situ.⁶⁴ Merging indigenous or customary law and praxis with liberal law and institutions is an agonistic task, of course. Furthermore, dealing with material inequalities that afflict local populations, often indigenous groups, and others, is difficult in the context of exist-

ing mainstream thinking on the liberal peace. The state is in effect not well predisposed to dismantling power structures that support such marginalisation, nor can it often afford to deal with current or past injustice of inequalities. Furthermore, the more effective the international community is in dismantling oppressive power structures, the more elites elsewhere will refuse to cooperate with peace interventions or do their best to prevent conflict-affected citizens from playing a democratic role. Similarly, at the international level, the more peace demands structural reform, the less hegemonic power supports it.

The G77, for example, appears to be a space for a progressive debate about north-south redistribution, about what the problems are with the current system, and what might be done about it. However, it is also an avowed supporter of anti-imperialism, socialism and the state, since the New International Economic Order of the 1970s to the New World Order for Living Well of 2014 of the G77 plus China, now numbering 133 states. Its latest document adds public services to the list of human rights and seeks a role for the state over the corporation. It calls for decolonization not from imperial powers but from capitalism. It wants to see a revival of the UN and the abolition of the Security Council.⁶⁵ Yet, it also constantly reiterates the sanctity of state sovereignty, as if this were the best way of support human rights and development. The history last 60 years have thrown significant doubt on this assumption.

The west has generally been more progressive on questions of existing versions of human rights and gender, and implementation, but not on socio-economic inequality. Of course, there is a wing of western thought and ideology which would prefer an engagement with inequality, but since the 1980s it has been on the retreat. The last era of progressive politics in the west for many was in the 1960s and 1970s.⁶⁶ All of a sudden, the western-created and backed order appears to be caught between more progressive demands to which it is reluctant to concede, and autocratic or oligarchic tendencies, towards which it is veering perceptibly. The UN, EU, and other western backed structures of global governance and their key state supports are at best now seeking to stabilize the current order, with all of its imperfections. After the experience in the 2000s in Iraq, intervention is off the agenda, even where peace is threatened, creating obvious risks. Such concerns need to be taken seriously. There are some signs that it is, but there is much disagreement over what to do next, as with the new development goals of 2015, which have been developed through a global consultation of social and elite actors. Such consultation may well raise important issues like global inequality and justice, but

59 Vijay Prashad, *The Poorer Nations: A Possible History of the Global South*, London: Verso, 2012, p. 228.

60 *Ibid.*, p. 235.

61 *Ibid.*, p. 243.

62 Thomas Weiss, "What Happened to the Idea of World Government", *International Studies Quarterly*, Vol.53, 2009, p. 264.

63 Jurgen Habermas, *Moral Consciousness and Communicative Action*, (Translated by Christian Lenhardt and Shierry Weber Nicholson. Introduction by Thomas A. McCarthy), Cambridge, Mass.: The MIT Press, 1990 [1983].

64 William Stanley, *Op.Cit.*, p. 8.

65 G77, *New World Order for Living Well*, June, 2014.

66 Richard Wilkinson and Kate Pickett, *The Importance of the Labour Movement in Reducing Inequality*, Centre for Labour and Social Studies, July 2014, p. 11.

persuading states to agree and act is a different matter.

Yet, international actors have responded to such obvious problems in a rather negative way: they are protecting the old liberal peace model and are unable to develop an alternative, though they are trying to create space for localized forms of consultation, at least to a limited degree. Local peacebuilding is regarded as something of a challenge for international actors, even the UN: either they support it despite it having different goals and processes to theirs, or they want to ally with it in order to nudge it towards a liberal social contract. It is widely accepted, somewhat ironically, that social and economic rights have diminished in the post-Cold War, even though many of the claims of the world's conflict citizens revolve around them (hence the revived G77 interest in a new statement about progressive politics).⁶⁷ There is little appetite for discussion of social justice even amongst an international community that claims it supports the most advanced state and international system ever seen in history. It is generally seen by policy elites in the international civil service as being an issue that is too complex and too long term for the current system of international relations, organisations, and states to respond to. Thus, the international peace architecture rapidly becomes technocratic as a defence against its own ethical limitations, and states and donors easily return to sovereignty as a legalistic form of managerialism.

World leaders from the US, the UK, India, China, Brazil, the UN and the EU, and others have recently implied a new or reformed order is in the offing, or is necessary, and that the leadership of the West and its old architecture is no longer plausible nor legitimate. Even the much criticized World Bank is undergoing a quiet, internal shift. The G77 is pushing for a wider engagement with development from the perspectives of the recipients. A new consensus is being sought, even if it seems unachievable. Military intervention is increasingly deemed unlikely or impossible, the state is returning, political space is absent where progress can be mediated and inculcated, but international actors, donors, and personnel are responding. The usual 'mission' and 'programming' approaches are now old-fashioned, arrive far too late, with too few resources and limited local legitimacy. Security Council, General Assembly, Secretariat, or World Bank and donor leadership is compromised from a number of perspectives. It is probably in denial about its legitimacy and capacity. There is also concern about a lack of global leadership capable of taking an ethical position vis-à-vis peace.

In response, in the UN System, 'non-mission setting policy'⁶⁸ indicates a response for peacekeeping mis-

sions, along with the use of other new techniques and new technologies, where a crisis occurs and there is little possibility of consent or support for an intervention. International mediation is now widely seen as having widened from state-centric post-violence settlements to broader matters of political affairs where entry points to stimulate an improved order may be found.⁶⁹ This is also connected with the UN's recent 'rights up front' approach.⁷⁰ It is connected with a revival of human rights, high ethical standards, prevention, local legitimacy and authority, and accepting widely differing contexts. This may mean material assistance without political engagement in some cases. However, DPA has moved to a focus on building or assisting the social contract, as in Libya through its 'constitutional coordinator' meaning that the intersection between power and the state, politics and society is ever-present in any revamped form of intervention.⁷¹ Of course, this has so far been unsuccessful in Libya. There is a slow response emerging to the dilemma the UN currently faces: it cannot rely on great power support, it cannot use a blueprint, cannot intervene, but as yet there is no visionary resolution of this problem available which would regain the moral high ground lost during the last decade.

In the light of the above arguments a positive hybrid peace might have some of the following dynamics or possibilities:

1. It would start from inclusive politics envisioned as progressive and sustainable in its local contexts;
2. As society is often based upon exclusion, small groups of progressive actors would be to form alliances without willing outside actors;
3. It would have cultural, social, historical, political, economic, material, and identity elements;
4. Each of these elements would be contingent on context, the state, and the international;
5. The tensions between the elements in (2) and (3) would be resolvable through politics and external processes of mediation;
6. Politics would not be about merely the management but not treatment of problems;
7. Neither would the political system depend on self-help and resilience;
8. It would actively seek progress and improvement for all its citizens through equal access to service and resources;
9. The polity would be aware of intervening factors from beyond that context, whether then be new and better ideas or incursions by the

⁶⁹ *Ibid.*

⁷⁰ Secretary-General Ban Ki-moon, *Renewing our commitment to the peoples and purposes of the United Nations*, UN Headquarters, 22 November 2013.

⁷¹ Confidential Source, *Personal Interview*, UN Department of Political Affairs, New York, 1 April, 2014.

⁶⁷ Confidential Sources, *Personal Interviews*, UN Department of Peacekeeping Operations, New York, 31 March, 2014.

⁶⁸ Confidential Source, *Personal Interview*, UN Department of Political Affairs, New York, 1 April, 2014.

- predatory forces of nationalism, militarism, or capitalism;
10. It would be able to seek assistance from outside in responding to such challenges without undermining its own pluralism;
 11. It would maintain its own identity without threatening or displacing that of others;
 12. It would maintain its own temporality despite that of others (industrialised modernity, for example);
 13. It would be responsive to contingency and flexible enough to respond to internal challenges for progressive improvements;
 14. Progressive politics would seek sustainability in environmental and social terms;
 15. Institutions and economic frameworks would be tools to this end, operating within the boundaries of material and geographic (ie structural) constraints.
 16. The international system would operate to enable cooperation and progressive equalization, but not through centralization (which is open to significant abuse) but through decentralized networks of exchange.
 17. The polity would be de-territorialised and the international community would focus on redistribution.

This would mean that security would be thought of as human security, and that frameworks of meaning and structure, such as interests, norms, or the state itself would be much more closely defined by its subjects perspectives. The international would act as the supporter of human security, rather than the protectors of sovereignty and markets.

Systems of representation would have to be far more participatory rather than bureaucratic or technocratic. Democracy would emanate from systems of representation, through which claims are made and authorized in a social context, which in turn would feed into formal participatory democratic institutions, also connects to an international community or society.

Law would reflect progressive thinking from within society and from the international level. The state would be the vehicle for these systems which would collate and act upon the claims of the population, supported by the international community.

Power would have to be purposefully fragmented in order to allow these many systems of representation to support security and produce law that would be widely consented to, from local to global scales.

These systems would rest on a progressive understanding driven by a bottom up understanding of how inclusive and equitable systems need to be built, including an understanding of the goal of such a scalar framework of

progressive politics was sustainability for the long term.

Thus, social and economic systems can only be evaluated and reformed from the most exposed and precarious position in any polity from local global. This is because the more secure and wealthier can afford to moderate their expectations without significant discomfort or structural violence. Those individuals and communities most exposed to direct or structural violence cannot be expected to sacrifice what they do not have in terms of security, resources, or identity, and thus, the signals they send- albeit faint- are the most important for the reconstruction of any polity, social or economic system. As the historical evidences points to the loss of legitimacy any system faces if it does not respond to these signals, and the system's tendency to revert to authoritarian power when challenged by them (because it maintains the interests of the powerful establishment), the contradiction between subjects, legitimacy, power, and sustainability, has to be addressed by any new turn in peace praxis.

Through these, some might argue, utopian indications that can be drawn from modern debates on peace, it can be clearly seen that the removal of direct violence, the redressal of structural violence and their linkages with the post-Cold War settlement (the liberal peace), indicate that levels of violence (including structural violence) are widely perceived, even in states supposed at peace, to be far too high. In other words, debates on peace indicate that old understandings of the difference between peace and war (state-centric, 'world', or civil war) are long outdated. Furthermore, the 19th Century system of nation states based on territorial sovereignty, overseen by 20th Century international organization aimed at moderating the negative behaviour of states and guiding them towards liberal progressivism, is no longer adequate. Global levels of structural violence widely pertain, and require a better and more progressive peace settlement even in states and regions (such as the US or EU) supposedly at peace. Networks and assemblages of violence, in response a range of injustices, perceived and structural, need to be engaged in a new peace settlement, which itself will be aimed at providing a complex assemblage and networked solution to the widely varied structural, normative, temporal, political, social, economic, and geographic conflicts that travel with globalization. Injustices across these terrains required networked and hybrid peace settlements across a global terrain of difference.

In the past, debates around these matters have aimed towards uncovering the conditions of a world state or a world confederation,⁷² but a more realistic and practical approach under current conditions appears to be to think about a mobile and networked peace under an emancipatory form of global governance, meaning that

⁷² Alexander Wendt, "Why a World State is Inevitable," *European Journal of International Relations*, Vol. 9, No.4, 2003, 491-542.

it would be post-liberal, not territorial, though it would have to be legally and bureaucratically organized in order to maintain economies, redistribute resources and knowledge, enhance human security, and so on.

Making Sense of the Current Peace Architecture- and its Possibilities.

The following diagrams depict the effects of the liberal and neoliberal peace, and the negative and positive realities that have instead emerged from Cambodia to Afghanistan.

Table 1. Graduations of Contemporary Peace: Liberal to Variants of Hybrid Peace Perspectives

		Type of Peace			
		1990s Objective Liberal Peace	2000s Objective Neoliberal Peace	Reality of Last 25 Years Negative Hybrid Peace	Goal of Peace Engagement Positive Hybrid Peace
Level	International	Positive Peace Democracy, human rights, markets, human security	Negative Peace Compromise on democracy and human rights, peace is unstable because of growing inequality	Negative Peace Internationals tend to see hybridity as cooptation, outdated, and a compromise on norms and refuse to accept local ownership	Negative Peace Internationals tend to see hybridity as cooptation, outdated, and a compromise on norms, though they may accept the need for local ownership. They are concerned about the pluses and minus of networks and mobility.
	Regional	Positive Peace Model is EU and social democratic member state	Negative Peace Model is ASEAN, neoliberal / authoritarian state	Negative Hybrid Peace Regional organisations tend to offer rhetorical rights and development but focus on power sharing and neoliberalism	Positive Hybrid Peace As above
	State	Negative Peace Limited resources and consensus means difficulties in placating interests, constitutional reform and institutional implementation, and material support	Negative Hybrid Peace State simulates compliance, but acts as a predatory actor, supported by global markets. Peace is unstable.	Negative Hybrid Peace State focuses on elite interests only/cooptation of internationals, predatory behavior towards society	Negative/Positive Hybrid Peace State may play a role as mediator of societal and international interests, or focus on elite interests only. But the state is under pressure to reform from below and above in contradictory directions: society wants human security, capital wants opportunities, mobility and sustainability.
	Local	Negative Hybrid Peace Material issues, inequality inefficiency & coordination, cultural, customary and identity clashes with liberal norms*. Static and unequal.	Negative Hybrid Peace Local inequalities and resources issues are not dealt with directly. Modernisation ethos undermines cultural and identity frameworks.** Mobile and networked.	Negative/Positive Hybrid Peace Local/state interests and identities dominate*: static and unequal	Positive Hybrid Peace Material issues, rights, inequalities are dealt with, while identity, culture, culture, and historic forms of association are able to adapt themselves.*** Mobile, networked, pluralist, and sustainable.
Outcome/Model of Peace		(International Trusteeship Model)	(Global Governance Model)	(State/Local Ownership Only Model)	(Mixed Mode, Enablement and Local Ownership Model)

* Liberal Peace and Negative Hybrid Peace appears to be second best contemporary outcome.

** Neoliberal Peace is the worst outcome

*** Positive Hybrid Peace appears to be the best contemporary outcome.

Table 2. Breakdown of Negative and Positive Hybrid Peace

<u>Negative Hybrid Peace</u> International/ Regional Level	<u>Positive Hybrid Peace</u> International/ Regional Level
<p>Cease-fire, transitional agreement Lack of democracy and human rights Local power structures and hierarchies dominate Lack of gender equality Centralised state controls power, or state is ‘collapsed’, ‘fragile’. Threat to regional and international order Decentralised power dominated by custom, tribalism, war lordism, etc</p>	<p>Internationals reconcile to local and state level forms of legitimacy and difference Internationals may normatively or ideologically disagree Internationals supply the necessary resources for human security without conditionality Internationals recognize the need for local autonomy, legitimacy, and authority.</p>
<p>This is unsustainable ...But despite these factors, basic order is maintained</p>	
State Level	State Level
<p>State is based on socialism, or centralized ideology. State is authoritarian or oligarchical. State is dominated by neopatromonialism. State preserves a range of historic hierarchies and inequalities/ structural violence.</p>	<p>The state balances international and domestic forces, norms, needs, and expectations The state supports the security, rights and material interests of its society. State provides justice The state represents local interests and identities at the international level. The state negotiates for more progressive politics at the international and local level. The state is locally and international legitimate.</p>
<p>...But these systems maintain order (in the short term at least)</p>	
Local Level	Local Level
<p>Rights and needs are not dealt with Identity is curtailed System is not pluralist Historic structural violence continues State is predatory International norms reject local legitimacy</p>	<p>Rights, needs, justice, and identity are incorporated in a progressive politics. State responds to local claims for the above. International also responds to local claims.</p>
<p>...These dynamics maintain order though domination</p>	
<p>Negative hybrid peace maintains order through maintaining structural violence, which requires territorialism, immobility, and inequality.</p>	<p>Positive hybrid peace represent local legitimacy and consensus, reflected in the state, and supported (though perhaps not condoned) by the international. Mobile, networked, pluralist, and sustainable.</p>
<p>Power/ the state/ elites dominate order Very susceptible to a return to negative peace but potential for a shift to positive hybrid peace</p>	<p>Local norms, identity, needs, justice and consensus shape order: finely balanced between improvement and regression</p>

Conclusion

As Kant wrote, in a universal community wrongs committed in one place are felt everywhere.⁷³ This is even more relevant in the new era of instant, global mobil-

⁷³ Immanuel Kant, *Perpetual Peace: A Philosophical Sketch*, 1795: Daniele Archibugi, “Models of International Organization in Perpetual Peace Projects”, *Review of International Studies*, vol. 18, no. 4, 1992, pp. 295–317.

ity, communication and translation, which applies not just to functional communication, but also to the understanding and mediation of one’s positionality vis-à-vis others in justice terms. Norms, institutions, law, across the international, the state, and civil society, reflect both the need to respond to wrongs as well as reflecting power. Inequalities of all sorts are increasingly been seen as ‘wrongs’, meaning the nature of political legitimacy at the global level has now irrevocably changed.

Similarly, matters of environmental and intergenerational legitimacy have now made their appearance on the international scene. Power cannot deal with these claims by denying them: power must now respond by accepting and engaging with them. The international architecture, the state, globalised capital, technology and epistemology must be aimed at these bases for the formation of social legitimacy within the constraints of progress, in order to iron out the current, and crippling, contradictions over legitimacy from these different sites, networks, and processes. In this sense, legitimacy needs to be understood in ethnographic, sociological and normative terms, not just in terms of law, process, and efficiency. Legitimacy is related to the social provision of consent through consensual systems of political decision-making, in other words.⁷⁴

Can justice be achieved in progressive mode against the grain of deep historical-material and geopolitical structures of world politics? In preliminary terms, we can point to some key qualities of progressive thinking, starting with national and global material and legal equalisation of society over time, which attracts the support and consent of populations in democratic scales, from local to global. It also demands pluralism, solidarity, public truth telling, and peaceful means of dispute settlement within civil society,⁷⁵ across all sectors of society, and scaled up to the state, regional, and international. It is probably true to say that this ambition, spanning the great thinkers of politics and international relations from Plato to Kant (or Plato to NATO, or the warfare state to the internationalised welfare state, and onwards to the globally governed neoliberal state, as is often argued to represent the history of progress in different quarters), is closer to being achieved, and more plausible than ever before. Nevertheless, history, material and geopolitical structures, and human-contrived injustices still stand in the way. Their presence is obvious, responses are increasingly clear, political will is often lacking because of the challenge any responses make towards long-standing and entrenched power structures: militarism, social hierarchies, international hierarchies, the control of capital and material distribution. Democracy dictates that challenges are dealt with according to the will of the majority, but while democracy pertains in some states, there is as yet no form of international institutional democracy, though the subaltern voice is the loudest. Furthermore, the various interest, ideological, epistemic and material groups and stratifications that currently claim expert knowledge often see democracy as a hindrance to their authority on the question of progress. Yet, local knowledge, legitimacy, and context are all vital in the construction of political legitimacy. It

⁷⁴ For more on these debates see James Brasset and Eleni Tsingou, "The politics of legitimate global governance", *Review of International Political Economy*, Vol. 18, No.1, 2011.

⁷⁵ See for example Marlies Glasius, "Dissident Writings as political theory on civil society and democracy", *Review of International Studies*, 2011.

has become commonplace to argue that just and stable political solutions have to be found on the local level where legitimacy is least abstract and where inequality and diversity is at their highest, though this also where power is least able. This raises the question of how to overcome power structures that anchor inequality, and how may, by implication, local legitimacy, power and international intervention ever be reconciled?⁷⁶

To begin to sketch out the possibilities for a positive, hybrid peace is already an act of hegemony, and must be done with ethical and methodological sensitivity and recognition of power imbalances. What we see from the above diagrams is that a positive hybrid peace as understood by society may well be a negative hybrid peace from the state or international level where concessions may be made. Likewise a positive peace from the international level may appear to be negative hybrid peace from below. What the local may experience as a negative hybrid peace may well be a positive or positive hybrid peace from above. In other words, if peace is representative of a social contract, and the state and the international are outgrowths of this, than progressive and emancipatory processes are subjectively understood according to positionality in time (history), space (territory), resources (materiality), norms, and identity factors. One person's emancipation or positive peace may be another person's loss. One person's hybridity is another person's concession. Positionality matters, and the view from below, from the subject's position, is probably the most politically legitimate in democratic and developmental, even if it is not the most suitable for modernization, development, global security, or northern interests, as seen from the elite perspective.

⁷⁶ For example, see "Fortaleza Declaration", Sixth BRICS Summit, 2014.

The Question of Hijab and Freedom: A Feminist Critical Discourse Analysis of the Facebook Page My Stealthy Freedom

Elnaz Nasehi

Eastern Mediterranean University, North Cyprus
elnaz_nav61@yahoo.com

“This is Iran... The feeling of the wind blowing through every strand of hair is a girl’s biggest dream.”

This is one among hundreds of bilingual captions Iranian women post alongside their bare-headed photos on the Facebook page called *My Stealthy Freedom*, a page dedicated to “Iranian women inside the country who want to share their ‘stealthily’ taken photos without the veil” (Saul, 2014).

My Stealthy Freedom is initiated by an exiled London-based Iranian journalist, Masih Alinejad, who is well-known for her criticism of Iranian authorities. After posting some photos of herself in London streets without headscarf accompanied by her comment- “Every time that I run in London, feeling the wind in my hair, I remember that my hair is like a hostage in the hands of the Islamic Republic government” (Leung, 2014)- Masih Alinejad received many comments and messages from Iranian women inside the country. She responded to the messages: “If you’re a woman and do not believe in the forced veiling, you’ll make it secretly your freedom, no matter where you are”. She has opened *My Stealthy Freedom* Facebook page on 3 May 2014 and invited the women living in Iran to share their photos without a headscarf (Saul, 2014).

In an interview with the Guardian, Alinejad explains her intention to launch this page as follows, “I have no intention whatsoever to encourage people to defy the forced Hijab or stand up against it...I just want to give voice to thousands and thousands of Iranian women who think they have no platform to have their say” (Kamali Dehghan, 2014). *My Stealthy Freedom* received more than 130,000 likes in just 10 days (Kamali Dehghan, 2014), and more than 500,000 likes in less than a month. This page soon received international attention and it has been covered by many news organs, such as BBC International, the New York Times, the Washington Post, the Spiegel, Deutsche Welle, Daily Telegraph, Le Monde, Fox News, Figaro, and Republica.

The influence and potential of social media in enabling individuals and groups for self-presentation is discussed by many scholars. It seems that in contrast to other forms of media in which people are represented by those who have power, social media such as Facebook provides the opportunity for self-representation.

This self-expression and self-representation is the main objective of the Facebook page of *My Stealthy Freedom* in which Iranian women post their bareheaded photos accompanied by a caption written by them.

This paper is a work-in progress research which aims to explore the construction of the concepts of “freedom” on the Facebook page of *My Stealthy Freedom*. The conceptualization of freedom and the way the relation between freedom and Hijab are being presented by Iranian women in *My Stealthy Freedom* is a recent addition to the exhaustive previous arguments about their controversial relationship. For the issue of Hijab has been pervasively discussed in relation to other concepts such as freedom, agency, and subjectivity of women, and mostly framed under the two contested perspectives; Hijab as a symbol of women’s subjugation and oppression, and Hijab as a symbol of women’s empowerment and resistance (Grace, 2004).

My Stealthy Freedom, beyond intellectual and academic argumentations about Hijab and freedom, is a platform for Iranian women to share their own experiences and feelings. This page as its admin claims “give[s] voice to thousands and thousands of Iranian women who think they have no platform to have their say”. Alinejad said she was not opposed to the Hijab – her mother is veiled – but she believed people should have the freedom to choose; “I want to live in a country where both me, who doesn’t have Hijab, and my sister, who prefers Hijab, can live along each other” (Kamali Dehghan, 2014). However, the idea of incompatibility of freedom and Hijab is the most explicit implication of the title of this page. Her conceptualization of freedom, therefore, seems to reinforce the binary opposition between Hijab and freedom. Now, the question is about the way women themselves conceptualize their experiences in regard to Hijab and freedom. Are they taking one or other contested perspectives according to which Hijab and freedom are considered as two incompatible concepts? Or have they introduced a new discourse and perspective to the issue of Hijab and freedom?

In order to deal with this question, the current research through employing Feminist Critical Discourse Analysis (FCDA) looks for the distinct emerging discursive themes in regard to the issue of Hijab and freedom.

What are the discursive strategies used to challenge the context of obligatory Hijab? While commenting on Hijab and freedom, do Iranian women succeed to reflect critically on other aspects of their identities as women such as wives, mothers, etc.? How do they negotiate with the issue of Hijab? Do they dichotomize it with their freedom or find a way to circumvent this binary opposition? These are some questions the researcher has in mind while analyzing the posts of Iranian women in *My Stealthy Freedom*.

The theoretical framework of this research is Nancy Hirschmann's theory of freedom discussed in her valuable book, *Subject of Liberty*. Hirschmann provides a theoretical base for such an examination of freedom by contributing to the theory of freedom from the feminist perspective. The relevance of Hirschmann's theory to the current research is its advancement of the feminist theory of freedom by bringing it into dialogue with political theories of liberty and poststructuralism. In addition, Hirschmann propounds three controversial phenomena of battered women, welfare, and veiling (Hijab) as the case studies for the application of her theory.

First a brief history of Hijab in Iran is discussed to support the contextual level of analysis. Then a theory of freedom based on Nancy Hirschmann's argument is introduced as the theoretical framework, and finally, the analysis of the posts is conducted.

The Hijab; Political and Historical Context

The concept of Hijab (literally means curtain/cover) is deployed in this paper to refer to all forms of veiling being practiced by Muslim women around the world. In this part a brief account of the history of Hijab and its interactions with Iranian women are discussed in order to shed light on the political and historical context.

To discuss the issue of Hijab, it would be necessary to reconsider three assumptions about it. First, it should be mentioned that contrary to the common belief, the practice of Hijab predates the emergence of Islam (Das & Shirvani, 2013; Croucher, 2008; Shirvani, 2007; Macdonald, 2006). Croucher (2008) claims that the ritual of veiling, to cover part of head and face, is originated in Judaism. Hijab as a social practice has been adapted in pre-Islamic Arabia, Greece, Assyria, the Balkans, and Byzantium (Macdonald, 2006) but its religious origins predates Judaism and Christianity. The earliest reference to a form of religious Hijab is found in Pahlavi scripts (6th century) as a female head dress worn by Zoroastrian women (Encyclopedia Iranica, 1990). Its reductionist association with Islam is used as a tool to justify "barbaric" representation of this reli-

gious practice deploying it from its earlier references.

The second assumption about Hijab that needs to be reconsidered is that obligatory Hijab is unfounded in Islamic Sharia. The Quran demands modesty of dress, not only for women but also for men. In Prophet Muhammad's time, his wives were the only women required to veil (Ahmed, 1992, p. 55). As Aslan (2005) writes, the Hijab has no root in the Muslim community until 627 C.E., and appears as a symbol of modern Islam. The obligatory Hijab stems from the interpretation of clerics and fundamentalists who introduce Hijab as a fundamental element of the Islamic doctrine.

The third assumption to be reconsidered is the monolithic representation of Hijab as a fixed mode of covering body. "Media discourse and debates are fixated on "veiling" and "unveiling" and rarely differentiate between styles of Muslim clothing" (Macdonald, 2006, p. 8). This rigid representation of Hijab is reductionist because it not only denies the diversity of practices of Hijab and "brings both the loose head-scarf and the all-encompassing burqa into a singular discursive frame" (Macdonald, 2006, p. 8) but also obscures the diversity of motivations among individual women who are practicing it. White & Hernandez criticize this 'essentialist discourse' and argue that through this discourse "images of women wearing headscarves function as symbols of anti-modernity of Islam. However, in practice what it means to 'be Muslim' varies for different individuals, categories and groups of people, based on their intersecting identities and social locations" (2013, p. 66). This restricted representation denies the diversity of daily experiences of women with Hijab.

Under the severe western scrutiny of Hijab in the 20th century, Hijab is associated more and more with backwardness, and therefore, its urgent abolishment became the indispensable step in the projects of modernization in Iran. In 1925, Reza Shah, the first king of Pahlavi Dynasty in Iran, took a hostile position against Hijab and banned the wearing of any form of head cover such as the veil and scarf in public. After Reza Shah, under the reign of his son, Mohammad Reza Shah, Hijab was not banned in public anymore. However, it was still associated with backwardness and was discouraged in public. For years after the forced unveiling embarked by Reza Shah, Hijab has remained a site of struggle between tradition and modernity.

During the late 1970s, when the protests against Mohammad Reza Shah was intensified, Hijab turned into a sign of resistance to the king's pro-western policies for many women. In accordance to the mentioned policy about Hijab, after the 1979 revolution of Iran, the division of ideas appeared among women when the arguments about enforcement of Hijab were launched by the government. Some women who considered Hijab as a sign of resistance against western-oriented poli-

cies welcomed it eagerly, while many others took stand against it. However, finally, in the summer of 1981, despite resistance of many Iranian women, the obligatory practice of Hijab was imposed on Iranian women as the sign of Islamism, modesty and virtue.

In line with the Islamization policy of the government, in order to define the new ideal Muslim women, “suddenly images of veiled women sprang up everywhere, seemingly infinite variations on a theme. In every Iranian city, on every building, inside all businesses, outside and inside public transportation facilities, and in every educational institution, the private and ‘sacred’ woman of Iranian culture was transformed into a public image for all to view.... during this era, the *Hejab* became a universal symbol of the chaste and pious Iranian daughter, sister, wife, and/or mother” (Shirazi, 2010, pp. 112-113).

Since then, despite the state oppression on the practice of ‘proper’ Islamic Hijab, Iranian women’s practices of Hijab have varied and been determined by regional, economic, religious, and many other variables. What have remained the same are the conflict and the contradiction between enforced Hijab and its supporter and contesters.

Sign of Emancipation or Oppression?

“The image of the veiled woman is not in any way neutral, but is an ambivalent and shifting signifier, redolent with ‘Orientalist import’” (Grace, 2004, p. 1). The concept of Hijab has been constructed in accordance with two dichotomous views. The first view, which is the most dominant one, considers Hijab as a sign of women’s oppression and subjugation. The second view regards Hijab as a means of agency, resistance, and emancipation. The first conceptualization according to which Hijab is considered as an oppressive tool in the hands of patriarchal cultures to keep women passive, voiceless and submissive is rooted in Orientalism. In his groundbreaking book, *Orientalism*, Edward W. Said (1978) argues that Orientalism, dating back to European Enlightenment and colonialism, entails dichotomization of the East and the West in the way that the East is associated with backwardness, irrationality, and inferiority and therefore, is in urgent need to be rescued by the civilized, rational and superior West. The Occident, which is defined in contrast to the Orient, used this hierarchal distinction as a justification for its colonization of the East.

Within this frame, the Hijab has become the quintessential signifier of oppression of Muslim women, and is highly associated with victimization of women (Eid, 2014). This dominant conceptualization of Hijab, which has an “ideological nature” (Dabbous-Sesenig,

2006), has been represented as a justification for constructing “inferior” and “barbarous” images of Islam and Muslims. As Hirschmann (1999) writes “fueled by media reports of the oppressive practices of the Taliban in Afghanistan, anti-American fury in Iran, and Saudi demands for restrictions on U.S. women soldiers during the Gulf War, many westerners tend to associate veiling with extreme gender oppression, even seeing the veil as the ultimate symbol of a unified, monolithic Islam” (p. 171).

The remaining problematic issue is then those women who wear Hijab voluntarily. Could it be claimed that the voluntarily practice of Hijab is still a sign of oppression? It is also claimed that those women who voluntarily choose to wear Hijab are brainwashed by the dominant patriarchal culture they have been constructed in, and therefore lack agency and identity in defining their own choice and subjectivity (Eid, 2014). This perspective perceives women’s subjectivity and Hijab as two incompatible concepts. According to this view then, women, in order to be free and to reclaim their subjectivity, are left with no choice than throw the Hijab off. This dichotomous perspective creates “colonial obsessions with unveiling” (Macdonald, 2006) as ‘The White Man’s Burden’. Macdonald (2006) explains that “the metaphoric desire to ‘unveil’ alien cultures, by ‘laying them bare’ and bringing them into conformity with the ideological norms of the dominating power has a long discursive history amongst Western colonialists and imperialists” (p. 9).

This dichotomous conceptualization is an observable tendency in most of the titles of the western media’s coverage of the Facebook page *My Stealthy Freedom*. For example, Washington Post visibly dichotomizes freedom and Hijab through the title “Iranian women shed Hijabs for ‘Stealthy Freedoms’ Facebook page”; Deutsche Welle writes “No hijab: an Iranian journalist offers women a stealthy freedom on Facebook”; and Fox News “Facebook posts show Iranian women tossing hijabs, praising freedom”, etc.

Contested to this representation of Hijab, the second perspective defines Hijab as an identity-building practice and as a form of resistance to patriarchal rules (El Guindi, 1999; Mule & Barthel, 1992; White & Hernandez, 2013). Through questioning the incompatibility of Hijab and women’s subjectivity and agency, Macdonald writes “expressions of surprise, even in the twenty-first century, that veiled Muslim women can appear as Olympic athletes, ‘suicide bombers,’ feminists, politicians, musicians, or even comedians, underline the tenacity of beliefs that Islamic veiling is intrinsically incompatible with women’s agency in the construction of their identities” (2006, p. 19).

The fallacy of this claimed incompatibility is clarified when women gain voice and become able to express

their own standpoint. Thirteen veiled American Muslim women share their definitions of Hijab in Droogsma's research (2007). These women claim that Hijab functions to define their Muslim identity, performs a behavior check, resists sexual objectification, affords more respect, preserves intimate relationships, and provides freedom. Droogsma concludes that "far from feeling oppressed, the women in this study identify the headscarf as serving multiple useful and even empowering functions in their lives... Wearing hijab reflects these women's standpoints and allows them to resist the identity prescribed to them by dominant discourses, both collectively as veiled women and individually in their daily lives" (2007, p. 311).

After the banning of the wearing of the Islamic veil in French public schools (Law 2004–228) many women have resisted the French law. Croucher (2008) interviews forty-two Muslim women in France about their practices of Hijab and concludes "the hijab is a vehicle through which many French-Muslim women assert aspects of their identity" (p. 210). These French-Muslim women identified four functions/reasons for wearing Hijab in France: to blend their French, Muslim and North-African identities; to help them feel comfortable or secure in their bodies while out in public; to aid in feeling a closeness to the Prophet Muhammad and to the Muslim community; and to provide a silent way to protest and identify themselves as Muslims to others. According to Croucher, these women consider the mentioned legal ban as a forceful tool to devastate their Muslim identity and to assimilate them into the dominant culture. So, they use Hijab as a tool of resistance and recognition.

This view on Hijab proposes challenges to the monolithic definition of Hijab as an oppressive tool to be coerced on women by patriarchy, and tries to give voice to diverse practices of Hijab by women around the world. As it has been discussed, *My Stealthy Freedom* is a virtual platform for Iranian women to protest against enforced Hijab that is accessible from their personal digital devices. The question this research is trying to embark from is whether Iranian women succeed to break this contested conceptualization of freedom and Hijab or they have restored it through their self-expressions and self-representations.

Feminist Theory of Freedom

No one single theory would be adequate for a qualitative research about diverse experiences of Iranian women in regard to the complex issue of Hijab. The theories or the theoretical frameworks must encompass not only the contextual political and social aspects of the issue but also offer a space to women as the 'subject of liberty' to share their everyday experiences. There-

fore, for the purpose of the current research, Nancy Hirschmann's holistic argumentation in her important book *The Subject of Liberty* (2003) is found to provide an encompassing theoretical framework for it brings feminist theory of freedom into dialogue with political theories of liberty and poststructuralism.

In the preface to her book, Hirschmann raises important questions about the issue of choice and freedom: "Does a woman who stays with her abusive husband freely choose to do so? Does the practice of veiling indicate that women in Muslim countries are oppressed? Does welfare provide women with economic independence, or does it make them dependent on state-funded handouts?" (Hirschmann, 2003, p. ix). In order to answer these challenging questions about everyday experiences of women, in line with many other theorists, Hirschmann asserts that 'choice' is a central concept to argue about 'freedom'. However, she argued that the "choosing subject" is constructed in the specific context in which desires and preferences are formed and "parameters of choice" are functioned. Therefore, she puts the poststructuralist notion of 'social construction' in the core of all arguments about freedom.

As she argues "choice is constituted by a complex relationship between 'internal' factors of will and desire—impacting on the preferences and desires one has and how one makes choices—and factors 'outside' the self that may inhibit or enhance one's ability to pursue one's preferences, including the kind and number of choices available, the obstacles to making the preferred choice, and the variable power that different people have to make choices" (Hirschmann, 2003, p. ix).

In order to initiate her argument about philosophical problem of freedom, Hirschmann takes Isaiah Berlin's distinction between negative and positive liberty. She condemns the strong individualistic perspective of negative-liberty theories which "ensure that restraints on liberty are seen as external to the self" (p. 6), and also "fail to concretize and specify the experiences of people who are inhibited by political and social conditions such as sexism, or racism, or poverty" (p. 30).

"Adopting a more contextual and communal notion of the self" (p. 7), the positive notions of liberty "focus on 'internal barriers': fears, addictions, compulsions that are at odds with my 'true' self" (p.7). Berlin rejects the concept of internal factor of freedom and argues that "self-mastery" and "rationality" are two main concepts in positive liberty: "in order to be my own master, I (or my intellect) must control, or at least not be under the influence of, anything that is 'not me.' ... freedom is defined as what I would want if I were perfectly rational" (Cited in Hirschmann, 2003, p.8). The argument of Iranian clergies while advocating obligatory Hijab is that they know better what will violate human beings' deepest desires and highest purposes, and force them to

act in a certain way that will help both individuals and society to realize their deepest purposes, whether they realize it or not.

Instead of focusing on the dichotomous conceptualization of positive and negative freedom, Hirschmann draws attention to “social dimension of internal barriers: relationship between internality and externality”. Hirschmann asserts that “people are *produced through* social formations, and not simply *limited by* them” (p. 11). In order not to be trapped in “the helpless relativism of a deconstructive poststructuralism”, therefore, she argues that “the dichotomy between negative and positive liberty, and between internal and external restraint, is itself artificially constructed; and moreover that this construction can be seen as motivated by particular power structures that favor men over women” (p. 13). The dichotomization of negative and positive liberty blurs the interdependency of “inner” and “outer” in order to deny the social construction of the “subject of liberty”.

Hirschmann claims that existing conceptualizations of freedom are gender biased due to the negligence of the role of politics in the formation of external and internal impediments in the process of making choice. She writes “Like classic negative-liberty theorists, I maintain that the ability to make choices and act on them is the basic condition for freedom. However, like positive-liberty theorists, I maintain that choice needs to be understood in terms of the desiring subject, of her preferences, her will, and identity. For, subjectivity exists in social contexts of relations, practices, policies, and institutions that affect and shape desires, will, and identity (p. 30).

Hirschmann criticizes dominant masculine theories of freedom for lacking this constructionist perspective on both “parameters of choice” and the “choosing subject” of liberty. If the context of patriarchy, sexism, racism and class inequalities constructed us, then how can we define our subjectivity and subjective choices as “ours”? Hirschmann suggests a more political view on the concept of freedom that is capable of including women’s experiences. She argues that “the *act of choosing* is necessary but not sufficient for freedom. What is also needed is the ability to formulate choices, and this requires the ability to have meaningful power in the construction of contexts” (Hirschmann, 1999, p. 54).

As the main concern of the current research is to analyze Iranian women’s subjective understanding of freedom, the way Iranian women have formulated freedom is analyzed through applying Feminist Critical Discourse Analysis (FCDA). FCDA would be a useful tool to explore the discursive strategies used to challenge the context of obligatory Hijab, and also to analyze Iranian women’s reflection on other aspects of their identities as women such as wives, mothers, etc.

Feminist Critical Discourse Analysis (FCDA)

According to Lazar (2007), FCDA brings feminist theories, with the goal of “social emancipation and transformation”, and Critical Discourse Analysis, which targeted “discursive dimensions of social (in)justice”, together in order to “show up the complex, subtle, and sometimes not so subtle, ways in which frequently taken-for-granted gendered assumptions and hegemonic power relations are discursively produced, sustained, negotiated, and challenged in different contexts and communities” (p. 142).

FCDA as an interdisciplinary perspective with political stance proposes the efficacy of language and discourse studies to investigate feminist issues in gender and women’s studies which are “concerned with demystifying the interrelationships of gender, power, and ideology in discourse” (p. 144). As Lazar suggests, through analyzing language along side with other semiotic modalities such as visual images, sounds, etc., FCDA provides a “holistic feminist critique of discursive constructions of gender” (pp. 144-145).

For the purpose of the current study, FCDA provides a suitable methodology to analyze the “complexity of gender and power relations” in the oppression of women and the strategies women who write to *My Stealthy Freedom* employ by which they subvert/restore the taken-for-granted construction of freedom and Hijab.

Analysis

Posted on 9 May 2014, 6 days after the opening of the page *My Stealthy Freedom*, the administrators of the page say that “this page does not belong to any political group and that the initiative reflects the concerns of Iranian women who face legal and social restrictions. All of the photos and captions posted have been sent by women from all over Iran and this is a site dedicated to Iranian women inside the country who want to share their ‘stealthy’ selfies without the veil”.

For the purpose of this research, to analyze the conceptualization of freedom by Iranian women, only the captions which have been posted by Iranian women are analyzed and all the admin’s posts are excluded from the analysis sample. At the time of conducting the analysis, the researcher found out that many previous posts have been removed from the page and the number of available posts on 16 November 2014 was limited to 50. Through conducting a FCDA on the 50 posted captions, seven themes were recurrently found in women’s references to freedom: Choice, Identity, Feelings and Wishes, National Attachment, Internal Barriers, Exter-

nal Barriers, Urge for the Men's Support.

Choice

For Iranian women freedom is recurrently equalized with freedom of choice. In order to justify their right to choose freely, the reasoning power of women has been emphasized; "we want freedom because we have reasoning power to choose"; "we are God's greatest creation, God gave us reason to choose". To talk about obligatory Hijab, a young woman writes "it wasn't my choice... so I reject it". Another woman says "I will take off my scarf anywhere and anytime I wish cuz it's not what I ask for".

Identity

There were repeated arguments about freedom as a necessity in the identity-building process; "I want to be free from other expectations... let me be myself". Therefore, the issue of choice, as a central part of freedom, is fundamental in defining their identity. The mutual connection between "choice" and "identity" is central in many posted captions about freedom: "except in the street, I will choose what to wear so I will be myself"; "All this stealthy freedom we engender on the street, in the park, or in any public area reveals that we exist."

Feelings and Wishes

Feelings and wishes are pervasive themes uphold by many women to talk about the issue of freedom: standing in the middle of a jungle road in the north of Iran, Aftab wrote "feeling the wind blowing freely into my hair was one of the best feelings I have ever experienced". Other posts reveal similar feelings and dreams: "I have a small wish which is as simple as being free to let the wind blow through my hair"; "be free my dear hair and fly freely. For the bird is mortal"; "Stealth freedom, stealth flying"; "I want to breathe freedom".

Freedom have been frequently juxtaposed with happiness and colorfulness; "Oh freedom means my real self. It means relief. It means breathing freely. It means the good feeling of being with you and your memory together with the beautiful dance of music and it means purely touching of the air with body and soul". References to the lost freedom and mourning upon its absence are frequently traceable in the posts such as "where is my lost freedom... I'm talking to you, the creator of freedom... Talk to me...Tell me about the freedom of my soul".

National Attachment

National attachment has been recurrently used by Iranian women in order to talk about their freedom. Aftab wrote that "I have been abroad before but feeling free in the north jungle of my own forbidden country is qualitatively different". For Iranian women, national attachment seems to provide a site for solidarity and hope, as a disabled woman, sitting on a wheelchair writes "How can I not walk this long way alongside my nation's women?" Being an Iranian woman is the starting point for many women who not only build their own identity but also consolidate their identity with other women who are assumed to share same experiences: "I'm a woman, an Iranian woman, I laugh stealthily, I cry stealthily, I'm free stealthily, I'll die stealthily";

Internal Barriers

Fear is brought up by many women while talking about their freedom. However, it is not presented as a deterrent factor. Fear is recognized as part of the reality women experience during their stealthy freedom of taking off their Hijab, which is juxtaposed with hope, peace and so on: "I try to experience this stealth freedom each and every day. Sometimes it comes with peace, sometimes with fear"; "Feeling good but still a bit stressed", a woman writes alongside her photo in a rowing boat.

External Barriers

External barriers to making the "preferred choice" have been mentioned by Iranian women through tackling the issues such as gender discrimination, family restrictions, and restrictive laws.

Lying down on the lawn, in a high angle photo, a young woman smiles and looks directly into us. She shared this old photo from two years ago which was taken "stealthily in one of the universities in Iran". She writes "on Shiraz University campus women were not allowed to lie down on the lawn. They would end in Islamic disciplinary committee of university if they did so". Tossing her scarf up into the blue sky, another woman stands in a long shot snowy view. She writes "I naturally have the right to enjoy my life as a man enjoys his".

Gender discrimination has been explicitly discussed and referred to by many posts. The most explicit reference is as follows: "Her cell phone shouldn't be in her hand all the time, because she is a girl. She shouldn't turn up music in her room or car, because she is a girl. She shouldn't walk outside at night, because she is a

girl. She shouldn't laugh aloud, because she is a girl. She shouldn't stay out late alone, because she is girl. She shouldn't like someone and get near him, because she is a girl. She shouldn't be the first person who expresses her affection, because she is a girl."

The forceful interrogation of proper Hijab exerted by different state institutes such as moral police and Islamic Committees is another external barrier which has been mentioned by women of *My Stealthy Freedom*. A young woman writes about her several chastisements by the disciplinary committee of her university "for wearing flower-textured or bright and colorful dresses". Referring to the problem of restrictive laws and regulations, an Iranian woman writes, "These days the main discussion in the parliament is about wearing socks or not for women and establishing punishment for spouses for not having children. It is beyond sad when you see the laws and regulations are against you in your own country. Sometimes we are making jokes of these kinds of laws just because we do not want to believe that it is happening to us but the reality is all operations and humiliation imposed on us by these laws."

Family traditions are mentioned as another external barrier to make free choice: "I am from a very religious family. So I always had to wear Hijab".

Urge for the Men's Support

An Iranian woman writes "freedom for women means a better life for half of the population; and a better life for half of the population equals better life quality for the whole society, of course including men". Men are mostly represented in protective/paternalistic roles: "I am from a very religious family. So I always had to wear Hijab. After getting married, my husband became my greatest supporter. He helps and supports me to be myself; and to be who I want to be. He has never left me alone. I wish all men knew their best gift ever to their women is their support". Another young woman, while posting a photo of herself with her mother and father, writes "real Freedom is not stealth. By having a courageous father and a husband who support you by your side, nothing is an obligation if you want".

No critical perspectives on the tradition of paternalist patriarchy with its boundaries are introduced by women. However, there are rare statements by which women question their traditional roles in a patriarchal society: "I was not created by God to marry and to give birth to a child".

Discussion

This is an ongoing research. Therefore, the preference of the researcher is not to draw certain conclusions based on the analysis of the limited number of 50 posted captions in *My Stealthy Freedom*. A more in-depth and pervasive analysis is required to be conducted in order to cover the broader period and developments of women's discussion in this page. For the purpose of the current ongoing research, however, some points are discussed.

Through conducting a FCDA on the 50 posted captions in *My Stealthy Freedom*, seven themes were recurrently found in talking about freedom; Choice, Identity, Feelings and Wishes, National Attachment, Internal Barriers, External Barriers, Urge for the Men's Support.

All of the posts express frustration, and challenge the taken-for-granted nature of enforced Hijab. Although in line with the implication of the original title of the page, the majority of photos and captions dichotomize freedom and Hijab, this dichotomization is not always restrictive. Iranian women frequently refer to freedom of Hijab as the most fundamental right, and the slightest form of freedom they urge for. A woman writes, "we hear a lot from people that we have so many big problems. In comparison, the Hijab issue seems to be a very trivial one. But in my opinion, achieving the freedom of clothing is like getting on the path toward many other freedoms." Another woman posts, "I like to let go my hair in the wind...However, I don't define freedom in releasing a bunch of hair.... Most of us have experienced this (the least) freedom, whether stealthily or frankly. My dream is freedom from this grudge that is choking my throat, I want to have different forms of freedom that I cannot even have stealthily."

At the first glance, representation of freedom in this page has the potential to reduce the quest for women's social freedom and empowerment to a limited issue of covering. However, through diverse arguments about internal and external barriers of making the preferred choice, Iranian women question the underlying political and social contexts under which women are marginalized and oppressed.

For Iranian women of *My Stealthy Freedom*, choice is a central issue to achieve freedom. However, as Hirschmann necessitates, they move beyond the freedom of choice; they recognize and explicitly talk about the internal and external barriers constructed by the context, and question the conditions under which they have been coerced to choose between the limited options which have not been theirs. Therefore, it can be claimed that in their virtual movement, women go beyond the mere issue of Hijab. However, not recognizing the diversity of Iranian women's experiences in

regard to Hijab can lead to another form of dichotomization between Hijab and freedom, Hijab and agency, as well as Hijab and subjectivity, in which the first is associated with oppression, and the latter with emancipation. Therefore, those wearing Hijab are seen as lacking freedom and agency, and Hijab remains an element of segregation among Iranian women.

A young woman posts a video of two women in black Chador sitting in a bus, and writes "I took this film to tell you that I should feel secure on this bus as much as these two women feel safe with their veils. I shouldn't be scared to tell that I've been uncomfortable with my scarf as much as you were comfortable with your veil. That's because Hijab wasn't my choice". This video is one of the rare images of "other" women; those who are assumed of supporting Hijab and choosing it. The mentioned caption shows no empathy with the "othered" women. The video and caption target their black chador and neglect the women under it. In a country where all women have to wear Hijab and where the obligation of families and traditions coerce unwanted choices on women, why those women wear chador seems to be an unanswerable question. Economic, social and class status of women are obscured. They are "nobodies" who become the symbol of "others" to be on blame.

Undoubtedly, *My Stealthy Freedom* provides an opportunity for marginalized and excluded women to be heard and seen. It has become a revolutionary movement not only through its content but also through its advancement of the potential of social media as a tool of resistance and empowerment for Iranian women. However, the dichotomization of Hijab and freedom through ignoring the diversity of women's experiences of Hijab could still reinforce the assumption that those wearing Hijab lack freedom and agency.

References

- Ahmed, Leila (1992). *Women and Gender in Islam: Historical Roots of a Modern Debate*. New Haven: Yale University Press.
- Aslan, Reza (2005). *No god but God: The Origins, Evolution, and Future of Islam*. Random House.
- Carpenter, Julia (2014, May 16). "Iranian Women Shed Hijabs for 'Stealthy Freedoms' Facebook Page." Retrieved September 20, 2014, from The Washington Post: <http://www.washingtonpost.com/blogs/she-the-people/wp/2014/05/16/iranian-women-shed-hijabs-for-stealthy-freedoms-facebook-page/>
- Croucher, Stephen M. (2008). "French-Muslims and the Hijab: An Analysis of Identity and the Islamic Veil in France." *Journal of Intercultural Communication Research*, 37 (3), 199–213.
- Dabbous-Sensenig, Dima (2006). "To Veil or Not to Veil: Gender and Religion on Al-Jazeera's Islamic Law and Life." *Westminster Papers in Communication and Culture*, 3 (2), 60-85.
- Das, Purba, & Shirvani, Sheida (2013). "Discourse of Muslim Identity in the Context of the French Hijab Ban." *Ohio Communication Journal*, 51, 257-276.
- Droogsma, R. Anderson (2007). "Redefining Hijab: American Muslim Women's Standpoints on Veiling." *Journal of Applied Communication Research*, 35 (3), 294-319.
- Eid, Mahmoud (2014). "Perceptions about Muslims in Western Societies." In M. Eid, & K. H. Karim (Eds.), *Re-Imagining the Other: Culture, Media, and Western-Muslim Intersections*. (pp. 99-119). New York: Palgrave.
- Encyclopedia Iranica (1990, December 15). "Chador". *Encyclopedia Iranica*. Retrieved September 2, 2014, from: <http://www.iranicaonline.org/articles/cador-a-loose-female-garment-covering-the-body-sometimes-also-the-face>
- Grace, Dephne (2004). *The Woman in the Muslim Mask: Veiling and Identity in Postcolonial Literature*. London: Pluto Press.
- Hirschmann, Nancy (2003). *The Subject of Liberty: Toward a Feminist Theory of Freedom*. Princeton: Princeton University Press.
- Hirschmann, Nancy (1999). "Eastern Veiling, Western Freedom?" In F. R. Dallmayr (Ed.). *Border Crossings: Toward a Comparative Political Theory* (pp. 39-60). Lanham : Lexington Books.
- Kamali Dehghan, Saeed (2014, MAY 12). "Iranian Women Post Pictures of Themselves without Hijabs on Facebook." *The Guardian*. Retrieved September 20, 2014, from: <http://www.theguardian.com/world/2014/may/12/iran-women-hijab-facebook-pictures-alinejad>
- Lazar, Michelle M. (2007). "Feminist Critical Discourse Analysis: Articulating a feminist discourse praxis." *Critical Discourse Studies*, 4 (2), 141-164.
- Leung, Marlene (2014, May 16). "Iranian Women Defy Law, Shed Hijabs in Public for 'Stealthy Freedoms' Campaign." *CTV News*. Retrieved 10 16, 2014, from: <http://www.ctvnews.ca/world/iranian-women-defy-law-shed-hijabs-in-public-for-stealthy-freedoms-campaign-1.1824491#ixzz32X-1IpvBb>
- Macdonald, Myra (2006). "Muslim Women and the Veil: Problems of Image and Voice in Media Representation." *Feminist Media Studies*, 6 (1), 7-23.

- Roy, Sudeshna (2012). "Multiple 'Faces' of Indian Identity: A Comparative Critical Analysis of Identity Management on Facebook by Asian Indians Living in India and the US." *China Media Research*, 8 (4), 6-14.
- Said, Edward W. (1978). *Orientalism*. New York: Pantheon Books.
- Saul, Heather (2014, May 13). "Iranian Women Discard Their Hijabs for 'Stealthy Freedom' Facebook Page." *The Independent*. Retrieved 10 16, 2014, from: <http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/iranian-women-discard-their-hijabs-for-stealthy-freedom-facebook-page-9361388.html>
- Shirazi, Faegheh (2010). "The Islamic Republic of Iran and Women's Images: Masters of Exploitation." In F. Shirazi (Ed.), *Muslim Women in War and Crisis: Representation and Reality* (pp. 109-138). Austin: University of Texas Press.
- Shirvani, Sheida (2007). "The Politics of Hijab: Culture Tradition or Weapon and Power." *Ohio Communication Journal*, 45, 107-129.
- Thompson, Marie (2010). "Who's Guarding What? A Poststructural Feminist Analysis of Gardasil Discourses." *Health Communication*, 25, 119-130.
- White, Theresa Renee, & Hernandez, Jennifer Maria (2013). "Muslim Women and Girls: Searching for Democracy and Self-Expression." *Journal of International Women's Studies*, 14 (3), 64-82.

Kriz Haberlerinde Barış Dili: Soma Kömür Madenleri Faciası

Feryade Tokan

Yeditepe Üniversitesi, Türkiye
feryadetokan@gmail.com

Giriş

Türkiye’de 2014 yılının ilk 8 ayında kayıtlı çalışan 1.259 işçi hayatını kaybetmiştir, bu kayıpların 359’u maden ocaklarında yaşanmıştır. Birçok iş ‘kazası’ okur/izler kitle için ya bir rakam ya da dokunaklı birer hayat hikâyesi olarak algılanmaktadır. Bu algıdaki en önemli pay tabii ki haberi ileten ilk kanal medyanındır. Geçmişte de büyük facialar, kitlesel ölümler, coğrafi yakınlığa bağlı olarak belli bir ilgi düzeyinde verilmiştir.

Geçmişin en önemli facialarından olan 1999 Marmara Depremi, olayı yaşayanlar ve yaşamayanların hafızalarında farklı bilgilerle kalmıştır. Bunda depremi bölgede yaşamayan yanında, depremlerle ilgili bilgi edinme yollarının farklılığı da etkili olmuştur. Böylesi bir doğal afeti yaşamayanlar; depremin sarsıntısının ürkütücülüğünü, dramatize edilmiş gazete sayfalarından, televizyon programlarından öğrenmişlerdir. Bu sunumlar günlük yaşama yeni tüketim figürleri olarak anti kahraman ve kahramanlar eklemiştir. Medya, anti kahraman olarak depremden etkilenen o büyük coğrafyadaki tüm yıkıntıların sebebi olarak müteahhit Veli Göçeri ve kahraman olarak da depremlerle ilgili verdiği tüm bilgilere güvenilen deprem uzmanı Ahmet Mete Işıkkara’yı seçmiştir.

Son yıllarda bu yöntemle sunulan bir başka olay, henüz “kaza mı cinayet mi facia mı” olduğuna karar verilmeyen ve detaylara boğulduğu için okurun/izleyicinin bu sorgulamaya zaman ayıramadığı Soma Maden Ocakları’ndan meydana gelen faciadır. 13 Mayıs 2014 yılında Manisa’nın Soma ilçesinde, Soma Holding’e ait Soma Kömür İşletmeleri A.Ş. tarafından işletilen bir maden ocağında meydana gelen patlamada 301 madenci yaşamını yitirmiştir. Vardiya değişimi sırasında patlayan ocakta 787 işçi yer altında kalmıştır. İşletme sahipleri “her türü güvenlik önleminin alınmasına rağmen neden olduğu anlaşılamamıştır” şeklinde açıklamalarda bulunmuşlardır. Kurtarma çalışmaları başladıktan 4 gün sonra Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız arama çalışmalarının durdurulduğu bilgisini vermiştir. Facia sonrası Türkiye’de 3 gün ulusal yas ilan edilmiş, dönemin Başbakanı olan Recep Tayyip Erdoğan dâhil iktidar üyeleri Soma’da protesto edilmiştir.

Türkiye’deki sık sık yaşanan iş kazaları sonrası bu olay-

da da; bize hayat hikâyelerinden ve hedefe konan isimlerden bir anti kahraman ve kahraman çıkartılmıştır. Maden kazasındaki anti kahraman maden sahibi, kahraman ise ambulanstaki sedyeye kirlenmesin diye çizmelerini çıkarmak isteyen yaralı maden işçisiydi. İşçinin davranışı ahlaki, sınıfsal, ideolojik bir takım kavramlarla beraber uzun tartışmalara neden olmuştur.

Buradan hareketle olayı tam olarak anlamak, tarafsızlık bekleyen ve çözümü okumak isteyen bir okur/izler olarak aklımıza şu sorular gelebilir: Yaşanan bu tür facialarda haberler nasıl verilmelidir? Özellikle kriz haberlerinde barış gazeteciliği ve barış dili çözüm olabilir mi? Ulusal medya bu dili kullanarak kriz haberciliği yaptığı takdirde bir kamuoyu baskısı yaratabilir mi? Bu krizin yaratılmasına neden olan sebeplerin azaltılmasında bir çözüm sunabilir mi? Bu soruların yanıtlarına için haberin verilmiş dili, öyle kurgulanmasına neden olan değişkenler ve basın nasıl davranması gerektiğini tartışabiliriz.

Günümüzde, medya metinleri ile üretilen söylem, toplumsal önyargıların yerleşmesine, kutuplaşma ve çatışmanın artmasına, bireylerin davranışlarının da bu yönde gelişmesine neden olmaktadır. Yukarıdaki sorulara verilecek yanıtlardan önce “nasıl bir habercilik?” sorusu sorulabilir. Ancak bu soru sorulduğu dönemlerle anlamlı; çünkü habercilik sorgulaması facia, kaza, büyük toplumsal çatışma ve ölümle sonuçlanan şiddet haberleri ve kriz haberlerinin medyada sık yer aldığı dönemlerden sonra sorulmaktadır. Bu soru, odağına oturtulan pek çok kavram çerçevesinde tartışılırken, geçmişte örneklerini gördüğümüz ve yakın zamanda da yaşadığımız az önce ifade ettiğim içerikteki olaylarla kendini üreten, tüketen ve hatırlatan bir hal almaktadır.

Soma’daki söz konusu facia günlerce kamuoyunun gündeminde yer almış, basın olaya geniş yer vermiştir. Ancak bu çalışmanın yapılmasına neden olan soru yanıtını bulamamıştır: Bize iletilen haberler hangi dille verilmektedirler? Doğru sorular doğru yetkililere sorulmakta mıdır? Bu gibi sorular üretilen haberin siyasal eksenini (iktidar- muhalefete yakınlığını), basının asıl sorumlu olduğu topluma karşı sorumluluklarını yerine getirip getirmediğini düşünmemize neden olmaktadır. Bu nedenle gerçek bilginin aktarılması ve toplumun olayla ilgili eleştirel yaklaşabilmesi için haberlerin na-

sıl ve hangi çerçevede verildiği önemlidir. Bu çalışmada Akit ve Cumhuriyet gazetelerinin 13 Mayıs 2014'de Soma'da meydana gelen maden faciası ile ilgili haberleri söylem analizi yöntemiyle barış gazeteciliği dikkate alınarak tartışılacaktır.

Barış Gazeteciliğini Anlamak İçin

1970'li yıllarda tartışılmaya başlayan barış gazeteciliği kavramı ilk kez 'Transcend Barış ve Geliştirme Ağı' yöneticisi Johan Galtung tarafından kullanılmıştır. Barış gazeteciliğinin amacını 'gazeteciliğin içine barış katmak' şeklinde açıklayan Galtung (1998), çatışma analizini temel alan; bu çerçevede çatışma çözme yetenekleri gelişmiş gazetecilerin olayları gerçekler, adilanelik ve akılânelik üzerine irdelediği ve raporladığı' gazetecilik anlayışını öngörmektedir (Kempf, 2003, s. 83).

Gazeteciliğin nesnellik rejimini reddederek medya ve çatışma üzerine bir kuram geliştirmeyi amaçlayan barış gazeteciliği, haber medyasının yapısal şiddeti artırma potansiyeline vurgu yapmaktadır. Barış gazeteciliği kuramı ve araştırmaları, çatışmaların dönüşümünü amaçlayan gazetecilik pratiklerini geliştirmeye ve büyük ölçüde sıcak çatışmaları çözümlenmeye odaklanmaktadır (McMahon & Chow-White, 2011, s. 989-990).

Barış gazeteciliği ile ilgili farklı tanımlar yapılsa da temelde aynı düzlemde buluşmaktadır: Çatışma dilinden uzak olan, savaş gazeteciliğinin tersi. Susan Ross (2002), kavramı "Batı kökenli gazetecilik eğitiminde ideal tanım olarak var olan tarafsız ve objektif gazetecilik fikrine verilen bir cevap" olarak görmektedir. Çatışma ve savaş durumlarında zaman, mekân ve olay değişmeksizin geleneksel rutin gazeteciliğin barış odaklı ilkeler yoksunluğu nedeniyle çatışmayı arttırdığını belirtmektedir (s. 78). Lynch ve McGoldrick (2005) tarafından ise barış gazeteciliği "çatışmalara çözüm arayan gazetecilik biçimi" şeklinde tanımlanmaktadır (s. 5).

Ayrıca Ross'a göre savaş gazeteciliği, bir tarafın sözcüsü gibi hareket ettiğini ve savaşlarda propaganda aygıtına dönüşmektedir. Barış gazeteciliği ise tüm tarafların yalanlarını açığa vuran, haberde doğruluk odaklı bir gazetecilik sergilemektedir. Savaşkan gazetecilik şiddet odaklıdır; ölü-yaralı sayıları, kim kazanıyor, kim kaybediyor üzerine vurgu yapar. Barış gazeteciliği ise şiddetin nasıl önlenilebileceği üzerine kafa yorarken taraflar arasındaki fikir ayrılıklarına odaklanır; tüm farklı fikirlerin kendilerini duyurmalarına aracılık etmektedir (Tamer, 2007).

Sevda Alankuş (2006) ise hiç bir çatışma konusunun 'kazanmak ya da kaybetmek' gibi ikileme haberleştirilmemesi gerektiğini vurgulamaktadır (farklı cins-dil- ırk- din- sınıf vs.). Buradan da anlaşılacağı gibi

Alankuş (2009) barış gazeteciliğini barışı savunma prensibiyle ele almaktadır: "Barışa, barış için yapılanlara haber değeri atfeden, bu arada çatışmalı durumlarla ilgili olarak yapılan her türlü habercilikte savaşı, şiddeti kışkırtmak yerine barışı, çözümünü kolaylaştırmak peşinde olan bir gazetecilik türüdür" (s. 112).

Barış gazeteciliği dâhilinde etnik köken, ırkçılık ve şiddet ilişkisi, dini, cinsel ayrımcılıklar, kişilik haklarına aykırılık, toplumsal değerlerin yozlaşması gibi konular haber yapılırken, başlıklarda yer alırken özenle ele alınmalıdır. Barış gazeteciliği bir anlamda ilkeler gazeteciliğidir (Maslog ve Lee, 2006, s. 23).

Jake Lynch ve Annabel McGoldrick (2000) barış gazeteciliği için belirledikleri 17 ilkeyle, basınının ve basın çalışanlarının toplumsal işlevlerini tekrar gözden geçirmelerine aracı olmaktadır. Aşağıdaki ilkeler ışığında gazeteciler, haber yazarken çizecekleri sınırları kolayca belirleyebilirler:

1. "Bir çatışmayı sadece iki tarafın çatışması gibi göstermekten kaçının. Çünkü iki tarafın çatışması gibi gösterildiğinde bunun mantıksal sonucu birinin kazanması ve diğerinin kaybetmesidir. Barış yanlısı bir gazetecinin yapması gereken, iki tarafı farklı amaçlar peşinde koşan pek çok küçük gruba ayırarak, yaratıcı çözümlere kapı aralamaktır.
2. 'Ben' ve 'öteki' gibi keskin ayrımlar yapmaktan kaçının. Böyle yapıldığında, diğer taraf bir "tehdit" ya da "düşman" olarak kurulacak ve bu da şiddeti haklılaştırmada kullanılacaktır. Bunun yerine, "ben" içinde "öteki"yi, "öteki" içinde "ben"i arayın. Eğer bir taraf kendisini "iyi çocuk" olarak sunuyorsa, davranışlarının "kötü çocuğun" davranışlarından gerçekte ne kadar farklı olduğu sorgulanmalıdır.
3. Çatışma sanki sadece şiddetin meydana geldiği zamanda ve yerde varmış gibi davranmayın. Bunun yerine, çatışmanın başka yerlerde şimdi ve gelecekte insanlar için sonuçlarını ve bağlantıların izlerini sürmeye çalışın. Sonuçtan kimler kazançlı çıkacak, kimler kaybedecektir?
4. Bir şiddet eylemini ya da şiddet politikasını sadece görünür etkileri açısından değerlendirmeyin. Bunun yerine, örneğin psikolojik tahribat ve travmanın uzun dönemli sonuçları gibi, şiddete maruz kalanların gelecekte başka insanlara ya da bir grup olarak başka gruplara veya başka ülkelere şiddet uygulayacağı ihtimali gibi, şiddetin görünmeyen etkileri hakkında da haber yapma yolları aranmalıdır.
5. Tarafları, sadece liderlerinin ağzından bildik talepleri ya da pozisyonları içeren açıklamalarla tanımlamaktan kaçının. Bunun yerine, daha derinlikli hedefler güderek, gündelik hayatta

- insanların çatışmadan nasıl etkilendiğini, insanların neyin değişmesini istediklerini, arzulan değişikliklerin gerçekleşmesinin tek ya da en iyi yolunun liderlerin vurguladığı yol olup olmadığını sorgulayın. Bu yöntem, tarafların amaçlarını daha iyi belirtmesine yardımcı olacak ve daha yaratıcı sonuçlar alınmasını kolaylaştıracaktır.
6. Sürekli olarak tarafları birbirinden ayıran farklılıklara, farklı taleplere odaklanmaktan kaçının. Bunun yerine, ortak zemin yaratabilecek sorular sormaya, bazı amaçların paylaşılabilirliğini gösteren haberler yazılmaya çalışılmalıdır.
 7. Sadece şiddet eylemlerini haber yapmaktan ve "vahşet"i betimlemekten kaçının. Eğer başka her şeyi dışlarsanız, şiddetin tek açıklamasının daha önceki şiddet olduğunu ima etmiş olursunuz (intikam). Tek çare daha fazla şiddet uygulayarak düşmanı cezalandırmaktır.
 8. Şiddetin sorumlusu olarak birisini suçlamaktan kaçının. Bunun yerine, ortak sorunların nasıl hiçbir tarafın arzulamadığı sonuçlara yol açabileceği görülmeye çalışılmalıdır.
 9. Sadece bir tarafın acılarına, korkularına ve üzüntülerine odaklanmayın. Böyle bir odaklanma, tarafları "caniler" ve "kurbanlar" şeklinde ayırır ve çözümün canileri cezalandırmaktan geçtiğini ima eder. Bunun yerine, tüm tarafların acılarının, korkularının ve üzüntülerinin eşit derecede haber değeri taşıdığı bir yaklaşım benimsenmelidir.
 10. "Yoksun", "perişan", "savunmasız", "acıklı", "trajedi" gibi kurbanlaştırıcı sözcükler kullanmaktan kaçının, çünkü bunlar sadece insanlara ne olduğunu ve onlar için ne yapılabileceğini anlatır. Bu tür bir dil bu insanları güçsüzleştirir ve değişim seçeneklerini sınırlar. Bunun yerine, insanların neleri yaptıklarını ve neleri yapabileceklerini haberleştirin. İnsanların sadece ne hissettiklerini değil, sorunla nasıl baş ettiklerini ve ne düşündüklerini de sorun. Varsa çözüm önerilerini dinlenmeli, sıradan insanların da so-yadları olduğu unutulmamalıdır.
 11. İnsanlara ne olduğunu betimlerken değer yüklü sözcükleri özensiz kullanmayın. Soykırım, sözlük anlamıyla bir toplumun tamamının yok edilmesidir. Birleşmiş Milletlere göre, yarım milyondan fazla insanın öldürülmesi soykırım sayılmaktadır; trajedi, bir dram biçimidir, özgün Yunanca anlamıyla bir kişinin mahvolma nedeninin onun kusuru ya da zayıflığı olduğunu anlatır; suikast, devlet başkanının öldürülmesidir; katliam, silahsız ve savunmasız oldukları bilinen insanların bilinçli biçimde öldürülmesidir, insanların silahlı bir çatışmada ölüp ölmediklerini bilinmelidir.
 12. "Saldırgan", "zalim", "cani", "vahşi", "barbar" gibi şeytanlaştırıcı sıfatlar kullanmaktan kaçının. Bu sıfatlar bir tarafın yaptığını diğer tarafın gözünden betimlemeye yarar. Gazeteci bunları kullandığında taraf haline gelir ve şiddetin tırmanışını haklaştırmaya yardım etmiş olur.
 13. "Terörist", "aşırı", "fanatik", "köktendinci" gibi sıfatlar kullanmaktan kaçınılmalıdır. Çünkü bu sıfatlar daima "biz"im "öteki"lere ilişkin tanımlamalarımızdır. Hiç kimse kendisini bu sıfatlarla tanımlamaz. Dolayısıyla bir gazeteci bu sıfatları kullandığında taraf tutmuş olur. Bu sıfatlar atfedilen kişinin mantıksız hareket ettiğini, dolayısıyla böyle bir kişiyle müzakere yapmanın anlamsız olduğunu ima eder. Bunun yerine, kişilerin kendilerine verdikleri isimleri kullanılmalı ya da betimlemelerinizde daha özenli olunmalıdır.
 14. Sadece bir tarafın yaptığı insan hakları ihlallerine, işlediği suçlara odaklanmayın. Bunun yerine, çatışmada yanlış yapan tüm tarafları haberleştirin, tüm suçlamaları ve iddiaları aynı ciddiyetle değerlendirin. Suçlama ve iddiaları ciddiye almak, bunların doğru olduğunu kabul etmek değil, iddiaların varlığını kanıtlamak için eşit derecede çaba göstermek, kurbanlara eşit derecede saygı göstermek ve yanlış yapanları bulup cezalandırmaya eşit derecede önem vermek anlamına gelmektedir.
 15. Fikirleri ve iddiaları olgusal doğrularmış gibi göstermekten kaçının. (Örnek: Doğu Timor'daki katliamdan sorumlu olduğu söylenen Eurico Guterres...). Bunun yerine, izleyiciye/okura kimin ne söylediğini söyleyin. (Örnek: Üst düzey Birleşmiş Milletler görevlisi tarafından Doğu Timor'daki katliamın sorumlusu olmakla suçlanan Eurico Guterres...). Böyle yaptığınız takdirde, çatışmada bir tarafın diğer taraf hakkında ileri sürdüğü iddialara katılmadığınızı gösterirsiniz.
 16. Askeri zafer ya da ateşkes getirecek belgelerin liderler tarafından imzalanmasını, mutlaka barış getirecek şekilde değerlendirmekten kaçınılmalıdır. Bunun yerine, hala çözülmemiş ve gelecekte insanları şiddete başvurmaya yöneltebilecek sorunlar kalmışsa, onları haber yapılmalıdır.
 17. Sadece 'bizim' taraftaki liderlerin çözüm önerilerini beklemeyin. Bunun yerine, nereden gelirse gelsin tüm barış girişimlerini değerlendirin. Bakanlara, örneğin, sıradan insanlar tarafından kurulan örgütlerin fikirleri hakkında ne düşündüklerini sorun. Egemen konularla uyuşmuyor diye farklı öneriler sunan barış girişimleri görmezden gelinmemelidir."

Basının Barış Dili İnşasındaki Rolü ve Kriz Haberleri

Barış ve savaş dillerinin inşasındaki en önemli paya sahip olan medyanın toplumsal sorumluluğu da yeniden tartışılabilir. Medyanın yaydığı nefret ve ayrımcılık söylemine karşı geliştirilen çözüm odaklı barış gazeteciliği fikrini, Theodore Peterson tarafından çerçevesi çizilen toplumsal sorumluluk kuramına dayandırmak mümkündür. Peterson'a göre basın çağdaş toplumda kitle iletişimin yaşamsal işlevlerini yerine getirmede topluma karşı sorumludur (İrvan, 2008, s. 267).

Denis McQuail ise Toplumsal Sorumluluk Kuramı'nın temel önermelerini şu şekilde sıralamıştır (akt. Işık, 2007, s. 39): Basın topluma karşı belirli yükümlülükleri olduğunu kabul etmeli ve bunları yerine getirmelidir. Yükümlülükler yerine getirilirken, bilgi verme, gerçeğe, doğruya, nesnellığe ve dengeye özen gösterme gibi standartlar dikkate alınmalıdır. Basın, yükümlülüklerin yerine getirirken, kanunlar ve yerleşmiş kurumlar çerçevesinde kendi kendini düzenleyici olmalıdır.

Medya açısından kötü haberin haber değeri daha fazladır. Ancak medya bir olayın içindeki olguları öne çıkarıp, kendi hikâye etme tarzı içinde aktarmaktadır. Bilginin aktarımı, haberin verilir verilmeyeceği, nasıl verileceği medya sorumluları ile ilişkili görünmektedir. Bu noktada haberin nasıl verileceği, vurgulanacak olaylar konusunda titiz çatışmalar, ölümler, dramalar bir seçim gereklidir. İntihar girişimlerinde taklit etme ve bulaşıcı özelliği bilindiğinden titiz bir tavrın gerekliliği açıktır (Akarcalı, 1994, s. 22-24).

Medyanın savaşları, felaketleri, krizleri sevdiği bir gerçektir. Çünkü "Savaş başta olmak üzere her türden şiddet medya için haber değeri taşır. Aslında haber değeri taşımaktan öte, medya adeta şiddetle beslenir" (Arsan, 2003, s. 114). Kriz, facia ve felaket olaylarında, olay sonrası haber ihtiyacı artmakta ve olay öncesi-sonrası ile ilgili bilgiler hızla tüketilmektedir. Kriz durumunu Çaplı ve Taş'ın (2009) ifadesiyle savaş, terör, saldırı, hastalık, iktisadi bunalım, siyasal çalkantı, doğal afet ve kaza gibi, farklı toplumsal, ekonomik, siyasal ve ahlaki olgular olarak açıklayabiliriz.

Günümüzde medyada gittikçe yaygınlaşan tabloidleşme eğilimi sonucunda özellikle de kriz haberinde, Soma maden faciasında olduğu gibi olaylar kişisel öykülere dönüştürülmüş ve sorumlu bir gazetecilik anlayışının dışına taşınmıştır. Toplumsal ve siyasal sorunlar ve sorumluluklar sorgulanmazken, kişisel olan yaşantılar ön plana çıkartılmıştır. Maden faciası örneği de medyadaki yaygın tabloidleşme eğiliminden kurtulamamıştır. Somada yüzlerce işçinin ölümüne neden olan ihmallerdeki bütün taraflara dikkat çekilmezken, bireye ait, kişisel olan öne çıkartılmış ve okura içinde yaşadığı toplumu, ekonomik sistemi, kültürü, dünyayı sorgulamaya

yöneltecek bir çerçeve sunulmamıştır.

Tabloidleşme olgusuyla birlikte, okur yabancılaşır, politik bir duruş geliştirme kaygısından arınır ve uyku durumuna itilir. Bütün bu saydığımız tabloid formatın özellikleri de barış gazeteciliğinin çözüm odaklı dilini zedeleyici bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Dilin medya tarafından üretimi bu noktada önemini daha da göstermektedir. Çünkü dil, habercinin tarafını da sorgulatan önemli bir referans niteliği taşımaktadır.

Haber içeriğinin objektifliği iddiasının bir efsaneden ibaret olduğunu söyleyen Çebi (1997, s. 40), objektiflik iddiasının, çoğunluğun çıkarları yönünde oluşmamış bir düzenin, istikrarı ve devamını temin için ve çoğunluğun desteğini kazandığını savunmaktadır. Egemen ideolojinin temsilcisi kitle iletişim araçları ve iletişimcilerin amaçlarına hizmet ettiğini belirten Çebi, bu durumu en çok kitle iletişim araçlarının egemen ideolojinin hizmetinde olmasına bağlamaktadır.

İdeolojik temsiliyet medyada manipülasyon olgusunu karşımıza çıkarmaktadır. Özellikle iktidar için yapılan manipülasyon örnek olayımızda da görüleceği gibi asıl haberin bilgisinin göz ardı edilmesine neden olabilmektedir. Schiller (2005, s. 13-14) manipülasyonun mümkün olduğu pek çok yol olduğunu vurgulamaktadır. Haber akışını kontrol altında tutmak, beyinleri amaca uygun ideallerle doldurmak, bu yollardan en etkin olanları arasındadır. Pazar ekonomisinin prensipleri bu sahada pek işe yarar. Yazılı ve sözlü basına hâkim olmak, para ile mümkündür. Sahibi bulunduğumuz gazete veya televizyon istasyonu, sizin istekleriniz doğrultusunda çalışmak mecburiyetindedir. Televizyon istasyonları, gazeteler, radyo istasyonları, yayınevleri ve daha niceleri ait oldukları holdinglere bağlı olarak çalışmaktadırlar. Manipülasyon sürecinde aktif ve dominant bir rol oynamak için gerekli araç elde hazır vaziyettedir.

Haberin başından itibaren egemen söylemin etkisi altına alınmaya çalışılan okurun, kendi kendini ikna etmesi hedeflenmektedir. Haberde kullanılan dille, kodlarla ideolojik söylemin etkisinde kalan okur, kendisi gibi okuyucu olan çoğunluğun fikirlerinden de etkilenmektedir. Kendisi gibi okuyucu olanların fikrine kendi fikirlerini katan okuyucu, rıza üretiminde nihai sayılabilecek noktayı böylece gerçekleştirmektedir (Dini, 2010, s. 56-57).

Haber yapılırken, gazetecinin gerçekliğe ilişkin hangi öğeleri ne tür kaygılar sonucu haber metnini oluşturmak için ahkoyacağı veya haber dışı bırakacağı, haberini oluşturmasında önemli bir seçim sürecidir (Dursun, 2005, s. 72). Haber üretim sürecinde seçimin yanı sıra, haber metinlerinde kullanılan, dil, gramer, anlatsal özellikler, haberle kurulan gerçekliği sorunlaştırmaktadır (Dursun, 2005, s. 72).

Radford (2004) ise, çatışmacı dilin duygu sömürüsünden ibaret manşetler aracılığıyla korku çığırkanlığı yaparak para kazandığını ifade etmektedir. Başka

hiçbir şey, izleyicilere haber programı seyrettirmek için bu kadar etkili olamaz; savaş korkusu, hastalık korkusu, ölüm korkusu, sevdiğin kişilere bir zarar gelmesi korkusu vs. (s. 80). Savaşlar, çatışmalar, ölümler, dramlar kamuoyunun her zaman ilgisini çekmiştir, hele kendi ülkeleri savaş veya çatışmada taraf olarak ortaya çıktıysa, bu durum medya kuruluşları için tiraj ve reyting anlamına gelmektedir (Arsan, 2003, s. 114).

İdeolojinin yeniden üretiminde medyanın önemli bir rol oynadığını savunan Kültürel Çalışmalar Okulu, ideoloji kavramını ve toplumsal iletişimin oluşumundaki etkinliğini kabul etmişlerdir (akt. Alver, 2009, s. 28). Haberi bir tür (genre) olarak değil, bir söylem olarak ele alan Van Dijk, haberin söylemini toplumda var olan egemen söylemlerin bir ürünü olarak görmektedir (Akt. İnal, 1996, s. 68- 97).

Van Dijk, söylemsel manipülasyonun “bizim iyi şeylerimiz”in ve “onların kötü şeyleri”nin vurgulanmasında olduğu gibi genellikle ideolojik söylemin her zamanki yapılarını ve formlarını içerdiğini belirtir (İnceoğlu ve Çınarlı, 2007). Söylem bir meta-eylemdir ve ideoloji, bilgi, diyalog, anlatım, beyan tarzı, müzakere, güç ve gücün mübadelesiyle eyleme dönüşen dil pratiklerine ilişkin süreçlerdir. Söylem sosyal, siyasi, kültürel, ekonomik alanlar gibi, sosyal hayatın tüm yönleri ile ilişkilidir (Sözen, 1999).

Bireyler söylem yaratamaz. Bunun yerine söylemler sosyal düzeyde mevcuttur. Söylem, anlamı inşa eder ve böylelikle toplumlar mevcut semboller ve anlamlar arasında bağ kurar. Bu yolla toplumlar konular, olaylar ve olgular üzerinde nasıl düşünecekleri ya da iletişim kuracakları söylemler üzerinden kazanırlar (Potter, 1996).

Daha özetle söylemek gerekirse ele alınan olay veya olgu söz konusu basın kuruluşu tarafından “kurumsal duruşuna” uygun hale getirilerek halka sunulmaktadır. Çünkü medya kuruluşları başta ekonomik olmak üzere çıkarlarını gözetleme gereği hissetmektedirler.

Soma Maden Ocakları İş Cinayetine İlişkin Söylem Analizi

Bu çalışmada Türkiye’de 13 Mayıs 2014 tarihinde yaşanan “Soma Kömür Madenleri” faciası ile ilgili haberlerin veriliş şekli barış gazeteciliği prensipleri çerçevesinde incelenmiştir. Medyanın bu tür olaylara nasıl yer verildiğine dikkat çekilmek istenmiş ve geleneksel gazetecilik prensiplerinin çatışmacı ve ayrımcı dilinin yanı sıra, gazetecinin sorumluluklarının haberde sorgulanması, kriz haberlerinde birleştirici bil dil olan barış dilinin gerekliliğinin tartışılması hedeflenmiştir.

Ulusal gazetelerden, ideolojik olarak iki farklı kesimi temsil ettiği ve iktidara yakınlıkları farklı olduğu düşünülerek, Cumhuriyet ve Akit gazeteleri örnek

olarak alınmıştır. İş cinayetinin olduğu günden bir gün sonra, yani 14 Mayıs ile 20 Mayıs tarihlerinde, bir haftalık baskılarının ilk sayfaları söylem analizi yöntemiyle incelenmiştir.

Yöntem

Söylem analizi dilin kullanım biçimini ve işlevlerini incelemektedir. Kelimeler, cümleler ve diğer metinsel ifadeler, arka plan bilgisine dayanılarak çıkarımda bulunulabilecek içerikleri ya da iddiaları, ima yoluyla ortaya koyabilme özelliğindeki söylem ve iletişim önemli ideolojik boyutlara sahiptir (van Dijk, 1991, s. 114).

Söylem analizinde iki farklı yöntem bulunmaktadır. Bunlardan birincisi İngiliz Kültürel Çalışmaları’nın önemli isimlerinden Stuart Hall’ün oluşturduğu toplumsal analizin ortaya getirdiği söylemsel oluşumlar üzerinde yoğunlaşan sosyoloji ağırlıklı yaklaşımdır. Gramsci’nin hegemonya kavramsallaştırmasını merkeze alan Hall (1994) haber metinlerinde iktidar konumunda olanların durum tanımlamalarının nasıl yeniden üretildiği ve iktidarın söyleminin nasıl meşruiyet kazandığının altını çizmiştir.

İkinci yöntem ise dil bilimci Teun A. van Dijk tarafından geliştirilen ve haber analizlerinde kullandığı filin gramerine duyarlı olarak makro ve mikro yapıları inceleyen yaklaşımdır. Haberin makro bağlamı, haber üretim sürecini belli bir yapısal yanlılık sorunuyla ilişkilendirmemiz gerektiğini (dünya basınının haber ajanslarına bağımlılığı), mikro bağlamı, ulusal düzeydeki toplumsal iktidar/güç odaklarının etkileri altındaki gazetecilik uygulamaları ile haber söyleminin sözcüklerin seçimi, sözcüklerle yapılan vurgulamalar vb. yapısal unsurları içermektedir (van Dijk, 1999, s. 370). Van Dijk’in geliştirdiği eleştirel söylem analizi var olan güç/iktidar ilişkilerinin söylem analizi içinde nasıl kurulduğunu açıklarken, bu ilişkilere eleştirel bir yaklaşımla bakmaktadır (İnal, 1996, s. 96).

Söylem analizi, farklı konuşma yollarıyla yapılan farklı gerçeklikler, söylem etkileri, politik ilişkiler, güç ilişkileri, bilgi ve ideoloji formlarıyla ilgilenir. Uygulayıcının kullandığı dilin kültürel olarak ele alınması, metnin söylemini oluşturmaktadır. Söylem kısaca metnin dünyaya bakış açısı ve yorumlama biçimi olarak ele alınabilir (Arık, 2009, s. 247)

Van Dijk, kullanılan sıfatların ve fiillerin muhabir ya da editörün seçimi olduğunu özellikle vurgulamaktadır. Bu konuda “terörist” yerine, “gerilla” sözcüğünün kullanılmasını (1988, s. 28) örnek vermektedir. Lexical çözümleme olarak adlandırılan bu çözümlemeye, ‘sözcük bağlamında sözcüklerin düz ve yan anlamlarının ne olduğu vurgulanırken, benzer anlama sahip sözcüklerin değil de niçin özellikle o sözcüğün tercih edildiği’ (Devran, 2010, s. 65) tartışılmaktadır.

AKİT GAZETESİ

* Akit gazetesi 14 Mayıs 2014

Olayın ertesi günü Akit gazetesi haberi, “SOMA'DA MADEN FACIASI” başlığı ile sürmanşetten vermiştir. Haberin içeriğine baktığımızda, olayın nerde olduğu, nasıl olduğu ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Olay ‘facia’ olarak nitelendirilmiştir, ayrıca Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız’ın kurtarma çalışmaları ile ilgili umutlu açıklaması bulunmaktadır. Ancak verilen ölü (3) ve yaralı (17) sayısı ve madende çalışan işçi sayısı Cumhuriyet Gazetesi ile karşılaştırıldığında oldukça farklıdır.

Haberin tematik yapı incelemesine göre öne çıkarılan tema, facianın bir kaza sonucu olduğu ve kurtarma çalışmalarının sürdüğüdür. Dönemin Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Bakan Taner Yıldız ve Manisa valisinin açıklamaları da haberde yer almış, devletin ve iktidarın bölgede oldukları olumlu anlamda vurgulanmıştır. Haber metninde olay teknik bir arızaya bağlanmaktadır ve cümle yapıları edilgendir. Akit gazetesi olayı uzaktan gösteren, insan yüzlerinin net olmadığı, okurun kendini uzakta hissedebileceği ayrıntısız, kalabalık iki fotoğraf kullanmıştır.

* Akit gazetesi 15 Mayıs 2014

15 Mayıs 2014 tarihli Akit gazetesi nüshasında haber manşette kullanılmıştır: “Başımız sağ olsun”. Olayın boyutlarının büyüklüğü ölü sayısı verilerle ifade edilmektedir. Başlığın üstünde, üst başlık niteliğinde “ölü sayısı 272’e yükseldi. Türkiye yasta..” ifadeleri yer almaktadır. Ara başlıklarda “yurtta büyük hüznün”, “dua ve gözyaşları”, devlet seferber oldu” ifadeleri kullanılmaktadır. Haber metninin sıralamasında öncelikle olaya dair yayımlanan başsağlığı mesajları, ölenler ve yakınları için duaların edildiği, devlerin kurtarma çalışmaları için sarf ettiği çabanın bilgileri yer almaktadır. Gazetenin olayla ilgili önem sıralaması da burada görülmektedir. Ayrıca ölenlerin yakınlarına devlet tarafından maaş başlanacağı da haberde bulunmaktadır.

Haberde öne çıkan ifadeler ve bilgiler sorgulandığında; dualar edildiği, din adamlarının bölgeye gittiği, ölenler adına farklı bölgelerde sala verildiği Cuma hutbesinde dualar edildiği gibi dinen hedef kitleye uygun bilgiler verilmektedir. “Acı yürekleri burktu”, gazete olay yerinden okuru uzaklaştıran, kurtarma çalışmalarına katılan bir görevliye sarılmış bir işçi yakınına gösteren, işçi yakınlarının farklı karelerinin olduğu, dönemin başbakanı ve cumhurbaşkanının yer aldığı fotoğrafları kullanmıştır. Ana metinle ilişkili küçük haberlerde de “marjinal sol grupların hükümet karşıtı eylemleri” ve dönemin başbakanının olayı aydınlatma sözü ve mağdurların yanında olduklarını belirten haber yer almaktadır. Aynı haber “sol marjinal gruplar” haberi ile yan yana yer almaktadır ve “olayı istismar etmek ve huzuru bozmak isteyenlere” karşı halk uyarılmaktadır.

* Akit gazetesi 16 Mayıs 2014

Gazetenin 16 Mayıs tarihli sayısında haber manşetten verilmiştir ve “Gün dua günü” başlığı kullanılmıştır. Üst başlıkta “Soma’daki facia, devlet ile milleti bir defa daha kenetledi” ifadesi ile adeta olayın bir fırsat yarattığı ima edilmiştir. Alt metnine baktığımızda, devlet ile millet arasında var olan bir çözülmeyi bir facia yok edebilir” ifadesi yanlış olmayacaktır. Haberin spotunda ise yine devletin bölge için yaptıkları, milli yas, edilen dualar sıralanmıştır. Din ve dua olgusu yine öncelikli temadır.

Ana metne bağlı küçük haberlere baktığımızda da üslubun giderek çatışmacı bir dile dönüştüğünü görebiliriz. “olayın gerçek nedenin tespit edilmemişken sabotaj ihtimalinin olmadığı”, “Felaket tellalları” başlığı ile verilen haberde ‘kaos devşirme’ peşinde koşan ‘ölü seviciler’, ‘Gezi olayları sırasında etrafı yakıp yıkan mobil provokatörler’ gibi ifadeler çatışmacı verilebilecek örneklerdendir. İslam dininde “din uğruna savaşırken ölenler” için verilen şehitlik mertebesi bugünkü baskıda kullanılarak ölüm kutsallaştırılmaktadır. Din aracılığıyla olay doğallaştırılarak sorgulanmamaktadır. Olayın tek bir sorumlusu olduğu vurgusu yapılarak diğer aktörler bertaraf edilmektedir. Gazete fotoğraf olarak yine olay yeri detayları yerine uzaktan görsellerle okuru uzaklaştırmaktadır. Kurtarma çalışmalarından hareketli fotoğraflar seçilmiş ve sarf edilen çaba vurgulanmıştır.

* Akit gazetesi 17 Mayıs 2014

17 Mayıs 2014 baskılı Akit gazetesi olayla ilgili iki büyük haber yapmıştır. Manşetten verilen haber “Derin Şüpheler” ve sürmanşetten verilen haberler ise “Soma’ya dua seli” başlıkları ile anons edilmektedir. Manşetteki haberde olayın nedenleri sorgulanmaktadır. İşletme sahibi ve yetkilileri konuşturulmuştur. İşletme sahibinin yaptığı basın toplantısında verdiği “yangının trafo kaynaklı olmadığı” ve işletme yetkililerinin “ocakta anormallik yoktu” bilgileri doğru olarak kabul edilmiş ve sabotaj şüphesi yinelenmiştir. Haberde basın toplantısı ve olay yerini uzaktan gösteren fotoğraflar kullanılmıştır. Sürmanşette verilen haberde ise yine dua ana temadır. STK’lar tarafından başlatılan yardım kampanyaları, ‘şehitler’ için edilen dualar, gıyaplarında kılınan cenaze namazların ölen işçilere adanması dinin önemli bir tema olduğunu göstermektedir. Bu haberde de namaz kılın ve dua eden insanların fotoğrafları kullanılmıştır.

Ayrıca bu ana haberlere bağlı olarak yapılan “marjinaler taziye değil tahrik peşinde” ve “acılı insan vandallık yapmaz” başlıklı haberler Akit gazetesinin kullandığı dilin kullanılan din öğesinin aksine, çatıştıran ve hedef gösteren nitelikte olduğunu göstermektedir. “Acılı insan vandallık yapmaz” haberinde iktidar partisi sözcüsü Hüseyin Çelik’in siyasilerin protesto edilmesini eleştiren sözlerine yer verilmiş “babasını kaybeden acılı insan vandallık yapmaz” şeklinde konuşturulmuştur. Ayrıca Hürriyet gazetesine, geçmişte 17 Ağustos depreminde yaptığı bir haberin sayfası kullanılarak “maden sahibini sorgulamadığı” suçlaması yapıyor.

* Akit gazetesi 18 Mayıs 2014

Akit gazetesinin 18 Mayıs tarihli nüshasında haber "Bu son olsun" başlığıyla sürmanşetten verilmiştir. Üst başlıkta yine "şehit" ifadesi kullanılarak ölümün kutsallaştırıldığını görmekteyiz. Haber detaylarında dikkat çeken "marjinal grupların ihaneti", Hürriyet gazetesi yazarı Yılmaz Özdil'in hedef gösterilmesi, Özdil'in olayla ilgili bir yazısına eleştiri getiren Bakan Yıldız'ın yargılayıcı ifadeleri, iktidar partisi adına yapılan "faşist kafa" içerikli bir açıklama, çatışmacı ve çözümden uzak bir dilin sürdürüldüğünü göstermektedir.

Haberin içindeki bilgi sıralamasına bakıldığında, ölen ve kurtarılan işçi sayıları öncelikli önemli görülmüştür. Olayla ilgili soruşturma ve denetimin devam ettiğinin bilgisi ise haber sonunda, başka bir açıklamada bulunulmadan verilmiştir. Sorumlu ve yaptırım beklentisi içine giren okurun bu konuda bilgilenmesi mümkün olmamıştır. Küçük bir haberde de sorumluların hesap vermesi gibi bir ifade kullanılmış, bu da kavgayı hatırlatan bir üslupta olmuştur. Haberde 3 fotoğraf kullanılmıştır; kalabalıkları cenaze işlemleri sırasında gösteren ve Bakan Yıldız'ın olduğu görsellerdir.

* Akit gazetesi 19 Mayıs 2014

19 Mayıs tarihli akit gazetesinde Soma faciası ile ilgili 7 farklı haber yapılmıştır. Manşetten verilen "İlk tutuklama" ve sürmanşetten verilen "Yalan deşifre oldu" başlıklarıyla iki ana haber yapılmıştır. Manşet haberde, sorumlunun işletme sahibi ve yöneticileri olduğu bilgisi verilmiş ve soruşturma tutuklamaların o yönü üzerinde durulmuştur. Olaydan başka hiç kimse sorumlu değildir. Ana tema olarak da, olaydan sorumlu olanlar suçludur ve devlet tarafından gereği yapılmıştır ifadelerini kullanabiliriz.

Bu haberlere bağlı olarak da "hep aynı köpeklik", "vatandaşa da saldırıldılar", huzur hakkı kılıfı ile vergi kaçağı", Yahudi basını da onu hedef aldı", "maden ocağı kapatıldı" başlıklı haberleri de görmekteyiz. Haber başlıklarından da anlaşılacağı gibi; marjinal sol gruplar gibi ifadelerle ideolojik ve zarar verici oldukları saptamalarında bulunması, eleştiri yapan bir yayının organının dini farklılığı öne çıkarılması, maden sahibinin asıl facia değil başka bir yönüyle habere taşınması gibi çözümden uzak, zaman zaman hedef gösteren içerikte haberler yer almıştır.

*Akit gazetesi 20 Mayıs 2014

Akit gazetesi bir öndeki sayısında “Yahudi” ifadesiyle yarattığı dinsel ayrımcı ve ayrıştırıcı tavrını bu kez manşette farklı bir ifade ile devam ettirmektedir. 20 Mayıs tarihli gazetesinin sayısının manşetten verdiği haberin başlığı “O patronun damadı Yahudi”dir. İktidar liderine karşı kurulan bir gizli oyunu deşifre etme tabanına oturttuğu haberin eksenini böylece Soma faciasından farklı bir eksene kaydırmıştır. Tartışılan ana temanın “tek” sorumlusu olarak kabul edilen şirket sahibinin iktidara karşı olan “kartel medyası”, Yahudi aşığı paralel medya” ve “Yahudi güdümlü medya”nın ortak düşmanının Başbakan Recep Tayyip Erdoğan olduğudur. Ayrımcı ve antisemitik dili ile Akit gazetesi hem medyayı kutuplaştırmakta, hem insanların istedikleri inanca sahip olması gibi en temel haklarını yok sayarak hedef göstermekte hem de toplumu Müslüman olan- olmayan ve iktidarın yanında olanlar- olmayanlar şeklinde parçalamak gibi birbirinden farklı bu üç olguyu aynı haberde yapmaktadır.

Akit gazetesinin bu haberdeki tavrı bize, olaydaki “günah keçisi” sayısının azaltıldığı, soru sorulması gerekenlerin ayıklandığı, sadece olay sonrası sorumlularının suçlu olduğu hükmünün gazete tarafından verildiğini göstermektedir. Olaydan sorumlu olabilecek taraflar bertaraf edilerek sorumluluk bu ayrımcı dil ile “hakkettiğini” düşündükleri merkezlere kaymaktadır.

CUMHURİYET GAZETESİ

* Cumhuriyet gazetesi 14 Mayıs 2014

Cumhuriyet gazetesinin 14 Mayıs 2014 tarihli sayısının manşet haberi “Canlarımız Yerin altında” başlığı ile Soma maden ocaklarında yaşanan faciadır. Gazete bu başlıkla ölenlerle bağ kurmuş, sahiplenmiştir. Cumhuriyet, bu olayı 7 gün boyunca manşetten görmüş, siyah zemin kullanmış ve 7 gün boyunca yas tutmuştur. Haberde gereken ne nerede, nasıl, ne zaman gibi bilgiler yer almaktadır. Haberde Enerji Bakanı Taner Yıldız ve Akit gazetesinden farklı olarak işçi sendikaları ve madencilerin de görüşleri ve ölüm sayısının artacağı ile ilgili rakamsal tahminlere de yer verilmiştir. Umutların az olduğu, beklenenden daha fazla ölüm olacağı da “çevre illerden ceset torbası” istenmesi ile vurgulanmıştır.

Bu ana habere bağlı olarak “Ne olur bir haber verin” başlıklı haber, “Ocağın önüne akan eden aileler bilgi verilmemesine isyan etti” üst başlığıyla olayda bir kargaşa ve Akit gazetesinin verdiğinden daha büyük boyutlu bir felakete karşı karşıya kaldığı düşüncesi uyandırmaktadır. Kullanılan fotoğraflar da bu düşüncüyü destekler niteliktedir. Ağlayan bir madenci fotoğrafı acıyı, olay yerinde asker ile karşı karşıya kalan çoğu kadın madenci yakınları, madenden çıkarılan bir madenci, ağlayan iki madenci yakını kadın fotoğrafları kullanılmıştır. Yüzlerin okunduğu fotoğraflar okuru acıya yakınlaştırmaktadır. Ana haberin yanında konuyla ilgili 4 haber iç sayfalara göndermektedir. Haber başlıkları iktidar, ana muhalefet partisi ve meslek kuruluşlarının da görüşlerinin alındığını göstermektedir. Gazete ayrıca Soma faciası ve önceki benzer olaylar için “iş cinayeti” kavramını kullanmaktadır.

* Cumhuriyet gazetesi 15 Mayıs 2014

Gazetenin 15 Mayıs tarihli sayısında Soma faciası manşetten görülmüştür. “Masalı bırakın KATLETTİNİZ” başlıklı haberde, üst başlıkta da giriş yapıldığı gibi suçlama ve birden fazla tarafı olayın sorumlusu olarak tutulduğunu görmekteyiz. Gazete ölen işçileri “emekçi” olarak haberde sunmaktadır. Haber Başbakan Erdoğan ve Bakan Yıldız’ın farklı rakamlarla verdikleri beyanlarını, konuyla ilgili mühendislerin görüşlerini de içermektedir. Olayın meydana geldiği dönemde kamuoyunda çok konuşulan “Çizmelerimi çıkarayım sedye kirlenmesin” başlıklı haber de ilk sayfada yer alıyor ancak iç sayfalara fotoğrafsız gönderme yapıyor. “Kardeşimi bulmak için 60 cesede baktım” başlığı ise durumun ciddiyetini, insanların içine düştükleri acıyı bir kez daha dillendiriyor.

Cümle yapılarının sert, etken olduğu haberde iktidara tepkinin ciddi boyutlarda olduğunu yapılan ikinci büyük haberin başlığından anlamaktayız: “Erdoğan’a büyük öfke”. Gazete bu ve “Türkiye İsyanda” başlıklı küçük haberi ile yükselen muhalif ses ve protestoların da bilgisini vermektedir. Haberlerde kullanılan acılı kadınların fotoğrafı, Soma’da ailelerin yaşadığı acıyı okurun yakınında hissetmesine yardım edecek niteliktedir. Bu fotoğraf orada ölenlerin sadece birer işçi değil, baba, kardeş, eş olduklarını da hatırlatmaktadır. “Erdoğan’a büyük öfke” başlıklı haberde, Soma protestolarında askerler tarafından yerde tutulan ve bir özel kalem müdürü tarafından tekmelenen bir protestocu fotoğrafının kullanıldığını görmekteyiz. Bu fotoğraf iktidarın olaylara tepkisinin de benzer olduğunu, muhalif sesin bu şekilde susturulduğunu göstermektedir.

* Cumhuriyet gazetesi 16 Mayıs 2014

16 Mayıs tarihli Cumhuriyet gazetesi manşetten “Oğlumu verin artık” ve sürmanşetten “Başbakan’dan dayak” başlıkları ile Soma faciasına tam sayfa yer ayırmıştır. Sürmanşetteki haberde, bir gün önce özel kalem müdürü tarafından dövülen vatandaş haberine gönderme yapılarak Başbakan Erdoğan’ın da bir vatandaşı ‘dövdüğü’ haber yapılmıştır. Haberde hem Erdoğan’ın sinirli bir fotoğrafı hem de bir önceki olayda vatandaşı tekmeleyen bürokrat fotoğrafı kullanılmıştır. “Dayak” kelimesi farklı başlıklarda ve bir köşe yazısında daha kullanılmıştır.

Manşetten verilen haberde ise, olayla ilgili hukukçuların “delillerin karartıldığı” ifadesine yer verilmekte, olayın çözülmesi ve sonuçlanmasına karşı gücen sarsılmaktadır. Haberin ana teması, olayın büyüklüğü ve gerçeklerin ortaya çıkmaması için müdahale edildiği yönündedir. “Onlar fitrat demedi” başlık haberde ise, başbakanın bu faciadaki ölümü “normal” bularak, mesleğin riski olarak görmesine tepkileri görmekteyiz. Bu normalleştirme benzer bir olayın 150 yıl öncesinin Amerika Birleşik Devletleri’nden seçilmesi karşısında, Cumhurbaşkanı ve CHP liderinin tepkileri haberleştirilmiştir.

* Cumhuriyet gazetesi 17 Mayıs 2014

"En büyük facia sizsiniz" başlığı ile haberi manşetten veren 17 Mayıs tarihli Cumhuriyet gazetesi, başlıktan itibaren bir suçlama ve çatışma diline girmiştir. Üst başlıkta da bu faciadan sorumlu tutulan sorumlular olarak çöken ocağın ait olduğu şirket ve iktidarı göstermektedir. Facia öncesinde alınması gereken önlemleri, denetimsizliği ve ihmali ana tema olarak veren gazete, Soma Holding A.Ş.'nin yaptığı toplantının görselini kullanmıştır. Yapılan toplantı notlarından ziyade, sendika yöneticileri ve uzmanların görüşlerine yer verilen haberde, olması gerekenler yetkili ağızlardan sıralanıyor ve facia analiz ediliyor.

Ana habere bağlı olarak, faciadan sorumlu tutulan iktidarın ülke çapındaki protestosu da "Acılı Soma'ya Toma'yla Gaz" başlığı ile haberleştirilmiştir. Bu haberdeki ana tema ise iktidarın eleştirisi ve protestolara verdiği şiddetli yanıtıdır. Bu ifadeyi desteklemek için gazlanan ve tazyikli su sıklığı için kaçan insanların ve kucağında müdahaleden etkilenen bir kadını taşıyan erkek fotoğrafı kullanılmıştır. Bu haber bize, bir buçuk yıl önce İstanbul Taksim'de başlayan ve "Gezi" protestoları olarak kamuoyunda bilinen haberlerin görsellerini anımsatmıştır. Dil de yine bu hatırlatmaya yakın, gözaltı ve yaralanmaların olduğunu ifade eden içeriktedir.

Ayrıca ana sayfada, "Nefret suçu işliyorlar" başlığı ile verilen haberde başbakanın kendisini protesto eden bir gece "İsrail dölü" demesi CHP'li bir milletvekili yoluyla eleştirilmiştir. "İçeride kaç kişi var" başlığı ile verilen haberde ise devletin ölü sayısı belirleme ve hâkimiyetindeki zaaf ifade edilmiştir. Haberde Başbakan'ın saldırgan hayvanlara takılan çene maskesi ile bir karikatürü bulunmaktadır. Bu da Cumhuriyet gazetesinin öfkesini ve karikatür yoluyla saldırdığını göstermektedir.

* Cumhuriyet gazetesi 18 Mayıs 2014

Cumhuriyet gazetesinin 18 Mayıs tarihli gazetesinin manşeti "Soma'ya Kelepçe". Üst başlıkta haber detayında karşılaşılabilecek olaylar sırayla verilmektedir: İlçeye giriş yasak, avukatlar gözaltında dövüldü. Haberin dikkat çeken noktası iktidarın ve güçlerinin bir işçi dayanışmasının karşısında dayandığını ifade etmesidir. Yapılan protestolara polis tarafından sert müdahale ile karşılık verilmesi, çatışma ve savaş durumunda kullanılan abluka, gözaltı ve Toma kelimesinin tekrar edilmesi haberin dilinin sorun çözmekten uzak olduğunu göstermektedir. "Bu kez yumruk basına" ve "Bu ne pişkinlik" başlıklı haberlerde de iktidar ve polisin sivillerle karşı karşıya kaldığında gösterdikleri kavga ve şiddet ilişkisi haberleştirilmiştir.

Gazetenin kullandığı fotoğraflar sivillerin mağduriyetini gösteren karelerden seçilmiştir. İlk fotoğraf büyük kullanılmış ve yere yatırılan bir avukatın (haber içeriği bize bu bilgiyi vermektedir) biri sivil iki polis tarafından yaka paça yere yatırılarak kelepçelendiğini göstermektedir. Burada hukukun üstün olmadığı, herkesin tehlike içinde olduğu ve iktidarın bir 'parçası' haline gelmiş polis kuvvetinin sert karşılık verebileceğini göstermektedir. İkinci fotoğrafta ise yakasından çekiltilerle götürülen 10 yaşında bir çocuk görmektedir. Haber fotoğrafı destekleyerek, polislerin bu kadar küçük bir çocukta dahi korktuklarını içermektedir. Sayfanın geneline baktığımızda iktidar ile halk arasındaki çatışmaya vurgu yapıldığını görmekteyiz. Kullanılan dil de halk ile polis arasında çatışma yaşandığı vurgusuyla taraflar yaratmaktadır.

*Cumhuriyet gazetesi 19 Mayıs 2014

19 Mayıs tarihli nüshada Soma faciası ile ilgili haber yine siyah zeminde, “Soma’ya duvar” başlığı ile verilmiştir. Haberde maden ocağı soruşturması ile ilgili gelişmeler verilmiş, Başbakan’ın da sorumluluktan kurtulmak için başka hedefler için harekete geçtiğini vurgulamaktadır. Olayın başından itibaren anti- kahraman olarak karşımıza çıkan şirket sahibi ve yöneticilerinin yanında iktidarın da sorumlu olduğu düşüncesi oluşturulmaktadır. Manşetten de “Ölüm fermanı” başlığı ile Soma gibi olaylarda işçinin korunmasını tamamen ortadan kalkmasına neden olan kontrol mekanizmasının işlemini zorlaştıran taşeron sisteminin tasarımı ile ilgili habere yer verilmiştir.

Haberde görsel olarak “önce iş güvenliği” yazılı bir pankarta bakan işçi fotoğrafı ile ocak sahibi ve yöneticilerinin toplantı fotoğrafı kullanılmıştır.

* Cumhuriyet gazetesi 20 Mayıs 2014

20 Mayıs tarihli Cumhuriyet gazetesinde Soma faciası farklı yönleriyle yer bulmuştur. Facia sonrası bölgede yakınlarını kaybedenlerin çocukların yaşamı “onların travmaları boylarından büyük” başlığı ile dramatik bir şekilde sürmanşetten verilmiştir. “Yangında çalıştılar” başlığı ile manşetten verilen haberde ise, facianın geldiğini haber veren işaretler ve araştırma sonuçları haberleştirilmiştir. Facia öncesi saat saat anlatılmış, dramatik bir kurgu oluşturulmuştur.

Ayrıca kısa haberler şeklinde bölgeye giden ve mezarlık sularken fotoğraflanan A Milli Futbol Takımı oyuncuları “Acıya ortak oldular” başlığı ile protestolarda 10 yaşındaki çocuğun gözaltına alınmasında İzmir Valiliği’nin “10 değil 13 yaşında, eylemlerde aktif” ifadeleri de eleştirel bir şekilde haberleştirilmiştir.

Sonuç Yerine

Akit ve Cumhuriyet gazetelerinin haberlerinde özellikle olayla ilgili sorumlu bulma çabası gözlenmektedir. Her iki gazete de bir hedef belirlemede, kahraman ve anti-kahramanlar yaratmaktadır. İktidar olgusuna iki gazete farklı yaklaşmakta, haber içindeki karakterler bu ayrımı çok net ortaya koymaktadır. Akit gazetesinin iktidar mensuplarından oluşan haber kaynaklarına karşın Cumhuriyet gazetesinin haber kaynakları daha çok muhalefet ve olayla ilgili uzman ve sendika görevlileridir.

Akit, dini, toplumu sakinleştirici unsur olarak kullanmıştır ve olayın sorgulanmasını bu kutsallık çerçevesinde engellemiştir. Ölen işçiler şehit kabul edilmiş, kavram öz anlamından uzak bir durumda, ölümleri kutsallaştırmak amacıyla kullanılmıştır. Din aracılığıyla olayı doğallaştırılmıştır. Olayın bir tek sorumlusu olduğunu haberlerinde vurgulayarak, olayın diğer aktörlerini bertaraf etmektedir. Günah keçisi yaratarak taraf sayısını azaltmış, olayı temizlenmeye çalışmıştır.

Barış gazeteciliği prensiplerinden oldukça uzak olan dilini, hedef gösterme, ‘Yahudi damat’ gibi ayrımcı ifadelerle de keskinleştirmiştir. Haklı taraflara ayrımcı, dini bir araç olarak kullanılmıştır. Bu ayrımın iktidar mensuplarını korumak için yapılması da basının toplumsal sorumluluğunun çok dışında bir tavidir. Ayrıca yan gündemler yaratılıp asıl olayın perdelenmesi için kullanılmıştır. Gündemi oluşturup, dedikodu haline getirilmiştir.

Cumhuriyet gazetesi ise faciayı 1 hafta boyunca manşetten görmüştür, farklı yönleriyle ele almış ve siyah fon kullanmayı tercih etmiştir. Siyah fon ile gazete 3 günlük ulusal yasatan daha fazla yas tutmuş bunu da rengi ile ifade etmiştir. Gazetenin özellikle iktidar mensuplarını hedef alan çatışmacı ve suçlayıcı dili barış gazeteciliği ilkelerine aykırıdır.

Akit gazetesinden farklı olarak Cumhuriyet gazetesi, bütün tarafların eşit oranda olayın sorumlusu olduğunu yine çatışmacı bir dille göstermektedir. Özellikle de facianın protesto edildiği gösterilerde polisin gösterdiği sert tavır nedeniyle iktidarla halk arasındaki çatışmayı vurgulamaktadır. Kullanılan dille halk, polis ve iktidar arasında çatışma vurgusu yapılmış, taraflar yaratılmıştır. Biz ve ötekiler ayrımı burada iktidar ve halk olarak karşımıza çıkmaktadır.

Gazete, topluluk değil tekil fotoğraflar kullanarak okuru acının yakınına çekilmiştir. Ağlayan, birbirine sarılan yüz hatları ve gözyaşları ön planda olan fotoğraflarla dramatik bir kare oluşturulmuştur. Bu fotoğraflar facianın büyüklüğüne vurgu yapmaktadır.

Her iki gazetenin de barış gazeteciliği ilkelerinin birden fazla maddesinin dışında haberler ürettiğini görmekteyiz. Gazeteler önce dillerini sonra da görsel kullanımlarını barış gazeteciliği ilkeleri çerçevesinde kontrollü hale getirebilirlerse, okur hem doğru bilgiye ulaşacak hem de kavga, çatışma ve olayın büyütülmesi-küçültülmesi çabalarının ötesinde, olayın gerçek değerini ve anlamını bulabileceklerdir. Günümüzde hızla tüketilen haberler birer tüketim maddesi ve ideolojik yönlendirme ve taraflar yaratma aracı olmaktan barış gazeteciliği ilkeleriyle kurtulabilirler.

Kaynakça

- Alver, Füsun (2009). "Kültürel Çalışmalarda Medya Metinlerinin Okunması Sürecinde İzleyicinin Konumlandırılması." Mustafa Şeker ve N. Tülay Şeker (Dü.) içinde. *Terör ve Haber Söylemi*. İstanbul: Literatürk Yayınevi.
- Akarcalı, Sezer (Mart-Nisan 1994). "Terör ve Medyanın Sorumluluğu" *A.Ü. Haberler*, 22-24.
- Alankuş, Sevda (2009). "Yeni Habercilik Arayışları, Hak Odaklı Habercilik, Yurttaş Gazeteciliği." Sevda Alankuş (Dü.) içinde. *Gazeteciliğe Başlarken Okuldan Haber Odasına*. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.
- Arık, M. Bilal (2006). "Pınar Altuğ Olayı Bağlamında Çapraz Tekelleşmenin Habere Etkisi". M. Bilal Arık (Dü.) içinde. *İletişim Yazıları*. (s. 40-63). Konya: Tablet.
- Arsan, Esra D. (2003). "Çatışma ve Savaş Dönemlerinde Gazetecilik". Sevda Alankuş (Dü.) içinde. *Habercinin El Kitabı: Gazetecilik ve Habercilik* (2. Basım). İstanbul: IPS Yayınları.
- Çaplı, Bülent ve Oğuzhan Taş (2010). "Kriz Haberciliği." Bülent Çaplı ve Hakan Tuncel (Dü.) içinde. *Televizyon Haberciliğinde Etik*. Ankara: Fersa Yayınları.
- Çebi, M. Sadullah (1997). "Haber İçeriğinin Nesnel-

ği Efsanesi". *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1, 13-42.

- Devran, Yusuf (2010). *Haber Söylemi ve İdeoloji*, İstanbul: Başlık Yayın Grubu.
- Dirini, İlden (2010). "Okur Yorumlarıyla Yeniden Üretilen Nefret Söylemi". Tuğrul Çomu (Dü.) içinde. *Yeni Medyada Nefret Söylemi*. İstanbul: Kalkedon Yayıncılık.
- Dursun, Çiler (2005). "Haber ve Habercilik/Gazetecilik Üzerine Düşünmek". Sevda Alankuş (Dü.) içinde. *Habercinin El Kitabı: Gazetecilik ve Habercilik* (2. Basım). İstanbul: IPS Yayınları.
- Galtung, Johan (1998). "High Road, Low Road Charting the Course for Peace Journalism." In Johan Galtung and Dietrich Fischer (Eds.). *Johan Galtung Pioneer of Peace Research* (pp. 95-102). Heidelberg, New York, Dordrecht and London: Springer.
- Hall, Stuart (1994). "Kültür, Medya ve İdeolojik Etki". Mehmet Küçük (Dü.) içinde. *Medya, İktidar, İdeoloji* (Çev. Mehmet Küçük). Ankara: Ark Yayınevi.
- İşık, Metin (2007). *Dünya ve Türkiye Bağlamında Kitle İletişim Sistemleri* (2. Basım). Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları.
- İnal, Ayşe (1996). *Haberi Okumak*. İstanbul: Temuçin Yayınları.
- İnceoğlu, Yasemin G., ve İnci Çınarlı (2007). "Global Medya ve Uygarlıkların Manipülasyonu: Karikatür Krizi." <http://www.yasemininceoglu.com/?Page=11&id=225&islem=oku>. Erişim Tarihi: 12 Eylül 2014.
- İrvan, Süleyman (2006). "Barış Gazeteciliği." http://globalmediatr.emu.edu.tr/bahar2006/Baris_Gazeteciligi/baris%20gazeteciligi.%20suleyman%20irvan.pdf. Erişim Tarihi: 12 Temmuz 2014.
- İrvan, Süleyman (2008). "Normatif Kuram Olarak Barış Gazeteciliği: Önermeler ve Engeller". İncilay Cangöz (Dü.) içinde. *Uygun Adım Medya: Bir Bilinç Körleşmesi*. Ankara: Ayraç Yayınları.
- Kempf, Wilhelm (2003). "Constructive Conflict Coverage. A Social Psychological Approach." *Conflict and Communication Online*, 2 (2), 1-13 Retrieved April 15, 2016 from www.cco.regener-online.de/2003_2/pdf_2003_2/kempf_engl.pdf.
- Lynch, Jake, and Annabel McGoldrick (2005). *Peace Journalism*. Stroud: Hawthorn Press.
- Lynch, Jake & Annabel McGoldrick (2000). "Peace Journalism: What is it? How to do it?" *Transcend International*. Retrieved April 15, 2016 from https://www.transcend.org/tri/downloads/McGoldrick_Lynch_Peace-Journalism.pdf

- Maslog, Crispin C., Seow T. Lee, ve Hun Skih Kim (2006). "Framing Analysis of a Conflict: How Newspapers in Five Asian Countries Covered the Iraqi War," *Asian Journal of Communication* 16(1).
- McMahon Rob, ve Peter A. Chow-White (2011). "News media encoding of racial reconciliation: Developing a peace journalism model for the analysis of 'cold' conflict." *Media, Culture & Society* 33(7), 989-1007.
- Radford, Benjamin (2004). *Medya Nasıl Yanlıyor? Basının Aktivistlerin ve Reklamcıların Yanlı Yönlendirmesi*. İstanbul: Güncel Yayıncılık.
- Schiller, Herbert (2005). *Zibin Yönlendirenler* (Çev. C. Cerit). İstanbul: Pınar Yayınları.
- Sözen, Edibe (1999). *Söylem: Belirsizlik, Mücadele, Bilgi, Güç ve Refleksivite*. İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Tamer, Meral (2007). "Barış gazeteciliği kime lazım?" *Milliyet*. <http://www.milliyet.com.tr/2007/04/20/yazar/tamer.html>. Erişim Tarihi: 2 Ağustos 2014.
- Potter, W. James (1996). *An Analysis of Thinking and Research About Qualitative Methods*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- van Dijk, Teun A. (1988). *News as Discourse*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- van Dijk, Teun A. (1991). "Media Contents The Interdisciplinary Study of News as Discourse." In Klaus Bruhn Jensen & Nicholas W. Jankowski (Eds.), *Handbook of Qualitative Methods in Mass Communication Research* (pp. 108-120). London: Routledge.

Sanal Cemaatlerin Oluşumu: Leyla İle Mecnun Örneği

Gül Dilek Türk

Marmara Üniversitesi, Türkiye
guldt.ir@gmail.com

Giriş

Son dönemde gelişen teknoloji ve yaygınlaşan internet ile birlikte insanlar, zaman ve mekandan bağımsız dijital bir iletişim ortamına kavuşurken, sosyal ağlar yeni dijital toplulukların oluşmasını, bu toplulukların kültürünü, topluluk üyelerinin sosyalleşmesini sağlamaktadır. Sanal dünyadaki hayatları ve konumları, gerçek hayatlarını ve günlük hayattaki konumlarını etkilemekte ve şekillendirmektedir. Kişilerin sosyal ağlar da oluşturdukları yeni sosyal çevreleri ve onlarla girmiş oldukları iletişim pratikleri sonucunda gerçek dünyadaki gündelik alışkanlıkları değişime uğramakta; gerçek dünyadaki birincil ve ikincil çevreleri ile ilişkilerini de etkilemektedir. Bu durum her iki dünyayı karşılıklı olarak etkilemektedir. Yani, gerçek dünyadaki alışkanlıkları ile sanal dünyalarını; sanal dünyada edinmiş olduğu alışkanlıklar ve deneyimlerle de gerçek dünyalarını ve ilişkilerini şekillendirmektedirler. Bourdieu göre, kişiler nasıl gerçek yaşamlarındaki alışkanlıkları ve değerleri yönünde kendilerine benzeyenlerle bir araya gelerek gerçek cemaatlerini oluşturuyorsa, online dünyada da yine kendine benzeyenlerle bir araya gelerek sanal cemaatlerini oluşturmaktadırlar. Sonuç olarak; ister sanal ister gerçek dünya da olsun, kişiler kendilerine benzeyenlerle bir araya gelerek kendilerinden farklı olanları ötekileştirip onlarla aralarına keskin sınırlar koymakta ve sanal kimliklerini şekillendirmektedirler. (Castronava, 2005, s. 4-7).

İnsanlar gerçek ya da sanal dünyalarında kendilerine benzeyenlerle bir araya gelerek oluşturdukları toplulukları öncelikle simgesel olarak inşa ederler; böylece onu kendilerini oluşturan totem, tabu vs. var eden anlamın deposu ve kaynağı olarak görürler ve kendi kimliklerinin gösterenine dönüştürürler” (Cohen, 1999, s.134). Dolayısıyla bir topluluğun/cemaatin oluşumu için artık fiziksel mekana ihtiyaç kalmamakta gerçek ya da sanal gruplar kendilerini diğerlerinden ayırmak ve bir cemaat bağı oluşturmak üzere bir takım kurallar ve sınırlar belirlemektedir. Cohen'e (1999) göre, sınır çizmek cemaat kimliğini de belirlemek demektir (s. 8). Gerçek hayatta olduğu gibi sanal dünyada da topluluklar var olmak ve devamlılığını sağlamak için bir ötekine ihtiyaç duymaktadır. Maffesoli'ye göre, modern toplumlarda sığ ve geçici kültürü paylaşan mikro gruplar oluşmakta ve bu gruplar (ya da Maffesoli'nin

tanımıyla modern kabileler) kısa ömürlü de olsa üyeleri arasında duygusal bir bağ olan ortak paylaşıma sahip oluşumlar olarak varlığını sürdürmektedir (Maffesoli, 1988 akt. Turner, 2010, s. 220). Gerçek hayatta olduğu gibi sanal cemaatlerde de inşa edilmiş totem ve tabuları bulunmaktadır. Bu zihnen kabul edilmiş totem ve tabular cemaat üyelerini diğer cemaatler ve onların habituslarından ayıran sınırlar mekanizması olarak işlerler. Bu süreçte, cemaat liderleri sahip oldukları simgesel repertuarı kullanarak yeni bir cemaat kimliği ve bağlılığı yaratır (Cohen, 1999, s. 20 & s. 57).

Bu çalışmada, çevrimiçi ortamda oluşan sanal cemaatler Leyla ile Mecnun dizisi hayranları üzerinden analiz edilecektir. Bu bağlamda, öncelikle geleneksel cemaat kavramı üzerinde durulacak; buna bağlı olarak da sanal ya da gerçek grupları bir arada tutan ve ortak değer ve düşüncelerini oluşturan ve mensubiyet duygularının nasıl oluştuğu noktasında sanal cemaatler asabiye kavramı da ele alınarak katılımlı gözlem, söylem ve içerik analizleri kullanılarak incelenecektir.

Cemaat Oluşumu

Cemaat, ortak bir mekan üzerinde (coğrafya) toplanmış, aynı dil, kültür, kimlik ve aidiyet(asabiye) hissi gibi ortak değerler etrafında bir araya gelen insan topluluğu olarak tanımlanmaktadır. (Williams, 1988 akt. Haberli, 2012, s. 119-120). Belirli bir coğrafya üzerinde oluşmuş, kendi dili ve kimliğine sahip, topluluk kültürünü oluşturmuş, mensubiyet duygusu ile hareket eden bu toplum birimlerini ilk dile getiren kişi Alman Sosyolog Ferdinand Tönnies (1855-1936)'tir. Tönnies'e göre toplumsal birimleri; Gemeinschaft (Cemaat) ve Gessellschaft (Cemiyet) olmak üzere ikili bir sınıflamaya tabi tutmuştur.

Durkheim'in mekanik toplum dediği cemaat; duygusal ilişkilerin hakim olduğu ve kendiliğinden ortaya çıkan, belirli bir alanı ya da coğrafyayı paylaşan bireylerin oluşturduğu, birebir, samimi, doğal ilişkilerin var olduğu ortak inanç ve değer yargularının paylaşıldığı, kendilerine has yapıları, örgütlenme biçimleri, eylem ve etkinlikleri, dilleri/jargonları, kültür ve kimlikleri olan (Van Dijk, 2006, s. 166) toplumsal birimlerdir. Cemaatte güçlü bir toplumsal dayanışma bulunmak-

tadır. Cemaatlerde işbölümü cemiyete göre daha azdır. Bu toplumsal yapı da üyeler hemen hemen aynı şeyleri aynı biçimlerde yapmaktadırlar. Üyeler ortak duygu, düşünce ve normlara sahiptirler ve aralarındaki asabiye, bağlılık o kadar dolaysızdır ki, Durkheim cemaati “mekanik dayanışma” (Kivisto, 2008, s.130) olarak tanımlamaktadır. Nüfus yoğunluğu az olduğu için üyeleri arasında yüz yüze ilişki söz konusudur. Genellikle cemaat üyelerini akrabalık, komşuluk ve arkadaşlık gibi unsurlar bir araya getirmektedir Cemaat; kendi kültürü olan, asabiye/birlik duygusu ve ortak iradenin hakim olduğu, homojen eğilim gösteren yapılardır. Cemaatin menfaati, her zaman üyelerin menfaatinin üzerindedir. (Tönnies, 2001, s. 22-28). Weber’e (2002) göre bir toplumsal düzen içerisinde üyeler, birbirine karşı aidiyet hissi (asabiye) duyuyor ve bireysel ya da cemaat üyesi olarak toplumsal davranışlarını bu aidiyet hissi üzerine inşa ediyorsa bu toplumsal münasebete ‘cemaatleşme’ denmektedir (s. 79).

Cemiyette; rasyonel irade ile oluşturulan, hukuki sistemlerle kurallar ve ilişkilerin belirlendiği, bürokrasi, modern endüstriyel ve ticari ilişkiler hüküm sürmektedir. Duygusal ilişkilerin hüküm sürdüğü cemaatin aksine cemiyette ilişkiler yapay ve akıldır. Durkheim Cemiyeti organik toplum olarak tanımlamaktadır (Kivisto, 2008, s.130). Bu toplumsal yapı; nüfus yoğunluğunun fazla olması nedeniyle heterojen eğilim gösteren, bireyselliğin hakim olduğu, geçici, resmi ve profesyonel iletişimin gerçekleştirildiği, üyelerinin “cemaate oranla daha hızlı, rekabetçi ve dinamik bir yaşam sürdükleri” (Slattery, 2008, s. 60) toplumsal birimleri ifade eder. Cemiyet üyelerinin ilişkileri hukuk ve rasyonellik tarafından belirlenmekte; işbölümü ve uzmanlık yoğun olarak yaşanmaktadır. İşbölümü; sözleşme, kamuoyu, para ekonomisi gibi profesyonel olarak oluşturulmuş kurallarla belirlenmektedir. (Tönnies, 2001, s. 52-53). Ancak burada topluluk menfaati yerine bireysel çıkarlar önemlidir ve ortak alana bağlılık daha azdır (Şentürk, 2005, s.133). Bu toplumsal yapıda işbölümü arttıkça, çıkarları doğrultusunda üyelerinin birbirine olan bağımlılığı da artmaktadır. Çünkü üyeler diğer üyelerin eylemlerinin sonuçlarına bağımlı hale gelmektedir. Durkheim bunu “organik dayanışma” olarak tanımlamaktadır. “Mekanik dayanışmanın tersine, organik dayanışma “tür türünü arar” ilkesi temelinde değil, işlevsel insani farklılıklar temelinde kurulmaktadır” (Loo ve Reijen, 2006, s. 18-19). Dolayısıyla cemaat homojenken, cemiyet heterojen bir yapıdadır. Simmel, cemiyette bireylerin toplumsal yapılarla cemaattaki gibi samimi ve gerçek bağlar kuramadığını aksine çıkara dayalı ve resmi ilişkilerin kurulduğunu (Loo ve Reijen, 2006, s.19) ve bireyin yalnızlaştığını ve bu yapıların bireyler üzerinde baskı kurduğunu, bireylerden dakiklik, hesaplanabilirlik, tamlık beklediğini ve metropole özgü varoluş tarzının karmaşıklığının ve yaygınlığının gündelik hayata zorla kabul ettirdiği fenomenler olduğunu ileri sürer (Simmel, 2005, s. 168-172). Weber cemiyeti;

bir toplumsal yapılanma içerisinde üyelerin toplumsal davranışlarının akılcı olarak çıkar birliği üzerine kurulmuş toplumsal yapılar olarak tanımlanmaktadır. Ona göre cemiyet; karşılıklı anlaşma yoluyla kurulmuş rasyonel bir anlaşmanın ürünüdür (2002, s.79).

Tönnies’e göre “cemaat tüm bölücü faktörlere rağmen birleşik (united) kalan; cemiyet ise tüm birleştirici faktörlere rağmen bölünmüş olan bir varlıktır” (Sarıbay, 1995, s.158). Tönnies cemaat ile cemiyet arasında iki önemli fark belirlemiştir. Cemaatlerde bireyler tüm varlıklarıyla içinde buldukları topluluğun üyesidirlir, amaçlarının tümünü veya çoğunu bunların içinde gerçekleştirirler. Cemiyette ise bireyler üye oldukları topluluğa kişiliklerinin bir kısmıyla üye olmakta ve belirli amaçlarını tatmin etmek için bulunmaktadırlar. Cemaatte bireyler duygu ve düşünce itibarıyla uyum içinde olan bir topluluktur, buna karşın cemiyet ise rasyonel çıkar anlaşmalarına dayalı bir birlikteliktir (Botmore’dan akt. Efe, 2009, s. 654).

Asabiye

Arapçada “tutmak, bağlı olmak” anlamına gelen “asabe” kökünden gelen asabiye kavramını İbn-i Haldun, devletin kurulmasında tetikleyici güç olarak kabul eder (İbn-i Haldun, 2009, s. 353).

Cahiliye devrinde, Arap toplumlarında baba tarafından kan bağı olan insanların oluşturduğu gruplara asabe; (Çağrı, 1991, s. 453) bu topluluğun üyelerini birbirine bağlayan topluluk duygusu, birlik duygusu, milliyetçilik, askerî birlik ve dayanışma ruhuna asabiye denilmekteydi (Hassan, 1982, s. 208). İbn-i Haldun; kavramı soy ilişkileri üzerinden incelemekte ve insanların kan ve soy bağı olan insanlara bu kan bağından kaynaklı olarak duyduğu merhamet ve sevginin sonucu olarak yardıma koştuğu ve aralarında dayanışma oluştuğunu belirtmekle birlikte kavramı, kan bağına dayalı birlik duygusundan daha geniş ele almıştır. (İbn Haldun, 2009, s. 334-335). Ona göre; asabiye topluluklarda kan bağı sonucu bir arada ortaklaşa yaşama ve örgütlenmenin sonucu olarak ortaya çıkan ve topluluk üyelerini kendilerini korumak ve devamlılıklarını sağlamak üzere diğer gruplara ve asabelere karşı harekete geçiren bir davranıştır. Asabiye davranışı ile topluluk bir araya gelerek kendini düşmana karşı korumakta, ülkesini genişletme arzusu duymakta, düşmanı kuvvet ve şiddetle yenmek istemektedir. Bu nedenle asabiye toplumu bir arada tutmak üzere kollektif bir eylem amacı gütmektedir. Bu durum devletin doğuşunu sağlamaktadır. (Hassan, 1982, s. 197; İbn-i Haldun, 2009, s. 331-332).

Topluluğu güçlü kılan, asabiye dayanışma olduğuna göre topluluğun çözülmesi ve dağılması da ancak asabiye nin çözülmesi ya da daha güçlü bir asabiye nin ortaya çıkışı ile mümkün olabilir (Öztürk, 2008, s. 189-190).

Sonuç olarak cemaatlerin asabiyelerinin güçlü olması onların devamlılığını sağlamaktadır.

Sanal Cemaatler

Gemeinschaft (Cemaat)'tan modernleşerek Gesellschaft (cemiyet)'e dönüşen toplumsal yapılar iletişim teknolojilerinin gelişimi ile birlikte cemaat ve cemiyet gibi toplumsal birimleri de değişime uğratmış ve postmodern kabile de denilen sanal cemaatlere dönüştürmüştür. Bireyler dijital ortamlarda zaman ve mekandan bağımsız olarak en az bir ortak ilgi alanına sahip diğer bireylerle bir araya gelmeye, paylaşımlarda bulunmaya ve ortak değer yargıları yaratmaya başlamış ve kendi sanal cemaatlerini oluşturmuşlardır. Wellman; medya teknolojilerinin gelişmesi ile birlikte cemaat yapısının değişime uğrayarak sosyal ağlara dönüştüğünü belirtmiş ve sosyal ağları; “sosyal kimlik ve aidiyetin bulunduğu, sosyalleşme ve bilgi paylaşımına imkan veren sosyal örgütlenmeler” (akt. Haberli, 2012, s. 122) olarak tanımlamıştır. Cemaat kavramı, artık ortak mekânı paylaşan bireyler topluluğu anlamından uzaklaşarak; dijital ortamlar üzerinden ortak değer ve ilgi alanı etrafında bir araya gelen sanal toplulukları ifade etmeye başlamıştır (Türk ve Tugen, 2014).

Sanal cemaat tanımını ilk defa Howard Rheingold yapmıştır. Birbirinden uzak, farklı mekanlar da bulunup yüz yüze iletişim imkanı bulamayan bireylerin belirli dijital iletişim ortamlarını kullanarak, ilgi alanları çerçevesinde bilgi paylaşımında bulunmaları sonucunda oluşturdukları, kendi dili, kültürü, aidiyet duygusu olan sanal topluluklar olarak tanımlamıştır. Rheingold'a göre Sanal cemaat; “Kişisel ilişkiler ağının yaratılması için yeterli sayıda insan bir araya geldiğinde, networkler (İnternet) vasıtasıyla yaratılan sosyal gruplardır” (Bozkurt, 1999, s. 3). Bu sanal topluluklar üyeleri arasında mensubiyet duygusu yaratmak için gerçek topluluklarda ve izmlerde olduğu gibi bir ötekine ihtiyaç duymaktadır. Bu öteki vasıtası ile topluluğun devamlılığını ve sadakatini sağlamaktadır.

Dijital ortamlarda bir arada olan her insan topluluğu sanal cemaat değildir. Dawson'a göre sanal toplulukların sanal cemaat olarak kabul edilmesi için değişmeyen, sabit bir nickname'e sahip olması ve bu üyeler arasında etkileşim, devamlılık, sosyal kontrolü, üyelerin grup etkinliklerine ilgisi ve katılımı, herkese açık bir alanda gerçekleşmesi gerekmektedir (2004, s. 83-84). Gerçek cemaatlerde olduğu gibi sanal cemaatlerin de kendilerine ait bir mekanları bulunmaktadır. Ancak “sanal cemaatlerde, mekân bir metafor olur, duyularsa ikon (Digital Thinking)” (Bozkurt, 1999, s. 6). Bu mekan kimi zaman bir facebook sayfası, kimi zaman twitterda bir hashtag etrafında toplanan kullanıcılar, kimi zamansa dijital bir forumdur.

İnsanlar, dijital dünyaya, reel dünya da gerçekleştirdikleri eylem ve aktiviteleri, mensup oldukları cemaatlerinde edindikleri alışkanlıklarını ve değer yargılarını taşımakta, bu sanal dünyada kendileri ile benzer görüş ve düşüncedeki insanlarla ortak bir sanal mekan üzerinde toplanarak yaptıkları her paylaşım, kurdukları iletişim ve etkileşim ile mensubiyet duygularını güçlendirmekte ve kendi kültürü, dili, sınırları ve hatta ötekisi olan sanal cemaatlerini oluşturmaktadırlar.

Sanal Cemaatleşme: Leyla İle Mecnun Örneği

Onur Ünlü'nün yönetmenliğini yaptığı ve Burak Aksak tarafından senaryosu yazılan Leyla ile Mecnun, 3 sezon boyunca TRT 1'de yayınlanan absürt komedi türündeki TV dizisidir. İlk bölümü 9 Şubat 2011 tarihinde yayınlanan ve 104 bölüm süren dizinin son bölümü 17 Haziran 2013 tarihinde yayınlanmış ve 103. Bölümde sezon finali yapan dizinin yayından kaldırıldığı kamuoyuna duyurulmuştur. 27 Ocak 2014 tarihinde ise dizinin bitirilmeden önce çekilen ve son bölüm olan 104. bölümü yayınlanarak dizi ekrana veda etmiştir. Dizinin finali ise senarist Burak Aksak tarafından, yine aynı ekip tarafından yapılan Ben de Özledim isimli Star TV'de yayınlanan dizinin ilk bölümünde anlatılmıştır.

Dizinin konusu ise aynı hastanede aynı gün doğan Leyla ve Mecnun isimli bebekler yatak yetersizliği nedeniyle aynı yatağa yatırılır ve aileleri tarafından beşik kertmesi yapılır. 25 yıl sonra Mecnu'nun ve ailesi Leyla'yı istemek üzere Leyla'nın evine giderler. Mecnun Leyla'yı görür görmez aşık olur. Mecnun'a yardım etmek için rüyasına giren Aksakallı dede, Mecnun'un rüyasından çıkıp onunla yaşamaya ve Mecnun'a Leyla'ya kavuşması için yardım etmeye başlar. Leyla bir trafik kazası geçirerek hayatını kaybeder. Leyla'nın kalbi ve akciğerleri Şirin ve Sedef'e nakledilir. Mecnun gerçek adı Leyla olan Sedef ile sonradan kendisine Leyla adını alan Şirin arasında gelgitler yaşar ancak ikisi de giDü. Daha sonra babasının arkadaşı Ömer'in kızı Leyla'ya aşık olur.

Dizi final yapamadan bittiği için aslında finalin nasıl olacağını Burak Aksak “Ben de Özledim” dizisini ilk bölümünde anlatır. Mecnun küçük yaşta trafik kazası geçirip yatalak hale gelmiştir. Annesi onları terk eder ve babası Mecnun'a bakmaya başlar. Bakkal Erdal tuzluk, İsmail Abi Japon balığı, Aksakallı dede Mecnun'un vücudundaki mikroplarla savaşan iğne, Hırsız Yavuz ise ağacın duvara vuran gölgesidir. Ancak Mecnun'un hayal dünyasında dünyayı kurtarıırken, aya, güneşe giderken ona yardım eden arkadaşlarıdır. Her sezon farklı bir Leyla'nın olmasının nedeni de Mecnun'un TV'de seyrettiği dizilerde gördüğü kadın karakterlerdir.

Dizi hayranlarını sanal cemaat haline getiren unsurlar ise şunlardır:

- 1. Mekan:** Bir sanal cemaat olarak Leyla ile Mecnun dizisi hayranları; her hafta dizinin yayınlanan bölümü öncesi, bölüm yayınlanırken ve sonrasında dizinin resmi ve hayranları tarafından açılan Facebook sayfaları ve dizinin senaristi, oyuncular ve hayranlarının twitter profilleri ve dizi yayıncıları tarafından her bölümde belirlenen hashtagler üzerinden üyelerini bir araya getirmiş ve bu belli başlı mekanlarda cemaatlerini oluşturmuşlardır. Dizi ile ilgili olarak; Ekşi Sözlük'te Leyla ile mecnun içeren 213 başlık ve 16079 entry girilmiştir. İnci Sözlük'te 250 başlık ve 4101 entry; İtü Sözlük'te 119 başlık ve 5355 entry; Uludağ Sözlük'te 423 başlık ve 9919 entry; Twitter'da dizinin resmi profilinde 118.312 takipçi ve Resmi Facebook hayran sayfasında ise 673.012 beğenen bulunmaktaydı. Ancak cemaatlerin devamlılığı için onları bir arada tutan değerlerin ve ortak ilgi alanlarının da devamlılığı olmalıdır. Dizi bittiği zaman Leyla ile Mecnun dizisi hayranlarını, sanal cemaat olarak bir arada tutan neden ortadan kalmış bu nedenle de bu sayfalardaki takipçiler ve entry sayılarında ciddi düşüşler olmuştur.
- 2. Cemaat Lideri ve sosyal kontrol:** Cemaatin liderliğini dizi oyuncuları, senaristi ve hayran sayfalarının yöneticileri (adminleri) üstlenmiştir. Cemaate üye olmak isteyenler, dizi yayıncılarının ya da cemaat liderlerinin belirlediği hashtagler üzerinde tweet atarak, oyuncuların tweetlerini retweet ederek sayfaların gönderilerini paylaşarak, dizi oyuncularının ve yönetmenin kurduğu ve her bölüm sonunda yeni şarkılarını hayranları ile paylaştıkları Leyla the Band grubunun şarkılarını paylaşarak üye olabilmekteydiler. Bu yazılı olmayan kurallar ile hayranların birer cemaat üyesine dönüşmesi sağlanmış; dizi de kullanılan kelimeler her paylaşım ile tweet ile bu dizinin kelimelerini kullanarak dizinin diğer hayranları tarafından tanınmakta ve dizinin kültürünü benimseyerek kendi sınırlarını çizip asabiyesini oluşturmuş bir cemaate dönüşmüşlerdir.
- 3. Dil:** Leyla İle Mecnun dizisinin kendine özgü bir dil bulunmaktaydı. Bu dili kullanarak Türk kanallarında sansür gerektiren sigara içiminin, alkol kullanımının, küfretmenin önüne geçmiş, insanları güldürürken göndermeler yaparak hayranlarına kendilerini zeki hissettirmiş böylelikle de bu sanal cemaatin üyelerini cemaate daha da bağlamıştır. Dizide kullanılan kelime-

lerin bazıları şunlardır: içki içmek yerine; üzüm düşmek, erik yemek; sigara içmek yerine; sakız çiğnemek gibi metafor ve metanomiler kullanılmış bu kullanımları gerçek hayatına da taşıyan hayranlar birer cemaat üyesine dönmüş ve sanal ya da gerçek dünyada cemaatin diğer üyelerini bulmada bu kelime ve cümleler birer kimlik, kod görevi görmüştür. Diğer kelimeler ise; Mecnun ve İsmail Abi'nin birbirleri ile selamlaşmak için kullandıkları "Hoop", Hırsız Yavuz'un alındığı zaman kullandığı "Ben öyle bir insan mıyım" cümlesi, İsmail Abi'nin heyecanla yeni planlarını anlattığı "Olaylar, olaylar" ikilemesi, Mecnun'un şaşırduğunda kullandığı "Neeemiş", birbirlerine ya da başkalarına küfür etmek için kullandıkları "tuvalet terliği, duş perdesi, neceflî maşrapa, Sarkozy" gibi kelimeler; Leyla İle Mecnun dizisi hayranları tarafından benimsenerek cemaatin kendine has dili haline gelmiştir. Cemaat üyeleri bu kelime ve cümleleri kullanarak hem eğlenmiş hem de göndermeler yaparak kendilerini zeki hissettirmek yoluyla onları onurlandıran diziyeye asabiyeleri daha da güçlenmiştir.

- 4. Totem ve Tabu:** Dizinin totemleri gemi, çay, attır. Çay özellikle Erdal Bakkal'da dizi kahramanlarının hep beraber çay içmesi ve dizide adeta bir ürünün reklamını yapar gibi reklam şeridi geçerek "Çay Erdal Bakkal'da içilir" cümlesinin yer alması çayı cemaat üyeleri gözünde kutsamıştır. Yine İsmail Abi'nin babasını geri getireceğini umarak beklediği gemi cemaat üyeleri arasında "O gemi bir gün gelecek" tümcesi ile umudun simgesi haline gelmiştir. At önemli bir detaydır ve senarist Burak Aksak twitter profilinde "at" imgesinin çocukluğunda izlediği Susam Sokağı'nın jeneriğinde yer aldığı için onu etkilediğini ve sürekli kullandığını ifade etmiştir. Cemaat üyeleri de bu imgeyi benimsemiş ve kutsayarak kullanmışlardır. At imgesi; AT TV, AT Bank vb. ile dizi de pek çok kez kullanılmıştır. Bu durum cemaatin dilinin yaratılması ve onu diğer cemaatlerden ayıran sınırları çizerek, üyelerin birlik duygularını güçlendirmiş ve gruba bağlılıkları arttırmıştır.
- 5. Kültür:** Dizi senaryosu ve yayıncılarının belirlediği kurallar; dizi hayranlarından oluşan cemaatin kültürünü belirlemiş ve üyelerinin de bu doğrultuda hareket etmelerini sağlamıştır. Dizi de Hırsız Yavuz karakterinin sevgilisine her bölüm de Türk ve Dünya Edebiyatı klasiklerinden eserler okuması, mahalle olmak, samimiyet, bakkal dükkanında bir araya gelmek, dostları için elinden geleni yapmak, arkadaşlık, yaşlılara, muhtaçlara yardım etmek, aşkı için dünyayı kurtarmak, aya, güneşe gitmek gibi

dizi de yer alan sahneler ve değerler dizinin kültürünü oluşturmuş ve hayranları tarafından da benimsenmiştir. Leyla ile Mecnun seyircileri alt ve orta sınıftan karakterlerin davranışları, diyalogları, samimiyetleri vs. ile dizide kendine ait bir şeyler bulurdu. “Leyla ile Mecnun izleyicisinin yüreğine dokunurdu. Sanki o Leyla ile Mecnun gününde gerçek hayatta belki de hiç göremeyeceği oyuncular değil de kendisi rol alacakmış gibi bekletirdi seyircisini” (Haberself - Leyla ile Mecnun’un Efsane Bir Dizi Olmasının 20 Nedeni - Görüntülenme: 31.950). Leyla İle Mecnun her bölümünde çeşitli olaylara, kişilere, tarihlere, kitaplara, filmlere sürekli göndermeler yapmıştır; bu göndermeleri de ancak gündemi takip eden insanların anlaması dizinin takipçilerini onure ederek kendilerini iyi hissettirmiş ve cemaate bağlılıklarını arttırmıştır. Dizi de arabesk müzik önemli yer tutmaktadır. Özellikle Ferdi Tayfur şarkıları Mecnun karakteri tarafından dinlenmekte ve söylenmektedir. Ayrıca dizi oyuncularını ve yönetmeninin kurduğu Leyla the Band grubunun müzikleri de dizi de çalınmış, hatta Türkiye’nin dört bir yanında on binlerce dizi hayranının katıldığı konserler düzenlenmiştir.

6. **Birlik ve Mensubiyet Duygusu (Asabiye) Yaratımı:** Dizi hayranları dizi esnasında karakterlerle güllüp ağlamış adeta dizinin bir parçasıymışçasına duygularını diğer cemaat üyeleri ile belirlenen sanal mekanlar üzerinden paylaşmıştır. Dizi için oluşturulan hashtaglere katılmak, dizi için hazırlanan klipleri paylaşmak, dizi repliklerini gündelik yaşamda kullanmak üyelerin cemaate duydukları mensubiyet duygusunun bir göstergesi olmuştur. Ayrıca 2013 yılını canlandıran oyuncu vefat ettiğinde, cemaat üyeleri bir yakınları vefat etmiş gibi yas tutmuş, dizi oyuncularının, yönetmeninin, senaristinin doğum günleri hatırlamış ve yine bu sanal mekanlar üzerinden kutlanarak asabiye duygularını güçlendirmişlerdir.
7. **Kimlik ve Ötekileştirme:** Leyla ile Mecnun hayranlarının kimliğini (milliyet, ırk, fanatizm vs. gibi) yarattığı ötekiler üzerinden inşa etmekte ve onlar üzerinden sınırlarını çizerek üyelerinin asabiyelerini güçlendirmektedir. Ötekileştirmeyi genellikle Yalan Dünya dizisi üzerinden yapsa da zaman zaman bunu orta sınıf kültürü ve üst sınıf kıyaslamasına da götürerek ötekileştirdiklerine yönelik eleştiriler ve aşağılayıcı paylaşımlarla yapmıştır. Ötekileştirmeye yönelik olarak dijital sözlüklerde, Facebook’ta ve twitter’da kullanıcıların attığı tweetlerden bazıları şunlardır: (Şen, 30 Mart 2012)

- “Leyla ile Mecnun ince belli çay bardağındaki çaydır, Yalan Dünya ise buzlu limonata.” (ti-patip)
 - “Leyla ile Mecnun Erdal bakkaldır, Yalan Dünya A101.” (xav1)
 - “Leyla ile Mecnun’u televizyonda izlemekle yetinmez, netten tekrar tekrar izlersin. Yalan Dünya’yı televizyonda izlemekle uğraşamaz, netten gereksiz yerleri atlaya atlaya izlersin.” (inomniaparatus)
 - “Leyla ile Mecnun demleme çaydır, Yalan Dünya sallama... Ve tabi ki çay Erdal bakkalda içilir.” (ofsayttan dogan endirekt serbest vuruş)
 - “Leyla ile Mecnun’u kimseye tarif edemezsin. Yalan Dünya’yı tarif etmek için ise, “Avrupa Yakası’nın cihangir versiyonu” demen yeterlidir.” (vespa)
 - “Yalan Dünya eğlenilecek, Leyla ile Mecnun ise aşık olup evlenilecek kadındır. Yalan Dünya belki güldürür, Leyla ile Mecnun hem güldürür hem de ağlatır. Yalan Dünya’da para değerlidir, Leyla ile Mecnun’da para sadece kağıt parçasıdır.” (anti sözlük)
 - Belden aşağı espri yapmadan güldüren dizi - L&M (Burak Aksan Fan Sayfası, Facebook)
 - Sağcısıyla Solcusuyla Dindarıyla Ateistyle herkesin izlediği dizi -LEYLA İLE MECNUN(Burak Aksan Fan Sayfası, Facebook)
 - Kendi Finalini Başka Bir Dizide Yayınlanan Dünyadaki Tek Yapım (Haberself, 21 Şubat 2014)
 - Leyla İle Mecnun her şeyden önce Türk televizyon tarihine başkaldırıydı. (Haberself, 21 Şubat 2014)
 - “Leyla İle Mecnun Evine Girerken Ayakkabılarını Çıkaranların Dizisidir.”-Cengiz Bozkurt (Işık, 2012)
8. **Örgütlenme Biçimi:** Dizinin cemaati oyuncular, senarist ve hayran sayfası adminin direktifleri doğrultusunda hareket etmekte ve güçlü bir asabiye duygusu ile diziyi sahip çıkmaktadır. Diziyi ait replikler, mekanlar, şarkılar hayranlar tarafından benimsenmekte hem sanal hem gerçek hayatlarına taşınarak gerçek ya da sanal cemaatlerini bir arada tutan bir değer, bir ortak ilgi alanı olarak kendini göstermektedir. Dizi hayranları cemaat liderinin direktifleri yönünde örgütlenerek toplu oy vermesi sonucunda Leyla ile Mecnun dizisi, Uluslararası film eleştiri sitesi IMDB’de 15.098 oy üzerinden 9.3/10 puan alan sitenin en iyi televizyon dizileri listesinde 4. sıraya yerleşmiştir (Milliyet, 28 Ocak 2012). Dizi şu anda IMDB en iyi diziler sıralamasında 13. Sırada yer almaktadır (IMDB).

Dizi yayınlanırken belli başlı sanal mekanları üzerinden sözleşerek çekimleri izlemeye giden hayranlar, burada oyuncularla çekildikleri fotoğrafları yine bu mekanlar üzerinden cemaatin diğer üyeleri ile paylaşmaktaydı. Bu durum dizi bittikten sonra da devam etmiş cemaat üyeleri Erdal Bakkal'ın dükkanı önünde fotoğraf çekilip, sahil kenarlarında dizinin çekildiği Kireçburnu sahilinde İsmail Abi ve Mecnun'un pozlarını verip birbirlerine "hooooooop" diye bağırarak dizinin repliklerini söylemiş ve bunu yine sanal mekanları üzerinden diğer cemaat üyeleri ile paylaşmışlardır. Twitter'da her bölüm öncesi Pazar "bugün günlerden Leyla ile Mecnun arefesi" hashtagi ile; yayın günü dizi yayınlanmadan önce "Bugün Günlerden Leyla ile Mecnun" hashtagi ile; dizi yayınlanırken dizi yayıncıların belirlediği hashtaglerin Trend Topic(TT) yapılması için toplu tweet atma eylemleri gerçekleştirmekteydiler. Bu hashtagler her hafta TT Türkiye ve Dünya gündemi sıralamasında ilk üçe sokulurdu. Zaman zaman dizi, dizinin oyuncuları ile Kireçburnu'nda hep beraber seyredilirdi (Işık, 2012).

Dizi yayından kaldırılınca cemaat üyeleri tepkilerini belirtmek için yine bu sanal mekanlar üzerinden TRT 1'e tepki göstermişler, Fox TV'ye dizinin kanallarında devam etmesi için toplu mail göndermişlerdir (Leyla ile Mecnun Fox TV'ye Kampanyası, Ekşi Sözlük).

Sonuç

İletişim teknolojilerinin gelişmesi sosyal ağları yaygın hale getirirken, bu dijital mekanlar üzerinde bir araya gelen insanlar da reel dünyadaki alışkanlıklarını, değerlerini buraya taşımakta kendileri ile ortak bir ilgi alan(lar)ına sahip diğer insanlarla bir araya gelerek sanal cemaatleri meydana getirmişlerdir. Her kesimden insanın severek izlediği ve yayınlandığı dönemde büyük ses getiren absürt dizi Leyla ile Mecnun'un hayranları bu çalışmanın odak noktası olmuştur.

Belli başlı sanal mekanlar üzerinde birlik ve mensubiyet duygularının oluşumu, toplumsal örgütlenme, ötekileştirme, örgütsel dil ve kimlik yapılanması, toplumsal tabular gibi kavramlar Leyla ile Mecnun hayranlarında gözlemlenmiş, nasıl birer cemaat üyesine dönüştükleri ve toplu olarak asabiye duygularını oluşturan ortak ilgi noktalarını koruma ve devam ettirme adına yaptıkları eylemler katılımlı gözlem, içerik ve metin analizleri ile ortaya koyulmuştur.

Bu bağlamda genellikle serbest zaman aktivitesi olarak görülen TV dizisi izleme eyleminin sonucunda insanların bir araya gelerek gruplaşması, ötekiler yaratması

göz önüne alındığında; toplumda fanatikleşme, nefret söylemi, ırkçılık, kendinden farklı olanı ötekileştirme v.b.'nin anlaşılması açısından sanal cemaatlerin anlaşılmasının önemi ortaya çıkmaktadır.

Kaynakça

- Aksak, Burak (31 Ocak 2013). "Burak Aksak Facebook Fan Sayfası." <https://tr-tr.facebook.com/BurakAksakFan/posts/421771734569146> (Son Erişim: 30 Ekim 2014).
- Aytuğ, Yüksel (1 Mayıs 2011). "Bu da dizi kokteyli" . *Sabah*. <http://www.sabah.com.tr/yazarlar/gunaydin/aytug/2011/05/01/bu-da-dizi-kokteyli> (Son Erişim: 31 Ekim 2014).
- Aydın, Senem (27 Temmuz 2011). "Modern Zamanların Leyla İle Mecnun'u". *Milliyet Cadde*. http://cadde.milliyet.com.tr/2011/07/27/HaberDetay/1419111/modern_zamanlarin_leyla_ile_mecnun_u (Son Erişim: 31 Ekim 2014).
- Binark, Mutlu; Bayraktutan Sütcü, Günseli (2009). "Devasa Çevrimiçi Oyunlarda Türklüğün Oynanması: Silkroad Online'da Sanal Cemaat İnşası ve Türk Klan Kimliği." Mutlu Binark, Günseli Bayraktutan Sütcü. ve Işık Barış Fidaner (Dü.) içinde. *Dijital Oyun Rehberi-Oyun Tasarımı, Türler ve Oyuncu* (s. 104-114). İstanbul: Kalkedon Yayınları.
- Bottomore, Tom M. (1984). *Toplumbilim*. (Çev. Ünsal Oskay). İstanbul: Beta Basım Yayınları.
- Bozkurt, Veysel (Kasım 1999). "Yıkıcı Gemeinschaft'tan 'Öteki'siz Postmodern Kabilelere: Sanal Cemaatler". *Birikim*. http://www.birikimdergisi.com/birikim-yazi/5433/sanal-cemaatler#.VvUzO_t97IU (Son Erişim: 25 Kasım 2015).
- Candan, Turgay (8 Ağustos 2011). "Leyla İle Mecnun Dizisi Sosyal Medyanın Güç Gösterisidir". *Sosyal Medya Haber*: <http://www.sosyalmedyahaber.com/2011/08/08/leyla-ile-mecnun-dizisi-sosyal-medyanin-guc-gosterisidir> (Son Erişim: 31 Ekim 2014).
- Castronova, Edward (2005). *Synthetic Worlds: The Business and Culture of Online Games*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Cohen, Anthony P. (1999). *Topluluğun Simgesel Kuruluşu*. (Çev. Mehmet Küçük), Ankara: Dost Yayınları.
- Cömert, Hasan (25 Mayıs 2011). "Saçma sapan bir dizi!". *Ntvmsnbc*. <http://www.ntvmsnbc.com/id/25216522/> (Son Erişim: 21 Ekim 2014).
- Dawson, Lorne L. (2004). "Religion and the Quest for Virtual Community". Douglas E. Cowan & Lorne Dawson (Dü.) içinde. *Religion Online: Finding Faith on the Internet* (s. xx). London: Routledge.

- Efe, Adem (Ekim 2009). "Türkiye'de Dini Grupların Çevre ve Çevre Sorunlarına İlişkin Görüşleri (İskenderpaşa Cemaati Örneği)". *VI. Ulusal Sosyolojik Kongresi: Toplumsal Dönüşümler Ve Sosyolojik Yaklaşımlar*. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi.
- Haberli, Mehmet (2012). "Yeni Bir Örgütlenme Biçimi Olarak Sanal Cemaatler". *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*. 1(3).
- Hassan, Ümit (1982). *İbn Haldun Metodu ve Siyaset Teorisi*. Ankara: A.Ü. SBF Yayını.
- Işık, Aytuğ (Temmuz 2012). "Leyla İle Mecnun Evine Girerken Ayakkabılarını Çıkaranların Dizisidir". *Genç Dergi*. Sayı: 70, <http://gencdergisi.com/2791-leyla-ile-mecnun-evine-girerken-ayakkabilarini-cikaranlarin-dizisidir.html>, (Son Erişim: 29 Ekim 2014).
- İbn Haldun (2009). *Mukaddime* Cilt 1. (6. Baskı). (Çev. Süleyman Uludağ). İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Kivisto, Peter (2008). *Sosyolojinin Temel Kavramları*. (Çev. İhsan Çapcıoğlu ve Sefer Yavuz). Ankara: Birleşik Yayınevi.
- "Leyla ile Mecnun," (Tarihsiz), *Sinema Türk*. <http://www.sinematurk.com/film.php?action=goToFilmKeywordsPage&filmid=43101&type=film#konu> (Son Erişim: 31 Ekim 2014).
- "Leyla ile Mecnun Bu Hafta da TT Oldu," (24 Nisan 2012), *Özgür Durum*. <http://www.sinematurk.com/film.php?action=goToFilmKeywordsPage&filmid=43101&type=film#konu> (Son Erişim: 31 Ekim 2014).
- "Leyla ile Mecnun'u Dünya Seyrediyor," (30 Ocak 2012), *Star*. <http://www.stargazete.com/medya/leyla-ile-mecnun-u-dunya-seyrediyor-haber-420269.htm> (Son Erişim: 31 Ekim 2014).
- "Leyla ile Mecnun'un Efsane Bir Dizi Olmasının 20 Nedeni," (21 Şubat 2014), *Haberself*. <http://www.haberself.com/h/6514/> (Son Erişim: 29 Ekim 2014).
- "Leyla ile Mecnun En Beğenilen Dizi Seçildi," (Tarihsiz), *Filmlerim*. <http://www.filmlerim.com/makale/11364/leyla-ile-mecnun-2011-in-en-beğenilen-dizisi-secildi> (Son Erişim: 31 Ekim 2014).
- "Leyla ile Mecnun Fox TV'ye Kampanyası," (Tarihsiz), *Ekşi Sözlük*. <https://eksisozluk.com/leyla-ile-mecnun-fox-tvye-kampanyasi--3985852> (Son Erişim: 31 Ekim 2014)
- "Leyla ile Mecnun İnternette Olay Oldu!," (28 Ocak 2012), *TRTHaber*. <http://www.trthaber.com/haber/kultur-sanat/leyla-ile-mecnun-internette-olay-oldu-26111.html> (Son Erişim: 31 Ekim 2014).
- "Leyla ile Mecnun'dan Rekor!," (28 Ocak 2012), *Milliyet*. <http://www.milliyet.com.tr/leyla-ile-mecnun-dan-rekor-/magazin/magazinde-tay/28.01.2012/1495000/default.htm> (Son Erişim: 31 Ekim 2014).
- Loo, Hans Van Der, Willem Van Reijen. (2006). *Modernleşmenin Paradoksları*. (Çev. Kadir Canatan), İstanbul: İnsan Yayınları.
- Maffesoli, Michel (1996). *The Time of the Tribes: The Decline of Individualism in Mass Society*. (Trans. Don Smith), London and Thousand Oaks: Sage.
- Rheingold, Howard (1998). *The Virtual Community*. New York: Harper Collins Publishers.
- Sarıbay, Ali Yaşar (1995). *Postmodernite, Sivil Toplum ve İslam*. (2.baskı). İstanbul: İletişim Yay.
- Simmel, George (2005). *Metropol ve Zihinsel Yaşam, Şehir ve Cemiyet*. (Çev. Ahmet Aydoğan). İstanbul: İz Yayıncılık.
- Simmel, George (2008). "Moda Felsefesi". *Modern Kültürde Çatışma* içinde (5.Baskı). (Çev. Tanıl Bora, Nazile Kalaycı ve Elçin Gen), İstanbul: İletişim Yayınları. 103-134.
- Slattery, Martin (2008). *Sosyolojide Temel Fikirler*. Ümit Tatlıcan ve Gülhan Demiriz (Dü.). Bursa: Sentez Yayıncılık.
- Şen, Murat Tolga (30 Mart 2012). "Leyla İle Mecnun'cular Yalan Dünya'ya Karşı!". *Medya Radar*. <http://www.medyaradar.com/leyla-ile-mecnuncular-yalan-dunyaya-karsi-haberi-80622> (Son Erişim: 31 Ekim 2014).
- Şentürk, Ünal (2005). "Değişim Sürecinde Cemaatleşme ve Yeni Cemaatler." Yaşar Kaya (Dü.) içinde. *Toplumsal Yapı*. İstanbul: Turan Yayınları.
- Tönnies, Ferdinand (2001). *Community and Civil Society*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Turner, Bryan S. (2012). "Post-Seküler Toplumda Din". (Çev. Özcan Güngör). *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*. 12(3), 199-224.
- Türk, Gül D. ve Bahar Tugen (2014). "Dijital Cemaatler ve Postmodern Kabile Örneği: İnci Sözlük". *19. Türkiye'de İnternet Konferansı*. İzmir: Yaşar Üniversitesi.
- Van Dijk, Jan (2006). *The Network Society Social Aspects of New Media*. London: Sage.
- Wellman, Barry (1996). "An Electronic Group is Virtually A Social Network". www.homes.chass.utoronto.ca/~wellman/publications (Son Erişim: 12 Ekim 2014).
- Wellman, Barry (2001). "Physical Place and Cyberplace: The Rise of Personalized Networking". *International Journal of Urban and Regional Research*, 25

(2). 227-252.

Williams, Raymond (1983). *Keywords: A Vocabulary of Culture and Society*. New York: Oxford University Press.

“Yeni fenomen; LEYLA ile MECNUN,” (25 Mart 2011), *Radikal*. <http://www.haber5.com/yeni-fenomen-leyla-ile-mecnun-haberi-122999.aw> (Son Erişim: 31 Ekim 2014).

Şaşı Bakıp Şaşırmak: Enformasyon Toplumu Kuram ve Politikalarının Toplumsal Barış ve Adalet Açısından Eksiklikleri

Hakan Yüksel

Ankara Üniversitesi, Türkiye
hyuksel@ankara.edu.tr

Giriş

Toplumsal yapıya dair her kavramsallaştırma, toplumsal barış ve adaletin belli bir tanımını içerir. Zira toplumun ne olduğunu kavramsallaştırma çabası kaçınılmaz olarak toplumsal çatışmaların saptanmasını getirir. Toplumsal yapı ve çatışmaların bu şekilde belli bir perspektiften ortaya konması çözümün de yönünü belirler, bu yöndeki girişimleri şekillendirir.

Günümüz toplumunu tanımlarken sıkça kullanılan kavramlardan biri “enformasyon toplumdur”. Sanayi toplumunun ve onu niteleyen emek-sermaye çatışmasının tarihe karıştığını vurgulayan, sürekli gelişen enformasyon ve iletişim teknolojileri (EİT) sayesinde zenginliğin enformasyon işlenerek yaratıldığı yeni bir toplumsal formasyon olarak “enformasyon toplumunun” doğduğunu belirten bu kavram 1970’lerden itibaren yaygınlaşır. 2000’lerde “bilgi toplumu” ve “ağ toplumu” gibi aynı öncüllerle yeni bir toplum vurgusu yapan benzer kavramlar da yaygın biçimde kullanılır. Ancak şunu belirtmek lazımdır; zaman içinde akademide olduğu kadar politika süreçleri üzerinde hegemonik bir konum kazanan bu kavramsallaştırma toplumsal barış ve adalet açısından sorunludur.

Bu bildirinin temel varsayımı, kapitalizmin kapsamlı bir yeniden yapılandırılmasına sahne olan 1970’lerden 2000’lere kadarki süreçte teknolojinin getirdiği kaçınılmaz ve ayak uydurulması gereken bir dönüşüm/devrim olarak enformasyon toplumuna geçildiği yönündeki kavramsallaştırmanın teknolojik determinizm, toplumsal darwinizm ve neo-liberalizmi eklemeyerek kapitalist tahakküm ilişkilerinin yeniden üretilmesine olanak tanıdığıdır. Bu noktada bildiride toplumsal çatışmaların sosyo-ekonomik ve siyasal bir eksenle farklı toplumsal kesimler (esasen sınıflar) arasındaki çatışma olarak ele alınacağını, toplumsal barış ve adalet ülküsünün de toplumsal eşitsizliklerin ve tahakkümün aşılması bağlamında değerlendirileceğini belirtmek gerekir.

Bildirinin belirgin sınırlılıkları vardır. Öncelikle 1970’lerden 2000’lere kadarki süreçte enformasyon toplumu kavramsallaştırmasında bulunan onca isim arasından Daniel Bell ve Manuel Castells’e odaklanılacaktır. Zira enformasyon toplumu kavramının seyrini iki döneme ayırarak incelemek mümkündür (Ampujo ve Koivisto,

2014) ve bu iki ismin her biri kendi dönemlerinde yetkin çalışmalarıyla sivrilirler (Webster, 2006, s. 32-33, 98). Garnham (1998, s. 98) enformasyon toplumunu eleştirirken günümüzdeki en güçlü savunucusunu irdelemenin daha verimli olacağını söyleyerek Castells’e odaklanır. Pray’in (2014) tercihi de bu yöndedir.

Sonrasında enformasyon toplumu kavramsallaştırmasının politika süreçleri üzerinde etkinliğini 1990’larda yayınlanan Avrupa Birliği (AB) belgelerini çözümlenerek ortaya koymaya çalışacağız. Kapitalizmin yeniden yapılandırılması sürecine koşut olarak serpilerek enformasyon toplumu anlayışını çözümlenmek için kapitalizmin ileri aşamasındaki pek çok ulusu bünyesinde toplayan AB olası çözümlenme odakları arasında en uygun olanlarından biridir. AB’nin enformasyon toplumuna ilişkin izlediği politikalar kapitalizmin küresel eğilimleriyle uyumludur (Başaran, 2004, s. 11-12; Kaitatzi-Whitlock, 2000, s. 53). Keza, 1990’lar AB’de enformasyon toplumuna ilişkin tartışmaların epeyce harareti olduğu bir dönemdir ve günümüz gerçekliğini biçimlendiren pek çok karar bu yıllarda alınmıştır. Michalis (2007, s. 139) AB’de enformasyon toplumu kavrayışının toplumsal kaygılardan çok piyasaya öncelik tanıyan bir anlayışla ilişkilendirilmesinin bu dönemde gerçekleştiğini belirtir.

Son olarak ise kapitalizmin merkezinde belirlenen politikaların gelişmekte olan ülkelere etkileri çözümlenecektir. Bunun için Türkiye’de 2006’da yayınlanan *Bilgi Toplumu Stratejisi* belgesi incelenecektir. Türkiye de bu noktada uygun bir araştırma odağıdır zira AB’ye aday olan Türkiye’nin kendi politikalarını şekillendirmesinde AB’deki anlayışın belirleyiciliğine işaret edilir (Geray ve Başaran-Özdemir, 2011).

Enformasyon Toplumu Kavramının Ana Hatları

1973’te *Sanayi Sonrası Toplumun Gelişi* başlıklı eserini yayınlayan Bell, kapitalist sanayi toplumlarının miadının dolduğunu ve “sanayi sonrası”¹ diye nitelenen yeni

1 Bell başlarda temkinli davranarak sanayi sonrası toplumun analitik bir araç olduğunu, belirli ve somut bir toplumu tarif etmediğini belirtir, tıpkı bürokratisasyon gibi bir toplumsal sistem olup, ne kapitalizmin ne de sosyalizmin yerini almayıp, bunların yeniden yapılanması olduğunu söylese de (1973: 483; 1999: 213), medya

bir toplumun öne çıktığını belirtir.

Bu savına ilişkin olarak Bell'in başlıca dayanağı sanayiden hizmetler sektörüne yönelik yoğun istihdam kayışıdır: 1968'de her 10 çalışandan altısı hizmetler sektöründedir (1973, s. 124-132). Artık daha az sayıda işçinin tüm topluma yetecek kadar mal üretebilmesi mümkün olmuştur ve sanayiden boşalan emeği hizmetler sektörü emmektedir. Sanayi üretiminde kol emeği harcanarak zorlu ve yorucu işler gerçekleştirilirken, hizmetler sektöründekiler zihinsel emek harcayarak enformasyon işlemektedir. Bell (1973, s. 467), bu nedenle sanayi toplumunun mal üretim toplumu olması gibi yeni toplumun da enformasyon toplumu olduğunu, bürokratların, doktorların, öğretmenlerin, araştırmacıların, reklamcılarının aslında enformasyon işlediklerini belirtir. Zenginliğin artık enformasyon işlenerek üretildiğini vurgular (Bell, 1999, s. 217; Bell, 2009, s. 85).

Enformasyon işlemek sanayi üretiminden daha önemli hâle gelirken, başta üretim araçlarının olmak üzere mülkiyet önemini kaybetmektedir ve "yasal bir kurgudan" ibaret hâle gelmektedir (Bell, 1973, s. 294-295). Yeni toplumda yönetici konuma gelen uzmanlara kararlarını üniversite eğitimi sırasında edindikleri bir tür enformasyon olan kuramsal bilgiye dayanarak aldıklarından kararları sermaye sahiplerinki gibi belli çıkarların yansımından çok nesnel doğruların ifadesi olmaktadır (Bell, 1973, s. 34-35, 43, 51-52, 99-100, 362). Bu nedenle onların kararlarına karşı çıkmaya gerek yoktur; iktidarın yerini yönetim almıştır.

Bell'e göre yeni toplumda zenginlik kaynağı enformasyona erişim kolaydır. Bir yandan enformasyonun işlendikçe eksilmeyen bir kaynak olduğunu belirtir (1999, s. 217, 220), diğer yandan üniversitelere girenlerin artışını vurgular (1973, s. 216-217, 234-239). Keza, sanayi toplumunda toplumsal faaliyetlere katılımda zorluklar yaşanırken, EİT'ler sayesinde artık istenilen yer ve zamanda katılım imkânı doğacaktır (Bell, 1999, s. 219).

Bell, herkese yetecek maddi bolluğun bulunduğu, uzmanlarca nesnel bilimsel doğrularla yönetilen daha müreffeh ve demokratik bir toplum öngörür. Uzmanların kararlarıyla piyasa siyasete tabi hâle gelmekte ve herkesi kapsayacak sosyal güvenceler mümkün olmaktadır. Ampujo ve Koivisto (2014, s. 449-452), Bell'in Refah Devleti dönemindeki düzeni sanayi sonrası yeni bir toplum olarak betimlediğini öne sürerler. Gerçekten de 1950'lerin sonundan itibaren – başta Fritz

Machlup'un çalışması olmak üzere – ABD'de bilginin/enformasyonun ekonomi ve istihdamdaki artan önemini vurgulayan çözümlerler yapılmaktadır çünkü Soğuk Savaş'taki askeri-teknik rekabet bilimsel bilginin ve üniversitelerin önemini artırmıştır (Godin, 2008, s. 4, 18-21, 27; Başaran 2005, s. 237; Törenli, 2004, s. 43-44). Hizmetler sektöründeki artışın önemli bir kısmını da Refah Devleti'nin sosyal hizmet görevlileri oluşturmuştur. Ayrıca 1945 sonrası kapitalist dünyada gözlemlenen yüksek ekonomik büyüme kitlesel üretim-kitlesel tüketim döngüsünün sağlanmasıyla gerçekleşirken, bunu hem kamuda hem de özel sektörde enformasyon işleyerek yapılan planlamalar mümkün kılmıştır.²

Bell'den yaklaşık 20 yıl sonra Castells, sanayi toplumlarının geride kaldığını belirtir ve zenginliğin enformasyon işlenerek yaratıldığı, enformasyon işleyenlerin yönlendirici konumda olduğu yeni bir topluma işaret eder. Castells, ilk olarak 1996-1998 yıllarında yayınladığı üç ciltlik *Enformasyon Çağı* başlıklı eserinin ilk cildinde sanayi toplumlarının yerini alan "enformasyonel toplumu"³ tanımlarken "verimliliğin ve gücün ana kaynağının enformasyonun işlenmesi, yaratılması ve aktarımı" olduğunu belirtir (Castells, 2001, s. 17, 21). Ardından enformasyonel toplumun öne çıkan özelliklerinden birinin "temel yapılarında gözlemlenen ağ oluşturma mantığı" olduğunu belirterek "ağ toplumu" kavramını da kullanır.

Castells'in (2001, s. 14-18) çözümlemesinde "üretim biçimi-gelişme biçimi" ayrımı önemlidir. Kapitalizm ve devletçilik farkında olduğu üzere üretim biçimi artı-değerin edinilmesi ve kullanımına ilişkin, gelişme biçimi artı-değerin yaratıldığı verimliliğin niteliğine ve teknik düzenlemelere ilişkindir. Miadı dolan endüstriyel gelişme biçiminde verimlilik yeni enerji biçimlerinden ve enerji kullanımının merkezileştirilmesinden kaynaklanırken, enformasyonel gelişme biçiminde verimlilik kaynağı enformasyondur.

Enformasyon işlemek zenginlik kaynağı olarak öne çıkınca "insan aklı üretim gücü hâline gelmiştir" (Castells, 2001, s. 31, 257). Bu durum – Bell'de olduğu gibi – mülkiyet ve iktidarın tasavvurunu başka bir eksene oturtur. Artık en güçlü kesim mülkiyet sahipleri değil, gerekli anda gerekli bağlantıları kurarak ağlardaki enformasyon akışını düzenleyen "çeviricilerdir" (Castells, 2001, s. 123, 502, 505). Ancak çeviricilerin gücü ağa hükmetmelerinden değil, ağa uyumlarından gelmektedir zira "ağın mantığı ağdaki iktidardan daha güçlüdür" (Castells, 2001, s. 500). Yani nihai iktidar aslında ağın kendisindedir (Ampujo ve Koivisto, 2014, s. 454).

tarafından "sanayi sonrası toplum" doğmakta olan dünyanın doğru bir tasviri olarak değerlendirilir. Bell de, öngördüğü şekilde bilgisayarların ve enformasyon işlemlerinin giderek yaygınlık kazanması sonucunda temkinli olmayı bir kenara bırakarak, kendisini "enformasyon devrimi" modasına kapmıştır, başlarda "hizmet toplumu", "bilgi toplumu" ya da "enformasyon toplumu" gibi etiketlerden bilinçli olarak kaçınırken (1999: 213), 1980'lerden itibaren günün eğilimlerine uygun olarak başlangıçta tercih ettiği "sanayi sonrası" terimi yerine "enformasyon" ya da "bilgi" terimlerini kullanmaya başlar (Bell, 2009; Webster, 2006: 32)

2 1960'larda "modern kapitalizmin temelini devlet planlaması" olduğu sıkça söylenirken (Keyder, 1981: 18-29), aynı dönemde otomobil devi Ford'ta üretime dair alınan her kararın finansal açıdan meşrulaştırılması gerektiğinden finansın belirleyiciliği söz konusu olmuştur (McKinlay ve Starkey, 2006: 346-347, 350-351).

3 Castells, tarihteki diğer toplumlarda da enformasyon önemli olduğu için "enformasyon toplumu" tanımlamasının pek doğru olmadığını belirtir.

Ampujo ve Koivisto (2014, s. 452-456), Castells'in enformasyon toplumu kuramlarının ikinci döneminde yer aldığını, bu dönemde enformasyon toplumu kavramsallaştırmasının neo-liberalizmle eklenildiğini belirtirler. Gerçekten de 1970'lerin başında kitlesel üretim-kitlesel tüketim döngüsünün bozulması üzerine sermaye birikimi sağlayabilmek için kapsamlı bir yeniden yapılandırma sürecine girilmiş ve bunun sonucunda enformasyon işleminin çok daha elzem olduğu, kurallardan arındırılmış yeni bir kapitalist yapı kurulmuştur. Artık EİT'ler ve otomasyon üretim sistemleri vazgeçilmez olmuştur; çünkü firmalar küresel piyasadaki değişken ve belirsiz talebe göre üretim yaptıklarından piyasayı yakından izlemek, talepteki değişimleri hızla saptamak ve üretimi anında buna göre uyarlayabilmek istemektedirler. Küresel piyasada rekabetçi olabilmek adına emek maliyetinden kısmak isteyen firmaların üretimlerini Üçüncü Dünya'ya kaydırmaları da enformasyon akışını gerekli kılmaktadır. Talep yaratmak ve çeşitlendirmek için reklam, paketleme ve pazarlama gibi hizmetlerin öne çıkması enformasyonu işleminin bir diğer önemli boyutudur. Bu süreç, enformasyon toplumu kavramının daha da yaygınlaşmasını sağlamış ve onu Refah Devleti'yle ilişkili olmaktan çıkarmıştır. Ampujo ve Koivisto (2014, s. 455-456), bunun yanında Castells'in gözünde yeni toplumun kahramanlarının – uzmanlar değil – teknik yeniliği geliştirenler ve buna yatırım yapan girişimciler olduğu belirtirler.

Belirsizlik ve değişkenlik nedeniyle Castells yeni toplumdaki başlıca ekonomik ajanı “ağ şirketi”, başlıca siyasi ajanı da “ağ devleti” olarak niteler. Eskinin hantal dev holdinglerinden farklı olarak firmalar artık değişen koşullara göre farklı biçimlerde hareket eden ademi-merkezi birimlerden oluşmaktadır ve bu birimler şirket içindeki farklı birimlerle olduğu kadar farklı firmaların birimleriyle de ittifaklar kurmaktadır (Castells, 2001, s. 187-188, 214). Ayrıca günümüz dünyasında sorunlar çok taraflıyken ve iktidarın vücut bulduğu ağlara tek başına hâkimiyet mümkün olmadığından (hantal) ulus-devletlerin yanı sıra ulus-üstü kurumları, bölgesel ve yerel devletleri, sivil toplum kuruluşlarını da muhteva eden ağ devleti öne çıkmıştır (Castells, 2004, s. xvii, 356-364)

Enformasyon Toplumu Kuramlarının Sorunları

Enformasyon toplumunu öne süren kuramcılar teknolojik determinizm⁴ ve toplumsal darwinizmden muzdariptir ve bu durum neo-liberalizmle eklenmelerine yol açmaktadır. Bu da toplumsal eşitsizliklerin giderilmesi ve adaletin sağlanması açısından sorunlar ortaya çıkarmaktadır.

4 Durdağ (2014), sosyal bilimlerde teknolojik determinizmin farklı veçhelerini ayrıntılı bir şekilde inceler ve bu kapsamda enformasyon toplumu kuramlarına da değinir.

Bu durumu aşağıdaki başlıklar altında inceleyebiliriz.

a) Teknolojik determinizm

Bell ve Castells, “yeni toplumun” doğuşuna yol açan değişimin arkasındaki güç olarak bağımsız biçimde gelişen teknolojiyi görürler, toplumsal nedenleri geri plana iterler.

Esasında Bell (1973, s. 124-128) temkinli bir tavırla daha az kişinin üretimde yer alırken, daha fazlasının enformasyon işleminin arkasında üretimin rasyonelleşmesi olduğunu belirtir. Ancak bunu sağlayan teknolojik verimlilik olduğu için teknolojik determinist tavrı onda da gözlemleriz. Bell (1999, s. 213, 216) *Sanayi Sonrası Toplumun Gelişimi* kitabının 1976 tarihli baskısında sanayi öncesi toplumdan sanayi toplumuna ve daha sonra da sanayi sonrası topluma geçişi teknolojinin karakterindeki önemli değişikliklere bağlar.⁵ Sanayi sonrası toplumunun ana eksenini olarak fikri teknolojiyi [intellectual technology] gösterir. Ama ardından yine teknolojinin toplumsal değişimlerin birincil belirleyicisi olmadığını vurgular.

Kumar (2004, s. 15, 23), Bell'i giderek daha fazla teknolojik determinizme kaymakla eleştirir. Kumar'a göre başlarda gelecekteki toplumun en önemli özelliği olarak kuramsal bilgiyi gösteren Bell, sonradan kuramsal bilgiyi daha kesin bir şekilde EİT'lerin gelişimiyle ve teknolojinin toplumun her sektörüne uygulanma potansiyeliyle özdeşleştirir, bilginin işlenmesi ve iletilmesi arasındaki ayrımı yıkıp enformasyonu toplumunu doğuranın bilgisayar ile telekomünikasyonun yöndeşmesi olduğunu savunur.

Castells (2001, s. 1) de üçlemesinin başında “Merkezinde enformasyon teknolojileri bulunan teknolojik bir devrim artan bir hızda toplumun maddi temellerini yeniden şekillendiriyor” ifadesini kullanır. Sonrasında verimliliğin ana kaynağı olarak enformasyonun öne çıkmasının “tarihsel olarak bu dönemde ortaya çıkan teknolojik gelişmelerin ürünü” olduğunu belirtir (Castells, 2001, s. 17, 20-21).

Castells (2001, s. 13-14, 59-60) EİT'lerin gelişiminin özerk olduğunu belirttiği gibi, yeni bir toplumun doğuşunda teknolojinin bu gelişiminin kapitalizmin 1970'lerdeki kriziyle çakışmasının ve yeniden

5 Bell (1999: 217-218) ayrıca teknik bir açıdan bakınca sanayi sonrası toplumda en büyük sorunun, toplumu birbirine bağlayacak gelişen *bilgiletirim* [communications] ağları için uygun altyapıyı geliştirmek olduğunu söyler. Buna göre toplumdaki ilk altyapıyı kanallar, yollar, demiryolları ve hava hatları şeklindeki ulaşım şebekesi oluşturmuş, ikinci altyapı olarak da enerjinin transferine imkân sağlayan petrol ve gaz boru hatları, elektrik şebekeleri ortaya çıkmıştır. Üçüncü altyapıyı telekomünikasyon, özellikle de telefon, radyo ve televizyon sistemleri meydana getirir. Ancak bilgisayarlar ve veri terminallerinin sayısının patlama yapmasıyla, bilgisayarla hesaplama ve enformasyon saklama maliyetlerindeki hızlı düşüşle ve farklı türlerde enformasyonun bir araya getirilip aktarılması nedeniyle teknolojik altyapı meselesi yaşamsal önemini sürdürmektedir.

yapılandırılmada önemli rol oynamasının etkili olduğu söyler. Karşımızda EİT'lerin yükselişi ve kapitalizmin krizi olmak üzere iki farklı süreç söz konusudur. Garnham (1998, s. 111) Castells'in (2001, s. 210-215) bir yandan da Weber'e atıfla kültürel düzeyde "enformasyonizm ruhuna" değinmesine, bunu ekonomik örgütlenmenin yeni paradigması olarak belirtmesine ve kimi zaman toplumsal dönüşümün gerekçesi olarak kullanmasına dikkat çeker.

b) Toplumsal Darwinizm

Kendi başına gelişen ve olgunlaştığında toplumsal yaşama dâhil olarak tüm düzeni değiştiren bir teknolojik devrim söz konusu olduğunda insanlara düşen uyum sağlamaktır.

Bell, tarihin daha iyiye doğru doğal bir akışını görür ve üstü kapalı olarak enformasyon toplumunu nihai toplum biçimi olarak yansıtır. Bell'e göre enformasyon toplumunu doğuran, teknik gelişme ve rasyonelleşme sayesinde daha az işçiyile daha fazla üretim yapılabilmesi sonucunda sanayideki emeğin hizmetler sektörüne kaymasıdır. Ancak hizmetler sektöründe insanların yerine makinelerin konulamayacağı düşünülerek (bir hemşire ya da öğretmenin otomatlaştırılması mümkün değildir diyerek) teknik gelişmenin istihdamda yeni bir kayış gerçekleştirmeyeceği, daha yeni bir toplumun doğamayacağı ima edilir (Bell, 1973, s. 155; Webster, 2006, s. 40-41).

Bu nihai toplum eşitsizliklerden muafır. Kadınların ekonomik açıdan güçlenmesiyle toplumsal cinsiyetler arasındaki eşitsizlik kapanacaktır (Bell, 1999, s. 216). Dezavantajlıların konumunun düzeltilmesi için kotalar getirilecektir (Bell, 1973, s. 444-445). Olası tek çatışma karar alma gücüne sahip olan uzman bilimsel-teknik sınıfla, bunun dışında kalanlar arasındadır (Bell, 1973, s. 112, 119). Ancak enformasyon toplumu aynı zamanda bir meritokrasidir (Bell, 1973, s. 409, 451-455; 1999, s. 220). Karar alıcılar liyakatleri sayesinde buralara ulaşmışlardır ki, tam eşitlik olmasa da adil olmayan bir durum yoktur.

Bell'in tasavvurunda teknolojinin getirdiği kaçınılmaz bir süreç sonrasında toplumun nihai bir evrim geçirmesi ve herkesin bolluk ve huzur içinde bir yaşama kavuşması söz konusudur. Burada uyum sağlayamayanlara dair bir sorgulama yoktur. Zaten buna gerek yoktur çünkü toplumun böylesi ideal bir biçimde tasavvur edilmesi buna olanak tanımamaktadır. Herkesin tarihin akışına ayak uydurduğu kabul edilerek toplumsal eşitsizliklerin üstü örtülmektedir.

Castells ise eşzamanlı var olan ve farklı koşullara sahip iki farklı uzamdan bahseDü. "Akışların uzamı" enformasyonun aktığı ve zenginliğin üretildiği ağlarda vücut bulurken, burayı New York ve Londra gibi

kapitalizmin merkezlerinde enformasyon işleyenler ve onlarla EİT'ler vasıtasıyla temas kuran Üçüncü Dünya'daki seçkinler paylaşmaktadır (Castells, 2001, s. 407-459; Castells ve Ince, 2006, s. 63-67). Ağa dâhil olmayı başarabilen bu insanlar için gidişat iyiye, aynı şehirlerde yanı başlarında "mekânların uzamında" yaşayanlar zenginliğin yaratıldığı ve aktığı ağa dâhil olabilecek vasıflardan yoksun olduklarından sefalet ve istikrarsızlık içindedir (Castells, 2001, s. 506).

Toplumsal eşitsizlikler noktasında Castells'e yöneltilen başlıca eleştirilerden biri konuyu ağa dâhil olma ve dışlanma şeklinde ele alması, ağın içindeki sömürü ve eşitsizliği görmemesi nedeniyledir (Prey, 2014). Castells – Bell'i hatırlatırcasına – akışların uzamını toplumsal eşitsizliklerden uzak bir şekilde ele alırken, sorunu "mekânların uzamındaki" ağa dâhil olamaması şeklinde ele almaktadır. Akışların uzamı enformasyon toplumunu niteleyen hızlı değişimlere hızlı ayak uydurmasını bilen vasıflı ve esnek insanlardan oluşmaktadır.

Castells, enformasyon toplumunu tarihin doğal istikameti olarak görmese de zorunlu bir seçenek olarak algılar. Ağın dışında kalmak sefalet ve istikrarsızlıkla birdir; öyle ki Castells (2001, s. 2) bunlar için "kara delik" benzetmesi yapar. Ona göre Sovyetler Birliği gibi dev bir sanayi gücü de olsanız devrime uyum sağlayamayınca sonuç çöküş olmaktadır (Castells, 2001, s. 13).

c) Neo-liberalizm

Enformasyon toplumunun, teknolojinin getirdiği kaçınılmaz ve ayak uydurulması gereken bir süreç olarak görülmesi, ayak uyduramayanların geri kalacağını – doğal seleksiyona uğrayacaklarının – düşünülmesi neo-liberalizmle eklemlenir.

Refah Devleti dönemini betimleyen Bell, 1970'lerin sonuna doğru "enformasyon toplumu" gibi moda bir kavramı benimsemeye başlamakla ve teknolojik determinizme kayışla eleştirilse de devletin toplumu ve ekonomiyi tamamen piyasa koşullarına terk etmesi düşüncesini benimsemez (Ampujo ve Koivisto, 2014, s. 452). Ancak enformasyon toplumu başkalarınca sancılı neo-liberal yeniden yapılandırma sürecini meşrulaştırmak için kullanılan başlıca gerekçelerden biri olur. Piyasanın önünün açılmasının enformasyon toplumunun gereği gibi gösterildiği belirtilir (Geray, 2003; Başaran, 2004; Törenli, 2004; Garnham, 1998; Garnham, 2001; Garnham, 2004).

Castells'in enformasyon toplumu kavramsallaştırmasıysa neo-liberal düzeni över. "Ağ şirketi" kavramı Üçüncü Dünya'daki emeğin sömürüldüğü küresel üretim ağlarının bir tür olumlamasıyken, "ağ devleti" de ulus-devletin güç kaybını yansıtır. Castells'in devleti şiddet tehdidiyle hükümlanlık kuran hiyerarşik bir güç merkezi olarak görmesi şaşırtıcı değildir (aktaran-

lar Ampujo ve Koivisto, 2014, s. 454). Ayrıca ağ şir-keti kitlesel üretim içinde insanları kurmalı makinelere çeviren Fordizm ve Taylorizm'in ortadan kalkmasıyla ilişkilendirilir (Castells, 2001, s. 256-262). Hiyerarşik yapılanma ortadan kalkınca şirketlere "enformasyonel-izm ruhu" egemen olmuş ve daha yaratıcı bir düzen kurulmuştur (Castells, 2001, s. 214-215).

Castells, Silikon Vadisi'ndeki "teknolojik deha, ticari yenilik ve kültürel değişimden" etkilendiğini belirtmektedir (aktaranlar Ampujo ve Koivisto, 2014, s. 453). Ancak Amerikalı teknoloji devlerinin yükselişini mümkün kılan Çin'deki emeği görmemekle eleştirilmektedir (Ampujo ve Koivisto, 2014, s. 455). Keza, Castells yeni ekonominin daha verimli olduğunu sıkça vurgulasa da (2001, s. 78-100), buna dair sağlam bir kanıtın ortada olmadığı belirtilir (Garnham, 1998, s. 103-104, 106, 110; Garnham, 2001, s. 4; Garnham, 2004, s. 101-103).

Castells (2001, s. 216-302, 505-507), neo-liberalizmin esnek istihdam rejimine kapsamlıca değinir. Şartların sürekli farklılaştığı "değişken geometri üretilen sisteminde" (2001, s. 504) gerekli anda hızla karar alacak ve uygulayacak eğitilmiş çalışanlar şirketler için vazgeçilmezdir (Castells, 2001, s. 257). Bu değişkenlik aynı zamanda insanların sürekli vasıflarını geliştirmelerini gerektirmektedir (Castells, 2001, s. 261, 290-296). Bunu yapmayanların emek piyasasında tutunabilmeleri sorun olmaktadır.

Avrupa Birliği'nin Enformasyon Toplumu Politikaları

Teknolojik determinizm, toplumsal darwinizm ve neo-liberalizm arasındaki eklemlenme AB politika belgelerinde⁶ daha net görülür.⁷ Enformasyon toplumunun doğmakta olduğunu belirten (EC, 1993, s. 104, 105) *Büyüme, Rekabetçilik, İstihdam; 21'inci Yüzyıla Dair Zorluklar ve Çözümler* başlıklı beyaz kitapta (bundan sonra Beyaz Kitap) "Tüm dünyada üretim sistemleri, işi örgütleme yöntemleri ve tüketim kalıpları, ilk sanayi devrimiyle kıyaslanabilir uzun vadeli etkileri olacak değişimler geçirmektedir. Bu, EİT'lerdeki gelişmenin bir sonucudur" denir (EC, 1993, s. 20). *Beyaz Kitap'a* göre EİT'ler hem günümüzde "iktisadi ve toplumsal hayatın pek çok unsurunu dramatik biçimde dönüştürmektedir" (EC, 1993, s. 104), hem de "gelecekte toplumu şekillendireceklerdir" (EC, 1993, s. 52). Durumun kaçınılmazlığına dair şöyle denir; "Her halükarda, ilk sanayi devriminde olduğu gibi 'makine çağı' hakkında yeni bir tartışmaya gömülmek faydasız olacaktır çünkü yeni teknolojilerin tüm dünyaya yayılması kaçınılmazdır" (EC, 1993, s. 21). Ortada teknolojinin getirdiği

öznesiz bir süreç vardır ve tarih bunun şahididir.

Aynı tavır *Bangemann Raporu'nda ve Avrupa'nın Enformasyon Toplumu Doğru Yolu; Eylem Planı'nda* (bunda sonra *Eylem Planı*) da görülür. *Bangemann Raporu'nda* "Tüm dünyada, EİT'ler geçmişteki kadar önemli ve uzun erimli yeni bir sanayi devrimine yol açmaktalar" denir (ÜDUG, 1994, s. 5), ardından "Dalga hiç kimseyi beklemez ve bu ekonomik ve toplumsal hayatı süpüren devrimci bir dalgadır. İşe koyulmalıyız" ifadesi kullanılır (ÜDUG, 1994, s. 8). *Eylem Planı'nda* "Geçen yüzyıldaki Sanayi Devrimi'ne denk 'sayısal bir devrim' büyük ekonomik çıkarlarla çıkışacak şekilde yapısal değişimleri tetikliyor. Bu süreç durdurulamaz ve nihayetinde bilgi tabanlı ekonomiyle sonuçlanacak" denir (EC, 1994, s. 1).

Başka belgelerde EİT'lerin tüm toplumu şekillendiren devrimci dönüşümlere yol açtığı tekrarlanır (EC, 1995, s. 6; EC, 1996a, s. 1; EC, 1996d, s. 3). Teknolojik devrime vurgu yapan AB bunun durdurulamaz bir süreç olduğunu belirtmektedir. Dolayısıyla bu devrimci dalgaya uyum sağlayacak girişimlerde bulunulmalıdır. *Bangemann Raporu'na* göre yeni devrimin getirileri otomatik olarak gerçekleşmeyeceğinden AB'nin bir an önce adım atması (ÜDUG, 1994, s. 5), enformasyon toplumuna girme yarışında kendi şirketlerine avantaj sağlaması gerekmektedir (ÜDUG, 1994, s. 6, 8). Diğer belgelerde hızla atılacak siyasi adımlar vurgulanır (EC, 1994, s. 13; EC, 1996a, s. 1, 9; EC, 1996b, s. 8; EC, 1997a, s. 3).

AB Komisyonu'nun görevlendirdiği uzmanlarca hazırlanan *Bangemann Raporu'nda* "Grup, Avrupa'da enformasyon toplumunun yaratılmasının özel sektör ve piyasa güçlerine bırakılması gerektiğine inanmaktadır" denir (ÜDUG, 1994, s. 35, 40). Ayrıca "Bu rapor, AB'ye bizi Enformasyon Çağı'na taşıyacak itici güç olarak piyasa mekanizmasına inanmasını salık vermektedir" denir ve girişimci zihniyetin güçlendirilmesi, ortak düzenleyici yaklaşım ve kamunun ekonomiden elini çekmesi istenir (ÜDUG, 1994, s. 4). *Eylem Planı'nda* "Enformasyon altyapısının kurulması ve finansmanı öncelikle özel sektörün sorumluluğu olacaktır" denir (EC, 1994, s. 1). Kendisini "uygun düzenleyici ortamı oluşturmakla" sorumlu tutan AB, asıl sorumluluk sahibi bellediği özel sektörden gecikmeden harekete geçmesini ister (EC, 1994, s. 1, 2). Beyaz Kitap'ta (EC, 1993, s. 109) da bu yönde ifadeler bulunmaktadır. Ayrıca dinamizm ve yaratıcılığın piyasadaki rekabete içkin olduğu, iş çevrelerini verimliliği ve etkinliği arttırmaya zorladığı, kaynakların en üretken yerlerde kullanıldığı ve böylelikle ürün ve hizmetlere daha kolay ulaşılabildiği belirtilir (EC, 1993, s. 8, 105, 124).

Dolayısıyla atılacak adımların başında piyasa güçlerinin serbest bırakılması gelmektedir. Bunun için yeni koşullara uygun yeni bir düzenleme çerçevesi talep edilir (EC, 1993, s. 52). Yeni düzenlemeler rekabeti sağlamalı, şirketlerin önlerini görebilmelerini sağlama-

⁶ Bangemann Raporu hariç tüm belgeler AB'nin resmi belgelerinin yayınlandığı EUR-LEX portalından (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>) indirilmiştir.

⁷ Goodwin ve Spittle'in (2002) çalışması bu hususta önemlidir.

cak şekilde açık ve şeffaf olmalıdır (EC, 1993, s. 23, 49, 71, 104, 105). *Bangemann Raporu*'nda yeni teknolojilerle ilişkili sektörlerin fırsata dönüşebilmesi için "herhangi bir düzenlemeler dizisini dondurmak" yerine küresel piyasaların gerçeklerini ve değişen ortamın hızını yansıtan rekabetçi kuralların uygulanması (ÜDUG, 1994, s. 20, 39) ve geçmiş politikaların bırakılması istenir.⁸

Piyasayı esas kılmanın ve rekabeti artırmanın zorunlu şartlarından biri tekellerin kaldırılması, "kazananın ve kaybedenin piyasa tarafından belirlenmesidir" (EC, 1993, s. 73; ÜDUG, 1994, s. 8-9). Neo-liberal düzenlemelerin yapılması toplumsal darwinist bir anlayışla ölüm-kalım meselesi hâline getirilir: "... liberalleşmeyi hızlandırmayı seçen ülkeler, telekomünikasyon işletmecilerine, hizmet sunucularına ve sanayiye yeni fırsatlar sunan hızla büyüyen iç pazarları deneyimliyorlar. Diğerleri için daha yavaş liberalleşmenin bedeli daha dinamik yabancı rakiplerin ve daha küçük iç pazarını getirdiği katı zorluklar olacak. Zaman akıp gidiyor. Eğer eylem hızlanmazsa, pek çok fayda geç gelecek veya hiç gelmeyecek" (ÜDUG, 1994, s. 16).

Ölüm-kalım meselesi varken toplumsal eşitlikten çok seslilikten ödün verilmesini talep etmek mümkün olur. *Bangemann Raporu*'nda "Yeni medya piyasasına katılım için gerekli büyük sermaye yatırımının sadece belli büyüklükteki aktörlerde bulunduğu" belirtilir ve çoğulculuğu, ifade özgürlüğünü ve kültürel çeşitliliği korumaya yönelik mülkiyet kurallarının bir kenara bırakılarak şirketlerin kendi aralarında ittifaka gitmelerine izin verilmesi istenir (ÜDUG, 1994, s. 19; EC, 1996b, s. 10). Medya mülkiyetine ilişkin kurallar "piyasayı çarpıtma ve parçalama eğilimindeki tutarsızlıkların yaması" olarak görülür, "şirketlerin fırsatlardan yararlanmasını engellediği ve Avrupalı olmayan rakipleri karşısında zor duruma düşmelerine neden olduğu" belirtilir (ÜDUG, 1994, s. 19).

Enformasyon toplumunun bu şekilde kavramsallaştırılması Refah Devleti'nden kalma sosyal güvencelerin altını oyar, emek piyasasındaki rekabeti körükler, insanları kişisel gelişim makinelerine dönüştürür. *Enformasyon Toplumunda Yaşamak ve Çalışmak; Önce İnsan* başlıklı yeşil kitapta (bundan sonra *Yeşil Kitap*) şirketlerin ademi-merkezi birimlerden oluştuğu belirtilir (EC, 1996a, s. 7). Farklı koşullarda farklı operasyonlarda bulunan birimlerde çalışmanın "esneklik, güven, taahhüt ve değişimi öngörme ve yönetme yetisi" gerektirdiği aktarılır (EC, 1996a, s. 6). Bu durum insanların yıllarca aynı yerde aynı işi yapmalarının imkânsızlaşması ve şir-

ketin faaliyetleri değiştiğinde işsiz kalmaları manasına gelmektedir. AB açıkça "insanların hayatları boyunca dört ya da beş kez iş alanlarını değiştirmek zorunda kalacaklarını" belirtir (EC, 1993, s. 140). Bundan sonra "işler tehlikededir" (EC, 1996c, s. 5).

Bununla birlikte AB işsizlerin sosyal güvencelerini tırpanlamaktan yanadır. "Yeni bir başlangıç için yeni vasıflar sunmak yerine işsizlerin çoğuna genellikle gelir yardımı sağlandığından, işsizlik uzun dönemli işsizliğe ve toplumsal dışlanmaya dönmüştür" denir (EC, 1996a, s. 15). AB "uzun süreli işsizlik ve vasıf kaybından muzdarip 9 milyon kişi ve uzun dönemli işsizliğe ilerleyen daha milyonlarca yerine okuryazarlık, hesaplama ve bilgisayar okuryazarlığı geliştirmeye çalışan 9 milyon kişiye sahip olmak" istemektedir (EC, 1996a, s. 18-19). Refah Devleti döneminden kalma kısmi zamanlı çalışmayı ve süreli sözleşmeleri zorlaştıran toplu sözleşme kuralları ve sisteminin de değiştirilmesi talep edilir (EC, 1993, s. 146; EC, 1996a, s. 11; EC, 1997b, s. 10).

AB'nin epeyce esnek bir emek piyasası arzuladığını, bunun Refah Devleti döneminde hâkim olan çalışmanın bir vatandaşlık hakkı olduğu anlayışıyla uyumunu görebiliriz. Buna göre güvencesiz biçimde belli dönemlerde çalışan insanlar düzenli olarak emek piyasasına döneceklerdir. İnsanların yeniden istihdam edilmelerinin yoluysa kendilerini geliştirerek talep edilen yeni vasıfları edinmeleridir. İnsanlara "eğitim ve öğretimin, gelecekleri ve gelişimleri açısından anahtar konumda olduğu" söylenir (EC, 1995, s. 2), bu yolda "yatırım yapmaları" istenir (EC, 1995, s. 25-26). Bu tasavvura "hayat boyu eğitim" anlayışı "başarıyla" eklenir çünkü insanlar sürekli kendilerini geliştirmek zorunda kalacaksa eğitim/öğretimin sadece okul yıllarıyla sınırlı kalması düşünülemez (EC, 1993, s. 12). Bu yüzden AB 1996 yılını "Hayat Boyu Eğitim Yılı" ilan eDü.

Tüm bunlar bir yandan da işsizliği toplumsal bir sorun olmaktan çıkarmakta ve kendini yeterince geliştiremeyen, talep edilen vasıfları edinmeyen insanların bireysel sorununa çevirmektedir; tıpkı enformasyon toplumu kuramcılarının uyum sağlayamayanları geri plana itmesinde olduğu gibi. AB böylesi bir kavramsallaştırma yaparken piyasayı ve insanı idealize etmektedir; piyasanın tökezlemelerini görmediği gibi insanları da her türlü imkâna sahip maktadır canlılar olarak görmektedir. Keza makroekonomik dengeler uygun olmadığında istihdam yaratılmayacağı eleştirisine de tatminkâr bir yanıt verememektedir (EC, 1996a, s. 19).

Savunucuları piyasanın belli bir grubun çıkarına işlemediğini, herkese açık olduğunu belirtirler; eşitliği piyasaya erişimle ve aynı kurallara tabi olmakla özdeşleştirirler. Ekonomik ve toplumsal faaliyetlerin ağlar üzerinde gerçekleştiği AB'nin piyasacı enformasyon toplumu kavramsallaştırmasında da erişim

8 Raporda şöyle denir: "Grup, teknolojik ilerleme ve pazarın evriminin, Avrupa'nın enformasyon devriminin ortaya çıkmasından önceki zamanlara ait ilkeler üstünde yükselen politikalarından kopması gerektiği manasına geldiğine inanmaktadır. Yeni pazarların belirlenmesine ilişkin olarak kilit konu tam rekabete izin veren yeni düzenleyici ortam ihtiyacıdır. Bu, yenilik, büyüme ve kalkınma için gerekli özel sermayeyi harekete geçirmek için bir ön koşuldur" (ÜDUG, 1994: 12).

mevzusu öne çıkar. AB, ağlara erişenlerin eşit koşullarda olup olmadığına bakmadan eşitliği erişimin sağlanmasında görür. Bazılarının erişiminin olmadığı “çift katmanlı bir toplum en büyük tehlike” olarak nitelenir (ÜDUG, 1994, s. 7). “Teknolojik ilerlemenin getirdiği ekonomik ve toplumsal faydaları gerçekleştirmek ve insanların hayat kalitesini iyileştirmek için Enformasyon Toplumu fırsat eşitliği, herkesin katılımı ve bütünleşmesi ilkeleri üzerinde yükselmelidir. Bu ancak herkes en azından Enformasyon Toplumunun sunduğu yeni hizmet ve uygulamalara temel düzeyde erişim sahibi olduğunda mümkün olabilir” denir (EC, 1997b, s. 2). Yeni hizmet ve uygulamaların yanında bilgiye ve enformasyona erişime (EC, 1993, s. 25, 136), özellikle kendini geliştirmek için zaruri olan eğitim ve öğretime vurgu yapılır (EC, 1995, s. 9, 17, 30). Erişimin sağlanabilmesi amacıyla evrensel hizmetin garanti edilmesi istenir (EC, 1993, s. 23).

Konunun sadece ağlara erişimle tanımlanması toplumsal darwinizmi makul kılmaktadır. Herkesin erişimini sağlayacak AB, uzaktan çalışmayı (EC, 1993, s. 23, 25, 88, 111; EC, 1997a, s. 11; EC, 1997b, s. 9-10; ÜDUG, 1994, s. 25) ve uzaktan eğitimi (EC, 1993, s. 88; ÜDUG, 1994, s. 26) geliştirmek istemektedir. Böylece işlerin sayısı artacağı gibi buralarda çalışmak isteyenler kendilerini geliştirme imkânına da sahip olacaktır. Tüm bunlara rağmen işsizlik varsa, bu da işsizlerin kendi kabahati olacaktır.

Türkiye’de Enformasyon Toplumu Politikaları

Bilgi Toplumu Stratejisi, kapitalizmin merkezlerinden AB’deki anlayışın Türkiye gibi gelişmekte olan bir ülkede büyük ölçüde hâkim olduğunu göstermektedir.⁹ Belgenin başında Recep Tayyip Erdoğan imzalı önsöz bulunmaktadır (DPT, 2006, s. i-ii). Burada “gelişmenin, ilerlemenin ve kalkınmanın olmazsa olmaz şartının bilgiye erişim ve bilginin etkin ve doğru kullanımı olduğu” vurgulanır. “Tükenmeyen ve her gün yeniden üretilen bilginin her türlü toplumsal ve iktisadi faaliyette temel ‘girdi’ hâline geldiği” belirtilir. EİT’lerdeki¹⁰ gelişmelerin insanların bilgiyi kullanmaları için yeni imkânlar yaratmasının çağımıza damga vurduğu aktarılır. Tüm dünyada ekonomilerin, şirketlerin ve bireylerin “ağ yapısı içinde” bir araya geldiği ifade edilir. “Kuşkusuz bu gelişmelerin gerisinde kalmak, ülkeler ve toplumlar için her alanda geride kalmakla eş anlama gelmektedir” denir. Erdoğan’ın cümlelerinde teknolojinin olanaklı kıldığı yeni bir toplumun vurgulandığı ve buna uyum sağlayamamanın geri kalmakla özdeşleştirildiği görülebilir.

⁹ Taşdemir (2009) bu belgeye dair yetkin bir değerlendirme sunar.

¹⁰ Esasen belgede EİT’ler yerine bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) terimi kullanılmaktadır. Keza enformasyon toplumu yerine bilgi toplumu terimi kullanılmaktadır.

Belgenin girişindeki ilk paragrafta da enformasyon toplumuna doğru dönüşümün nedeni olarak EİT’ler gösterilir (DPT, 2006, s. 1).¹¹ Ardından gelen vurgu verimlilik ve rekabete ilişkindir; EİT’lerin verimlilik artışı getirdiği, uluslararası rekabette belirleyici olduğu vurgulanır (DPT, 2006, s. 1).

Belgenin ‘Türkiye’nin Önündeki Bilgi Toplumu Fırsatı’ başlıklı ilk bölümünde teknolojik determinizm fırsat-tehdit ikilemi altında toplumsal darwinizm ve neo-liberalizmle eklenir. Burada ilk olarak “Bilgi toplumuna dönüşümün nihai hedefi, rekabet gücü artırılarak dünya hasılatından daha fazla pay almak ve toplumsal refah seviyesini artırmaktır” denildikten sonra verimliliği ve rekabet gücünü artırmanın – toplumsal refahın – yolu olarak EİT’ler işaret edilir (DPT, 2006, s. 3).¹² Toplumsal refahın (piyasadaki) rekabet gücüyle sağlanabileceği kabul edilmekte ve bunun için teknoloji reçete olarak gösterilmektedir.

Bu sürecin fırsatlara olduğu kadar tehditlere de gebe olduğu vurgulanır (DPT, 2006, s. 3). Buna göre teknolojik devrimlerin yaşandığı dönemlerde gelişmiş ülkeler önceden sağladıkları avantajlarının bir kısmını yitirdiklerinden geri kalmış ülkelerin süreci iyi değerlendirmeleri hâlinde arayış kapatmaları söz konusudur. Öte yandan bunu başaramazlarsa daha da geriye düşeceklerdir. Dolayısıyla enformasyon toplumuna geçiş sadece piyasa aracılığıyla toplumsal refahı artırmak için değil, aynı zamanda doğal seleksiyona uğramamak için de zorunludur. Bunları destekleyecek şekilde 2000’li yıllardan itibaren tüm dünyada bilgi toplumuna yönelik girişimlerin arttığı, Kuzey Amerika’da önemli verimlilik artışlarının kaydedildiği, AB’nin benimsediği bilgi toplumu stratejileriyle dünyanın en dinamik ekonomisi hâline gelmeyi amaçladığı vurgulanır (DPT, 2006, s. 5).

Makro plandaki bu görünümün sonucu olarak mikro planda insanlar uyum sağlayarak bu sürecin gereklilerini yerine getiren bireyler olarak görülür. En başta yapmaları gereken EİT’leri kullanmaya başlamalarıdır ki, bunu yapmadıkları takdirde ne kendileri enformasyon toplumuna geçebilecekler, ne de devlet ve özel sektörün bu yöndeki girişimlerinin karşılığı olacaktır (DPT, 2006, s. 6).¹³ İnsanların EİT’leri kullanımı belirleyici

¹¹ Paragraf şöyledir: “Küreselleşme olgusunun gelişiminde önemli etkisi olan bilgi ve iletişim teknolojilerindeki yenilikler, ekonomik ve sosyal yaşamın her alanını ve toplumun tüm kesimlerini çeşitli yönlerden etkisi altına almakta; kamu yönetimi yaklaşımlarını, iş dünyasının iş yapma usullerini ve bireylerin yaşamlarını derinden etkilemekte, bir başka ifadeyle toplumsal bir dönüşüme neden olmaktadır. Yirmibirinci yüzyıla şimdiden damgasını vuran bu teknolojiler, yeni bir toplumsal dönüşüme yani ‘bilgi toplumu’na zemin oluşturmaktadır”.

¹² “Sermaye ve işgücünün yanı sıra giderek üretimin en önemli faktörü haline dönüşen bilgiyi etkin kullanmanın ve verimlilik seviyesini artırmanın en önemli sağlayıcılarından biri bilgi ve iletişim teknolojileridir” denir. Ardından “Bu bağlamda, sürdürülebilir büyüme ve rekabet gücünün sağlanması için bilgi ve iletişim teknolojilerinin ekonomik ve sosyal yaşamın her alanında etkin kullanımı önem kazanmaktadır” ifadesi geçer.

¹³ İlgili yerde şöyle denir: “Toplum içinde bireylerin bilgi ve iletişim

olunca "...vatandaşların bilgi ve iletişim teknolojilerinin sağlayacağı faydalar konusunda bilinçlendirilmesi, erişim imkânlarının sağlanması ve bu teknolojileri kullanma yeteneğinin kazandırılması gerekmektedir" (DPT, 2006, s. 7). Yani bir yanda bilinçlendirme ve yetenek kazandırma, diğer yandaysa erişim sağlama olmak üzere iki eksen karşımıza çıkmaktadır. Bu iki eksen belgede stratejik öncelikler arasında gösterilir (DPT, 2006, s. 20).

Bu doğrultuda Türkiye'nin herkesin erişimini sağlama-ya çalışması ve sayısal uçurumdan kaçınması sıkça vurgulanır (DPT, 2006, s. 5-6, 7, 8, 22-23, 24). İmkânları kısıtlı olanlar için kamusal erişim merkezleri oluşturulacaktır (DPT, 2006, s. 22, 23). Hâlihazırda yaygın kullanımın önündeki başlıca engellerden biri maliyetlerin yüksekliğidir (DPT, 2006, s. 7; 11). Uygun maliyetlerle kaliteli erişim için devletin aldığı vergilerin indirilmesinin yanında telekomünikasyon sektöründeki rekabetin artırılması istenir (DPT, 2006, s. 16, 39, 41). Keza, genişbant erişim altyapısının da yaygınlaştırılması gerekmektedir (DPT, 2006, s. 39-40). Kısacası sorunun çözümü devletin piyasayı bozan vergilerini indirmesi, işleri piyasadaki rekabete bırakmasıdır. Bunun yanında belgede devletin enformasyon toplumuna geçişle birlikte hızlı, etkin, şeffaf ve katılımcı nitelikte olacağı belirtilerek (DPT, 2006, s. 29-36) mevcut hâliyle hantal ve engelleyici olduğu ima edilir.

Rekabet sayesinde erişimleri sağlanan insanların bir yandan da çeşitli eğitim süreçleriyle kullanım yetkinliği kazanmaları gerekmektedir (DPT, 2006, s. 22). Böylelikle "bilgi toplumunun gerektirdiği insan kaynağı geliştirilecektir" (DPT, 2006, s. 22). EİT'leri yoğun biçimde kullanınca insanların kendi potansiyellerini gerçekleştireceği ve yaşam kalitelerini artıracığı da belirtilir (DPT, 2006, s. 22). Ancak belgede enformasyon toplumunda ayakta kalabilmek için EİT'ler vasıtasıyla insanların sürekli kendilerini geliştirmeleri gerektiği de belirtilir. İlk olarak "... bu yetkinliği kazanmış bireylerin yaşamboyu öğrenim yaklaşımı ve e-öğrenme yoluyla kendilerini geliştirmeleri için uygun yapıların oluşumu ve sayısal içeriğin geliştirilmesi gerekmektedir" ifadesi kullanılır (DPT, 2006, s. 22). Ardından "bilgi toplumunun gereği olarak ortaya çıkan yaşamboyu öğrenim" ifadesiyle bunun bir gereklilik olduğu belirtilir ve "... işgücüne dahil bireylerin kendilerini geliştirmeleri ve daha nitelikli hale gelmeleri için hazırlanan içerik çevrimiçi ortamda erişilebilir hale getirilerek bireyler-

teknolojileri kullanımı, kendi yaşamlarını temelden etkilediği gibi bu teknolojilere dayalı ürün ve hizmetleri sunan devletin ve işletmelerin dönüşümü ile bilgi ve iletişim teknolojileri sektörünün gelişimini de yakından ilgilendirmektedir. Bu nedenle, ülkemizin bilgi toplumuna dönüşüm sürecinde vatandaşların bilgi ve iletişim teknolojilerini hızlı bir şekilde benimsemelerinin sağlanması ve bu teknolojilerin günlük yaşamın olağan bir parçası haline gelmesi büyük bir önem taşımaktadır. Böyle bir gelişme sonucunda vatandaşların taleplerini karşılamaya yönelik mal ve hizmet sunan diğer unsurların dönüşümü de tetiklenecek ve hızlanacaktır".

in e-öğrenme imkanları geliştirilecektir" denir (DPT, 2006, s. 25). Ayrıca çalışanların EİT'leri kullanmalarını teşvik edecek mekanizmaların geliştirilmesi ve "çalışanların uzaktan öğrenim mekanizmalarıyla mesleki eğitimlerinin gerçekleştirilmesi" işletmelerin yeni topluma ayak uydurmalarının yolu olarak gösterilir (DPT, 2006, s. 28).

Belgenin sonunda yer alan 'Bir Dönüşüm Hikayesi...' başlıklı bölümde tüm bu toplumsal dönüşüm süreci bir ailenin yaşamına odaklanan bir senaryoyla kurgusal biçimde aktarılır (DPT, 2006, s. 51-58): Sencer ailesi emekli dede, memur baba, ev hanımı anne, üniversite öğrencisi abla ve ilköğretim/lise öğrencisi küçük oğlandı oluşmaktadır. Başlarda her biri maaş, kayıt, fatura ödeme kuyruklarında veya bürokratik işlerde zamanlarını tüketen zorlu bir hayat sürerken belgedeki stratejilerin uygulanmasıyla hayatlarının kolaylaştığını ve önelerine yeni fırsatlar çıktığını görürler. Dedeleri internet üzerinden maaşını yönlendirmekte ve hastane randevusu almaktadır. Abla internet üzerinde e-ticarete başlar ve ürünlerini dünya pazarlarına satan bir girişimciye dönüşür. Memur baba emekli olunca kırtasiye dükkânı açar. Tüm hesapları bilgisayarla tutulmaktadır ve açtığı ikinci dükkânı da EİT'ler vasıtasıyla denetlemektedir. Yani bir "ağ şirketi" kurmuştur. "Hayatı boyunca hiç çalışmamış" denilen ev hanımı anne de kızına yardım ederek ilk kez kendi parasını kazanmıştır. Küçük oğlan- sa bilgisayar mühendisliği bölümüne girmiştir. Keza abla e-öğrenme sayesinde modacı sertifikası alırken, küçük oğlan da aynı şekilde ABD'deki bir sertifika programına katılmıştır.

Kabaca söylersek, belgeye göre Sencer ailesi değişime ayak uydurmuş ve bunun faydasını görmüştür. Buradaki tasavvurun indirgemeciliğini çeşitli açılarından kısaca eleştirebiliriz. Öncelikle piyasanın her daim sorunsuz işlediği, piyasadaki herkesin eşit olduğu düşünülmektedir. Öyle ki bu yaklaşım babanın "Rekabet her zaman işe yarar" cümlesini sarf etmesine yol açmaktadır (DPT, 2006, s. 56-57). Ancak gerçek hayatta bunun böyle olmadığı, piyasanın devlerinin zayıfları ezdiği ve onları sömürdüğü söylenebilir. Keza annenin evde yaptığı işler, iş olarak kabul edilmemektedir. Tüm bunları bir yana bırakırsak literatürde ve çeşitli politika belgelerinde sürekli değişime açık ve insanların buna uyum sağlamaya çalıştığı bir yeni toplum düzeninde çekirdik ailenin ayakta kalmasının zor olduğu belirtilir ve boşanmaların sayısındaki artışlara işaret edilir (Toffler, 1981a, s. 284, 286-288, 290; Toffler, 1981b, s. 212; McLuhan ve Powers, 2001, s. 147; EC, 1993, s. 3, 153).

Sonuç

Enformasyon toplumunun doğuşunu teknolojinin getirdiği kaçınılmaz bir olgu olarak kavrayınca ve buna hızla ayak uyduramayı geri kalmakla özdeşleştirince

sakin bir şekilde sağlıklı bir tartışma yapmak imkânsızlaşmaktadır. Zira bu durum zamanın geçip gitmesine ve rakiplerin arayışına yol açacaktır. Tarihin böyle aktığını ve toplumsal gerçekliğin bu şekilde olduğunu düşünmek, gidişata ayak uyduramayanların durumunun tartışılmasını ve toplumsal eşitlik ve adaleti sağlayacak çözümler bulunmasını da engellemektedir. İnsanlığın ilerlediği kaçınılmaz bir istikamet söz konusuken uyum sağlamayanlara odaklanmak önemini kaybetmekte ve vurgu daha ziyade uyum sağlamışlar üzerine yoğunlaşmaktadır. İşte bu nedenle Bell'in tasavvurundaki enformasyon toplumunda herkesin uyumu öne çıkar, uyum sağlayamayanların sözü bile geçmez. Castells ise enformasyon toplumuna geçiş sürecinde kenarda kalanların varlığını kabul eDü. Ancak o da Bell gibi enformasyon toplumuna dâhil olmaya başarmış insanlar arasında toplumsal eşitsizlikler olabileceğini ve uyumsuzluk yaşanabileceğini görmezden gelir. Sorunu enformasyon toplumunu mümkün kılan ağlara dâhil olmak ve dışında kalmak şeklinde kısır bir şekilde ele alır.

Enformasyon toplumuna geçiş sürecinde dezavantajlı kesimlere destek olmayı öngören ama eşitsizliğin nedenlerine ilişkin yapısal bir çözümlemeden kaçınan güçlendirici (empowering) stratejiler bu mercekten değerlendirilebilir. Tarihin akışı içinde zorluk yaşayanlara destek verilmektedir ama söz konusu olan toplumsal bir evrim süreciyken daha ötesinde tartışmaya girmek yerine doğal seleksiyon insanların tahayyülünde doğallaşmaktadır. Toplumsal eşitsizliklerin yapısal nedenlerinin üstünün bu şekilde örtülmesi ve uyum sağlayamamanın nedenlerinin bu şekilde bireyselleştirilmesi genelde kapitalizmi, özeldeyse piyasanın olanca serbestliğini savunan neo-liberal kapitalizmi meşrulaştırır.

AB belgelerinde teknolojinin getirdiği kaçınılmaz ve ayak uydurulması gereken enformasyon toplumu anlayışının neo-liberalizmle eklemlesmesini somut bir başka ekseninde daha görürüz; süreçten geri kalmamak için hızla atılması istenen adımlar piyasanın önünü açmaya yöneliktir. Bu kapsamda devletin küçülmesi, özelleştirmeler ve serbestleştirmeler gerçekleştirilmesi, rekabetçi yeni düzenlemelerin yürürlüğe konması istenir. Bu taleplerin arkasında piyasa güçlerinin daha dinamik ve yaratıcı olduğu, teknolojik gelişmeyi daha iyi değerlendireceği ve böylece rakiplerin geride bırakılacağı düşüncesi vardır. Türkiye'nin politikalarını gösteren Bilgi Toplumu Stratejisi'nde bu anlayış baskındır. Pek çok kez EİT'lerin verimliliği artırdığı ve rekabet gücü sağladığı, bunun iyi değerlendirilmesiyle piyasadaki rekabette öne geçilebileceği ve toplumsal refahın sağlanabileceği vurgulanır. Aksi takdirde geri kalmışlık kaçınılmazdır. Dolayısıyla toplumsal refahın tek mekanizması olarak piyasa işaret edilirken, bunun gereklerini yapmamak bir tür doğal seleksiyona benzetilmektedir.

Teknolojik determinizm, toplumsal darwinizm ve

neo-liberalizmin enformasyon toplumu dâhilinde eklemlesmesinin bir başka boyutunu şirketlerin hızlı değişimlere uyum adına insanlarla kısa dönemli iş ilişkileri kurması oluşturur. Bu durumda insanların kısa aralıklarla yeniden istihdam edilmek amacıyla emek piyasasına dönmesi olağanlaşacaktır. Yeniden iş sahibi olmak isteyenlerin talep edilen vasıfları geliştirmek zorunda olmaları onları sürekli kendilerini geliştirmeye yöneltecektir. Böylesi koşullarda çalışmanın her vatandaşın hakkı olduğu anlayışı zemin kaybettiği gibi işsizlik toplumsal bir sorun olmaktan çıkarak bireysel bir soruna dönüşmektedir. Ortada başta uzaktan eğitim olmak üzere teknolojinin olanaklı kıldığı onca imkân varken ve herkesin erişimi sağlanmışken kendini geliştirmekten kaçınan "tebelleri" dert etmeye gerek yoktur.

Kaynakça

- Ampujo, Marko & Juha Koivisto (2014). "From 'Post-Industrial' to 'Network Society' and Beyond: The Political Conjunctures and Current Crisis of Information Society Theory." *tripleC*, 12(2), 447-463.
- Başaran, Funda (2004). "Enformasyon Toplumu Politikaları ve Gelişmekte Olan Ülkeler." *İletişim Araştırmaları*, 2(2), 7-31.
- Başaran, Funda (2005). "Ağ Ekonomisi ve İnternet", Funda Başaran, Haluk Geray (Dü.) içinde. *İletişim Ağlarının Ekonomisi: Telekomünikasyon, Kitle İletişimi, Yazılım ve İnternet* (s. 237-257). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Bell, Daniel (1973). *The Coming of Post Industrial Society*. New York: Basic Books.
- Bell, Daniel (1999/1976). "The Coming of Post Industrial Society". Malcolm Waters (Dü.) içinde. *Modernity, Critical Concepts*, Cilt 4, s. 213-224. London & New York: Routledge.
- Bell, Daniel (2009/1980). "The Social Framework of the Information Society", Robin Mansell (Dü.) içinde. *The Information Society: Critical Concepts in Sociology*, Cilt 1, s. 80-127. London & New York: Routledge.
- Castells, Manuel (2001/1996). *The Rise of the Network Society: The Information Age, Economy, Society and Culture*, Cilt 1. London: Blackwell.
- Castells, Manuel (2004/1997). *The Power of Identity: The Information Age, Economy, Society and Culture*, Cilt 2. London: Blackwell.
- Castells, Manuel & Martin Ince (2006). *Manuel Castells'le Söyleşiler*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

- DPT (2006). *Bilgi Toplumu Stratejisi (2006-2010)*. Ankara. http://www.bilgitoplumu.gov.tr/wp-content/uploads/2014/04/Bilgi_Toplumu_Strateji_2006-2010.pdf (Son Erişim: 13 Kasım 2014).
- Durdağ, Banu (2014). "Teknoloji ve Toplumsal Değişim İlişkisinde Teknolojik Determinist Yaklaşım ve Farklı Veçheleri", Hakan Yüksel (Dü.) içinde. *LaborComm 2014 – 5. Uluslararası İşçi ve İletişim Konferansı Bildiriler Kitabı* (s. 25-35). Ankara. http://laborcomm.org/wp-content/uploads/2014/08/LaborComm2014-bildiriler_kitabi.pdf (Son Erişim: 2 Eylül 2014).
- EC (1993). *Growth, Competitiveness, Employment; The Challenges and Ways Forward into the 21st Century*, [COM(93) 700 Final]. European Commission, Brussels. http://europa.eu/documentation/official-docs/white-papers/pdf/growth_wp_com_93_700_parts_a_b.pdf. (Son Erişim: 15 Nisan 2016).
- EC (1994). *Europe's Way to the Information Society; An Action Plan*, [COM (94) 347 Final]. European Commission, Brussels. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:1994:0347:FIN:EN:PDF> (Son Erişim: 13 Kasım 2014).
- EC (1995). *Teaching and Learning; Towards the Learning Society*, [COM(95) 590 Final]. European Commission, Brussels. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:1995:0590:FIN:EN:PDF> (Son Erişim: 13 Kasım 2014).
- EC (1996a). *Living and Working in the Information Society; People First*, [COM(96) 389 Final]. European Commission, Brussels. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:1996:0389:FIN:EN:PDF> (Son Erişim: 13 Kasım 2014).
- EC (1996b). *The Information Society: From Corfu to Dublin; The New Emerging Priorities and The Implications of the Information Society for European Union Policies – Preparing the Next Steps*, [COM(96) 395 Final]. European Commission, Brussels. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:1996:0395:FIN:EN:PDF> (Son Erişim: 29 Kasım 2013).
- EC(1996c). *Learning in the Information Society; Action Plan for a European Education Initiative (1996-98)*, [COM(96) 471 Final]. European Commission, Brussels. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:1996:0471:FIN:EN:PDF> (Son Erişim: 13 Kasım 2014).
- EC (1996d). *Europe at the Forefront of the Global Information Society; Rolling Action Plan*, [COM(96) 607 Final]. European Commission, Brussels. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:1996:0607:FIN:EN:PDF> (Son Erişim: 13 Kasım 2014).
- EC (1997a). *Cohesion and the Information Society*, [COM(97) 7 Final]. European Commission, Brussels. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:1997:0007:FIN:EN:PDF> (Son Erişim: 13 Kasım 2014).
- EC (1997b). *The Social and Labour Market Dimension of the Information Society; People First – The Next Steps*, [COM(97) 390 Final]. European Commission, Brussels. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:1997:0390:FIN:EN:PDF> (Son Erişim: 13 Kasım 2014).
- Garnham, Nicholas (1998). "Information Society Theory as Ideology: A Critique." *Loisir et Société/Society and Leisure*, 21(1), 97-120.
- Garnham, Nicholas (2001). "The Information Society: Myth or Reality." http://www.infoamerica.org/teoria_articulos/garnham01.pdf (Son Erişim: 5 Ekim 2014).
- Garnham, Nicholas (2004). "Class Analysis and the Information Society as Mode of Production." *The Public*, 11(3), 93-104.
- Geray, Haluk (2003). *İletişim ve Teknoloji: Uluslararası Birlik Düzeninde Yeni Medya Politikaları*. Ankara: Ütopya.
- Geray, Haluk & Funda Başaran-Özdemir (2011). "Reproducing Dependency: How Hegemonic Discourses Shape ICT Policies in the Periphery". Esharenana E. Adomi (Dü.) içinde. *Handbook of Research on Information Communication Technology Policy: Trends, Issues and Advancements*, Cilt 2, s. 599-615. Hershey & New York: Information Science Reference.
- Godin, Benoît (2008). "The Knowledge Economy: Fritz Machlup's Construction of a Synthetic Concept", http://www.csiic.ca/PDF/Godin_37.pdf (Son Erişim: 29 Temmuz 2011).
- Goodwin, Ian & Steve Spittle (2002). "The European Union and the information society: Discourse, power and policy." *New Media and Society*, 4(2), 225-249.
- Kaitatzi-Whitlock, Sophia (2000). "A 'redundant information society' for the European Union?" *Telematics and Informatics*, 17(1-2), 39-75.
- Keyder, Çağlar (1981). "Kriz Üzerine Notlar." *Toplum ve Bilim*, Yaz, 14, 3-43.
- Kumar, Krishan (2004). *Sanayi Sonrası Toplumdan*

- Post-Modern Topluma, Çağdaş Dünyanın Yeni Kuramları* (Çev. Mehmet Küçük). Ankara: Dost Kitabevi.
- McKinlay, Alan & Ken Starkey (2006). "After Henry: Continuity and Change in Ford Motor Company." Huw Beynon & Theo Nichols (Dü.) içinde. *Patterns of Work in the Post-Fordist Era: Fordism and Post-Fordism*, Cilt 1, s. 345-366. Cheltenham & Northampton: Edward Elgar Publishing.
- McLuhan, Marshall & Bruce R. Powers (2001). *Global Köy* (Çev. Bahar Öcal Düzgören). İstanbul: Scala Yayıncılık.
- Michalis, Maria (2007). *From Unification to Coordination: Governing European Communications*. Lanham: Lexington Books.
- Prey, Robert (2014). "Ağın Kör Noktası: Dışlama, Sömürü ve Marx'ın Süreç-İlişkisel Ontolojisi". Vincent Mosco, Christian Fuchs & Funda Başaran (Dü.) içinde. *Marx Geri Döndü: Medya, Meta ve Sermaye Birikimi*. Ankara: NotaBene.
- Taşdemir, Babacan (2009). "Bilgi Toplumu Söylemi: Türkiye 2006-2010 Bilgi Toplumu Stratejisi' Metninin Eleştirel Değerlendirmesi". Nurçay Türkoğlu & Sevilen Toprak Alayoğlu (Dü.) içinde. *Karaelmas 2009: Medya ve Kültür*, s. 299-316. İstanbul: Urban Kitap.
- Toffler, Alvin (1981a). *Üçüncü Dalga* (Çev. Ali Seden). İstanbul: Altın Kitaplar.
- Toffler, Alvin (1981b). *Şok* (Çev. Selâmi Sargut). İstanbul: Altın Kitaplar.
- Törenli, Nurcan (2004). *Enformasyon Toplumu ve Küreselleşme Sürecinde Türkiye*. Ankara: Bilim ve Sanat.
- ÜDUG (1994), Europe and the Global Information Society, (Bangemann Raporu), http://www.epractice.eu/files/media/media_694.pdf (Son Erişim: 29 Temmuz 2013).
- Webster, Frank (2006). *Theories of the Information Society*. London: Routledge.

Ağ Toplumu ve İmajları Özgürleşmiş Bir İletişimin Olanacağı mı?

Halil DURANAY

Lefke Avrupa Üniversitesi, Kuzey Kıbrıs

Herşey internetteki sosyal ağlarda başladı,
çünkü bunlar tarih boyunca,
iktidarlarının dayanağı olarak iletişim kanallarını
tekelleri altına almış hükümetler ve şirketlerin
kontrolünün büyük ölçüde dışında kalan
özerklik alanlarıdır.

Manuel Castells

21. Yüzyıl hem toplumsal analizler, hem de medya ve iletişim bağlamında bir çok değişikliği barındırıyor. Bu metnin tartışmasının odak noktası olan imajlar, toplum ve iletişim tartışmasına geçmeden önce; 20. Yüzyıl'ın son çeyreği ve 21. Yüzyıl'ın başlangıcı bağlamında iletişim ve medya alanındaki farklılaşmaların nedenlerine ve bazı problemlerin saptamasına değinmek gerekecek. İçinde yaşadığımız dönemde medya ve iletişim üzerindeki şüphesiz en derin etki enformasyon çağıının yükselişi ve bunda pay sahibi olan internet. Bu konuda Catells'in teorileri ciddi bir öneme sahip.

Enformasyonun artışı, bir bağlamda iletişimin ve toplumun bilgi olan ilişkisinde değişikliklere neden oldu. Medya ve iletişim bağlamında genel bir yanılğı olarak; enformasyonu (information/ malumat) bilgi olarak tanımlıyoruz. Oysa her iki kavram arasında ciddi bir fark var. Sosyal medya alanında dolaşan veri trafiği büyük ölçekte enformasyona dayalıdır. Enformasyon ve bilgi arasındaki en keskin fark ise; bilginin denetimli oluşu, bir deneyim sermayesini barındırışı, büyük ölçekte nihayileşmiş niteliklerine karşın enformasyonun genel geçer, değiştirilebilir gibi palyatif özellikler taşımasıdır.

Enformasyonun, bilgiden fazla, hızlı ve denetimsiz yayılışı, çalışmanın devamında değineceğim; kanaat probleminin artışında ve yaygınlaşmasında ciddi bir paya sahip. Öte yandan enformasyonun yayılım alanının yeni bir sanal gerçeklik sahasına devşirilmesi de yine kitlenin bilgi ile olan ilişkisindeki problemlerden biri. Berardi Birinci Dünya Savaşı ertesine karşımıza çıkan bu

hızlı sanallaşma üzerine şu tespiti yapar:

Sanal-gerçekliğin sınırsız genişlemesi ile limitli sanal-zaman, limitli akıl zamanı ve limitli toplumsal dikkat arasındaki ilişkiye dair sorun ortaya çıkıyor. Sayısız üretici tarafından ortaya konan projeksiyonların sanal kavşağında sanal-gerçeklik sınırsızdır ve sürekli genişleyen bir sürecin içindedir. Buna karşın, sanal zaman yani zaman içinde bilgi işlemeye yeterliliği olan akıl niteliksizdir (Berardi, 2008, s.1).

Konvensiyonel medyanın büyük ölçüde enformasyonlar ile iş görmesi; bireysel medya alanlarının ve yeni iletişim paradigmalarının da barındırdığı bir problem.

İmajlar toplumu tartışmasına geçmeden önce değinilmesi gereken bir başka mesele de konvensiyonel toplum ve iletişimin barındırdığı bir takım modernist handikapları tespit etmek. Çalışma bağlamında; değineceğim bu problemleri üç temel başlıkta kümeledim. İlki modernist bilgi ve yorum sınıflandırmalarında karşımıza çıkan "hiyerarşik olarak örgütlenmiş yapılar modeli". İkinci olarak bu probleme bağlı olarak kendini gösteren "kanaat" problemi ve son olarak her iki problemi de kapsayan bir "kurgu" problemi.

Hiyerarşik Olarak Örgütlenmiş Yapılar

Bilgi türlerini sınıflama ve eğitimi bu sınıflandırmalar üzerinden müfredatlandırma, Aydınlanma ertesine 'insan-merkezci'likle bağıntılı modernizmin farklı alanlarda ürettiği 'yapıya' dayalı teorilerle direk ilişkilidir. Marx'ın alt-yapı üst-yapı ilişkisinden, Saussure'ün yapısal dil teorisine kadar; dikey ya da yatay bir hiyerarşiye dayalı yapısal örgütlenmeler büyük oranda son iki asrın tüm örgütlenme modellerinde kendini gösterir. Devletin organize olma biçiminden pozitivist toplum tanımlarına, üniversitelerin örgütlenme biçimlerinden aile içi ilişkilere kadar karşımızda açık bir hiyerarşik yapı modeli vardı. Hiyerarşik olarak örgütlenmiş yapıların temel problemi; yorumladığı kavram ya da olguyu bir yapıya göre düşünmesi ve bu yapı içinde belirleyici

bir aktörün, yapıdaki diğer tüm öge ve kodların fonksiyonlarını belirlemesidir. Yapının belirleyici bir aktörün hiyerarşisine göre örgütlemek. Örneğin Marx'ın toplum analizinde bir piramit yapısı karşımıza çıkar; piramitin altındaki alt-yapı (ekonomi), piramitin üstündeki yer alan üst-yapının (din, politika, eğitim, aile, diğer tüm toplumsal kodları) fonksiyonlarını belirler. Sassurre; dünyayı birbirine kenetlenmiş bir dizi işaret sistemi olarak algılar. İnsanlar bu işaret sistemlerine genellikle ön görülebilir tepkiler verirler (Sim, 2010, s. 50.). Ya da Durkheim'ın toplum tanımındaki iş bölümü de hiyerarşik olarak örgütlenmiş bir yapı ortaya koyar.

Aydınlanmadan (erken 18. Yüzyıl) başlatılacak bir modernizm okuması bu yapı üzerinden, teleolojik (ereksel) bir hedef belirlemeye dayalıdır, Lyotard'ın ifade ettiği gibi Büyük Anlatılarla¹ yürüyen, tek çizgili bir tarih fikriyle gelişmiştir ya da modernizmin kendi ideolojisi bağlamında ilerlemiştir.

Medyanın 20. Yüzyıldaki gelişimi de aslında modernizmin doktrinleri ile ilişkili. Konvansiyonel medyanın anatomisine bakıldığında hem medya endüstrisinin inşasında, hem de kuramsal analizlerinde; modernizmin işaret ettiği hiyerarşik olarak örgütlenmiş yapılar fikri karşımıza çıkmakta. Öte yandan konvansiyonel medya kuramlarına baktığımızda da aynı hiyerarşik olarak örgütlenmiş yapılar fikriyle karşılaşırız. 20. Yüzyıl'a ilişkin erken dönem teorileri, bir standartlaştırma formülüne dayalı düz (straight) iletişim reçeteleri sunmaktadır. Shannon-Weaver Modeli ya da Lasswell Modeli ele alındığında çizgisel bir iletişim algısı ile karşılaşırız. Bu tip çizgisel modellerde, iletişimin fonksiyonları yine bir aktör tarafından belirlenmektedir ve iletişim içindeki mesajın içerdiği anlam da bu aktörün referansına bağlıdır. Bu analizlerdeki iletişim; tek ve sabit anlama ve standartlaştırılmış taraflara bağlı bir iletişim tanımıdır.

Bu kuramların bir başka problemi de Laserfeld'in amprik gözlemlerine dek, iletişim içinde özne olarak "insanı" görmezden gelmeleriydi. Medyanın ve izleyicilerin amprik araştırması- iletişim kuramları tarihinde büyük bir kopuş ortaya koyar. Amprizim deney ve gözleme dayalı bilimsel metodolojidir. Laserfeld'e (2012) göre: "Amprik Uç Etkinin en önemli niteliği iletişimi çizgisel bir yapıya göre okuyan kuramlarda görmezden gelinen "insan" olgusunu yeniden iletişimin tanımına yerleştirmesidir." Başka bir tanımla iletişim içinde insanın yeniden keşfedilmesi olarak tanımlanabilir. Lazarsfeld yaptığı Erie soruşturmasında, ilk kez seçmenin oyunun yalnızca rastlandığıya bağlı kişisel bir tercih ya da medyanın yönelttiği seçim kampanyalarının ürünü olmadığını (direk etki), üç değişkene bağlı değerlendirilebileceğini gösterir: sınıf, coğrafya ve din. Bu bağlamda Uç Etki yaklaşımının büyük önemi; insanların ya da halkın keşfine, bir başka deyişle toplumsal ağların

yeniden medya çalışmalarına girişine neden olmasıdır (Maigret 2012). Oysa iletişim içinde devinen mesaj bir metin olarak düşünüldüğünde, yapıya dayalı önermelerin daha kurguluşanı itibarıyla kof ve yürütülemez oldukları karşımıza çıkacaktır.

İlk elden Bahtin'in 'çok anlamlılığı' düşünebiliriz: anlatının tek anlamı olmaması ve anlatının daima çok yönlü bir yoruma açık olması, konvansiyonel iletişim kuramlarındaki tek anlamlı mesaj fikrini yeniden değerlendirmemiz gerekliliğini ortaya koyar (Sim, 2010, s. 50.). Eleştirel Düşünce'nin beslendiği temel referans alanlarından biri de psikanalizdir. Eleştirel Düşünce, Freud'un bilinç ve bilinçdışı arasında kurduğu bağdan (yani yüzeydeki hayatımız olan bilinç ve görünmeyen, kaynağı belirsiz ama kontrol edici gücü barındıran bilinçdışı) büyük ölçüde etkilenmiştir. Sim'e göre (2010), geniş anlamıyla bir ürün olan metnin içinde rastlantısal hiçbir şey yoktur. Kendi yapısı içinde saklanmış, bastırılmış ya da yerinden edilmiş olana dair belirtinin kökenini "metinsel bilinçdışına" kadar götürebiliriz.

Post-Yapısalcılık'ın radikal metin analizleri ile Yapısalcılık arasında bir geçiş sağlayan Barthes'in 'okurcul' ve 'yazarsıl' anlatı ayrımı (Barthes 2002), burada bize yeni bir çıkış noktası sağlamakta. Barthes'in direk okura yön gösteren, belli bir okuma şekli dayatan okurcul metin tanımı, konvansiyonel imge ve orijinal anlam tartışmaları içindeki imge ile örtüşmektedir. Öte yandan deneysel olan ve açıkça okuru metni kurmaya davet eden 'yazarsıl' anlatılar tanımı ise bu çalışmanın araştırma konusu olarak seçtiğim imge ve imaj olgularına daha yakın. Barthes'in 'yazarsıl' anlatılar tanımına yeni bir nitelik katan Kristeva'nın metinlerarasılık fikri de 'çok anlamlılık' bağlamında önemli bir argüman. Kristeva'ya göre: anlatılar diğer metinlerin yankıları ve izlerinden bir ağ ya da alıntılar mozağıdır (Kristeva 1980). Eco'nun 'labirent' örneği gibi; bir metin (kitap), başka işaretlerden bahseden işaretlerden meydana gelir yani metinler genelde kendinden önceki diğer metinlerde varolan düşüncelerle diyalog halindedir. Sim, Eco'dan aktarıyor:

Sistemler ağlara benzer. Bir ağ yüzeyinde bir noktadan diğerine geçmek için sayısız yol bulunur. Bunun ayrıca içinde yolculuk etmenin doğru hiçbir yolu bulunmayan bir labirent olarak da görülebilir. Metinler bütün olarak aslında birer sistemdir ve kendilerini çoklu yorumlamalara ya da sonsuz gösterme süreçlerine açarlar (Sim, 2010, s. 70).

Sabit anlam kanaatinin ise ciddi anlamda kırılma yaşaması büyük ölçüde Derrida ile kendini göster-

1 Bkz. "Grand Narrative" maddesi. <https://www.marxists.org/glossary/terms/g/r.htm>

ir. Derrida, Fransızca'da türettiği *différance* (kayma) kelimesiyle imge ve anlam arasındaki kaymaya dikkat çekmeye çalışır. Derrida'ya göre anlamın kayması (*différance*)² nedeniyle anlamın şeffaf bir mevcudiyetinden bahsedilemez. Kelimeler, varsayılan birincil anlamlarının dışında, kendi içlerinde daima başka anlamlardan izler taşır.

Bu örnekler bize gösteriyor ki; yapı tahayyülündeki düz, tek anlamlı ya da çizgisel anlama, tanımlama ve yorumlama referansları özellikle 60'larda Batı'da kendini gösterecek olan toplumsal değişiklikler ve alt kültürlerin ortaya çıkması ile fonksiyonlarını yitirmeye başlıyorlar ki, eleştirel düşünce okullarının da bu dönemde yükselişe geçmesi ve güçlü bir modernizm eleştirisi ortaya koyması da kesinlikle önemli bir dönüm noktasıdır.

Doksozoflar ve Kanaat

Yukarıda bahsettiğim yapı tahayyülündeki düz, tek anlamlı ya da çizgisel anlama, tanımlama ve yorumlama referanslarının bir başka önermesi de daima medya ve toplum içindeki ilişki de bir etki-tepki mefhumunun varlığıdır. Konvansiyonel iletişimi ve medyayı eleştiren erken dönem eleştirel düşünce örneklerine (Frankfurt Okulu ve Durumcular) bakıldığında da eleştirinin yine bu etki-tepki mefhumunu referans olarak geliştirildiği görüyoruz.

Adorno'nun Kültür Endüstrisi çıkarımı hatırlanabilir. Adorno'ya göre:

Kitlelerin tüketimine göre düzenlenen ve büyük ölçüde o tüketimin yapısını belirleyen ürünler, tüm sektörlerde az çok bir plana göre üretilir. Tüm sektörler yapısal olarak benzerdir ya da en azından birbirinin açıklarını kapatarak, neredeyse tamamen gediksiz bir sistem oluştururlar. Bunu olanaklı kılan sadece çağdaş teknik olanaklar değil, aynı zamanda ekonomik ve yönetsel yoğunlaşmadır. Kültür Endüstrisi kasıtlı olarak tüketicileri kendisine uydurur (Adorno, 2003).

Ya da Debord'un gösteri toplumu eleştirisinde, izleyicinin gösteri karşısındaki konumu hatırlanabilir.

İzleyici ne kadar çok seyredirse o kadar az yaşar; kendisini egemen ihtiyaç imajlarında bulmayı ne kadar kabul ederse kendi varoluşunu ve kendi arzularını o kadar az

anlar. Gösterinin etkin insan karşısındaki dışsallığı, kendi davranışlarının artık bu insana değil, bu davranışları ona sunan bir başkasına ait olması gerçeğinde ortaya çıkar (Debord, 96, s.30).

Aslında her iki referansta da tartışmayı, otorite ve toplum arasındaki klasik denetim-iktidar ilişkisinin medya üzerindeki bir izdüşümü olarak okumak mümkün. Aynı Gramsci'nin hakim sınıfın, kendi yaşam standartlarını pasif sınıfa bir dayatma olarak sunduğu hegemonya fikri gibi. Bu hegemonya altında pasif sınıfın, sadece etken sınıfın bir alıcısı olmasından ibaret oluşu, hakim ideolojinin "toplumsal işleyişi - kültürü biçimlendirmesi" hususunda ciddi bir örnektir. Ya da Althusser'in altını çizdiği gibi; tüketim sürecinde otorite, tüketici alt gruba kendilerini özerk hissetme güdüsünü aşılar, alt gerçekte her bir bireyi, bir celbetme³ metodu ile yapının ideolojik aygıtları altında ideolojinin bir nesnesine dönüştürmesi.

Toplum ve medya ya da kitle ve iletişim üzerine bu kadar keskin determinist bir neden-sonuç ilişkisi kurmak bizi modernizm probleminde yeniden geri getirecektir ya da Lyotard'ın bahsettiği Büyük Anlatılar problemi ile yeniden karşılaşacağız. Ancak bu etki-tepki mefhumunda bizi ideolojinin alamna çeken bizi ideolojinin çağrısına celbeden ya da Zizek'in bahsettiği gibi bir rüya çalışmasının⁴ içine çeken doxalar (kanaatler) ve bu doxaların mühendislerinden bahsetmek mümkün.

Bourdieu, Platon'a atıfta bulunarak bu kanaat mühendislerini, doksozoflar olarak tanımlıyor. Bourdieu'ya göre doksozofların ürettiği kanaatlerin, toplumun her alandaki inşasında yadsınamaz bir etkisi var. Bourdieu, doksozof üzerine şu tespitlerde bulunur:

Bugün entelektüel dünya, 'yeni entelektüeller' üretme ve dayatma; böylelikle entelektüelin ve onun siyasi rolünün yeni bir tanımını; felsefenin ve bundan böyle teknik bir içeriği olmayan muğlak siyasi felsefe tartışmalarına dalacak filozofun yeni bir tanımını üretme ve dayatma; seçim geceleri için gazetecilik yorumlarına ve kamuoyu yoklamalarının eleştirel olmayan özetlerine indirgenmiş bir sosyal bilimi üretme ve dayatma hedefli bir mücadelenin alanı haline gelmiş durumda. Plato'nun bu insanlar için muhteşem bir kelimesi vardı: *Doksozoflar*. Bu 'kendilerini bilge sanan kanaat teknisyenleri' (kelimenin üçlü anlamını tercüme ediyorum) siyaset sorunlarını iş adamları, siya-

2 Bkz. Stanford Encyclopedia of Philosophy, "Postmodernism" maddesi. <http://plato.stanford.edu/entries/postmodernism/>. 12.04.2015.

3 Bkz. Baker, U. *Marx'ın Bir Çift Sözü Var...* <http://www.korotomedy.net/kor/index.php?id=21,33,0,0,1,0>

4 Bkz. Zizek, S. *Ideology III: To Read Too Many Books is Harmful*. <http://www.lacan.com/zizchemicalbeats.html>

setçiler ve siyaset gazetecileriyle (başka deyişle araştırma ısmarlayabilecek parası olan insanlarla) tamamen aynı terimlerle ele alırlar (Bourdieu).

Kanaatin etkisi; girişte bahsettiğim enformasyon örneğindeki gibi kolay anlaşılır, hızlı yayılabilir ve gündelik hayatta işe yarar reçeteler sunmasına bağlı. Baker'e göre; bu kanaatler Spinoza'nın 'zorunlu yanılısamlar' olarak tanımladığı basma kalıplardır (Baker 2010). Bourdieu'nun ifade ettiği gibi 'doksofozlar'⁵ yani *kanaatler üzerine kanaatler üreterek belirli türden bir sermaye biriktiren, görünürlük peşindeki kanaat önderleri* tarafından yürütülen bir kanaatin oluşturduğu problemler ise bir standartlaştırma mekanizması inşa etmekte.

Baker' göre:

Her şeyden önce kanaatlar duygular arasında birer duygu olmayı bırakarak nihai bilişsel unsurlar olarak kabul edilmeye başladılar. Modern toplumun en demokratik kıstası kanaatların doğru tasnifi ve birbirleriyle yarıştırlarak bazı politik, ekonomik, kültürel faaliyetlerin normatifliğe kavuşturulmasıdır. Kamuoyu araştırmalarıyla demokratik seçimler arasındaki farkın ya da mesafenin ortadan kalkması bunun delillerinden yalnızca biridir. Konumuz açısından önemli olduğunu düşündüğüm bir nokta bu durumun sosyal bilim araştırmalarında artık genelgeçer bir hale gelmiş olmasıdır. Kanaatların kararsız olma, kolay ya da zor, amayine de "değişebilir" ve dolayısıyla "manipüle edilebilir" olma özelliği onları "düşünme" adını verebileceğimiz insan faaliyetinden doğa bakımından farklı kılmaktadır. Kanaatların eksenine yerleştikleri ölçüde sosyal bilimler düşünmekten çok, kanaatların kanaati olmakla kalmak eğilimindedirler. Böylece kanaatlar bir "düzleştirme mantığıyla" çalışırlar: mesela bir insanın kendi varoluş koşulları hakkındaki kanaati bu koşulların tespitinden daha derin bir realiteymiş gibi görünecektir. Belki sosyal bilimlerin genel tavrının bir "demokratizasyonu" diye alkışlanabilecek olan böyle bir bakış açısı

aslında çok önemli bir sorunu gözardı etmektedir: bir insanı en iyi tanıyanın yine kendisi olacağına dair temel bir önyargı... (Baker, 2010, s.37).

Öyle ki siyasi oy tercihlerimizden tutacağımız futbol takımına, yemek yiyeceğimiz restorandan alacağımız kitaba kadar, tercihlerimiz üzerinde baskın etkisi olan kanaat mühendisleri var ve sıklıkla da tercihlerimiz konusunda medyada görünür olan bu kanaat mühendislerinin ağızlarına bakıyoruz.

Ancak buna karşın Baker, kanaatin toplum üzerindeki tesirinin tek tiplileştiriciliğine karşı, imajın nasıl yeni bir alan açtığına işaret eder, aslında imaj bağlamında Baker'in duygular sosyolojisi olarak irdelediği "duygu" sahası, modernizmin hiyerarşik örgütlenmiş yapıları için bir kırılma alanı ya da Deleuze'ü anacak olursak, konvansiyonel olan içindeki acayıplığı (farklılığı ya da ayrıklılığı) ortaya çıkaran bir kıvrım (Öğdül 2010). Yine Baker'e dönecek olursak:

Günümüzde yaşam-deneyimleri alanında gerçekleşen her şey, savaşların imajlarda geçiyor olması (TV), iletişim araçlarındaki hızlı patlama (her şekilde İnternet'e varan), bize, artık 'temsil imajlar' ile (grafik, resim, ikonografi) yahut sadece fotoğraf ve sinemanın 'teknik imajları' ile sınırlı olmayan bir 'imajlar' çağına geçiş aşamasında olduğumuzu göstermektedir. Bizler video ve elektronik imajla, geçmişte pek önemli olmayan, şimdilerde ise bir şekilde geçmişte 'bilimsel bilgi' veya 'enformasyon' demeyi tecih ettiğimiz şeylerin ikamesi gibi zuhur eden "düşünce-imajları" olarak adlandırmak istediğimiz yeni türde bir imaja kaydediliyoruz. (Baker, 2010, s.128).

Burada imajın (arzuya bağlı bir duygu üretiminin) kanaatin sabitliği, hiyerarşisi ve kesinliğine karşı farklı bir öneri alanı açtığı çıkarımında bulunulabilir; "olmak" fiiline alternatif "oluş", "sabitlik" olgusuna alternatif "göçebelik", ya da "ağaç modeline" alternatif "köksap" bir öneri.

⁵ Bkz. Göker, E. *Doksozofun zulmü: "sosyolojik gerçek"*. 3 Haziran 2012. <http://istifhanem.com/2012/06/03/doksozofunzulmu/>

Kurgu Problemi

Konvansiyonel formların yapı ve kanaat problemine bağlı olarak paylaştıkları bir başka problem de kurgu problemi. Buradaki kurgudan kastım, koşulları ve alanı belirlenmiş bir çerçeveye göre bir olgu ya da kavramın tahayyül edilişi. Ariston'un bir deniz yumuşakçasını incelemesi örneği düşünülebilir. Baker'in Heidegger'den aktardığına göre; Aristo, deniz yumuşakçasını bir sosyal psikoloji deneyinde olduğu gibi önceden belirlenmiş bir alan ya da koşullar içinde incelememektedir. Deniz yumuşakçasını gerçek hayatta gözlemlemektedir yani bir laboratuvar kurgusu içinde değil. Bir yumuşakçayı inceleyip yerine geri bırakabilir. (Baker, 2014, s.16). Aristo'nun kıyıya varmış bir yumuşakçanın ölümünü incelemesi şunu gösterir; ölüm orada yaşamın içindeki bir vaka olarak karşımıza çıkmaktadır, bir kurgunun öngörüsü olarak değil. Kaldı ki modern toplumda iktidar, toplumu tarihsellik içinde bir laboratuvar ortamı olarak kullanan birçok mekanizma kurmuştur (Baker 2013).

Benzer bir biçimde; Deleuze'un Sinema 1-2: Hareket-İmaj, Zaman-İmaj kitaplarında da benzer bir kurgu problemi sinema ve imajlar arasında ilişkilendirilir. Sinemanın ilk örneklerine bakıldığında karşımıza hareket-imgeye dayalı bir sinema çıkar ki bu filmlerde temel referans hareketin kendisidir, şimdiliğin aksıdır, bu bağlamda sinema doğanın işleyişine müdahale etmeden sadece hareketi sunar (Baker 2013). Film ilk kuruluşunda insanların eylem, faaliyet, mağduriyet ve mücadelelerinin filmidir. Ya da Eisenstein'in istediği gibi "kitlelerin"... Bu hareket-imagdır, sinemanın saf özgüvenini dışavurur (Baker 2013). Ancak İkinci Dünya Savaşı sonrası ise hareket imge montajın biçim değiştirmesiyle yerini zaman imgeye bırakır yani bir bakıma içinde bulunduğumuz şimdiye ve nesnel gerçekliğe bir müdahale eden, doğayı manipüle eden bir kurguya.

Yine Baker'e dönecek olursak:

Büyük savaş gelir, aksiyona dayalı savaş filmleri hareket-imgeye dayalı sinema dilini çok geçmeden tüketmiştir bile. Yıkım altındaki Avrupa'da insanın kendi eylemiyle dünyayı değiştirebileceğine güveni pek kalmamıştır. İnsani alan artık günlük hayatın laçka, tesadüfi, zaman içinde beliren anlarındadır: bir gezinti, bir tanıklıklar silsilesi, doğayla ya da sokaklarla bir başbaşalık... Sinema böylece aktüaliteden ya da hafızadan yola çıkarak yepyeni bir tarz oluşturmaktadır: zaman-imag... (Baker, 2013).

Burada bahsedilen kurgu, bir bakıma İkinci Dünya

Savaşı sonrası yeniden inşa edilmeye girişilen Batı'nın yeniden modernist yapılar inşa etmek için kullandığı temel referanslardan biridir. İkinci Dünya Savaşı ertesi travma toplumunu yeniden umuda sevk etmek için kurgulanmış Evrensel İnsan Hakları Beyannamesi, 20. Yüzyılın ikinci yarısının nasıl kurgulanması gerektiğine ilişkin temel doktrin olarak görülebilir.

Ancak Batı'da 1960'lara gelindiğinde ve 1970'ler boyunca izleklerini üreten alt-kültür hareketleri ve kültür devrimleri; modernist yapılar konusunda ciddi bir arızaya neden oldu. O zamana dek homojen idealize edilen, koşulları ve alanı belirlenmiş toplum ve buna bağlı kültür ve iletişim kodları için geliştirilen tüm kurgusal metodlar ilk defa işlemez; mevcut durumu tanımlayamaz hale geldi. Afro-Amerikan'ların yurttaşlık hakları mücadelesi, radikal feminizm, LGBT hareketi, 68 öğrenci hareketi, Vietnam savaşı protesto eylemleri, hippiler, gerilla sanatı ve daha birçok alt-kültür hareketi, toplum içinde alternatif bir varoluş sahasını göstermeye başladı.

Ağ Toplumu & İmajlar

Baker'in imajlar toplumu olarak tanımladığı bugün ki toplumun ürettiği imajlar çok-anımlı ve hızlı bir değişimin içinde, takas edildikleri andan itibaren "imgeledikleri" içerik değişerek, varlığını sürdürüyor. Kanaatlerin ya da enformasyonun yerine geçen ama onlardan farklı bir yönelime sahip imajlar ise açık bir şekilde, 21. Yüzyıl içinde dünyanın birçok farklı coğrafyasında kendini gösteren yeni toplumsal hareketlerde karşımıza çıkıyor. Castells'in ağ toplumu olarak okuduğu toplumun bu yeni örgütleniş biçimi, Deleuze ve Guttari (2004)'nin köksap fikriyle uyuşarak, kendi aralarında hiyerarşik olmayan, başlangıç ve sonu olmayan, ortada seyir eden yeni bir bağa da sahip.

Rabia İşareti

Guy Fawkes Maskesi

Mısır'daki toplumsal hareketlerde ortaya çıkan bir imaj temsil ettiği değeri başka bir değerle takas ederek, başa bir coğrafyada bambaşka bir temsil olarak karşımıza çıkabiliyor. Örneğin Mısır'da ortaya çıkan Rabia işareti ve batıdaki sosyal hareketlerde sembolleşen Guy

Fawkes maskesi ortaya çıktığı coğrafyalarda politik bir karşı duruşu sembolize ederken, her iki sembolün Türkiye'deki toplumsal hareketlerde başka anlamları temsil ettiğini görmekteyiz.

Gezi olaylarında Guy Fawkes maskesi, göstericilerin kullandığı bir sembol iken Rabia işaretinin iktidarca Gezi göstericilerine karşı bir imaj olarak kullanılıp, sembolleştirilmesi akla gelen ilk örnek. Bu örnekten hareketle imajlar toplumunda üretilen imajların yerel bir sabitliği olmadığı aksine ağ bağları göz önüne alındığında gayet göçebe bir niteliğe sahip olduklarını söylemek mümkün. Bu göçebe imajlar, ağ bağları göz önüne alındığında ise yeni bir iletişim ağının da kodlarını bize sunuyor.

Muntadas'a göre:

Mesele, imajı üretim ve yeniden üretim bağlamı dışında, sadece kendi başına ele almanın imkânsızlığıdır. Belki de bu hep böyleydi: sanat eserinin bağlamıyla ilişkisi koparılamaz. Ancak, burada vurgu, imajın ardında saklı karmaşık çıkarıcılar (özellikle siyasi ve ekonomik) yaratan roller, teknikler ve stratejilerin görünüşüne yapılmıştır (Muntadas, 2014).

Bu açıdan düşünüldüğünde yine Muntadas'ın önermesiyle söyleyecek olursak; İmajların yaratılması ve özel sektörden kamu sektörüne dağıtılmasının karmaşıklığı, bütün süreci siyasi ve ekonomik bakımdan belirleyen bir dizi kararı etkiler. Ya da Berardi'nin işaret ettiği gibi bu tip dönüştürülecek bir imaj farklı bir toplumsal hareket alanına olanak tanıyabilir.

Berardi Mim Savaşları⁶ bağlamında Adbusters dergisinde şu çağırışı yapıyordu:

Kendini, barışçıl bir gösteri üzerine inşa edecek bir eylemin, finansal kapitalizmin politikalarını değiştirmek için pek şansı yok. Demokrasi öldüğü an bu eylem biçimi işe yaramaz ve tamamen ölü, Avrupa deneyimleri bunu açıkça gözler önüne sermiştir. Öte yandan, şiddete dayalı ayaklanmalar ve banka bombalamaları da işe yaramaz çünkü bunlar da gerçek güç konumunda meydana okuyamazlar. Alf Hornborg'un dediği gibi, "Sürdürülebilirliğe ulaşmanın

yegane yolu, paranın salt düşüncesinin ve kurumlarının kendilerini dönüştürmektir." Bunu bir poster olarak tasarlayıp, üniversitedeki ekonomi departmanlarının koridorlarına ve sokaklara asın. Eğer kendimizi finansal diktatörlükten kurtarmak istyorsak, ekonomik paradigmalardan kışına tekme basıp, onları baştan aşağı yenilemeliyiz. Şimdi gidin ve sokaklarda gürleyen Meme Savaşına katılın! (Berardi, 2013).

Berardi'nin bu çağırışı, bir bakıma Durumcular'ın détournement geleneği ile başlayan ve kültür karıştırıcılığı daha geniş bir Alana yayılan, toplumsal yapı içinde yeni hareket imajları yaratma girişiminin 21. Yüzyıldaki geldiği yeni noktaya işaret ediyor. Bu yeni imaj tipi Castells'in ağ toplumu olarak okuduğu şimdi çağ toplumları içinde daha etkin bir yayılıma olanaklı. Castells, ağ toplumunun maddi temellerini oluşturan paradigmanın üç niteliğinden bahseder. İlki, yeni paradigmanın ilk özelliğinin hammaddesinin enformasyon oluşudur. Burada teknolojinin kaynağını bizzat enformasyondan aldığı çıkarımını karşımıza çıkarır. İkinci özellik ise yeni teknolojilerin yayılım etkileridir. En kritik olan bu özellikte Castells (2006) şunu vurgular: *enformasyon bütün insani etkilerin ayrılmaz bir parçası olduğu için, bireysel ve kolektif varoluşumuzun bütün süreçleri doğrudan yeni teknolojik araçlarca şekillenir*. Üçüncü özellik ise; yeni enformasyon teknolojilerinin etkilerini kullanan bir sistemin ya da ilişkiler kümesinin ağ kurma mantığından bahseder.

Ashında ağ toplumu içinde birey artık tek bir kimlik olarak kendini konumlandıramamaktadır, aksine aynı anda binlerce kimliği (cinsel kimlik, siyasi kimlik, etnik kimlik, mesleki kimlik, sanatsal tercihler, gastronomi tercihleri, giyim tercihleri vs.) temsil ederek, ağlar içinde süreklilik devingendir. "Olmak" fiiline alternatif sürekli oluş halinde kimlikler, sabit tanımlara alternatif göçebe kimlikler, bir yapı içinde konumu tayin edilmiş bir hiyerarşiye yerleştirilmiş kimlikler yerine köksapsal kimlikler.

Sonuç

Benjamin'in tarih ardında imgeler bırakır tespitine dayalı bir diyalektik imge fikri vardır. Diyalektik imge daha çok, geçmişin gerçekleşmemiş tüm vaadini ve bu vaadi en sonunda gerçekleştirecek pratik araçları tek bir aydınlatıcı nokta içinde yoğunlaştırır.

Thompson'a göre:

Rivera ve Picasso, her ne kadar Benjamin'in umduğu "oyunları durdurma"

6 Mim Savaşları/ Meme Wars; Adbusters ve Kalle Lasn önderliğinde, dünya genelindeki "işgal" eylemlerinden örneklenerek başlatılan, neoklasik ekonomi paradigmasını yıkmaya karşı yaratıcı imaj (poster, duvar yazısı, karikatür vb.) üretimine dayalı harekete verilen isim. Mim Savaşlarını, dünya genelinde bağımsız sanatçılar, bağımsız yayıncılar ve üniversite öğrencileri desteklemektedir

etkisini yaratmayı başaramamış olsalar da, eserlerinin diyalektik imgeye olan analitik yakınlığı, onları günümüzde etkili görsel müdahalelerde bulunmak isteyenler için önemli bir referans noktası yapmaya yetiyor... Ne var ki, 1930'lerden beri süregelen önemli toplumsal, tarihsel ve epistemolojik dönüşümleri dikkate almaksızın bu imgeleri taklit ederek bir yere varılamayacağı da açık. Sağlam bir yol alabilmek için, diyalektik imgenin epistemik öncüllerini, günümüz bağlamına aktarmalıyız. Özellikle de, bir türlü geçmek bilmeyen "şimdi"mizin, insanların hem imgelerle, hem de tarihle olan ilişkisini nasıl dönüştürdüğü üzerinde durmalıyız. (Thompson, 2013).

Thompson'un ya da Berardi'nin odaklandığı diyalektik imge ya da dönüştürülen Mim imajı; yapılar içinde hem bireysel düzeyde hem de kolektif düzeyde yeni bir özgürleşme biçimine işaret ediyor ki bu imajların yayılması, paylaşılması ve kullanılması noktasında ağ toplumu gibi yeni bir olanak mevcut. Aslında bu imgelerin yaygınlaşması ve tek bir coğrafyaya sabitlenmeden kullanılması büyük ölçüde de ağ toplumunun sağladığı yeni hareket ve iletişim biçimlerine bağlı.

Her ne kadar Deleuze (2006); "Sanat iletişim değildir; enformasyon ise hiç değildir... En az, asgari bir enformasyonu iletmeden edemese bile, sanat bilgi vermeye, enformasyona, hattı karşı-enformasyon denen şeye hevesli değildir pek..." gibi bir tespitte bulunsa da, bugün sanattan beslenen ve hiçbir çerçeveye girmeyen "imajlar" bize yeni bir iletişim biçimini sunuyor ve bu iletişim biçimi ciddi bir özgürleşme ve direnç olanağı yaratıyor. Bu imajların sağladığı direnç ise şimdi içinde tarihin tüm sermayesini biriktirerek "oluş"mayı sürdürüyor. Son kez Deleuze dönecek olursak; Lascaux mağaralarında beşbin yıldır durup bekleyen duvar resimleri, işte hala direnmekteler.

Referanslar

- Adorno, Theodor W. (2003). *Kültür Endüstrisini Yeniden Düşünürken*. Cogito: Adorno: Kitle, Melankoli, Felsefe Sayı:36/Yaz. Çev: Bülent O. Doğan <http://www.ykykultur.com.tr/dergi/?-makale=175&id=29>. 12. 05.2015.
- Barthes, R. (2002). *S/Z*. S.Ö. Kasar (Çev). İstanbul: YKY.
- Baker, U. *Marx'ın Bir Çift Sözü Var...* <http://www.koronomedya.net/kor/index.php?id=21,33,0,0,1,0>. 13. 05. 2015

- Baker, U. (2010). *Kanaatlerden İmajlara: Duygular Sosyolojisine Doğru*. H. Abuşoğlu (Çev.). İstanbul: Birikim.
- Baker, U. (2014). *Sanat e³ Arzu*. İstanbul: Birikim.
- Berardi F. (2013). "Deeper Resistance," *Adbusters*, 115.
- Berardi, F. (2008). *(T)error e³ Poetry*. *Radical Philosophy*, 149 içinde. Nottingham: Radical Philosophy. Çev: Halil Duranay.
- Bourdieu, Pierre. *Devletin Sol Eli ve Sağ Eli*. Emrah Göker (Çev.). <https://istifhane.files.wordpress.com/2010/05/devletinsolelivesageli1.pdf>. 12.05. 2015.
- Castells, M. (2005). *Enformasyon Çağı*. E. Kılıç (Çev.). İstanbul: Bilgi Üniversitesi.
- Castells, M. (2012). *İsyan ve Umut Ağları*. Ebru Kılıç (Çev). İstanbul: Koç Üni. Yayınları.
- Deleuze, G. & Guattari, F. (2004). *A Thousand Plateaus*. Brian Massumi (Çev.). Newyork: Bloomsbury.
- Deleuze, G. (2006). *Yaratma Eylemi Nedir?* İki Konferans içinde. U. Baker (Çev.). İstanbul: Norgunk.
- Kristeva, J. (1980). *Desire in Language: A Semiotic Approach to Literature and Art*. New York: Columbia University Press
- Maigret, Eric. (2012). *Medya ve İletişim Sosyolojisi*. Halime Yücel (Çev.). İstanbul: İletişim.
- Muntadas, A. (2015). *Manifesto: İmajın Arzusunda*. Video Sanatı-Medya Sanatı Manifestoları içinde. Çev & Der: Ege Berensel. Ankara.
- Öğdül, R. (2010). *Yeni Barok Bedeni Görmek*. <http://rahmiogdulbirgun.blogspot.com/2010/04/yeni-barok-bedeni-gormek.html>. 12.05.2015
- Thompson, A.K. (2013). *İşyanın Metalaştığı Bir Çağda Walter Benjamin'in "Diyalektik İmge" Kavramı*. Nursu Öрге (Çev.) <http://www.e-skop.com/skop-bulten/isyanin-metlastigi-bir-cagda-walter-benjaminin-diyalektik-imge-kavrami/1089>. 21. 05. 2015.

The Green Line: Representation of the Division of Cyprus in the Northern Cypriot Media

Hanife Aliefendioğlu

Eastern Mediterranean University, North Cyprus
hanife.aliefendioğlu@emu.edu.tr

The division of Cyprus has dominated the recent political history of the Mediterranean as a long lasting and deeply-rooted issue. The Green Line is still there even though the “border gates”¹ that have divided the two communities have been opened and there is access from both sides. Nicosia has been represented as the last divided capital city in Europe. The Green Line located at the heart of the historic city divides the island into “devils” and “angels”. As Papadakis noted, it is not just dividing lands but also minds, words, memories and histories for the people on both sides (2005, p. 198). The ones behind the wall is a core ingredient for future conflict” (Calame and Charlesworth 2009, p. 7). They are (the other) are on the wrong side of the Green line.

Border gates were opened for almost after three decades on April 23, 2003. The well-intended rituals of both sides’ meeting in April 2003 already approached 10th anniversary. ‘Mental affinity’ mainly between the Turkish and Greek sides has mixed with ‘a mutual sense of cultural curiosity’ of enemy-other. During the first day of border opening, the Easter holiday (April 23, 2003), 27.369 Greek Cypriots passed to the north and by the sixth day 72.587 Greek Cypriots had crossed the border. During that period of time 26.400 Turkish Cypriots crossed to the south. On the seventh day while 22.572 Greek Cypriots crossed to the North, 2240 Turks went to the South. Turkish Cypriots were able to pass with their Cypriot ID cards while Greek Cypriots were asked to show their passports (24.4.2003, Kıbrıs). The number of crossing reached 22 million people mostly from the north crossed since April 23, 2003 (Calame and Charlesworth 2009, p. 139). According to EU regulation The Green Line has been operational since May 2004 (Commission of European Communities 2007, p.1) No major incident reported except six irregularities reported on transferring some goods from the Green Line (Commission of European Communities 2007, p.7). The normal flow of Cypriots and EU citizens have been continuing daily. However attempts to use illegal crossings is still high (Commission of European Communities, 2007, p.11).

This study looks at the media representations of the border opening in terms of actors, time and spaces,

¹ It should be noted here among people in the north call it “opening the gates” rather than border. This is also unofficial proof of unrecognized border.

events and perceptions. My analysis will be monitoring of the news article between the 23rd-30th of April starting from 2003, will focus on hard news and soft news, human stories about “the other” and “the other side”.

After “the gates opened” in April 2003 there was great curiosity and enthusiasm about the former homes among both Greek and Turkish Cypriots. People streamed across the borders to visit the towns and villages where they used to live in. Thomson writes about the border opening in April 2003: “it was distinctly weird moment; unexpected and unexplainable in many ways (2004, p. 289)”. Observers likened the event to the fall of the Berlin wall. Ranging from 20km or 7km wide housing 13.000 Turkish and Greek Cypriot soldiers and UN troops (Talas) The zone runs for more than 180.5 kilometres (112.2 miles) along what is colloquially known as the Green Line and has an area of 346 square kilometres (134 sq miles). The width of the zone ranges from 3.3 metres (11 ft) in central Nicosia, to 7.4 kilometres (4.6 miles). The closed off zone has become a haven for Cyprus’ wildlife, an example of an involuntary park² (United Nations Buffer Zone in Cyprus).

Some people refused to cross. Those who refused to go mostly based on the impression of their family and friends’ visit wanted to keep the places as they were in their mind. The refusal of crossing was not always on political ground accepting or not accepting the legality of the border as Dikotimis mentioned in her article on the Greek Cypriot border crossing experiences (2005, p. 9). Alexia from Varosho- Limasol:

Before I had a memory of Famagusta the way it was before... now that I went, when I think about it, I think of the barbed wire, the barrels, all these things. It has spoiled the nice picture I had” Demeridou 2012, p. 23).

² Involuntary park is a new term, neologism suggested by Bruce Sterling, a futurist, green designer and cyborg science fiction author. The term is suggested to represent no man’s land that once inhabited in the globe without any current industrial use. The Green line is listed as involuntary park like many others such as Chernobyl, Brittany in France, Korean Demilitarized Zone and White Sand Missile Range (Involuntary Parks).

Mr. Pittas says:

He doesn't want just to visit his birth-place, he wants to return. He refuses to return to Morphou as a tourist, to queue at a Turkish-Cypriot checkpoint, to show his Cypriot passport to visit another part of Cyprus, and pay extra insurance on his car, to visit a place he regards as his home. After half a lifetime of waiting he is prepared to wait for a few more weeks, months, until he can go home for good (Toolis 2003).

Background of Division

Khalaf's statements about Beirut aptly fits Nicosia :

If by the "good city" is meant one in which a person crosses from one distinct neighbourhood to another without knowing precisely where one ended and the other began, then Beirut has never enjoyed this good fortune" (1993, p. 83 cited in Calame and Charlesworth 2009, p. 16).

In divided cities like Beirut "Residence pay high price for security: family member loss, property loss, loss of social network, psychological trauma, p. 13)countless individuals still find their sense of belonging shaken and their prospects dimmed. For many divided-city residents, partition corresponds with a sense of lost time and opportunity that may never be regained (Calame and Charlesworth 2009, pp: 13-14).

The sign of ethnic division on the island could be seen in the sudden drop in the number of mixed villages in Cyprus. Attalides notes that the number of ethnically mixed vilages dropped from 342 to 48 between 1881-1970 (2003 cited in Demetriou 2012, p.4). In June 1958 Turkish and Greek Cypriot municipal administration were established in five cities by permission of the British authorities (Calame and Charlesworth 2009, p. 129). The UN troops have been located in Cyprus since March 1964 at the request of British and Cypriots (UN Security Council Resolution 186) (Calame and Charlesworth 2009, p. 134). In 1959 London Zurich Agreement was signed and 18 months later Cyprus become sovereign state as a member of the UN and Council of Europe.

Green line has many names Attila Line, UN Buffer Zone, No Man's Land (Calame and Charlesworth 2009, p. 122). In May 1956 the British military forces put some barbed wire to avoid Greek and Turkish Cypriot clashes. Then it was placed officially almost on the same line on December 29, 1963 (Calame and

Charlesworth 2009, pp: 128-134). The line was drawn by British military adviser major-general Peter Young by a green marker pencil as a temporary ceasefire line; As Melidonis noted green had no specific meaning it just happened to be a green marker (Melidonis 2011, p.3).

Despite the recent border openings, the island is still scarred by the barbed wire and mine-field of division. British troops from the UN peacekeeping force still patrol the Green Line - the shattered no-man's-land in the heart of the divided capital Nicosia. Calame and Charlesworth states that "The Green line in Nicosia was called and "unremitting obstacle to progress toward normalisation between the two communities" like in many cities (Harbottle 1970, p. 67 cited in Calame and Charlesworth 2009, p. 9).

Many people were displaced in Cyprus during tension and conflict, some more than one time. Majority of displaced people were Turkish Cypriots (Demetriou 2012, p. 5) . Untill 1974 60 percent of Turkish Cypriot were displaced (Bryant 2012, p.3). After the 1974 war 150-200 thousand Greek Cypriots and 45-50 thousand Turkish Cypriots had to move to the ethnically homogenous sides (Demetriou 2012, p.5). Ethnolocation "as groups migrate, regroup in new locations, reconstruct their histories, and reconfigure their ethnic, "project", and the ethno in ethnography takes on a slippery, non-localised quality..." (Appadurai 1997 in Moore 2012, p.72)

Cyprus was invited to join the EU by mutual agreement on the Annan Plan. But one sided refusal by 76.5 % of Greek Cypriots resulted in After the Anna Plan one-sided refusal. The cypus issue is still the focus of negotiations between the two communities' leaders and their teams, in terms of reinstatement, compensation or exchange (Demetriou 2012, p. 5). Negotiations began after the election of leftwing Turkish Cypriot leader Mehmet Ali Talat, with the new Cyprus Communist Party leader, president of Cyprus, Demetris Christofias, in 2008. The victory of nationalist Union Party former leader Derviş Eroğlu at presidential elections in the north ended talks till recent past (BBC Cyprus profile). After the election of President Mustafa Akıncı in April 2015 the negotiations between two sides have been continuing, with regular meetings and making good progress.

Many antagonism between ethnic or religious communities resulted from with erecting barricades between each other (Calame and Charlesworth 2009, p. 12). The partition in Nicosia was temporary at the beginning but later on became obligatory. In the 1st stage in 1963 it was voluntary division by two communities. In the 2nd stage (between 1963 and 1974) checkpoints were erected. In the 3rd stage the UN started to control buffer zone leaving only one passage (Calame and Charlesworth 2009, p. 123). "Green Line was meant

only to halt hostilities and save lives during the uncertain period between a ceasefire and a more permanent negotiated settlement between the two rival ethnic communities" (Calame and Charlesworth 2009, p. 133).

What happened in the Green Line

Two communities' mutual perceptions mirrored each other. Turkish Cypriot identity was dominated by image of oppression and being a minority. Negative representation of Greek Cypriot in Turkish Cypriot common memory has been shaped between 1963-74.

Each group on other side of the Green Line counts and remembers their own losses by ignoring the others' (Calame and Charlesworth 2009, p. 139). As Papadakis notes not recognising others' pain not taking any responsibility is scary (Papadakis 2002). Those who left their houses joined ethnically homogenic communities and secure enclaves.

Most of nearly 250,000 refugees (40% of island population) did not get any compensation (Calame and Charlesworth 2009, p. 141). As a result of interethnic violence that affecting the Cypriot economy, Cyprus economy heavily relies on tourism, agriculture and education (Calame and Charlesworth 2009, p. 142).

Greek Cypriot authorities have always been concerned about Turkish Cypriots' international recognition. This concern includes even rotary club, academic, sports team business groups (Broome 2012, p. 53)

Green Line houses several organizations and events. Some of these are, Cyprus Fullbright Commission, European Commission, Peace-Cyprus web site, technology for peace, Turkish economic and social studies foundation (TSEV), the Bi-communal development program, some international ones like Carter Center, Conflict Management Group (CMG), Conflict Research Consortium, United State Institute of Peace (in Brooke's appendix). Division became the subject of fine arts as well. Many festivals, concerts, installations and exhibitions were organized and taken place. Cyprus Community Media Center is located in the Green line. After 1974 many refugee associations have been established in the south. The rhetoric of "I do not forget (dhen xehno)" has been promoted in the south. In 1989 Greek Cypriots women walked to cross the Green Line, "women walk home" (Demetriou 2012, p. 10). The youth of both sides who were taught to think themselves on the wrong side were brought together by Occupy Green Line movement. Hands Across the Divide is a women's organisation which was active in peacemaking and highlighting the gender dimension of Cyprus issue. There are many other meetings and workshop initiated by locals or international organisations. Emeis/Biz is a bicommunal .TV show has been

broadcasted for many years. The program now is being broadcasted in Sim TV in the North since mid September (Kanal Sim RIK İşbirliği) Cyprus Community Media Center is established in 2009 as a community based media. The project has been offering services to both communities like digital storytelling, digital photographing, media literacy, strategic communication (CCMC). Home for Cooperation (H4C) is another recent establishment after the border opening. It is meeting place of many bicommunal initiatives and activities such as antinuclear movement, academic and activist get-togetherness, festivals. Gender Advisory Team (GAT) is an initiative to play an active role in peace making and Cyprus negotiation established by academics and activists they are meeting at H+C since 2011 (gat1325.org)

There are also alternative projects about Green line such as Roger Voncken's, "Potatoes for Peace" potato trade in Cyprus which suggests potato agriculture on the Green Line (Potatoes for Peace). Two projects conducted by Anna Grichting can exemplify the works in the Green line. Her book entitled *Stitching the Buffer Zone* studies models and plans for the future transformation of the Cyprus line of division. Her project entitled "GreenLineScapes Laboratory," incorporates healing within the physical and psychological rift of the Cyprus Buffer Zone. In this work Grichting proposes a "beautiful scar through the creation of an ecological landscape of memory."

After the first border opening in 2003, the number of checkpoints were raised to five. Currently five active checkpoints: Kermiya or AgiosDometies Nicosia; Black knight (BESBA) or Akyar; Ledra Palaca; Pergamos; Beyarmudu or Dikelia; Zohdia (Güzelyurt) or Morphou. Kermiya door was named Metehan (who is Turkish hero) just after the border opening and decorated by a huge nationalist monument.

News Media Representation

According to Calame and Charlesworth (2009) who examined five divided cities Belfast, Beirut, Jerusalem, Mostar and Nicosia in which physical partition goes in hand in hand ethnic and religious lines, the partition becomes the emblem of threat as much as a bulwark against it (p. 5). Ethnic or/and physical insecurity, discrimination, treatments of the civilians by security forces or any other imbalance can be a reason for division the partition was inevitable for all five cities they examined however has never been a long term solution (Calame and Charlesworth 2009, p. 10).

Cyprus' relations with the outside world have been profoundly shaped by the chronic dilemma of the island's political identity (Kara and Atabey 2013, p. 177). The Cyprus issue dominates every other issue, agenda and

event. Media on both sides have been busy with hard news regarding the Cyprus issue; publishing mostly the official discourse of major power or the UN involvement, international intervention, high level negotiations, meetings in Cyprus or other places, mutual attacks. Those news articles occupy the politics, economic, foreign policy news pages and sections of newspapers and news bulletin³. The rhetoric is also dominated by the “win and lose”, clear enemy, open threat, “us and them”.

In April 2003, the first time after 1974, the press was full with human-interest stories: These stories included crossing the border, meeting with old friends and neighbors, visiting the old houses and graves of elderly family members, eating and drinking together, finding valuable family photos, birth certificates also gold and money.

The border opening was on the international English press as well. *New York Times* carried an article titled, “Thousands Cross Cypriot Borders After Restrictions Are Lifted” (25th April 2014) and “Greeks and Turks Mingle Peacefully on Cyprus” (Simon 2003)

Conflict resolution activities started in 1994 in Cyprus. In 1997 Turkish Cypriot authorities stopped permission for bi-communal meetings which eventually affected 2000 people who regularly crossed the border to attend those meetings (Broome 2005, p. 41). Media attacked and ridiculed people who went to bi-communal meetings and conflict resolution workshops in the 1990s (Broome 2005, p. 44). They were named as traitors, friends of the enemy, trained by CIA, naïve and unrealistic in the media or personal criticism were directed at them such as “they are liars” or “it is an artificial condition” (Broome, 45). Both sided deliberately or selectively distorted each other’s images by using educational material, media portrayals, politicians and families (Broome 2005, p.52). Since April 2003, media portrayals of bi-communal events have improved both in terms of numbers and content (Broome 2005, p. 45). In the news hierarchy hard news come first which has political, international or diplomatic significance. But border opening in Cyprus has changed this news hierarchy completely by bringing human-interest stories to the cover pages and columns. *Kıbrıs*, the largest-circulated daily newspaper in Northern Cyprus, puts a title referring to a Turkish Cypriot on the first day: “we do not walk forward for peace but we run’. Another Turkish Cypriot person said “I realized a European at-

3 Kara and Atabey (2013) notes that Cyprus media is very selective in foreign news. They studied the news about Iraq and Lebanon wars in North Cyprus media. Kara and Atabey state that Cyprus media loses its connection with Iraq war because of the “excitement over opening of the border” p.184. “*Turkish diplomat rejected some Greek Cypriot charges that the north opened checkpoints as a ruse to win recognition. “Political recognition is one thing, contacts between people are another,” he said. Turkish Cypriots are not recognizing the Greek side, and Greek Cypriots are not recognizing the north just by crossing, he said.*” (New York Times 25th April 2003)

mosphere here, it is obvious that there is life here, it is lively, crowded and busy” (24.4.2006, Kıbrıs). When it comes to nationalist newspaper *Volkan*, the title on their front page read: “The division (taksim) is being solidified” (24 April 2003, Volkan). As Jacobson et al argue 50% of Greek Cypriots who crossed the border were refugees who left their homes behind in 1974 (cited in Demetriou 2012, p. 11) some refused to cross because of political reasons as I mentioned.

One of the greatest expectation from the border opening in Cyprus was to cure her crippled economy. Morgan reports in *The Daily Telegraph* “Mr Erdogan’s call for the trade embargo to be lifted was welcomed by the business community in Northern Cyprus. “We certainly want the embargoes lifted,” said Mustafa Damedalen of the Turkish Cypriot Chamber of Commerce. It would make all the difference.

On 24 April 2013, ten years later, *Kıbrıs*, focuses on this issue with the title “The expected did not happen” on its’ cover page⁴. Then it gives two full pages with the title of “Shopkeepers complained about no solution”. Cansu interviewed shopkeepers around Ledra Street on both sides:

Two interviewees seem agreed on the success of good intention but Charis Trokkoudes stated “It was a good step but it did not continue. Nothing will happen with these slow-motion politicians. Years go by. ”

Metin Koroğlu: “Opening the doors did not contribute to the peace process. But it may contribute a little to eliminating prejudices, that is all.”

George Cleanthous carries a ‘group-closure’ against outsiders/others. “It was a hopeful development. Still, no-solution only benefits the foreigners in both sides. Everything is indexed to the politicians.”

İrini Mitsinga: “We are very happy that the borders are open. We have many Turkish Cypriot friends and customers. I am hoping there will be a solution. Very soon there will be a solution.”

Andreas Stilianu appreciates the two sides coming together but doesn’t believe in solution and says: “Opening the borders was a good idea. People from both sides experienced nice feelings. But I do not believe there will be a solution in Cyprus. The politicians do not want solution.”

George Gergous connects the issue to the interference of super states: “I am not hopeful for the solution. May be in the future. I wish the super powers wanted to solve. If they want it can happens immediately. “

4 Today both numbers and trades dropped down significantly. Talas, Andrea “Green light: border opening in Cyprus” World Press Review (date??) www.worldpress.org/Europe/1124.cfm

	Crossing	By car	850.362	By car
2012	621.406 GC	210.877	TC	348.225
2013	481.732	154.778	937.789	280.358

Mustafa Yüksekbaş: “The majority of those crossing the borders from the south to the north for shopping was mainly different nationalities who were in the south for work and economic reasons. When the citizens of these foreign countries could not find work they started to return home. Once their numbers went down, both the number of crossings and the amount of shopping decreased...”

Lale Vudalı: “Ten years ago when the borders were closed, the people wondered what was on the other side. Then all of a sudden they had the opportunity to satisfy this curiosity. Greek Cypriots rushed to the north while Turkish Cypriots rushed to the south, everybody thought that peace will be accomplished but peace has not arrived.”

When the borders were first opened in 2003 many people from both sides did not know each other. People from two communities, have met, talked and got to know each other. Old acquaintances and friends found each other, hope for peace was born but still peace has not arrived. As long as this job is left to the politicians peace will never come. (Niyazi Güleş)

Vatan Newspaper in its cover page had a news article about a Greek citizens’ refusal by European human rights court. The title read “EHRC did not recognize the sovereignty of Republic of Cyprus” (24 April 2013, p. 15).

“A columnist Ahmet M. Kerim entitled his column “They lost face”. He notes that EU did not keep its promise to Turks. By this, it seems he includes Turkish Cypriots as well. This is a typical attitude of right wing nationalist media. Turkish Cypriots are part of Turks. (p. 5.)

Yalçın Cemal entitles his corner “Is the trust built” and states that Turkish Cypriots crosses the border as a group and they do not stay overnight because they do not feel safe in the south. “Our people were put in such a frame of mind about the hype of all the gains to be made with the opening of the borders that an expectation of serious money flow from south to the north was formed. Despite this uncertain circumstances, if someone tries to give birth surely it will result in still birth, if not, the embryo would die during labour.”

Different than *Kıbrıs*, *Kıbrıslı* approaches to the politicians and union leaders and asks about their opinion on the anniversary (p. 6). *Kıbrıslı* newspaper entitles the news article “the dream of freedom of movement”. All the politicians and leaders *Kıbrıslı* approached are pro-solution people. Asım Akansoy (general secretary of CTP) states that opening of the border gates con-

tributed to people getting to know each other and noted that there has not been any unwanted event in last ten years. He suggests that re-establishing trust between individuals and between communities, throughout the world, was accomplished with scientific projects aided by socio-psychological experts.

Volkan, another pro-mainland and anti solution paper carries a controversy on its cover page. (24 nisan 2013) They do not even mention anything about the anniversary. There were no news article in *Volkan* and *Havadis* newspapers regarding the 10th anniversary of border opening.

In *Afrika* (24th April 2013) Elvan Levent “The observations of a cocrouches” states that “I feel that I am in Kafka’s *Metamorphosis*”. “Ten years ago when it was said “ ‘you can cross by showing your passports’ unfortunately I was not on the island because of that I could not witness the historic transformation. “However If I had been here I am sure I would have felt like somebody who slept as human and woke up as cockrouche. “... Levent continous “On referanda day a Greek Cypriot friend of mine who crossed to the north for first time said “ they lied to us for so long time and they cheated us, I feel like an alien who has just stepped on a new planet. “

Afrika (23rd April 2013) on the anniversary editorial says:

Today is the 10th anniversary of the opening of the border gates. Recall your memories...Those were unforgettable days but this is how division became permanent on the island...They call it border we call it gates.” Africa likens Turkish Cypriots as creatures who are kept in “shed” (Mandra) for years by referring to Turkish invasion and interference.

In my press reviews it is observed that the border gate opening of 23 April 2003 was regarded as a significant historical event while its 10th anniversary on 23 April 2013 has passed almost without notice. The expectations have not been realised and the hope for peace and unification has dividendeled. Although what is a solution differs from person to person, still Cypriots expect something no more negotiated but standing still. After 10 years what we can see in the media is the representation of people’s dissappointment.

References

- Bryant, Rebecca (2012). *Displacement in Cyprus Consequences of Civil and Military Strife Life Stories Turkish Cypriot Community*. Nicosia: PRIO Cyprus Center.
- Broome, Benjamin (2005). *Building Bridges Across the Green line: A Guide to Intercultural Communication in Cyprus*. Nicosia: UNPA.
- Calame, Jon and Esther Charlesworth (2009). *Divided cities*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Cansu, Ali (24th April 2013). "esnaf çözümün uzamasından yakındı"; *Kıbrıs* pp. 21-22.
- Cemal, Yalçın (24th April 2013). "Güven oluştu mu?" *Vatan* p. 5.
- Commission of European Communities (2007):retrieved from kktcb.org 11th November 2015
- Cyprus Community Media Center (CCMC) retrieved from www.cypruscommunitymedia.org 20th November 2015.
- "CyprusGreenLineScapes" retrieved from https://www.facebook.com/CyprusGreenLineScapes2015/
- Demetriou, Olga (2012). *Displacement in Cyprus Consequences of Civil and Military Strife: Life Stories Greek Cypriot Community*. Nicosia: PRIO Cyprus Center.
- Demir, Devrim (22nd April 2013). "Arasta esnafı dertli" *Haberdar* p. 7.
- Kara, Nurten and Melek Atabey (2013). "Too close and too far: Framing the Iraq and Lebanon Wars in the Media of North Cyprus" *Gazette* 75(2), 174-187.
- "Home for Cooperation (H4C)" retrieved http://www.home4cooperation.info/14th October 2015
- Gender Advisory Team (GAT) retrieved from gat.org 20th June 2015
- Grinching Solder, Anna (2012) "From a Deep Wound to a Beautiful Scar. The CyprusGreenLineScapes Laboratory." In Grinching Solder, Anna. Maria Costi de Castrillo, Stephanie Keszi, Georgia Frangoudi (Eds.) *Stitching the Buffer Zone: Landscapes, Sounds and Trans_Experiences along the Cyprus Green Line*. Bookworm Publications, Cyprus.
- Grinching Solder, Anna. Maria Costi de Castrillo, Stephanie Keszi, Georgia Frangoudi (2012) *The buffer zone. Landscapes, sounds and trans-experiences along the Cyprus green line : Nicosia*: Bookworm Publication.
- "Involuntary Parks" retrieved from www.quietbabylon.com on 20th June 2015.
- "Kanal Sim RIK İşbirliği" (12th September 2015) retrieved from YeniDüzen https://www.youtube.com/watch?v=PM8LRXyUuKM 18 November 2015.
- Kerim , Ahmet M. (24th April 2013). "İtibarı kalmadı" *Vatan* p. 5.
- Levent, Elvan (24th April 2013). "Bir Hamam Böceğinin Gözünden" *Afrika* p. 8.
- Melidonis, Arion (2011). *Crisscrossing the Green line: voices of the Cyprus Conflict*. Unpublished PHD dissertation in University of Princeton, USA.
- Moore, Shaun (2012). *Media Place and Mobility*. London NY: Palgrave Macmillan
- Morgan, Tabitha (May 10, 2003). "Turkey wants sanctions lifted". The Daily Telegraph. p. 18.
- Papadakis, Yiannis (2005). *Echoes From the Dead Zone: Across the Cyprus Divide*. London, NY: I. B. Tauris.
- "Potatoes for Peace" retrieved from https://www.academia.edu/2281255/Green_Line_Trade_Potato_Trade_In_Cyprus_English_Summary 20th November 2015
- Simon, Marlise (April 27, 2003) "Greeks and Turks Mingle Peacefully on Cyprus". *New York Times*. www.nytimes.com/2003/04/27/world/greeks-and-turks-mingle-peacefull-on-cyprus.html.
- Talas, Andrea "Green light: border opening in Cyprus" *World Press Review* retrieved from www.worldpress.org/Europe//1124.cfm
- "Tarihi Gün" (2003, April 24). *Kıbrıs*. p. 7.
- Toolis, Kevin (May 25, 2003). "Dispatches: Home Sweet Homeland" The Observer p. 28.
- Thomson, Spurgeon (2005). "You've Come Along Way Baby" *Gender and The Media Handbook: Promoting Equality, Diversity and Empowerment*. Nicosia: MIGS: UNOPS. pp. 28-43.
- "Thousands Cross Cypriot Borders After Restrictions Are Lifted" (April 24, 2003) New York Times. www.nytimes.com/2003/04/25/world/thousands-cross-cypriot-borders-after-restrictions-are-lifted.html
- Smith, Helene (March 7, 2003). "Ankara rejects Cyprus unity deal" The Guardian (London) p. 18
- United Nations Buffer Zone in Cyprus retrieved from http://www.worldlibrary.org/article/united-nations_buffer_zone_in_cyprus 22 November 2015.
- "29 Yıl Sonra" (April 24, 2006). *Kıbrıs*. p. 11.

“Metaphysics of Presence” Analysis of Liberal-Democratic Media: Regarding Justice

Jeiran Olyanasab

Eastern Mediterranean University, North Cyprus
jeiranolyanassab@gmail.com

Introduction

This paper considers the role of the mass media in liberal-democratic societies. The main question addressed is whether social justice in liberal democratic states is accessible, and the role of the mass media in the realization of social justice. The study first takes a brief look at the history of thinking about liberal democracy. In dealing with these subjects, the study relies on Derrida’s deconstruction approach, and his concepts of inter-textual reading and “metaphysics of presence.” Focusing on some examples of the neoliberal system, the Cold War, and the collapse of the Soviet Union, the study reflects on how each system of governance resulted in injustices and what role was played by the mass media.

For analyzing the communication between media messages and audiences, I find Jacques Derrida’s (1930–2004) discussion of the “metaphysics of Presence” and his deconstructive, “textual” mode of reading useful. Political power in the system of government uses democratic messages and concepts in the media for creating political legitimacy among the people to justify and achieve integration of public opinion. Here, I want to differentiate between the government as a system of governance and the concept of the state as an administrative management. Accordingly, I focus on the liberal-democratic governance system. In the Liberal-democratic governance system, the media are divided into two parts: “Public Media” and “Sovereign Media.” Both of these media in turn seek to convince the public in order to benefit themselves and serve their interests. Indeed, each message in these media has two different, dialectically intertwined semiotic systems working against each other. These two kinds of systems can be analyzed according to Derrida’s viewpoint on the “metaphysics of presence” which points to the hidden message in a text, which induces or injects unconsciously or intentionally the motives and goals of the message, then gain sympathy of audiences in line with the content of the message.

Therefore, Derrida’s approach will help us for content analysis according to cognitive semiotics to achieve the political ontology and ideology of the message. That

is to say, the idea of the metaphysics of presence may adaptable to the inter-textual message which is created in the intertextual binding of audience, text, goals and motives. Owners of the means of the press use metaphysics of presence to uphold their power and get connected to a kind of post-modern colonialism in the mass media. Post-colonial, independent nation-states’ use of the media and metaphysics of presence is like an invisible chain that exploits people, so releasing them from this dominant power may be possible by a semiotic analysis of the media content. Therefore, I will use the metaphysics of presence approach in post-colonial liberal-democratic mass media in this work attempting to formulate a method for clarifying the invisible space of the post-colonial mass media which raises the question of where justice is. These post-colonial systems are revealed on the basis of neo-liberal economics, because neo-liberalism is a result of the post-colonial era for improving recessions. For instance, Prime Minister Margaret Thatcher’s government (1979–1990) was an outstanding example of an administrative management based upon liberal democratic governance and its messages could be heard on BBC World News, explaining what needed to be done to save us from the recession (1979-1984). Also, the USA followed the same politics in news channels like CNN, VOA and the like. In these systems some famous figures, such as Karl Popper (1902 -1994) in England and Francis Fukuyama (1952) in the USA, declared Marxism’s collapse in an attempt to sustain neo-liberal economic policies. These channels sometimes used liberal-democracy as the model to create a unipolar world system and consumer-oriented society as the mark of a highly civilized society, especially for undeveloped countries. The result has been the creation of immense and rapidly growing inequalities, evidenced most clearly in the tremendous income gap that is growing rapidly with each passing day. Needless to say, these results would prevent the realization of justice and self-consciousness. Then, after these extreme consequences of the neo-liberal economic ideology became clear, some socialistic and justice issues are injected into liberalism to moderate it. We can even find, in Fukuyama’s recent writings, slight traces of “Marxism,” and these examples would remind us of Derrida’s recent book, *Specters of Marx* (1993), which has dramatic points on the metaphysics of presence in

Marxist discourses on the liberal democratic approach.

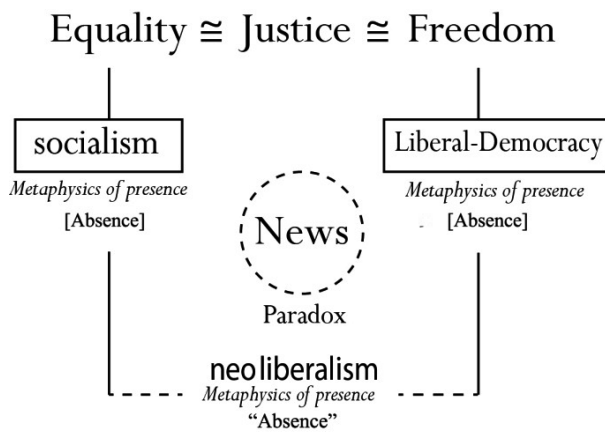
Research Statement: Suspension of Justice

The present study regards topics such as, "liberal democracy," "metaphysics of presence," "justice," and "media." Its argument entails interdisciplinary analysis. Also, the notion of justice is a key concept and central point-of-view in the present argument. The concept of justice is considered in terms of Jacques Derrida's (1930-2004) deconstructive approach. Foremost, it would be proper to mention the impossibility to find a just answer to the question "What is justice?" In one hand, all individuals have rights which stand against others' rights. In the other hand, the notion of absolute freedom for carrying out full rights of individuals may result in a high degree of paradoxical outcomes, entropy and chaos. Perhaps, the notion of chaotic outcomes of absolute freedom, and absolute despotism caused to rise of concern with social justice and relevant institutions in order to moderate freedom and dictatorship in society. Also, the subject of social justice goes back to the Abrahamic religions, and Plato (428- 348) who assigned it through political science. Afterwards, legal theorists considered social justice since ancient roman times. Eventually, Charles de Montesquieu (1689 –1755) as a modern philosopher paved the way for democratic society, and called for the separation of powers in order to decentralize "power" to prevent political corruption in authoritarian political systems, and corresponding with his declaration, judicial power was established to supervise the rights of nations (Kelly, 1992; Choler et al., 1989). Therefore, the concept of justice, undoubtedly bears on the judiciary power and the constitution, which, in turn, depends on political ontology or sets of rules. Also, political ontology in the history of thought from ancient Greek philosophy up to contemporary times has very diverse determinations that are based on political decisions and theoretical texts. Whereas some political determinations supported liberal-democracy and social justice, some of them justified totalitarian regimes, such as Carl Schmitt's (1888 –1985) political ideology used in Nazi Germany (Marder, 2010, pp. 2-4). Generally, the common feature in political attitudes is that all expect decision-making to provide an appropriate answer for political issues, but this endeavor always fails to reach its destination, and often is going to collapse, that is why political ontology and its existence is doubtful and fragile (Marder, 2010, pp. 62, 85). Due to the fact that judiciary power is based on political determination, social justice is, therefore, assigned by political decision. Yet, the act of decision could not be responsible for the pre-determination of political issues and past cultural-historical legacies.

Adhering to this logic, the definition of "justice" tends toward "injustice." In other words, the definition of justice needs to be deconstructed and to be constructed again, in order to reveal the hidden aspects of social justice, and this procedure never comes to the end (Reynolds & Roffe, 2004; Derrida, 2002). Therefore, the notion of social justice would be problematized, because it has no self-evidential truth or clear definition in order to project it to societies forever. As a result, each political determination in the history of thought seeks to hegemonize in its existence as "metaphysics of presence," in the characteristics of speech, and the act of writing. Producing texts by using particular signs is an effort to represent the presence of the political status quo, but the act of writing could not be achieve the full presence of the political status quo, and it is always tangled up with signifiers and supplements in order to create the impression of full presence (For further details, see Derrida, 1997; Wortham, 2010). For example, political priming and making propaganda on the media could be regarded as a supplement of political presence to facilitate brainwashing by explicit and implicit features of the political news coverage. Indeed, what is perceived by target audiences from the content of news coverage is "metaphysics of presence," whereas the content of news is unendingly interpreted or judged by target audiences, because the presence of news coverage causes the notion of absence, the absence of what the news represent, and of the hidden message. That is why metaphysics of presence always has a slippery essence, and the presence of justice is always suffering the instability of its representational presence. Furthermore, the concept of "justice" is suspected in between the two concepts of "freedom" and "equality." Furthermore, these two concepts of "freedom" and "equality," like justice, have the same troubles of definition. In the area of political parties, the notions of "freedom" and "equality" are put through the liberal-democratic and socialist ideologies to define what social justice is, and each of these ideologies have different readings of liberalism and Marxism that are not the same as the original statements of liberalism and Marxism. It seems impossible to separate these readings and interpretations with a clear boundary in the postmodern era and age of globalization, which led us to a crisis of social justice, particularly in the economic fields. Margaret Thatcher's statecraft and her short-term solution to control inflation in the 1980s could be a clear example to show the crisis of inequality and social justice which affected the thought of neoliberalism under the liberal-democratic government (Kiely, 2005, p. 95). As David Harvey (2005) argued, "the assumption that individual freedoms are guaranteed by freedom of the market and of trade is a radical feature of neoliberal thinking" (p.7). Also, the liberal-democratic media advocated the neoliberal doctrine in order to hegemonize the neoliberalist discourses and persuaded people in

the benefits of free trade (Harvey, 2005, p. 3). Popkin argues that hard news on the liberal democratic media provides more opportunity for the dominant doctrine and political elites than to public demands. And soft news in public media does not have enough opportunity to intervene in the elite's political decisions, whereas soft news sometimes prepares a sphere for political parties' propaganda (Popkin, 2007, p. 81). Generally, the absence of the public's voice in the sovereign media would problematize social justice in liberal-democratic government. When all is said and done, the notion of social justice is not only ambiguous in the content of news coverage, but also is suspended in inter-textual readings of liberalism and socialism discourses, particularly in the neo-liberalist thoughts (Figure 1).

Figure 1

Brief overview of liberal-democracy

Humans as open organisms or open systems have great potential to produce many kinds of symbols in order to control the environment (Bertalanffy, 1969, pp. 28, 29). Adherent to this viewpoint all political theories, strategies, tactics, rules and so forth are due to the human action and creation of symbols which gradually is going to change in terms of different conditions. When we take a look at the contemporary political apparatus, we find out various forms of "governance" and social management and, observe that all modern terms in political organizations such as "State", "liberty", "judiciary", "welfare", "right" etc. have their own history and are tied up to the ancient times. For instance, Western political theory frequently refers to ancient Rome and Greece (Dunn, 1996, pp. 14-13). Similarly, Western civilization is traced back to the democratic culture of Greek and Roman laws, and this also gives us the Catholic interpretation of Eastern Christianity which was under the impact of the Greek thought of humanism. Also, the act of critical thinking goes back to Greek thought,

which led to the rise of Renaissance and critical philosophers (Highet, 1976, pp. 1-4, 81). Then these procedures gradually resulted in the French Revolution in the eighteenth century and Feudal society made way to civil societies. Principles of liberalism and humanism were accepted as the dominant paradigm in the West, however liberal principles in the nineteenth century entailed revision in both politics and economics, that is why some of liberal doctrines are expanded, such as Adam Smith's theory on political economy which was related to *laissez faire* or free trade. Consequently, free trade in the contemporary liberal-democratic societies resulted in capitalism, monopoly, imperialism and colonialism, which are also rooted in the principle of nationality. This system problematized the radical doctrine of "liberalism" and "democracy," because the implementation of liberal policies gradually increased inequality and inherited wealth, which required the revision of political economy. Therefore socialist theories were set against capitalism, particularly in Karl Marx's (1818–1883) historical theory on economics, which was unlike Adam Smith's and David Ricardo's statements about economy (Russell, 2001, p. 93, 505-507; Schumpeter, 1989, p. 562). Thereafter, liberals and socialists created two dissident wings or parties which are situated against each other, providing lots of interpretations and readings of liberalism and socialism. In this regard, one of the significant readings of socialism relates to Lenin's reading of J. A. Hobson's (1902) and Marx's socialist approaches in *Imperialism, the Highest Stage of Capitalism*. Then, the success of Russian Revolution in 1917 was a milestone toward communist autocracy, communal economy and legitimacy of the working class (Kowalski, 1997, pp. 57-62). Eventually, two political powers, communism and liberalism, became rivals, this resulting in the Cold War (Peck, 1987, part VI). Therefore, utopia of justice in both radical liberal and socialist doctrines led to conflict, crime and violence. So far, inter-textual readings of each doctrine either sought to determine what the social justice is or act as an antidote to the rival theories.

Media and the Cold War

In an overall view, the First World War was a competition among the Austro-Hungarian government and colonial governments such as Russia, Britain and France in order to hold colonies. Austria sought to take back lost territories. Furthermore, Russian Revolution took place during the war in 1917, receiving assistance from Germany (Joll, 1992, pp. 234-238). However, Germany lost the war and was confronted with a serious economic crisis, and this situation became the mainspring to persuade Adolf Hitler to kindle the fire of the Second World War. Hitler, in order to consolidate and hegemonize the National Socialist totalitarian system, used

long-term propaganda in the press, cinema, radio etc. He designated Josef Goebbels as minister of propaganda for injecting and manipulating the notions of enlightenment among the public (Kallis, 2005, pp. 16-18), and British Broadcast Corporation (BBC) was born at the heart of war time in 1927 in order to propagate widespread propaganda against Germany (see Crisell, 1997). Likewise, socialist propaganda continued in Stalin's time, even after their victory over Hitler (Davies, 1997, pp 25, 26). Moreover, while America was involved in the Second World War, the importance of media was promoted more and more, particularly in some incidents such as the bombardment of Hiroshima and so forth (Manning & Romerstein, 2004, p. 160; Burgan, 2010, p. 75). Thereafter, the competition between the United State and Soviet Union started in different aspects such as ideological and media conflicts. Marxist ideology propagated the notion of social justice in favor of labor welfare and declared the benefits of a shared economic system (Davies, 1997, pp 25, 26). Diversely, liberal-democratic system propagated the notion of social justice toward free trade and free market. Therefore, media messages played a significant role in this conflict. Indeed, media in both liberal-democratic and socialist systems sought to persuade their nations that they are the best choice for social justice. That is why the wide range of media messages is occupied with determining the best notion of justice. The most important matter was that media should convince the target audiences toward a common sense that their society is much fairer than other countries.

Which political system moves toward Justice?: Regarding Karl Popper and Francis Fukuyama

After the collapse of communism in 1991, the system of liberal democracy gained much more opportunity to propagate its principle throughout the world, and there were many discussions and arguments on the media about the defects of the communist system. In this regard, Karl Popper was one of the famous philosophers in twentieth century who strongly supported the thought of liberal democracy and he denied any other kind of ideology for political organization. Popper (1945), in *The Open Society and Its Enemy*, declared his ideas about politics and justice, arguing, "all theories of sovereignty are paradoxical" (p. 109). From this viewpoint he criticized Plato, Hegel and Marx, because he believed their political approaches result in totalitarian government and will restrict freedom. For example, he mentioned Plato's question on "Who should Rule" (p. 110) would result in despotism and create an opportunity for totalitarian societies. Instead, according to Popper, it would be proper to change the question

to ask, "how should society be organized in order to reduce despotism?" In this regard he claimed a democratic system under the framework of law, is the only political system that has been able to care for justice. However, the term democracy as a public governance is a decisive term, because it is impossible to take into account the rule of all individuals, and this form of society will results in paradoxical outcomes of freedom (Popper, 1954, p. 109; 1947, pp. 140, 141). In brief, Popper's critical approach toward Marxism, Plato, Hegel and totalitarian political system is directed to the notion of liberal democratic administration as a best choice in both the political and economic spheres for preparing social justice. Later, Francis Fukuyama played a more significant role in promoting the notion of the liberal democratic system as the lost Utopia of humanity. Indeed, Fukuyama like Popper, criticized Marxism and all dictatorial political systems, but unlike Popper, he did not completely reject Hegel and Plato. Instead, Fukuyama regarded different readings of Plato and Hegel in order to justify the utopia of liberal democratic system as "good news" for human destiny and social justice (p. xiii). I believe that Fukuyama's approach on liberal democracy could be a clear example of an inter-textual reading of "socialism" and "liberalism" in the post modern era. Fukuyama (1992), in *The End of History and the Last Man*, obtained the term "end of history" from the Hegelian approach toward "struggle for recognition," which is unlike Marx's materialistic account of history (p. xvi), because he claimed that historical account toward recognition resulted in communism which had collapsed. Also he merged Hegel's notion of "recognition" with Plato's term *thymos* or "self-esteem" (p. xvii). As Fukuyama (1992) noted, the term *thymos* refers to Plato's argument in the Republic on division of soul in "desire", "reason" and *thymos*, then he said *thymos* " is like an innate human sense of justice" (p. xvii). Also the reading of liberalism by Fukuyama was unlike Anglo-Saxons' perception of liberalism, because he claimed the thought of Anglo-Saxon liberal thinkers like John Locke and Thomas Hobbes were rooted in the combination of "desire" and "reason," which resulted in self-interest in the economics sphere, and with totalitarian society and battle (p. xviii). Instead, he argued that liberal democratic system contains the notion of *thymos* in its principle and gives more opportunity to individuals for recognition, which would be good news for human's destiny and would live up to social justice (p. xiii). From this, he deduced the failure of communism from "a gravely defective form of recognition" (p. xix). Therefore, the central point of Fukuyama's discussion lead us to the notion that liberal democracy marks the end of ideology and end of history, and is the appropriate universal diplomacy toward justice. Also he noted the important point in the universal feature of liberal democracy and historical integration related to the universal heritage for promoting "modern

natural science," which enables the realization of public desire and gives them technology and military advantages to defend themselves. That is, liberal democratic societies give more space to education and technical promotion (pp. xiv, xv). Thereafter, western media alongside Fukuyama and other pro-liberal actors were propagating the triumph and presence of liberal democracy versus socialism and communism. Indeed, it is true that the communist system had not enough merit to continue to exist and come up with social justice and public demands, but unlike Fukuyama's prediction the current wisdoms of economic crisis in the democratic system and the durability of ideological conflicts in the last half of the twentieth century, recalled the notion of Marx's historicist approach, and Samuel Huntington's (1996) argument on the "clash of civilizations," which is about the ideological conflicts between Muslims and Christians or "Muslim Turks and Orthodox Greeks" in Cyprus, etc. (p. 13, 255).

Derrida, as one of the critical thinkers of liberal democracy in *Specters of Marx* (1994) and in terms of his deconstructive approach, questioned the unipolar and universal account of Fukuyama, and argued that liberal democracy as a "good news" for humanity is always yet to come, leaving the future open, and, thus, could not fulfill its ideal toward an integral or universal hegemony. Furthermore he noted the fragile features of the liberal democratic ideal, and he argued that not only liberal democracy discourses become fragile, but this status involves Marxism as well, (pp. 65-72). Therefore, the world we live in has plunged into a dilemma and there is not any absolute or self-evident definition and presentation in right and left wings, which in turn, involve political discourses, political economy, culture, the media messages and so forth. Derrida used Hamlet's phrase, "The time is out of joint" (p. 61), meaning that the present time is out of order and unity, therefore the paradoxical status and uncertainty among discourses and political ideologies resulted in fear and anxiety regarding the setting of order and social justice. In line with this argument, the principle of neoliberalism could be one of the noteworthy examples to demonstrate the fragile aspect of liberal democratic utopia. Indeed, during the tensions and conflicts between Western democratic states and the Soviet Union, the principle of neoliberalism was promoted by Reagan and Thatcher in 1979, their plans asking for political and public consent, and for this reason, their statements on freedom and social justice through the act of free trade and capitalism were propagated by the sovereign media (Harvey, 2005, pp. 39-41). Although, the principle of neoliberalism that was in accordance with Keynesian economy caused some improvement, the economic cycle of recession repeated in 1980 and 1984 (Armstrong, 1988, pp. 493-495). Furthermore, the neoliberal principle could not be regarded as pure liberalism, because

Keynesian economy, which was regarded in neoliberalism, entails the state's intervention in the economy (Harvey, 2005, p. 8-10). Consequently, despite the fact that liberal democracy overcame communism, the economic crises and many other ideological conflicts put liberal democracy in question, and turned many toward a revision of history, looking for other solutions for political order and promoting social justice. It also seems Fukuyama (2011) unlike his motto of "the end of history," changed his tune in his last work *The Origins of Political Order* and reverted to a historical evaluation. His interview on BBC "Hardtalk" on the twenty-fourth of September 2014 could be an appropriate example in which he accentuated the delivering of public services and social justice in liberal democratic societies, which implies a kind of ambiguous return to socialism approach. Generally, global issues more than the period of Cold War (1947-1991), witnessed suffering, tension and uncertainty in finding a political and economic order toward social justice (Wilkin, 2001, p. 4, 5). And the paradoxical relation between theory and practice was repeated again.

"Metaphysics of presence" and ideologies on media

Alongside of the complex mechanism of historical and ideological changes during the nineteenth century, the importance of media such as newspaper, radio and television gradually increased, and finally cyberspace expanded at the heart of globalization. Also, the shifting awareness of political thought toward the power of media resulted in the development of conspiracy theories, and of intelligence organizations such as CIA, MI5, KGB etc., which used the media in more complex ways, particularly during the Cold War. For example, in the USA, media activists attempted to cultivate fear and anxiety toward communism among the public. So much so that these conspiracy attitudes became a political and media culture (Arnold, 2008, pp. 133, 134). But this anxiety between the West and Russia has not finished yet. The tension or conflict has re-emerged between them over geopolitical issues since 2014, and over the Ukraine crisis. Also, in the Twenty-First Century there are other international conflicts which exacerbate the tension and uncertainty of international relations, such as the deeds of Islamic extremists and the negotiation over nuclear energy between Iran and the USA. Apart from ideological conflicts, the issues of political economy in international relations also seek to determine the principles of social justice as well (see Wilkin, 2001, Chap. 3). These, in turn, occupy the media messages, and as mentioned before, neoliberal political economy via the mass media sought to persuade us in the virtues of free trade and, enhanced global market, but, despite its claim to establish a welfare state and

good society, resulted in a high degree of inequality and injustice (Wilkin, 2001, pp. 45,46) whose consequences still remain.

But, the central question in this part is how these political attitudes are related to the notion of "Metaphysics of presence" on media? First of all, "metaphysics of presence" is a linguistic approach on speech and demystification of messages which was studied by Derrida (1997) in *of Grammatology*. Apparently, "metaphysics of presence" seems to be a timeless feature of "living speech" which seeks to present the current logic if we take the history of science. The current logic in each course of history depends on the writing rules as supplements of speech which in turn refer to cultural attitudes (pp. 3-5, 141). That is to say, the presence of living speech in any texts risks failure to express full presence, therefore metaphysics of presence attempts to survive from the hidden and paradoxical messages. As Wortham (2010) discusses the notion of *metaphysics of presence*, "presence articulates and elevates itself in terms of a series of oppositions, whereby difference is negatively marked" (p. 103). In line with this definition the paradoxical and differential meaning is an inalienable feature of the representation of full presence. For instance, media messages attempt to demystify the domain policy, but this effort, because of many reasons, fail to come up with full presence of domain policy, and causes the deconstruction of presence. Therefore the presence of media message toward audiences has a slippery feature and creates various interpretations of media content. However, the slippery feature of presence through ideologies and domain policies are not only limited to the transfer of media content toward audiences, but also the instability of the political presence has its foundation in political ideologies and definitions of basic concepts such as "justice", "freedom", "equality", "security" etc. As discussed before, these concepts have particular meanings in liberal and Marxist doctrines, where these two doctrines permeated into socialism and liberal democratic partisans through inter-textual readings of Marxism and liberalism. Therefore, the climate of inter-textuality is projected through the mass media. Furthermore, the cultural and historical heritages in turn generate various levels of meanings and interpretations on the content of the media messages. The notion of social justice depends on the cognitive procedures of audiences, and also on the three indicators for understanding media messages such as "the quality and quantity of information, and levels of education" (Wilkin, 2001, p. 59). These could amplify the fragile presence of media ideologies and deconstruct the hegemonic notion of news content. Therefore, media content generates immense wave of meaning at different levels, and all the reasons which were mentioned above, such as development of conspiracy theories, inter-textual readings of ideologies and different levels of media literacy cause the rise of skeptical thoughts

among audiences and threaten the self-centered ideologies on the media. Each representation of ideologies in the mass media entails the absence of others' opinion, and this "hidden" aspect of messages is a kind of "power", because this potential of power in "hidden messages" implies misrepresentation, and could be a motive force for deconstructing the dominant presence of political ideology. As an example, Thatcher's declaration on liberal democratic media about her welfare state and social justice through free market and privatization, was realized at the expense and absence of labor's voice or labor rights, and as a news item, Thatcher's funeral ceremony broadcast by BBC on the sixteenth of April 2013 described the protesters as "rioters" but what those protesters wanted remained hidden. Also there are many examples in other liberal democratic media that implies the absence of other voices, which endanger the full presence of social justice but create a hopeful notion of the future for parties who claim to bring better diplomacy for justice, and this procedure always continues. Therefore, media is surrounded by ideological conflicts and anxiety toward fading hegemony, political presence and social justice.

Conclusion

Generally, Derrida's notions of deconstruction and "metaphysics of presence," regardless of any bias to any parties including the left or right wings, help us to clarify the inter-textual space of media and politics and moderates distribution of social justice. Also, Derrida's approach explains the tension and suspension among the "past", "present" and "future" which are far from stable and structured and always about to be deconstructed, putting into consideration the historical approach toward intricate relation among politics, ideology and the mass media. But after the Cold War, media strategies relied more on the "public" than the "state," and accessibility to the media has increased more than in the past. Nonetheless, these changes have not yet accomplished "freedom of speech." In line with the Hegelian approach, the dialectic of sovereign media and public opinion on social justice has not reached the appropriate synthesis for a welfare society and justice, either in religious ideological or communist and liberal democratic systems. And, last but not least, the notion of absolute realization of social justice and freedom of speech forces one to ask whether this notion could be regarded as a fallacy toward the realization of freedom or not? Whether the separation of the mass media from policy creates another utopian thought? Or whether everything in terms of historical cognitive semiotics has been set in the right place?

References

- Arnold, Gordon. R. (2008). *Conspiracy Theory in Film, Television, and Politics*. United States: Praeger.
- Anne Cohler M., Basia, Miller C., & Harold Stone S. (Eds.). (1989). *Montesquieu The Spirit of the Laws*. United Kingdom: Cambridge University Press.
- Armstrong, Scott. J. (1988). [Review of Ravi Batra, *The Great Depression of 1990*] *International Journal of Forecasting*, 4(3), 493-495.
- Bertalanffy, Ludwig.V. (1969). *General System Theory: Foundations, Development, Applications*: N.Y: George Braziller.
- Burgan, Michael (2010). *Hiroshima: Birth of the Nuclear Age*. New York: Marshall Cavendish Benchmark.
- Crisell, Andrew (1997). *An Introductory History of British Broadcasting*. London: Routledge.
- Davies, Sarah (1997). *Popular opinion in Stalin's Russia: Terror, propaganda and dissent, 1934-1941*. UK: Cambridge.
- Derrida, Jacques (2002). *Negotiations: Interventions and Interviews, 1971-2001* (E. Rottenberg, Trans.), California: Stanford University Press.
- Derrida, Jacques (1997). *Of Grammatology* (G. C. Spivak Trans.), London: The Johns Hopkins University Press.
- Derrida, Jacques (1994). *Specters of Marx: The State of the Debt, the Work of Mourning and the New International*. (P. Kamuf Trans.), United Kingdom: Routledge.
- Dunn, John (1996). *The History of Political Theory and other essays*. UK: Cambridge University Press.
- Fukuyama, Francis (1992). *The End of History and the Last Man*. New York: The Free Press.
- Fukuyama, Francis (2011). *The Origins of Political Order: From Prehuman Times to the French Revolution*. New York: Farrar, Straus and Giroux.
- Hight, Gilbert (1976). *The classical Tradition: Greek and Roman Influences of Western Literature*. Oxford University Press.
- Harvey, David (2005). *A Brief History of Neoliberalism*. New York: Oxford University Press.
- Huntington, Samuel. P. (1997). *The Clash of Civilization and the Remaking of World Order*. New York: Simon & Schuster.
- Joll, James (1992). *The origins of the First World War*. United Kingdom: Longman.
- Kelly, M. John (1992). *A Short History of Western Legal Theory*. Oxford: Clarendon press.
- Keily, Ray. (2005). *Empire in the Age of Globalisation: US Hegemony and Neoliberal Disorder*. London: Pluto Press.
- Kowalski, Ronald (1997). *The Russian Revolution 1917-1921*. London: Routledge.
- Kallis, Aristotle. A. (2005). *Nazi Propaganda and The Second World War*. New York: Palgrave Macmillan.
- Lenin, Vladimir. (2008). *Imperialism, the Highest Stage of Capitalism*. Australia: Resistance Books.
- Marder, Michael. (2010). *Groundless Existence: The Political Ontology Of Carl Schmitt*. New York: Continuum.
- Manning, Martin; Romerstein, Herbert (2004), *Historical Dictionary of American Propaganda*. London: Greenwood Press.
- Popkin, Samuel L. (2007). "Changing Media and Changing Political Organization: Delegation, Representation and News" *Japanese Journal of Political Science*, 8, 71-93.
- Peck, James (Ed.). (1987). *The Chomsky Reader*. New York: Pantheon Books.
- Perez, Myrna (2013). "Evolutionary Activism: Stephen Jay Gould, the New Left and Sociobiology" *Endeavor*, 37(2), 104-111.
- Popper, Karl R. (1945). *The Open Society and its Enemies: The spell of Plato* (Vol.1). London: George Routledge.
- Popper, Karl R. (1947). *The Open Society and its Enemies: The High Tide of Prophecy Hegel, Marx, And The Aftermath* (Vol.2). London: George Routledge.
- Reynolds, Roffe (Ed.). (2005). *Understanding Derrida*. New York: Continuum.
- Russell, Bertrand. (2001). *Freedom and Organization 1814-1914*. London: Routledge.
- Wortham, Simon M. (2010). *The Derrida Dictionary*. New York: Continuum.
- Wilkin, Peter (2001). *The Political Economy of Global Communication: An Introduction*. London: Pluto Press.

Türkiye’de Kadına Karşı Şiddetle Mücadelenin Kamu Politikası Olarak Benimsenmesi ve Medyanın Bu Süreçteki Rolü

Nurten Kara

Doğu Akdeniz Üniversitesi, Kuzey Kıbrıs
nurten.kara@emu.edu.tr

Şengül Altan Arslan

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Türkiye
sengul.altanarslan@gmail.com

Kamu Politikası Döngüsünde Kadına Karşı Şiddet

Kadın hakları, çerçevesi belirgin, tematik bütünlüğü olan bir “hak” alanı olmaması ve insan hakları kavramının yüzyıllarca erkekler üzerinden tanımlanması nedeniyle kamunun ilgi alanına geçtiğimiz yüzyıla kadar girememiştir. Konunun Türkiye’de kamunun gündemine gelmesinin başlangıcını ise, Cumhuriyetin ilk yılları hariç tutulursa, yarattığı siyasi ortam nedeniyle Feride Acar’ın¹ da belirttiği “Askeri darbe hükümetleri sırasında ilk defa İstanbul’da 1987’de kadın hareketi Kadına Karşı Şiddeti (KKŞ) gündeme getirdi” ifadesinde olduğu gibi (Feride Acar, Kişisel Mülakat, 20 Eylül 2012) 12 Eylül askeri rejimini takip eden yıllara dayandırmak mümkündür.

Kadın hakları konusunun kamu politikasının öznesi haline geldiğini gösteren en önemli kanıtlardan birisi, aynı zamanda ilk kez özel alana devlet müdahalesini de gündeme getiren, temelde KKŞ ile mücadeleyi amaçlayan 4320 Sayılı Ailenin Korunması Kanunu olmuştur. Kanunların kamu politikasının en önemli çıktıları olmasından hareketle 4320 sayılı Kanun özelinde yapılan bu çalışmanın detaylarına geçmeden önce kısaca kamu politikasından anlaşılmanın ne olduğuna bakılmasında yarar görülmektedir.

Kamu politikası tanımları çeşitlilik göstermekle birlikte, daha çok kamu kuruluşu ile toplum arasındaki ilişkiye işaret etmektedir. Tüm siyasi topluluklarda mevcut olan kamu politikalarının oluşturulması ve uygulanması çabaları aynı zamanda devletin sürekliliğinin ve meşruiyetinin sağlanması açısından zorunludur ve kapsamı devlete yüklenen fonksiyonlarla yakından ilgilidir. Bu nedenle, kamu politikaları eğitim, sağlık, istihdam gibi teknik düzenlemelerin ötesinde hem toplumsal yapı hem de ilişkilerde değişimi hedefler ve dolayısıyla bu yönde de sonuçlar doğurur. Kamu politikası en genel

anlamı ile “Var olan sosyo-ekonomik düzeni değiştirmeye (düzenlemeye) yönelik bir müdahale ya da “devlet otoritesinin somutlaştırılması” olarak tanımlanabilir (Şaylan, 2008, s.12).

Bu çalışma, bir insan hakları ihlali olan, toplum sağlığını ve barışını tehdit eden kadına karşı şiddetle mücadele girişimlerinin kamu politikasına dönüşme sürecinde yapılanları ve karşılaşılan sorunları araştırmıştır. 4320 sayılı Ailenin Korunması Kanununun çıkmasında rol oynayan ana dinamikler de bu bağlamda ele alınmıştır. Çalışmada, düzenlemenin getirilmesinde etkili olan toplumsal-siyasi etmenler ile düzenlemenin amaç ve sonuçları izlenmiş; aynı zamanda çok yönlü ve uzun erimli bir çaba gerektiren KKŞ ile mücadele konusundaki tarihi yazına katkıda bulunulması amaçlanmıştır.

KKŞ ile mücadelenin kamu politikasına dönüşme sürecini Politika Döngüsü Modeli perspektifinden ele alan bu araştırma bir sözlü tarih çalışmasıdır. 4320 Sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinde öncü olan STK, akademisyenler ve Türkiye’ nin merkezi-bürokratik yapısı göz önüne alınarak KKŞ mücadelenin kamu politikası haline gelmesinde temel aktörler olan yürütme ve bürokrasideki üst düzey yöneticilerle yapılan görüşmeleri kapsamaktadır. Ayrıca dönemin konu ile ilgili medya metinleri de araştırma kapsamında incelenmiştir.

Çalışmada, kamu politikasının oluşma sürecini anlaşılır kılmak amacıyla “Politika Döngüsü Modeli” kullanılmıştır. Politika Döngüsü Modeli bu süreci gündem oluşturma, politika formüle etme, karar alma, uygulama ve değerlendirme aşamaları olarak beş adımda ele alır (Howlett ve Ramesh, 1995). Bu model, sadece hükümetin değil, ilgili bütün aktörler ve kurumların rollerini ve birbirleriyle olan iletişim süreçlerini de incelemeye, anlamaya olanak vermesi bakımından tercih edilmiştir. Söz konusu döngü çerçevesinde aşağıda listelenen beş kategoride KKŞ ile mücadelenin kamu politikasına dönüşme sürecinin nasıl işlediğine yapılan görüşmelerde cevap aranmıştır:

¹ Prof.Dr. Feride Acar ODTÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğretim Üyesi ve BM CEDAW (Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılık Sözleşmesi) Komitesi Üyesi ve eski Başkanı. Dönemin Bakan Danışmanı.

Gündem Oluşturma

Süreci inceleyebilmenin ilk aşaması, konunun hükümetin gündemine nasıl dahil olduğunu açıklığa kavuşturmadır. Toplumsal sorunların kamu sorunu haline dönüşmesi için birey ve grupların harekete geçerek çözüm için hükümete yoğun baskı yapması ve talepte bulunması gerekir. Politika talebi konunun doğrudan muhatapları, siyasi partiler, STK' lar, kamu yöneticileri veya toplum liderleri tarafından dile getirilir. Dile getirilen bu taleplerin, gündem statüsü kazanması için kamusal ilgi gerektiren bir meseleye dönüşmesi gerekir (Anderson, 2003). Yani toplumsal gündemde tartışılan politikaların, eyleme dönüştürülmesi için kamu gündeminde yer alması gerekmektedir (Ergun, 2004).

KKŞ ile mücadelenin siyasi erki elinde bulunduran meclis üyelerinin politika gündemine nasıl girdiği konusunda yapılan sözlü tarih görüşmeleri, 4320 Sayılı Ailenin Korunması Kanunu' ndan önce;

Eski TCK' da aile efradına kötü muamele maddesi vardı. Aile efradına kötü muameleden de anlaşılan sadece fiziksel müdahaleydi. Şiddet sözcüğü ne yasamızda, ne anlayışımızda ne bakışımızda ne de duruşumuzda yoktu. Özel olarak kadına karşı şiddet sözü dahi edilmeyen bir şeydi (Sema Kendirci, Kişisel Mülakat, 2 Eylül 2012) ²

Yukarıdaki ifade de görüldüğü gibi, Türk Ceza Kanunu'nda "şiddet" sözcüğünün hiç yer olmadığını ortaya koymuştur. Görüşmeler sonunda hükümetin bu konuyu problem olarak tanımlanmasını etkileyen nedenler şöyle sıralanabilir:

- Uluslararası gündem: CEDAW 19 nolu tavsiye kararı; 93' de Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulu'nda kabul edilen KKŞ Beyanname,si,
- Türkiye' de 1980'lerde başlayan ikinci dalga kadın hareketi, kadın hakları aktivizimi,
- KKŞ mücadele için başka ülkelerin bilgi ve tecrübelerinden yararlanmak üzere "Politika Transferi" yapılması,
- Kadınların AB aracılığı ile baskısı,
- Medyada kadın hareketinden gelen kadınların istihdam edilmesi,
- Kadın konusunda çalışan STK larda yaşanan artış ve kadının insan haklarının ihlali konusunda kadınların birleşerek KKŞ ve siyasal yaşama katılım konusunu öncelikli hale getirerek net duruş sergilenmesi.

Hükümetin bir üyesi olan Işlay Saygın'ın bireysel inisiyatif ve STK ile görüşmeler başlatmış olan Kadının

² Türk Kadınlar Birliği Başkanı, Avukat, Aktivist.

Statüsü Genel Müdürlüğü'nün (KSGM) girişimleri dışında, toplumun gündemine oturan KKŞ konusunun, ne hükümet programında ne de kalkınma planlarında yer almadığı tespit edilmiştir. Halbuki hükümet programı ve kalkınma planları kamu politikalarına yol gösteren en temel araçlardandır. Aslında görüşmelerde dile getirilen yukarıda sıralanan unsurlar, sorunla mücadele edilmesi için düzenlemeyi talep eden, konunun savunuculuğunu yapan KSGM, STK ve akademisyenlerin ellerini güçlendiren gerekçelerden başka bir şey olmamıştır. Sözlü tarih çalışması konunun toplumun gündemine girmesini etkileyen nedenlere ilişkin saptamaların hükümetin gündemine girmesine ilişkin yukarıda sıralanan saptamalarla aynı olduğunu göstermiştir. Bu da gösteriyor ki KKŞ ile mücadele konusunun toplumun gündemine girmesi yürütmeden önce olmuştur.

Görüşmelerde, hükümetin gündemine girmeyen bu konunun toplumun gündemine girmesini etkileyen bir çok faktöre atıf yapılmıştır. 12 Eylül sonrası her türlü siyasi faaliyetin yasaklanmış olması dolayısıyla zararsız görünen kadın konusunun kendine daha çok alan bulması en önemli neden olarak dile getirilmiştir. Bu dönem, gecikmiş bir şekilde, 'özel olan politiktir' ifadesinden yola çıkan 2. Dalga Feminist Hareketin etkilerinin Türkiye'de yayılmasına olanak sağlamıştır. İkinci neden olarak, uluslararası camianın KKŞ konusuna özel önem vermesi gösterilmiştir. Birleşmiş Milletlerin, Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesinde (CEDAW), KKŞ konusu bulunmamasına rağmen çıkarılan Tavsiye Kararları ve Ülke raporlarında bu konunun titizlikle sorgulanması ve düzenleme yapılması da etkili olmuştur. Feride Acar' ın da belirttiği gibi;

bütün dünyada KKŞ konusuna ilgi gösterilmeye, araştırmalar yapılmaya, toplantılarda konuşulmaya başlanmıştır. Ona paralel olarak da insan hakları literatürü, özellikle BM insan hakları diskuru giderek kadın haklarını ve KKŞ bir insan hakları ihlali olarak içermeye başlamıştır (Feride Acar, Kişisel Mülakat, 20 Eylül 2012).

Uluslararası toplumun bu duruşu tartışmasız bir biçimde ülkeleri etkilemiştir. Bunu görüşmeler yaptığımız Narınc Ataman, Feride Acar, Pınar İlkcaracan, Hülya Gülbahar, Canan Arın ve Zelal Ayman' ın aşağıdaki ifadeleri de göstermektedir;

Taşlar üst üste çok iyi geldi...Başlangıçta şiddet mi derdik? Işlay Hanım "hasta olan, alkol alan ...sapıklar yapıyor" derdi. Ensest diyince şışt derdi. Ama Selma'nın (ACUNER) orada olması, benim olmam, bizim uluslararası kaynaklardan beslenmemiz...Biz New York' ta iken Ameri-

ka' da şiddet uygulayan erkeklere kamu görevi verilmesine ilişkin düzenleme.... BM' de nükleer silahsızlanma konuşulurcasına KKS' nin ciddiyetle ele alınması.. onu çok etkiledi. (Narinç Ataman, Kişisel Mülakat, 19 Temmuz 2012).³

3. Dalga feminist hareketin odağına kamu alanını değil, özel alandaki ev içi şiddet, cinsel taciz bedensel haklar vs. alması. (Pınar İlkkaracan, Kişisel Mülakat, 17 Temmuz 2012)⁴

BM toplantısında Ceza Kanunundaki 438. Madde fahişelere tecavüzde ceza indiriminin değiştirilmesi konusu üzerine gidildi (Canan Arın, Kişisel Mülakat, 13 Temmuz 2012)⁵

Bakan Işıl Saygın'ın CEDAW Birleştirilmiş 2 ve 3. Ülke raporu sonrasında KKS konusunu gündeme getirmesi (Feride Acar, Kişisel Mülakat, 20 Eylül 2012)

'Dayağa Karşı Hayır' yürüyüşleri ile başlayan eylemler zincirinin konunun sahiplenilmesinde etkili oldu görüntü mülakatlardan alınan ortak cevaptı.

KKS konusunun kamunun gündemine girmesi için yürütülen eylemlere verilen örneklerden bazıları ise şu şekildedir;

Kadınlardan yaşadıkları şiddete ilişkin istenen mektuplar istedik (Canan ARIN, Kişisel Mülakat, 13 Temmuz 2012)

Şiddeti uygulayanın utanması gerektiğini ortaya sermek için "Bağır Herkes Duysun" filmi ve 'Sıcak Yuva Masalı' kitabını yayınladık (Pınar İLKKARACAN, Kişisel Mülakat, 17 Temmuz 2012)

1990' da Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfını kurduk (Canan ARIN, Kişisel Mülakat, 13 Temmuz 2012)

Konuyu kamuya mal edecek sokak siyaseti harekete geçirildi, "Dayağa Hayır Yürüyüşü", "Mor İğne Kampanyası" düzenlendi. (Feride ACAR, Kişisel Mülakat, 20 Eylül 2012)

3 Dönemin KSGM Genel Müdürlüğü ve Kadın Dayanışma Vakfı Kurucusu.

4 Kadının İnsan Haklarında Yeni Çözümler Derneği Kurucusu ve Genel Koordinatörü.

5 Avukat, Kadın hakları Aktivisti.

Anayasasının eşitlik kuralına aykırı olan ve zınyayı düzenleyen TCK' nın 441-442 maddeleri Anayasa Mahkemesine götürüldü (Canan ARIN, Kişisel Mülakat, 13 Temmuz 2012)

30 çift toplu boşanma davası açtı. Dünyada ilktir. Çünkü o günkü medeni kanunun koşullarına uymuyordu. Kadınlar dilekçelerinde dediler ki, ben aslında kocamı seviyorum ve aslında iyi geçiniyorum ama bu evlilik beni insan olarak ikincil konuma koyduğu için boşanmak istiyorum dediler. Türkiye' de boşanma kurala bağlıdır, kusura dayalıdır. Burada kusur yok ki kanundan dolayı bir kusur söz konusu. (Canan ARIN, Kişisel Mülakat, 13 Temmuz 2012)

Tüm görüşmelerde kadınlar, hiç tereddütsüz, olayın başlangıç noktasını bir hakimin "kadının sırtından sopayı karnından sıpayı eksik etmeyeceksin" diyerek mahkeme kararında "Türkiye' nin gelenek ve görenekleri bunu gerektiriyor" ifadesine yer vermeni göstermiştir. Bundan sonra "Dayağa Hayır Kampanyası" başlatılmış ve bilinçlendirme gruplarının çalışmalarını izleyen bir dizi eylem gerçekleştirilmiştir.

Görüşmelerde dile getirilen bir başka ortak nokta da kamu kurumlarına, siyasilere, STK ve akademisyenlere yöneltilen çözüm ortaklığı konusundaki taleplere ilişkin yaşadıkları hayal kırıklıkları olmuştur. Herhangi bir konunun kamu politikasının gündemine gelmesi ya da politikaların formüle edilmesinin önemli aktörleri arasında sayabileceğimiz siyasi partiler, meslek örgütleri, sendikalar ve diğer insan hakları örgütlerinin KKS konusuna ilgi göstermediği şu tanıklıklarla ortaya çıkmıştır:

Karma yapılar, meslek örgütlerinin konuya ilgisizliği hayal kırıklığı yarattı (Hülya Gülbahar, Kişisel Mülakat, 14 Temmuz 2012 ve Feride Acar, Kişisel Mülakat, 20 Eylül 2012)

Politik partiler, sendikalar, meslek örgütleri, profesyonel meslek gruplarının zayıf olması durumu vardı (Hülya Gülbahar, Kişisel Mülakat, 14 Temmuz 2012 ve Zelal Ayman, Kişisel Mülakat, 14 Temmuz 2012)

Yerel yönetimlerin işbirliğinden uzak durması ... Ayrıca kafa ve cep gücü olan yardım organizasyonlarının kadın erkek eşitliğine devlet mekanizmalarından bile daha çok direnç göstermesi (Narinç Ataman, Kişisel Mülakat, 19 Temmuz 2012)

Bununla birlikte, KKŞ mücadele konusunun kamunun gündemine gelmesinin iç sebeplerinin başında yükselen bağımsız kadın hareketi ve onların taleplerini göstermek mümkündür. Dış etken olarak da uluslararası düzeydeki insan hakları tartışmalarında hak kavramının çerçevesinin genişletilmesini ve CEDAW Sözleşmesini göstermek mümkündür.

Politikaların Formüle Edilmesi

KKŞ konusu dönemin kadından sorumlu Devlet Bakanı Işıl Saygın ve KSGM hariç tutulursa bürokrasi ve hükümet tarafından sahiplenilmemiştir. Ancak yine de dile getirilen politika talebi hükümette karşılığını bulmuştur. Seçenek ve önerileri geliştirmesi ve ardından bunları hükümete ve meclise aktarması gereken kamu kurumu Adalet Bakanlığı veya İçişleri Bakanlığı olması gerekirken bu görev KSGM'ye kalmıştır. Bu Kanunun çıkarılmasında anahtar görevi gören KSGM aradığı desteği bakanlıklardan değil, STK ve akademisyenlerden almıştır.

Politika talebinin kamu kuruluşunun gündemine girmesi ile politika kararına dönüşmesi için gerektiği şekilde bürokrasi ve parlamento tarafından tartışılmaya başlanmıştır.

Politikaların şekillendirilmesinde en kritik adım olan yasalaşma, kamu politikasının en önemli çıktısıdır. Dolayısıyla normal bir işlemden literatürde de belirtildiği gibi, seçim beyannamelerinde, hükümet programlarında, kalkınma planlarında, şura kararları, master planları gibi politika metinlerinde, uluslararası taahhütler gibi belgelerde önceden öngörülmesi beklenir (Biçer ve Yılmaz, 2009). Ancak söz konusu belgeler incelendiğinde, Ailenin Korunması Kanunu'nun yürürlük tarihi olan 1998 yılından önceki ve yürürlüğe girdiği tarihteki bahse konu olan belgelerin hiç birinde KKŞ ile mücadele konusuna yer verilmediği görülmektedir. Politikaların formüle edilmesi bağlamında, konunun bu dönemde sadece Türkiye'nin 1986 yılında onaylayarak taraf olduğu CEDAW Sözleşmesi doğrultusunda ele alındığı görülmüştür. Nitekim, Türkiye'nin dört yılda bir CEDAW Komitesine vermekle yükümlü olduğu Ülke Raporuna verilen tavsiye kararları (23 Ocak 1997 tarih ve CEDAW/C/1997/L.1/Add.5 sayılı belge) arasında KKŞ konusu da yer almaktadır.

Söz konusu belgede yer alan ve Türk Hükümetine yapılan tavsiyelerin de etkisi ile ilk kez Türk Ceza Kanunu'nun dışında cezai yaptırımlar öngören özel bir Kanun çıkarılması hazırlıkları başlatılmıştır. Ancak bu süreç aşağıda yer alan tanıklıkların da gösterdiği gibi farklı sebeplerle sık sık kesintiye uğramıştır. Tanıklıklar yürütülen KKŞ ile mücadele tartışmalarının mecrasını şu şekilde özetlemektedir;

Kadının şiddetten korunması için koru-

ma emri veya geri durma emri gibi amir hükümlere yer verilmesini talep ediyorduk (Pınar İLKKARACAN, Kişisel Mülakat, 17 Temmuz 2012; Hülya GÜLBAHAR, Kişisel Mülakat, 14 Temmuz 2012 ve Zelal AYMAN, Kişisel Mülakat, 14 Temmuz 2012)

KKŞ ile kurumsal mücadelede sığınakların ve sığınaklarla birlikte çalışacak kadın danışma ve dayanışma merkezlerinin gerekliliği üzerinde durduk (Hülya GÜLBAHAR, Kişisel Mülakat, 14 Temmuz 2012 ve Canan ARIN, Kişisel Mülakat, 13 Temmuz 2012)

TCK' da ilgili maddelerin cezalarının yükseltilmesine ilişkin Tasarı teklifleri verilmişti (Narınç Ataman, Kişisel Mülakat, 19 Temmuz 2012)

Erkekleri daha fazla öfkelenirip kadınların üzerine saldırmalarına neden olma riskine rağmen özel bir önleyici yasa çıkarılmadığı takdirde KKŞ ile etkili bir mücadelenin sağlanamayacağı bizce açıktı (Hülya GÜLBAHAR, Kişisel Mülakat, 14 Temmuz 2012)

Görüldüğü gibi, KKŞ ile mücadele konusu tartışılırken değişik alternatifler üzerinde durulmuştur. Konunun STK' lar ile hükümet düzeyinde en azından KSGM cephesinde tam bir işbirliği ile yürütüldüğü aşağıda örnekleri verilen tanıkların ifadeleriyle de somutlanmıştır:

Tümüyle KKŞ çözülmesi gereken ciddi bir sorun olduğunu hissedip Ankara' da el ele veren 53 kadının kurduğu Kadın Dayanışma Vakfı'nın (KDV) kurucularındanım... KDV'nin yaptığı AB destekli proje sonuçları ciddi bir veriydi elimizde...Öldürülen, intihar eden kadınlara ilişkin basın dosyaları hazırladık, Bakana götürdük ...onun da ilginç bir ikna yöntemi vardı, o da Adalet Bakanı Şevket Kazan'ı ikna etti (Narınç Ataman, Kişisel Mülakat, 19 Temmuz 2012)

Şevket KAZAN'ın Müslüman ülke olduğumuzu, böyle bir şey olmayacağını söylemesi üzerine biz de Malezya örneğini gündeme getirdik, Malezya yasasını bulduk ve çevirdik, Malezya da Müslüman bir ülke ama böyle bir yasa geçirdi deyince, biraz ilerleme kaydettik (Pınar İLKKARACAN, Kişisel Mülakat,

17 Temmuz 2012)

Biliyorsunuz bu sırada 100' den fazla STK ile çalıştım (Işıl Saygın⁶, Kişisel Mülakat, 3 Ağustos 2012)

STK'larla güzel bir işbirliği vardı.... Bu süreçte Canan ve Pınar'la telefon üzerinden müzakere yaptık.... Refah Yol Hükümeti adı "ailenin korunması" olsun diyor, oradan Pınar yaptırma diye bağıyor, ama adında kadın olacaksa hayır dediler,... biz de razı geldik (Narınç Ataman, Kişisel Mülakat, 19 Temmuz 2012)

Genel Müdürlük o dönemde hakikaten küçüktü ve STK gibi çalışıyordu, dolayısıyla hükümette dinliyorlardı... sıkıntı koalisyon hükümetleri olmasındaydı (Selma ACUNER⁷, Kişisel Mülakat, 7 Eylül 2012)

Kadın meselesinin ne kadar zor olduğunu anlatmak gerçekten zordu.... Eğitim diyorlardık MEB'i ilgilendiriyor, şiddet diyorlardık Sağlık Bakanlığını ilgilendiriyor diyorlardı. Anında kapılar kapanabiliyordu. Dolayısıyla kadın politikalarına dost bir ortam yoktu (Selma ACUNER, Kişisel Mülakat, 7 Eylül 2012)

TCK yenileme komisyonundan randevu aldık. Dosyalar hazırladık.... Diğer ülke örneklerinden yapılabilecekleri anlattık. Sulhi Dönmezer'in aklı yattı. Ardından kadın hakimler ve Adalet Bakanlığı uzmanlarının katılımı ile yapılan toplantıda Şevket Kazan' a bir küçük çivi çakıldı, onun üzerine Işıl Hanımla birlikte 4-5 ziyaret gerçekleştirdik Şevket Kazan' a. İkna oldu (Narınç ATAMAN, Kişisel Mülakat, 19 Temmuz 2012)

54. Hükümette Yasayı Şevket Kazan'la hazırladık, Bakanlar Kurulu'ndan geçirdik.... Komisyona Türk Kadınlar Birliği, Türk Anneler Birliği ve Türk Hukukçu Kadınlar Derneğinin Başkanlarını da davet etmiştim. Komisyonda "adamin karısı değil mi döver de sever de" şeklinde konuşmalar olunca bu arkadaşlar... "kadın eşya değildir, böyle diyemezsiniz" diyince ortalık karıştı.... Yasa buradan

⁶ Dönemin kadından sorumlu Devlet Bakanı.

⁷ Dr. Selma ACUNER eski Kadının Statüsü Genel Müdürü, Dönemin Bakan Danışmanı, Aktivist, Öğretim Üyesi.

geçmez dedim. Geçmedi de hakikaten (Işıl Saygın, Kişisel Mülakat, 3 Ağustos 2012).

Bu olaydan sonra Işıl Hanım, Tansu Hanım' a gider ek destek aramış, ancak sabırlı olması yönünde telkin alınca istifa etmiştir (Işıl Saygın, Kişisel Mülakat, 3 Ağustos 2012; Feride Acar, Kişisel Mülakat, 20 Eylül 2012 ve Narınç Ataman, Kişisel Mülakat, 19 Temmuz 2012).

Bu tanıklıkların gösterdiği gibi kadın politikalarına dost bir ortam ne yasadada ne de bürokrasi de bulunmamaktadır. Buna rağmen kadın hareketinden gelen Genel Müdür ve Bakan danışmanlarının da etkisiyle KSGM farklı bir kompozisyon çizmiş, bürokraside yaşadığı yalnızlık, onlara STK'ların talebinin savunuculuğunu yaptığı görüntüsü vermiştir.

Karar Alma

Karar alma, politika talebinin uygulamaya geçmesi için kamu politikası sürecinde gerekli olan bir diğer aşamadır. Kamu politikasını hükümetlerin 'neyi yapıp yapmayacağına ilişkin tercihi' olarak tanımlayan Birkland'ın (2011, 208) tanımının yaptığı atıftan yola çıkarak bu aşamayı kamu yönetiminin en önemli işlevi olarak nitelendirmek yanlış olmayacaktır. Nitekim Anderson da (2003) kamu politikasını politika aktörleri tarafından geliştirilen, belirli hedefe yönelmiş karar verme sürecinin ürünü olarak ele almaktadır. Tanımlardan yola çıkarak kamu politikası için kritik önemde olan bu aşamada, akademik çalışmalardan yararlandığımızı, sosyal, idari, siyasi, kültürel birçok boyutu içerdiğini, karar vericilerin norm ve değerlerinden etkilenildiğini söylemek mümkündür.

Tıpkı politika gündeminin oluşturulmasında olduğu gibi, politika kararının oluşturulmasında da çeşitli aktörlerden bahsetmek mümkündür. Ancak Türkiye gibi, katı merkezîyetçi yapılanması olan ülkelerde etkili aktörler sınırlı olabilmektedir. Her ne kadar Ailenin Korunması Kanunu istisna oluştursa da, bu durumun kararı etkilediğini gerek politikaların formülasyonu sırasında yer verilen tanıklıklardan gerekse aşağıda bu başlık altında verilecek tanıklıklardan tespit etmek mümkündür.

Ailenin Korunmasına Dair Kanun'un yaslaşma dönemindeki siyasi ortamda Işıl Saygın istifasının ardından 3 ay bağımsız bir milletvekili olarak kalmıştır. Dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in hükümeti kurma görevini Mesut Yılmaz'a verdiği bu süreçte, kadın örgütleri Mesut Yılmaz'la iletişime geçip Işıl Saygın'ı hükümette görmek istediklerini dile getirmişleridir. Mesut Yılmaz'ın kamuoyunda KKŞ konusundaki çıkışlarıyla önemli bir yer edinmiş biri-

si olarak Saygın'a ilişkin taleplere kayıtsız kalamadığı aşğıdaki tanıklıklarla da ortaya konmuştur;

Mesut Yılmaz Hükümeti kurma görevini aldığı zaman bütün kadın kuruluşları gitmişler konuşmuşlar, Işlay hanımdan başkasını istemiyoruz diye. Mesut Yılmaz bana geldi, Işlay Hanım sizi kabinde görmek istiyoruz diye. Bunun üzerine 55. Hükümette devlet bakanı olarak atandım. Atandıktan sonra ilk işimiz Ailenin Korunması Kanunu'nu çıkarmak oldu (Işlay SAYGIN, Kişisel Mülakat, 3 Ağustos 2012)

Benim gördüğüm kadarı ile Işlay Saygın tek başına bir lobi olarak çalıştı... Kadın hareketinin sokak hareketinden gelen bir etkisi vardı ama ben parlamentonun sokak hareketinden etkilendiğini düşünmüyorum. ..Işlay Hanımın parti değiştirmesi ve onu kamuya yasa üzerinden sunmasının çok büyük etkisi oldu. Işlay Hanım bir çok insanın kafasında yasayı çıkaramadığı için partisi ile gönül bağları koptu... Bir anlamda da bir sonraki partinin ANAP'ın da elini bağladı... O siyasi ortamın içinde iyi bir strateji izlendi, taktik manevra olarak iyi kullanıldı, en büyük lobi buydu bence... (Feride ACAR, Kişisel Mülakat, 20 Eylül 2012)

17 Ocak 1998 yılında yürürlüğe giren Kanunla ilk kez hukuksal bir metinde aile içi şiddet kavramı tanımlanmıştır. Kanunun en önemli tarafı KKS'in özel alana ait ve kişisel çabalarla çözülmesi gereken bir sorun olmaktan çıkartılmasıdır. Dolayısıyla bu aşamadan itibaren KKS, toplumsal güç eşitsizliklerinden kaynaklanan ve bu nedenle kamusal kaynaklar ayırarak devletin çözmekle yükümlü olduğu bir sorun olarak kabul edilmiştir. Kanun' un getirdiklerine ilişkin aşğıdaki tanıklıkta da bu durum dile getirilmiştir.

Yasanın en önemli tarafı kamu tarafından kadına karşı şiddetin özel bir yasa ihtiyacı doğurduğunun kabul edilmek zorunda kalmasıydı... İkinci olarak klasik kanunlar esprisinin dışında özel tip bir kanun çıkartılması, KKS konusunun özel tip bir yasal düzenleme gerektirdiği; hukuk ceza gibi alanların karması, karma tipte diğer yasalara göre daha esnek ve uygulamacılar sonsuz çeşitlilik gösteren şiddet biçimlerine karşı çok geniş bir alanda düzenleme gerektiren bir kanun tipinin bu konuya uygulanmasının kabulü de çok önemliydi. (Hülya Gülbahar, Kişisel

Mülakat, 14 Temmuz 2012)

Kanun ile, Medeni Kanundaki tedbirlerden ayrı olarak Hakim re'sen Kanun' da sayılan tedbirlerden bir veya birkaçını verebilecekti. Ayrıca koruma kararı verilmesi durumunda bunun kolluk kuvvetleri tarafından izlenmesi de hükme bağlanıyordu. Dolayısıyla Kanun, Adalet Bakanlığı ve İç İşleri Bakanlığının görev alanında değişikliklere neden olmuş, söz konusu kurumlara yeni uygulamalar ve yükümlülükler getirmiştir.

Uygulama

Karar alma sürecini izleyen bu evrede kısaca planların uygulamaya aktarılması söz konusudur. Ancak bu uygulamalar görevi üstlenen yönetim mekanizmasını çevreleyen sorunlar nedeni ile kolay olmamıştır. Nitekim daha çok KKS ile mücadeleyi hedefleyen bu Kanun, Howlett ve Ramesh'in (1995) kamu politikalarının uygulanmasındaki zorlukları sıralarken yer verdiği sebeplerle örtüşen zorluklarla uygulanamıyordu. Örneğin, barındırdığı çeşitlilik, grubun büyüklüğü ve problemin doğası uygulamada çeşitli sıkıntılar yaşanmasına neden oluyordu. Bu sıkıntılara ilişkin tanıklıkların birkaçında şunlar dile getirilmiştir;

Bir Kanun çıktıktan 7-8 yıl sonra kadın hareketi Kanun uygulansın diye kampanya yapıyor. Bu olmaz. Yönetmeliğe kadar 4320 Sayılı Kanunun metnini fotokopi çekip başvurularımıza ekliyorduk... Hakime Kanun metni eklenir mi? Bu ne diyorlardı. (Hülya GÜLBAHAR, Kişisel Mülakat, 14 Temmuz 2012)

Birçok avukat, yargıç, kadın Yasa' dan haberdar değildi. Haberdar olanlara da uygulaması çok zor oldu. Uygulayanlar doğru uygulamadılar. (Canan ARIN, Kişisel Mülakat, 13 Temmuz 2012)

Işlay Saygın' ın hazırlattığı, sınırlı sayıda basılan ve dağıtılan kitapçık dışında Kanunun tanıtılması için devlet bir çaba içine girmedi. Çıkarttı ve unutturmak istedi, Kanunu. Klasik devlet refleksidir... Türkiye' de Devletin reflekslerinden bir diğeri de uzun süre kabul etmekte direndiği bir konuyu kabul etmek durumunda kaldığında bu sefer kendi kontrolünde onu devam ettirmeye çalışmaktır. (Hülya GÜLBAHAR, Kişisel Mülakat, 14 Temmuz 2012)

Tanıklıklardan da görüldüğü gibi Türkiye Büyük Mil-

let Meclisi Genel Kurulunda kabul edilen ve 17 Ocak 1998 tarih ve 23233 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun’un uygulanmasında çeşitli zorluklarla karşılaşmış, bu amaçla aşağıda yer verilen tanıklıklarda da belirtilen tedbirler alınmıştır.

Avukatlar da bu nosyonu bilmiyordu, biz hep hakimlerden bahsediyoruz. Ama yasa çıktığı içindir ki bir alay avukat eğitimi de yapıldı. Birtakım bu işe gönül vermiş avukatlar Yasanın orasını burasını zorlamaya fırsat buldular... Türkiye’nin her yerinden, özellikle kadın avukatlardan bu yasaya ve bunun uygulanmasına sahip çıkan bir kesim oluştu. Yasa olmazsa bunların hiçbiri olamazdı. Sorun olarak tanımlayanlar için bir enstrüman olduğu gibi daha fazla insanın bunu bir sorun olarak tanımlamasında ve meşru bir sorun olarak görmesinde en büyük etki yasadaki geldi (Feride ACAR, Kişisel Mülakat, 20 Eylül 2012)

Kanunun çıkması tek başına yeterli değil, orada ilk şey poliste bir bilinç yaratmak, emniyet güçlerinin bu yasayı benimsenmesini istemek gibi bir yol izlendi. Onun içinde Işıl Hanım beni aradı polise, emniyet müdürlüğüne bir eğitim yapsak diyerek (Feride ACAR, Kişisel Mülakat, 20 Eylül 2012)

Bir savcı daha yetkiyi belirlemek için bir yıl dolaştırdı dosyayı. O arada kadın ölürse geçmiş olsun (Canan ARIN, Kişisel Mülakat, 13 Temmuz 2012)

Polis bilinçsiz yaklaşımı ile, kocalara akıl veriyordu. Savcıya git karım kayboldu de diye. (Canan ARIN, Kişisel Mülakat, 13 Temmuz 2012)

Politikaların hayata geçirilmesinde atılması gereken önemli adım uygulama olmasına rağmen, 2007 yılındaki Kanunun revizyonunu takip eden Yönetmeliğe kadar somut adım atılmamıştır. Sadece yaşanan aksaklıkları gidermek için Adalet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı ile KSGM arasında resmi yazışmalar olmuştur. KSGM tarafından yapılan yazışmalara rağmen İçişleri Bakanlığı 2000 yılının ortalarına, Adalet Bakanlığı ise 2012 yılının sonlarına kadar somut bir adım atmamıştır. Ancak bu tarihten sonra Genelge yayımlanmıştır. Kanunun tanıtımı konusunda sadece KSGM tarafından yapılanlar ise yeterli olmamıştır.

Yürürlüğe girmesinden kısa bir süre sonra revizyon

çalışmaları başlatılan Kanun’un uygulanmasındaki sorunlar, tanıklıkların da gösterdiği gibi sadece Kanun’da yer alan eksikliklerden değil, özellikle Kanun uygulayıcılarının Kanun’un gereklerini yerine getirmek konusundaki ciddi direnişlerinden de kaynaklanmaktaydı.

Değerlendirme

Kamu politikası süreçlerindeki son aşama değerlendirmedir. Bu aşamada, halkın kendisinin veya çıkar gruplarının politikayı desteklemek, karşı çıkmak ya da taleplerini değiştirmek üzere katkı sunması esastır. Bu aşama hükümetin hedefinin başarıyla başarılmadığı, eğer başarılmadıysa bunu başarıya çevirmek için ne yapılabileceğine ilişkin değerlendirmeleri içerir (Howlett ve Ramesh, 1995). Zaman zaman yapılan değerlendirmeleri takiben problemin kendisinin ve çözüm yollarının tamamen yeniden ele alınması veya küçük değişiklikler yapılması gerekebilir. Problemin yeniden ele alınması talebi gündem oluşturma aşamasına dönüşü gerekli kılarken, küçük çaplı değişikliklerde karar alma aşamasına dönüş söz konusu olabilmektedir. Görüşmelerde değerlendirme aşamasına ilişkin söylenenler incelendiğinde hepsinin Kanun’u bir başlangıç oluşturması ve verdiği mesaj nedeniyle önemli buldukları görülmüştür. Bununla birlikte uygulamada karşılaşılan sıkıntıların olduğu konusunda da hemfikirler. Kanunun yürürlüğe girmesinden hemen sonra, 1999’dan itibaren kanunda değişiklik taleplerini gündeme getirdiklerini de vurgulayan tanıklıkların bazıları şu şekildedir:

Yasa amacını ve hedefini yerine getirdi mi? diye sorarsanız bu amacı nasıl tanımladığınıza bağlı... Uygulama olarak tanımlarsanız, ki yasalar onun için çıkar... ciddi sıkıntılar vardı. Çünkü destek mekanizması ve bilinç yoktu. Etkin uygulama kaç tane kadını şiddetten kurtardığına dair bilgi vermeli... Ancak bütün yasalar bir mesaj vermek üzere çıkarlar yani pedagojik etkileri de vardır. O anlamda önemli rol oynadı 4320... Topluma bunun özel alan değil, devletinde müdahale edeceği, uygulaması suç teşkil eden bir davranış biçimi olduğunu ifade eden güçlü bir ses oldu. (Feride Acar, Kişisel Mülakat, 20 Eylül 2012)

Bir başka nokta kamunun hiçbir zaman araştırma ve istatistik yapmamasıdır... Yıl yıl uygulayıcıların, kadınların ve genel olarak kamuoyunun yasa hakkında ne kadar bilgi sahibi olabildiğini ölçmesi gerekiyordu devletin. tabi etkili bir uygu-

lama istiyorsa (Hülya Gülbahar, Kişisel Mülakat, 14 Temmuz 2012)

Merkezler oluşturalım ve onlar takip etsin, istatistiklerini tutsun dedik, sonra yaparız dediler... hükümetlerin iki yıl kalacağını anlamamışım. (Pınar İlkaracan, Kişisel Mülakat, 17 Temmuz 2012)

Bu tanıklıkların gösterdiği gibi standartlaşmış bir kayıt sistemi olmaması, veri toplanmaması kanununun değerlendirmesini zorlaştırmıştır. Bununla birlikte uygulamada yaşanan mağduriyetler kanunda sürekli bir revizyon talebini beraberinde getirmiştir. Bu çerçevede başlatılan çalışmalar ilk kez 2007 yılında karşılık bulmuştur. Kanun değişikliğe uğramış ve 2008'de uygulama sorunlarını gidermek üzere Yönetmelik çıkarılmıştır. Ancak gerek bu girişim gerekse 2012 yılında köktenci bir yaklaşımla Kanunun yeniden ele alınması istenen sonuçlara ulaşılmasını sağlayamamıştır. Bunun nedenini değerlendiren ve devletin konumuna atıf yapan üç ifade şu şekildedir;

Devletin en üst kademelerinden gelen mesajlar statükoğu güçlendirebileceği gibi zayıflatabilir de. Başbakan bir taraftan KKS konusunda duyarlı sözler söylüyor bir taraftan da kadını üç çocukla görevlendirerek ya da kürtajı cinayet olarak nitelendirerek vs. ataerkil cinsiyet ilişkilerini pekiştiriyor. Bence Türkiye gibi ülkelerde 'mahalle baskısından çok 'iktidarın sembolleri ve ağızlarından çıkan sözler önemlidir. Mevcut iktidar ise kadın konusunda çok da hakları ve kadının otonom varlığını destekleyen yaklaşım sergilemiyor. Bu kuşkusuz daha önceki iktidarlar için de söz konusudur... Türkiye'de de konu sadece mağduriyet/kurban üzerinden ele alınıyor ve kadının statüsü ve cinsler arası eşitlik sorunu göz ardı ediliyor. Bu nedenle soruna 'merhamet' gibi bir yaklaşım damgasını vuruyor ve önlemler devletin özen yükümlülüğü ilkelerinden 'koruma' ve 'cezalandırma' ile sınırlı kalıyor. Özellikle 'önleme' alanında çelişkiler yaşanmaya devam ediyor. Son şiddet Yasasında 'aile' vurgusunun korunması bu çelişkinin en somut göstergesidir. (Yakın Ertürk, Kişisel Mülakat, Ekim 2012)

..kakafonik bir kadın politikası var... Bir taraftan bunu yapıyor bir taraftan şunu. Şimdi öyle değil, şimdi bilinçli dantel gibi işlenen muhafazakarlık politikaları var. Bakan tarafından değil, erkek egemen

zihniyetin zorladığı bilinçli çabalar var... (Selma Acuner, Kişisel Mülakat, 7 Eylül 2012)

Kamu politikalarının oluşturulması ve devlet bütçesinden pay ayrılmaması kadınlara ekonomik şiddetin kamusal yönünü oluşturuyor... Değer yargıları meselesi, burada tırnak içinde aile değerleri meselesi aile içi özel alana dair bir sorun olarak aile içi şiddetin algılanması ve algılatılmak istenmesi, .sorunun kadın ya da erkeğin bireysel özelliklerinden kaynaklanan kişisel bir mesele olarak algılanması eğilimi ki bu sonuncu eğilim hala devam ediyor. Bu kanuna kadar geldi. Bunların hepsinin izlerini hala bulmak mümkün. Mesela adına hala sürekli ailenin korunması konması (Hülya Gülbahar, Kişisel Mülakat, 14 Temmuz 2012)

Medya'nın Yaklaşımı

Medya profesyonellerinin kadın hareketleri karşısındaki genel tutumu Kara'nın (2000) toplumsal hareketlerin medya yansımalarını incelediği 1990-2000 yılları arasındaki 10 yıllık çalışmasında detaylarıyla ortaya konmuştur. KKS ile mücadele dönemini de kapsayan sözkonusu çalışmadan elde edilen veriler medyanın kadın hareketlerine yaklaşımı hakkında şu yedi önemli tutumun sergilediğini ortaya koymuştur:

1. Medya profesyonelleri sansasyonel buldukları haberlere haber değeri atfetmektedir.
2. Anaakım, liberal feminizmden ayrılan kadın hareketlerini görmezden gelmektedirler.
3. Medya profesyonelleri, özellikle kendi siyasal görüşlerine denk düşen feminist kadın hareketlerine haber değeri vermekte ama sapkın ya da aykırı sayabilecekleri kadın eylemlerini kesinlikle reddetmektedirler.
4. Genel olarak kadın hareketlerine karşı açık bir karalama içindedirler.
5. Ders verici, uyarıcı nitelikte olduğunu düşündükleri negatif haberlere yer vermektedirler. Başka bir deyişle, "ibret olsun" ya da "herkes ne mal olduklarını görsün" niyetiyle özellikle negatif haberleri seçmektedirler.
6. Kadın hareketlerini küçümseyen ve aşağılayan hatta erkeklerin bu hareketlerin destekçisi olmalarını yansıtmak istemeyen cinsiyetçi bir yaklaşımla haberleri seçmektedirler.
7. Tamamen statükocudurlar. Dolayısıyla sistemi eleştiren nitelikteki haberleri seçmemektedirler.

Feride Acar'ın aşağıda yer verilen sözlü tanıklığında da görüldüğü gibi KKŞ ile mücadele girişimlerinde medyanın bu davranışı tekrarladığı görülmektedir:

O zamana kadar da evel ahir üçüncü sayfa haberleri Medyanın popüler konusuydu. Dolayısıyla 98' e kadar dediğiniz için ben o noktada medyanın bir savunuculuğunu, sahip çıkmasını filan yarım bir bilinçle bile olsa hatırlamıyorum doğrusu.....98' den sonraki dönemlerde bu biraz oldu... %100 hızla savunulmuş, benimsenmiş şeyler miydi dersiniz tabi ki değildi ama en azından onları yapma gereği hissedilen medya grubu oldu. Ama 98' e kadar ben öyle bir şey bilmiyorum (Feride. Acar, Kişisel Mülakat, 20 Eylül 2012)

4320 öncesi süreçte problem haber yaptırmaktı. Bu konuyu medya aracılığı ile kamuoyunun gündemine getirmekti. Çünkü sansasyonel olmayan bireysel dram ve tanıklık içermeyen hiçbir şeye yer vermek istemiyordu o zaman da medya (Hülya Gülbahar, Kişisel Mülakat, 14 Temmuz 2012)

Diğer taraftan "Medya'nın çift taraflı etkisi vardı" diyenler "lehte ve aleyhte çalıştığını" dile getiriyordu (Hülya Gülbahar, Kişisel Mülakat, 14 Temmuz 2012). Bu çift taraflı çalışmayı Canan Arın'ın tanıklığında aşağıdaki şekilde görmek mümkündür;

Basına yansımaların, TV programlarının sonucunda bazı yargıçları ikna ettik.... Engin Ardıç gibi adamların zavallı kadınlar lezbiyenlerin kucağına düştü gibi iğrenç yazıları oldu (Canan Arın, Kişisel Mülakat, 13 Temmuz 2012).

Tanıklıklarda öne çıkan bir başka durum ise olumlu yönde çıkan haberlerin sadece özel ilişkilerle mümkün kılındığı, feminist kadınların tanındıklarıyla irtibata geçilerek haber yaptırıldığı gerçeğidir. "Başta bir haber yaptırmak çok zordu" (Hülya Gülbahar, Kişisel Mülakat, 14 Temmuz 2012). Ama bunun için yollar arandı çünkü "medyasız olmaz"dı. Pınar İlkaracan şöyle diyordu: "Zeliha Midilli ile her gece 1'lere kadar konuşuyoruz. Kendisi Milliyet gazetesinde gazeteci idi. ... Adalet Komisyonundan ... bilgiler geliyor, ben Zeliha ile akşam konuşuyorum. Ertesi gün Milliyette manşet oluyor"du (Pınar İlkaracan, Kişisel Mülakat, 17 Temmuz 2012). "1980' de başlayan kadın hareketinin içinde gazeteci kadınlar da vardı ve onlar arkadaşlarını etkilediler. Bugün pek çok kanalda KKŞ ile ilgili programlar

yapılıyorsa, bir takım gazeteler bu işe el atmış, ve onun öncülüğünü yapıyorlarsa hatta iş kadınları bu işin içine dahil edilmişse 1980' lerde başlayan ikinci dalga kadın hareketinin katkısı çok fazla" oldu (Canan Arın, Kişisel Mülakat, 13 Temmuz 2012).

Medya kurumlarındaki eşik bekçileri ile birebir ilişki kurulması haberin çıkmasında çok önemliydi. "Biz bunu çok kullandık. Hele TCK' da çıldırttık. Eşleri, kızları, yelpazeyi çok genişlettik. Ben yaptım yani. Baktım gece televizyonda adam konuşuyor ben evde karısını aradım. Kocasını TVde konuşurken ben karısıyla konuştum. Bak sizinle neyi konuşuyoruz siz evde tartışmıyor musunuz? Dedik. TCK'da uyguladık bunu, "destek vermeyecek misiniz? diye soruyorduk" diyordu Hülya Gülbahar. Böylece TV'de olumsuz yönde beyanatta bulunanlar üzerinde bir aile baskısı oluşturuluyordu.

Sonuç

Türkiye' nin KKŞ ile mücadele kapsamında yürüttüğü politikaları politika döngüsü modeli perspektifinden ele aldığımız bu çalışmada, politikaların gündeme gelmesinden değerlendirilmesine kadar tüm sürecin sistematik olarak işlediği tespit edilmiştir. Analiz edilen bu sürecin anlaşılması, ulusal ve uluslararası boyutu olan kadının insan hakları mücadelesi ile de yakından ilgisi olması nedeniyle ayrı bir önem taşımaktadır. Ayrıca KKŞ ile mücadelede feministler ve hükümet arasındaki iletişim biçimi dikkate değer. Burada tabandan yukarı doğru bir mesaj gittiğini ve karar alma mekanizmalarındaki bu kabul etmek zorunda kaldıklarını görmek mümkündür. Ayrıca bu süreçte medyada çıkan çok az sayıda ancak çıktığı günlerde çok etkili olan birkaç haber sadece hareketin içerisindeki kadınların medya profesyonelleri ile kurdukları özel ilişkilerle mümkün olmuştur. Bunlar dışında medyada gazetecilerin kendi özgün gözlemleri ile çıkan herhangi bir olumlu ya da hareketi destekleyici bir tek haber bile yayınlanmamıştır.

KKŞ ile mücadele kapsamında Ailenin Korunması Kanunu özelinde politikanın oluşturulduğu çevre, görünürlüğü, çatışma noktaları, ufku ve çeşidi gibi değişkenler göz önüne alınarak yapılan bu politika analizi, Acuner' in de belirttiği gibi (1999) kadın politikalarının bir "yan alan" olarak görüldüğünü açıkça ortaya koymuştur. Tanıklıklar bunda erkeğin reisliğine, bir cinsin bir cinsine hizmeti ve itaatini zorunlu kılan hiyerarşik aile modelinin (ataerkil aile modeli) benimsetilmesindeki ısrarlı duruşun etkisi olduğunu ortaya koymaktadır.

Kamusal bir şiddetin varlığı da inkar edilemez: Erkeğin reisliğine dayalı hiyerarşik aile modelinin bir cinsin bir cinsine hizmeti ve itaatini zorunlu kılan ataerkil aile

modelinin benimsetilmeye çalışılması bunun en önemli göstergesidir. Yapılan analiz doğrultusunda incelenen kamu politikasının önemli araçları olan kalkınma planları, hükümet programları, eylem planları ve istatistiklerin feministlerin zorlaması sayesinde politika oluşturulduktan çok sonra parça parça gerçekleşmiştir. Özellikle uygulamada karşılaşılan sorunları çözmek için genel yazışma usulleri dışında devletin acilen etkili tedbirler alınması gerekirken sürecin çok uzadığı tespit edilmiştir. Bu tespitler bizi, söz konusu politikanın oluşturulmasında yasama ve KSGM hariç, bürokrasinin KKŞ konusunda bilinçli bir tercihte bulunmadığı sonucuna götürmüştür. Nitekim analizden de görüleceği gibi ilk ele alındığı 90'lı yıllardan bu yana önemli eksikliklerine rağmen, somut ve pozitif ilerlemeler kaydedilmişti. Ancak, aradan geçen süreye rağmen, KKŞ ile mücadele politikalarının kamu yönetiminde "ciddi konu" olarak ele alınmasına ilişkin zorluk devam etmektedir.

Kaynakça

- Acuner, Selma (1999). *Türkiye'de Kadın Erkek Eşitliği ve Resmî Kurumsallaşma Süreci*. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi: Ankara.
- Anderson, James E. (2003). *Public Policymaking: An Introduction*. Fifth Edition, Boston: Houghton Mifflin Company.
- Biçer, Mustafa ve Yılmaz, Hakan (2009). *Parlamentonun Kamu Politikaları Oluşturma ve Planlama Sürecindeki Konununun Yeni Mali Yönetim Sistemi Çerçevesinde Değerlendirilmesi*. Yasama Dergisi, Sayı 13: Ankara.
- Birkland, Thomas A. (2011). *An Introduction to the Policy Process: Theories, Concepts, and Models of Public Policy Making*. 3 Ed., New York: M.E.Sharp Inc..
- Ergun, Turgay (2004) *Kamu Yönetimi; Kuram, Siyasa, Uygulama*. No: 322 Birinci Baskı, Ankara: TO-DAİE Yayınları.
- Howlett, Michael ve Ramesh, M. (1995). *Studying Public Policy: Policy Cycles and Policy Subsystem*. Toronto: New York University Press.
- Kara, Nurten (2000). *Feminist Kadın Hareketleri ve Medya Profesyonellerinin Tutumları*. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İletişim Fakültesi, Yayınlanmamış doktora tezi.
- Şaylan, Gencay (2008). *Temsili Liberal Demokrasinin Ölenemez Krizi*, Birinci Baskı, Ankara: İmge Kitapevi.

The Representation of International Women's Day on TRNC's Media¹

Özlem Tören

Eastern Mediterranean University, North Cyprus
oztoren42@gmail.com

Introduction

International Women's Day is celebrated by many countries every 8th of March to articulated the achievements of women and promote women's rights. The aim is to draw attention not only to gender equality, but also to the problems that women have faced for many years. However, nowadays, International Women's Day is a celebration when men mostly give flowers to women. Instead of raising consciousness about women's problems, people celebrate this date as an ordinary festival. As European Progressive studies also demonstrate, Clara Zetkin could not have predicted the number of flowers, which would be sold on International Women's Day. According to the Foundation for European Progressive Studies, International Women's Day is not linked to universal suffrage, social security or protection for women; it is linked to an ordinary celebration when men go to the flower shop for women. Even if men represent themselves as feminist individuals, they do not try to solve the problems of women directly, even on International Women's Day (Feps-Europe [FE]. 2012). Thus, March 8th should not be celebrated as an ordinary festival, because International Women's Day defends equal access to education, training, science, voting and technology for women by improving women's economic, political and social conditions.

The media play an important role in shaping and constructing the opinions of people about women's issues and International Women's Day. Thus, this study aims to demonstrate how the media reflect International Women's Day and women's issues in the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC). The analysis of the media's approach to International Women's Day and women's issues are explained in relation with the theories such as Critical Cultural Theory, Gramsci's concept of hegemony, and the Frankfurt School.

Mass culture does not encourage people to go beyond the borders of the present. The German intellectuals of the Frankfurt School analyzed the effects of mass media on culture and society at the beginning of the twen-

tieth century (McQuail. 1994). The Frankfurt School begins to examine cultural production and consumption in capitalist societies from a Marxist perspective. Individual consciousness and unconsciousness are then considered to determine the emphasis of critical theory. Consequently, the Frankfurt School claims that there is a necessity to develop a sociology of mass culture, which does not increase the powerful role of mass media in shaping the opinions and manners of the population (McQuail. 1994).

Taylor and Harris (2008) refer to Adorno and Horkeimer who argue against the adverse effects of mass media technologies on individuals. They believe that general identity is influenced by a life-defining system of commodities like basic commodities, images, people, environments, and processes in mass culture. Adorno claims that mass culture consists of a system of signals, which signals itself (Taylor & Harris, 2008). In other words, the mass-media impose commodity values and create a broader notion of hegemony which affects people's consciousness.

Gramsci's concept of hegemony defines the ruling ideology in society. Gramsci (1975) states that, "The control of the elites, and in particular the intellectuals, is key to assuming power. These elements have direct influence over the shape of culture a society possesses" (p. 136).

McQuail (1994) also noted that the mass media do not specify reality on their own but provide different definitions belonging to the authority. Therefore, Critical Cultural Theory examines ideological domination by considering the importance of mass culture and the significance of media culture for the privileged groups in society. The media's approach to women's issues and women's representations is generally defined as sexist, negative and even harmful. Through sexist, patriarchal, stereotypical and discriminative approach women are portrayed as individuals who are, in most cases, subordinates.

In light of the articulation above, this study analyzes how International Women's Day and women's issues are reflected in four of the TRNC's daily newspapers – Vatan, Havadis, Yeni Düzen and Halkın Sesi – for the period between March 1st and March 10th, in 2012. In addition, the weekly newspaper Yeni Çağ for March 1st, March 8th and March 15th is considered. The aim is also

¹ This presentation is a summary of my thesis entitled *The Representation of International Women's Day on TRNC's Media* for the degree of Master of Arts in Communication and Media Studies at EMU.

to show how these newspapers represent International Women's Day and women's issues because an understanding of the mass media's approach to International Women's Day and women's issues is critical to examine the media's impact on people. This study aims firstly, to find out the struggle areas and the problems defined by activist groups and secondly to analyze how International Women's Day, women's issues and movements are represented in five TRNC newspapers.

In addition, the study provides the views of journalists on International Women's Day and on women's issues, and also to explore the portrayals of women in media texts with the help of content analysis. Furthermore, this study demonstrates the reflection of the mass media on International Women's Day, women's problems and the activist groups dealing with women issues in North Cyprus. Therefore, this study aims to present the analyses of data in a variety of ways by using content analysis. This study also assumes that the mass media has a masculine and a patriarchal point of view. Therefore, mass media create a hegemonic masculine culture beside a consuming culture. Media is also reproducing these cultural values not only in advertising or opinion columns but also in the hard news stories. Since the media is an important agent to redefining the meanings of special days and events, International Women's Day is also one of these days which media diverted its meaning from a struggle day to an entertainment day. Thus, in this study, the media texts reflect how the portrayals of women and women movements are presented. The way of presenting women's issues and International Women's Day in the newspapers influence people's perspectives. This impact has received a great deal of interest by the researchers. Therefore, this study attempts to understand how the mass media is effective while imposing their ideology based on women's issues and International Women's Day through the media texts.

Furthermore, the study provides important research findings by using content analysis for five TRNC newspapers. This study also contributes to wide literature in several ways. First, this paper strengthens the understanding of mass media's approach to International Women's Day, women's issues and activist groups dealing with women issues in North Cyprus during March 8th week in 2012. Second, this study examines the data limited in the North Cyprus. Thus, findings of the study reveals how International Women's Day has been celebrated in North Cyprus and it has been reflected in five TRNC newspapers. Third, this study also shows how the aims and activities of activist groups dealing with women issues have not been presented comprehensively in the TRNC's newspapers.

Methodology

The study mainly focuses on content analysis. As Kerlinger (1986) states, content analysis is a method, which studies and analysis communication in a systematic, objective and quantitative manner for the objectives of measuring variables. Neuendorf (2002) also contends that content analysis presents numbers, percentages and statistics to interpret the results. By using content analysis, the researcher can easily analyze the presence, meanings and relationships of words and concepts ("Writing Colostate," 2012). Content analysis also provides inferences about the messages within the text and gives insights over time through analyses of texts. Throughout the study, content analysis offers observations via texts, so readers can easily understand the central aspect of this social interaction. In simpler terms, the analysis of columns in the newspapers by using content analysis simplifies the complex models of human thought and language use. The various representations of women in the media are examined to understand how they signify the concepts of women. Thus, meanings and relationships of words are specifically brought out in this study through the use of content analysis.

Data

The data covers the period between March 1st and March 10th in 2012. In addition, March 15th is also taken into account for the analyses in a weekly newspaper. Throughout the analyses, the objectives were to demonstrate the most highlighted subjects related to women or women's movements, the important struggles for the women's problems voiced by the activist groups dealing with the women issues in the TRNC during March 8th, 2012, the presentations of activist groups dealing with the women issues and voices of women in the TRNC newspapers, and the important issues and subjects such as women rights, equality, discrimination, harassments, etc. that have the maximum coverage in relation to International Women's Day and women's issues. Therefore, content analysis is done to examine the objectives as stated above. Through a presentation of the percentages, the analyses are explained by using media texts in the newspapers.

Table 1 Distribution of Media Texts According to Newspapers

Newspapers	Percentage
Yeni Düzen	25.2
Havadis	36.0
Yeni Çağ	2.8
Halkın Sesi	19.5
Vatan	16.5

There are 723 media texts in the newspapers. The percentages of media texts in each newspaper, *Yeni Düzen*, *Havadis*, *Yeni Çağ*, *Halkın Sesi* and *Vatan* can be seen in Table 1. The percentage of each newspaper does not guarantee that the news is presenting issues on women's problems. *Havadis* is the newspaper, which presents the most media texts among the newspapers: 36% of the media texts are presented in *Havadis* because this newspaper includes much more women's issues in their contents.

Table 2 Distribution of Media Texts According to Their Text-Types

Text Type	Percentage
Interviews	1.9
Columns	6.4
Hard News	49.8
Soft News	8.9
Advertisements	23.7
Horoscopes	0.3
Sports	8.7
Biographies	0.3

The presented items are analyzed in terms of their characteristics such as interviews, columns, hard news, soft news, advertisements, horoscopes, sports and biographies. As is seen in Table 2, most of the presented items are on hard news. 49.8% of the media texts are hard news. The journalists use hard news to specify and express their concerns without giving comprehensive information. Most of the news about the issues on women is therefore presented through hard news in the newspapers.

On the other hand, 8.9% of the media texts are represented as soft news in the newspapers. Although this percentage is not as high as hard news, the journalists prefer to use soft news while representing women's issues. Soft news is also one of the media text, which includes "absence of a public policy component, sensationalized presentation, human interest themes and emphasis on dramatic subject matter" (Baum, 2008 p. 120). In simpler words, soft news is not informative and includes subjective matters in its content. For example, there are soft news about women who are described as the attractive models in the world in *Havadis*. Therefore, the soft news is generally composed to state the beauties of women, outer appearances of women, attractiveness of women. In the literature review, Skov and Moeran (1995) articulate that women's sexuality and independence are expressed in terms of consumer taste in the media. In other words, soft news includes attractiveness, beauty and feminine characteristics of women by depicting them as consumers. According to

White (2009) hard news is a type of report, which is objective and consists of real news, in daily newspapers rather than in lifestyle magazines. In other words, the events are only described, without articulating personal opinions. The aim is to inform the readers about any concern. Therefore, the hard news does not reflect the hard news on women. For example, on March 8th, the news about women's health conditions in *Halkın Sesi* is come up with the title "why are women's hearts getting too tired?". Due to the stereotypical perception of women from the male point of view, there is always a perceived superiority of men over women by presenting women as passive, weak and emotional in the literature (Peake, 1993). Therefore, in most of the hard news, women are presented as individuals who are not strong enough to cope with their problems. The second hard news addresses the opinions of the President, Mr. Derviş Eroğlu, about gender equality in society in *Havadis* (2012, p.32). By reporting whatever Eroğlu said about women's rights and gender equality on March 9th, this hard news includes the social standards, which are imposed on women in a patriarchal society. For Eroğlu, women must have equal rights and opportunities as men have in order to avoid discrimination against women in a patriarchy. As noted in the literature review, Wright (1992) has argued that women are being prevented from finding their self-perceptions and identifications due to patriarchy.

When the contents of the hard news are analyzed in the TRNC's newspapers, there are two findings. First, the hard news in the TRNC's newspapers does not reflect the importance of International Women's Day comprehensively. Second, women are generally presented either as inferior or as consumers in most of the hard news. Thus, the contents of the hard news in the newspapers are not informative for readers when they present women rights and gender equality.

Advertisements are the second text type, having the highest percentage for the media texts after the hard news. 49.8% of the media texts are presented in advertisements. Janus (1981) defines advertisement as a prominent item for the mass media because it creates a link between consumption and production. In simpler terms, the media use advertisements to attract consumers for consumption.

In addition, Stankiewicz and Rosselli (2008) have conducted research on representations of women in magazines where they evaluate whether or not women are presented as sex objects and victims. They state that one out of two advertisements represent women as sex objects in men's magazines and women's adolescent magazines, because in half of the advertisements people see women as defenseless while men are seen as powerful individuals (Stankiewicz & Roselli, 2008). In TRNC, women are also presented and motivated as consumers for the discount advertisements as well in North Cyprus' newspapers.

Table 3 Disribution of Media Texts According to Their Contents

Content	Percentage
Health	3.3
Achievements of Women	24.3
Exhibitions/Activity	13.8
Visits/Charity	5.5
About Activist Gr.	10.5
Products/Promotions	26.0
Women's Rights	5.7
Funny Stories	2.2
Recipes/Meals	0.3
Culture/Art	4.4
Violence	3.3
Immigration	0.3
The Other	0.5

The 723 published items on women's issues during the research study period were also analyzed according to their approach to issues. These issues are classified as health, achievements of women, exhibition/activities, visits/charity, about activist groups dealing with the women issues, products/promotions, women's rights, funny stories, recipes/meals, culture-art, violence, immigration, and the other.

As seen in Table 3, most of the news items are about achievements of women, products/promotions and exhibitions and activity. 26% of the media texts come under product/promotions. This value shows how women are presented as individuals who are prone to consume during the week of March 8th.

When the products and promotions are examined, the women are generally represented as individuals who consume more and enjoy a rich life with goods, leisure, opportunities and possessions. By considering Skov and Moeron's (1995) arguments, it is obvious that the newspapers idealize and standardize women in society.

The achievements of women are the second highest in content: 24.3% of the media texts include stories about successful and well-known women in society. As Azarcon-dela Cruz (1988) argues, women are portrayed in the newspapers when they are prominent personalities. For example, on March 9th, 2012, in Havadis, the news about the successes of women in North Cyprus lists names like Ufuk Taneri, the first woman university rector; Ruhsan Tugyan, the first woman member of parliament; Latife Birgen the first woman to get a PhD degree in Nuclear Energy, etc. These examples demonstrate that successful women in society are represented in the news media.

As Azarcon-dela Cruz (1988) notes, women's profes-

sional accomplishments are covered in the newspapers if they belong to rich or prominent families. Bedia Okan is an example of a depiction of a woman as successful and wealthier. Additionally, 13.8% of the media texts are belonging to exhibitions/activity in the newspapers. During March 8th week, there was an activity in Gönyeli. Halkın Sesi published the activity on March 7th, 2012 This media text shows how women are represented as consumers in social life because the dress designer Hakan Akkaya articulated his ideas about being a perfect woman. Therefore, as Fowler (1991) states in literature review, women are portrayed as consumers in the mass media.

As is seen, the other includes the news which is not related to the issues in Table 3. For example, the first news in Vatan on March 3rd is about the celebrity of Tom Struddidge who buys toys for her baby (2012, p.21). The second news item, in Vatan on March 3rd, is again about a woman, Kelly Brook, who is engaged with a famous man, Tom Evans (2012, p.22). Lastly, the news in Havadis on March 7th introduces a book called "Allies & Enemies: How The World Depends on Bacteria" by Anne Maczulak (2012, p.25).

Table 4 Distribution of Media Texts According to Their Sexist Presentation

Sexist	Not-Sexist	Neutral
49.8	10.9	39.3

The presented items are analyzed to show how sexism occurs while presenting the media texts in relation to approaches such as sexist, not-sexist and neutral. Since the journalists generally represent women's inferiority in their news, Table 4 demonstrates that most of the media texts in the newspapers are sexist. In the case of sexism, women are depicted through their bodies, clothes, shopping, beauty/attractiveness, sexuality, development, sensitivity/emotion, sex roles, and subordination in the newspapers. 49.8% of the media texts are presented as sexist in the entire sample. As Duncan (2006) states, sexism is an assumption, which defends the superiority of one sex in relation to the other. Thus, the issues on women in the newspapers generally show a sexist approach. For instance, there is an advertisement item, which introduces the world's interesting toilet designs like of woman's body parts such as breasts, hips, legs and lips. The representations show women as sex object like the advertisement. Not-sexist approach defines women's issues in a positive way in the media texts. In other words, if the media texts include a full of praise without mentioning women's body features and beauties, this approach is called not-sexist. 39.3% of the media texts are represented as neutral while analyzing sexism in their contents because these media texts do

not represent any ideas about issues on women.

Table 5 Distribution of Media Texts According to Their News Approaches

Negative	Positive	Neutral
50.0	10.4	39.6

The items presented in Table 5 are classifying the collected data as negative, positive and neutral. The aim is to show how the approach of each media text is determined by the newspapers. As is seen in Table 5, most of the media texts have a negative news approach which put sexist specifications in their contents. For example, if the news contains superiority of one sex to another, these news are determined as a negative news approach. 50% of the media texts have a negative approach, as is shown in Table 5. On the other hand if the media texts are not sexist then they have a positive news approach because they do not involve violent, abuse, corrupt, wrongful practices. Additionally, in a neutral news approach, there are not negative and positive news approaches in the content of the news.

Table 6 Distribution of Media Texts According to Their News Gratifications

Fully Informative	General Information	Neutral
2.2	77.5	20.3

There are three categories in Table 6. The first category is named as fully informative news gratification when the authors write their news openly and frankly. The authors also use general information news gratification when they don't express their views in detail. Neutral news gratification is used when there is no emphasis on women's issues, women rights, etc.

As is seen in Table 6, the presented items, which are fully informative, general information, and not-clear show the numbers of news gratification for each media text. The aim is to demonstrate that information in the news content does not reveal full information for the readers because of the influence of editors and authorities on the authors. For example, the media editors shape the representation of women through their ideologies. In this view, the news created by the authors are under the effects of these entities.

As McQuail (1994) argues, the media is powerful as it imposes ideas on society, which are forced by the structure of media institutions. Therefore, only 2.2% of the media texts are presented as fully informative in the whole of the sample when depicting issues on women and International Women's Day in the TRNC newspa-

pers. Fully informative media texts give complete and comprehensive information about the issues on women in the media texts. If the media texts provide general information about the events, the readers are only offered limited aspects of the cases. For the neutral news gratification, the media texts do not include any opinions of the journalists.

Research Findings

This section of the study presents four different categories for the answers to the research questions. In the research findings, the objective is to discuss the analyses by considering the issues on women and International Women's Day in the TRNC newspapers. In the first category, examination shows how the media texts are prepared to present women as consumers and encourage them to purchase products. In the second category, the aim is to show how March 8th is represented as a celebration date for women. The third category aims to demonstrate that the objectives of March 8th news are not fully included in the TRNC's newspapers. Lastly, by comparing the media texts for the week of March 8th, the fourth category explains how issues on women and International Women's Day fade away day by day.

Women as consumers in the TRNC's Newspapers

When analyzing the media texts in the TRNC's newspapers, it is obvious that they are prepared to encourage women to consume during the week of March 8th. In other words, the media always specify the contents of the media texts by promoting products targeted at women through their institutions.

Table 7 Disribution of Media Texts According to Their Contents

Content	Text Type							
	Interw.	Colmn.	Hard N.	Soft N.	Advs.	Horos.	Sports	Biogrhy.
Health		8.7	5.3	1.6				
Achv. Women	64.3	13	16.9	54		100	95.3	100
Exh./Act.			23.1	26				
Visits/Charity		4.3	9.7				4.7	
About Activist Gr.	28.6	19.6	17.5					
Prd./Prmt	7.1	2.2	3.3	6.3		99.4		
Wom. Rights		23.9	7.2	4.7	0.6			
Funny Stories		10.9	3.1					
Rec./Meal		2.2	0.3					
Culture/Art		4.3	8.1	1.6				
Violence		8.7	5.0	1.6				
Immigration			0.6					
Others		2.2		3.1				

As is seen in Table 7, the media texts of advertisements, horoscopes and biographies have the higher percentages while depicting the issues on women. However, the numbers of media texts including horoscopes and biographies are very low in whole of the sample. The number of advertisements is higher than the numbers of horoscopes and biographies. The contents of these text types dictate the rules for being a perfect woman. In simpler terms, the way to be a successful woman is associated with consumption.

In Table 7, when the advertisements are analyzed, 99.4% of them are products/promotions. For the horoscopes and biographies, 100% of the media texts are about the achievements of women. The second example is horoscopes, which impose some standards on women. Horoscopes usually provide information about how to be a perfect, sexy, beautiful, charming woman for a man. For example, on March 3rd–March 9th in Havadis, the media text include the story of famous women who are Eva Mendes and Jessica Biel. These women are given as ideal examples for women whose horoscope sign is Pisces. The aim is to encourage women to be an ideal woman like famous women. These contents show how the newspapers play an important role in shaping individuals' decisions about product sales and women-targeted products. Additionally, women are presented as individuals who always consume on International Women's Day, too. In other words, the media texts include attractiveness, beauty, and the feminine characteristics of women while depicting them as consumers in the newspapers.

March 8th as a Celebration Date

Nowadays, March 8th is represented as a celebration date in the mass media. The aim is to show how March 8th is presented in relation to the issues on women in the TRNC's newspapers. For example, the Foundation for European Progressive Studies claims that International Women's Day is always linked to an ordinary celebration when men go to the flower shop for women (FE. 2012). There is only one column, which criticizes the way of celebrating International Women's Day in whole of the sample (723). It is written by a male journalist Davut Ulaş in Halkın Sesi on March 9th about the celebration of March 8th and the objectives of International Women's Day such as gender equality, discrimination against gender, equal working conditions, empowerment, etc. Therefore, according to Ulaş, the way of celebrating this day should be changed. In order to raise consciousness on the International Women's Day, this kind of media texts should be published more in the newspapers. Table 14 illustrates the analyses based on sexism according to the approaches categorized as sexist, not-sexist and neutral for each issue on women. By looking at the table, it is obvious that the media texts have sexism in their contents.

Table 8 Disribution of Media Texts According to Sexism in Content

Content	Sexism		
	Sexist	Not-Sexist	Neutral
Health	91.7	4.2	4.2
Ach. Women	27.3	23.9	48.9
Exh. / Act.	37	10	53

Visits / Charity	7.5		92.5
About Activist Gr.	23.7	3.9	72.4
Prd./Prmt	92.6	4.8	2.7
Wom. Rights	34.1	24.4	41.5
Funny Stories	100		
Rec. / Meal		100	
Culture/Art	37.5	3.1	59.4
Violence	56.5	4.4	39.1
Immigration			100
The Other	100		

Rec. / Meal		100	
Culture / Art	37.5	3.1	59.4
Violence	60.9		39.1
Immigration			100
The Other	100		

As is seen in Table 8, the higher percentages are for funny stories and product/promotions in the sexist approach. However, in whole of the sample, the numbers of media texts including funny stories are lower than the numbers of products and promotions. 100% of the funny stories and 92.6% of the products/promotions are presented as sexist. Additionally health (91.7%) and violence (56.5%) are the contents, which are presented as sexist after products and promotions, too. During the week of March 8th, the media texts still represent women as inferiors in funny stories, instead of emphasizing the objectives of International Women’s Day. Through products/promotions in the newspapers, the mass media presents March 8th as a celebration date to attract consumers for International Women’s Day. For example, funny stories are presented as content including the most sexist content, because 100% of them articulate the superiority of men to women.

Furthermore, in Table 8, the achievements of women’s percentage for sexism is considered, the neutral is 48.9%. This result confirms that the news are not prepared to inform the readers about patriarchy, gender equality, discrimination against women, etc. because women belonging to rich, prominent and well-known families have taken place in the newspapers.

Table 9 Disribution of Media Texts According to Their News Approaches in Content

Content	News Approach		
	Negative	Positive	Neutral
Health	91.7	4.2	4.2
Achv. Women	27.8	22.7	48.4
Exh. / Act.	37	10	53
Visits / Charity	7.5		92.5
About Activist Gr.	23.7	2.6	73.7
Prd. / Prmt	92.6	4.8	2.7
Wom. Rights	34.1	24.4	41.5
Funny Stories	100		

Table 9 demonstrates the examination of news approaches by classifying them as negative, positive and neutral for each issue on women. As is seen in Table 15, products/promotions, health, women’s rights and funny stories have higher percentages. However, the numbers of funny stories are very low in whole of the sample. Products and promotions are important contents while examining sexism in this study. Due to the impact of sexism, as presented in Table 8, news approaches also give similar percentages in each category. Since product promotions broadly include sexism in their contents, these contents have a negative news approach which is exploitative, harmful and hostile for women’s presentations. Therefore, the objectives on International Women’s Day are not asserted constructively during the week of March 8th. When the women’s rights (34.1%) are taken into consideration, this content also includes sexism, too.

Table 10 Distribution of Media Texts According to Their News Gratifications in Content

Content	News Gratification		
	Fully Informative	General Information	Neutral
Health	8.3	70.8	20.8
Achv. Women	2.3	80.1	17.6
Exh. / Act.	2	75	23
Visits / Charity		85	15
About Activist Gr.	2.6	65.8	31.6
Prd. / Prmt		87.2	12.8
Wom. Rights	7.3	78	14.6
Funny Stories		6.3	93.8
Rec. / Meal		100	
Culture/Art		71.9	28.1
Violence	4.3	82.6	13
Immigration		100	
The Other		66.7	33.3

As is seen in Table 10, the analyses of news gratification show the percentages in three categories for the content. These categories define the characteristics of information in the media texts as fully informative, general information and not clear in the TRNC’s newspa-

pers. By considering the results in Table 10, the aim is to demonstrate that the information of the content is not fully informative. Therefore, March 8th is presented as a celebration date without giving full information about the objectives of International Women's Day. In other words, the contents of the media texts are full of joyful and ordinary details, which do not promote International Women's Day completely. When the percentages are analyzed in Table 10, 87.2% of the media texts including products and promotions, 80.1% of the media texts including achievements of women, 75% of the media texts including exhibitions and 65.8 % of the media texts including activist groups dealing with the women issues are giving general information, which does not include comprehensive information about issues on women.

No Importance given to Activism on the March 8th

This section examines the media's coverage March 8th while presenting the media texts in the TRNC's newspapers. The aim is to demonstrate whether the objectives of March 8th news are represented fully or not through feminist movements in North Cyprus. As stated before, there are feminist groups dealing with the women's issues in North Cyprus. The members of the academic units at the universities of North Cyprus, political parties and the independent activist groups always organize activities, exhibitions and meetings, which promote International Women's Day. These activist groups dealing with the women issues determine their objectives by considering feminist activism. The issues, which are specified by activist groups take different specifications, are below.

Table 11 Distribution of Media Texts According to Activist Groups' Contents

Activist Groups' Content	Percentage
Working Life Conditions	25
Equal Rights	50
Violence	9.2
Shelter for Women	2.6
Women Trafficking	5.3
Secularism	2.6
Other issues	5.3

As is seen in Table 11, there are seven content areas, which are determined by the activist groups dealing with the women issues in the newspapers. The activist groups dealing with the women issues address issues on women such as working life conditions, equal rights,

violence, shelters for women, trafficking in women and secularism. There are seventy-six (76) media texts which are related to activist groups content in the whole of the sample (723). Most of the presented items are on equal rights, because 50% of the media texts come under this category in Table 17.

The media texts including the ones on activist groups dealing with the women issues do not guarantee that all of them shed light on the issues of the International Women's Day and on women. The category "other issues" includes the news about the activist groups dealing with the women issues in North Cyprus without presenting their specific aims and activities, which differentiate them from each other. For example, on March 8th, Havadis presents news about the walk for International Women's Day (2012, p.14). This news does not include the objectives and other activities of the women's groups dealing with the women issues.

All activist groups dealing with the women's issues are represented as if they have the same approaches to women's issues. In other words, the journalists generally don't want to inform the readers about issues on women and women's rights. These results show that newspapers sometimes convey inadequate information about the activist groups dealing with the women issues in North Cyprus and March 8th through their presentations.

Table 12 Distribution of Media Texts According to Activist Groups' Content in Each Date

Activist Gr.' Content	Period between March 3 & 10 in 2012							
	3	4	5	6	7	8	9	10
Working Life Conditions	21.4	14.3	41.7		12.5	25	38.9	
Equal Rights	42.9	28.6	25.7	87.5	87.5	62.5	44.4	
Violence	14.3	42.9	16.7					
Shelter for Women	7.1						12.5	
Women Trafficking	14.3	14.3				12.5		
Secularism				16.7				
No Defined Objective			100					16.7

As is seen in Table 12, the content covering the activist groups dealing with the women issues reveals an interesting distribution for the period between March 3rd and March 10th, in 2012. There is no available data including the activist groups' content in Table 18 for March 1st, March 2nd and March 15th. On March 3rd and March 4th, the media texts in the newspapers started to include activist groups' content dealing with the women

issues and March 8th news. However, on March 5th, the activist groups' content dealing with the women issues is not presented comprehensively in the TRNC newspapers. Due to the impact of March 8th, the newspapers include content based on equal rights on March 7th and March 8th. The higher percentage, which is 87.5% for both days, shows how International Women's Day is represented as a date defending equal rights only by ignoring other contents such as trafficking in women, shelters for women, etc. Additionally, on March 9th and March 10th, the percentages of the contents started fading. As McQuail (1994, p.96) states from the perspective of critical cultural theory, the mass media is powerful while articulating whatever they want to impose on people. Thus, it is obvious that the TRNC's newspapers prefer to reflect equal rights broadly only around the International Women's Day.

Table 13 Distribution of Media Texts According to Sexism in Activist Groups' Content

Activist Gr.' Content	Sexism		
	Sexist	Not-Sexist	Neutral
Working Life Conditions	15.8	5.3	78.9
Equal Rights	13.2	5.3	81.6
Violence	85.7		14.3
Shelter for Women			100
Women Trafficking	75		25
Secularism			100
No Defined Objective	25		75

Table 13 shows how sexism is presented while reflecting activist groups' content in the TRNC newspapers. The media texts' approach is generally neutral because the media texts including the activist groups' content do not convey journalists' opinions and ideas comprehensively. The aim is not to inform individuals completely about issues on women and International Women's Day. As is seen in Table 13, shelters for women and secularism are the contents, which have higher percentages in the neutral approach. Most of the activist groups dealing with the women issues in North Cyprus argue that shelters should be provided for women who faced violence.

Throughout the news, the women's organization from the Communal Democracy Party (TDP) suggests that governors should take into consideration women under the oppression of patriarchy; this organization is therefore demanding shelters for battered women. The ac-

tivist groups dealing with the women issues also argue that religious beliefs should not damage women's economic, social and political situations. As is seen above, the journalists do not mention the director or members of the TDP Women's Organization in the media texts. They also do not articulate their ideas about the organization. The media texts including the activist groups' content thus display a neutral approach to the issues on women and International Women's Day.

Table 14 Distribution of Media Texts According to Their News Gratifications in Activist Groups' Content

Activist Gr.' content	News Gratification		
	Fully Informative	General Information	Not-Clear
Working Life Conditions	5.3	57.9	36.8
Equal Rights		71.1	28.9
Violence	14.3	57.1	28.6
Shelter for Women			100
Women Trafficking		100	
Secularism		100	
No Defined Objective			100

Table 14 shows the classification of information for the activist groups' content. When news gratification is examined, the information about activist groups' content is not fully informative. The information on activist groups dealing with the women issues is generally represented as general information. Therefore, Table 14 shows the mass media's approach to news gratification.

The Representation of Issues on Women and March 8th

When the distribution of content for each date is examined, it is obvious that the percentages of products/promotions are higher than the other contents' percentages.

On March 8th, 30% of the media texts are in products/promotions. Therefore, the issues on women and March 8th start to fade away day by day. International Women's Day is represented as a celebration date due to the higher ratios for products/promotions in the whole of the sample.

Table 15 Distribution of Media Texts According to Sexism in Each Date

Date	Sexism		
	Sexist	Not-Sexist	Neutral
March 1	61.4	11.4	27.2
March 2	65.9	9.8	24.3
March 3	66.7	4.2	29.1
March 4	70.1	7.5	22.4
March 5	80	7.5	12.5
March 6	40.3	6	53.7
March 7	42.9	9.5	47.6
March 8	44.4	5.6	50
March 9	43.8	19.1	37.1
March 10	29.3	17.1	53.6
March 15	16.7	66.6	16.7

As is seen in Table 15, the period between March 1st and March 5th has an increasing rate for the sexist approach when representing issues on women and International Women's Day because the media texts include the beauty and attractiveness of women in general. The media texts in the newspapers do not include activist groups' aims and activities comprehensively. Thus, the percentages decrease from 61.4% to 16.7%.

When March 8th has begun, the period between March 6th and March 10th has a decreasing rate for the sexist approach. During these days, the media are biased on women's issues. However, there is a pseudo representation of March 8th. As McQuail (1994) argues, the mass media create their own culture. In simpler terms, through the media texts about March 8th, International Women's Day is represented as a celebration for women by only articulating equal rights in the TRNC's newspapers.

Table 16 Distribution of Media Texts According to Their News Approaches in Each Date

Date	News Approach		
	Negative	Positive	Neutral
March 1	61.4	11.4	27.3
March 2	68.3	7.3	24.4
March 3	66.7	4.2	29.2
March 4	70.1	7.5	22.4
March 5	80	5	15
March 6	40.3	6	53.7
March 7	42.9	8.3	48.8

March 8	44.4	5.6	50
March 9	43.8	19.1	37.1
March 10	30.1	16.3	53.7
March 15	16.7	66.7	16.3

Table 16 illustrates higher percentages for the negative news approach. Due to the increasing rate for the sexist approach between March 1st and March 5th as shown in Table 16, the news approach for this period is negative because sexism adversely affects both the representations of issues on women's beauty and feminine characteristics and International Women's Day (Calogero & Jost, 2011). As Duncan (2006) quotes Settembrini's statement that sexism is an assumption, which defends the superiority of one sex to the other sex. The inferior sex generally refers to the women and superior to men. Duncan also quotes Settembrini (2006) to argue that sexism is rooted in a patriarchal society where male domination occurs in every sphere of life. In finding self-identities and self-perceptions, women have difficulties while they are obtaining their needs and wants according to their own value judgments. Sexism should therefore not be fostered by male domination for the majority of women in society.

Additionally, the period between March 6th and March 10th has a decreasing rate for the negative news approach. Although the negative news approach is 80% on March 5th, it is 44.4% on March 8th. After March 6th, the media texts lose negative news approach when time gets closer to March 8th. Thus, there is a pseudo representation of March 8th in the TRNC's newspapers. This media text is representing a negative news approach in its content even though this activist groups dealing with the women issues has written a letter to president Mr. Eroğlu to avoid problems for women.

Table 17 Distribution of Media Texts According to Their News Gratifications in Each Date

Date	News Gratification		
	Fully Informative	General Information	Neutral
March 1	4.5	79.5	15.9
March 2		80.5	19.5
March 3	4.2	75	20.8
March 4	3	74.6	22.4
March 5		80	20
March 6		89.6	10.4
March 7	1.2	82.1	16.7
March 8	1.1	78.9	20
March 9	2.2	78.7	19.1

March 10	3.3	69.1	27.6
March 15	16.7	16.7	66.7

In Table 17, the news gratification of the media texts on each date generally represents greater percentages for general information. On the other hand, the media texts' information is not reflected as fully informative in the newspapers because the highest percentage for fully informative news gratification is 16.7%. Although the journalists prefer to use general information for their news gratification, the information in media texts is not illuminative for issues on women and International Women's Day.

Conclusion

In this study, representation of International Women's Day's in the TRNC's newspapers has been analyzed. The study has examined not only the media's approach to International Women's Day during the week of March 8th, but also defined the feminist activities and struggles on women issues and the varieties of women's movements in North Cyprus. The media texts in the five TRNC's newspapers, have been analyzed to find out the reflection of women's problems; the most highlighted subjects related to women or women movements; the news coverage on the activities of women activist groups'; the reflected meaning of March 8th women's day; and the way women and their activities reflected in the news.

Women's images reflected in the media text have been discussed in this study. The March 8th has been used as a day to boost consumption. While it is used by the market to sell products for women then the meaning of March 8th diverted from a struggle day to a celebration day. This study shows how the mass media is effective in imposing ideological domination through media texts. Thus, the media institutions have been analyzed to demonstrate their impact on people for a common agreement about issues on women and activist groups dealing with the women issues. Throughout the study, it emerges that the activist groups dealing with the women issues and other women's organizations in the TRNC have been struggling in various fields for a better life for women. Some of them are academic units, which provide academic studies by gathering data on women's problems; they also offer suggestions for solving these problems. These activist groups dealing with the women issues also aim to discuss women's issues in different programs, which operate in academic units. There are also women's organizations which are supported by unions; these defend equal working life conditions for women because their aims are to offer equal job opportunities and equal rights in their occupational

lives. The women's organizations from political parties are trying to get a higher status for women; they are struggling for women to get into decision-making positions. Additionally, the independent activist groups dealing with the women issues aim to provide better social lives for women in society; for example, these activist groups dealing with the women issues help women to recognize their bodies, their capabilities and their sexuality by providing programs on television.

Content analysis is used to obtain inferences about the issues on women and International Women's Day within the media texts such as hard news, soft news, interviews, biographies, horoscopes, advertisements and sports in the TRNC's newspapers. Content analysis is done to show the mass media's approach to International Women's Day, women's issues and activist groups dealing with the women issues in the TRNC's newspapers. The analyses of data regarding numbers of news items, text type, content, sexism, news approach and news gratification have also been represented in this study. The sample consists of 723 media texts from five of the TRNC's newspapers. According to the results, in the whole of the sample, Havadis is the newspaper, which contains 36% of the media texts. Most of the media texts are in hard news and advertisements. While 49.8% of the media texts are hard news, 23.7% of them are advertisements. The media texts are generally about achievements of women and products/promotions for International Women's Day. 26% of the media texts refer to products/promotions. This finding shows that the mass media impose consumer culture through the media texts. Additionally, 24.3% of them include the stories of successful women. In the whole of the sample, 49.8% of the media texts are represented as sexist. When the TRNC's newspapers are representing the media texts, 50% of them have a negative news approach. When news gratification is examined, most of the media texts do not reveal full information for the readers because only 2.2% of them are represented as fully informative in five of the TRNC's newspapers.

According to the research findings, most of the media texts are prepared to encourage women to consume during the week of March 8th in North Cyprus. 99.4% of the media texts are in products/promotions. By considering this result, it can be said that the consumer culture is disseminated through advertisements in North Cyprus. Therefore, women are depicted as consumers in the TRNC's newspapers. When the representation of International Women's Day is analyzed, the results confirm that March 8th is represented as a celebration date, because 92.6% of the products/promotions are represented as sexist. Furthermore, the media texts do not include adequate articulations about March 8th, because out of 723 data items, there are only 76 media texts about the activist groups dealing with the women issues. When the activist groups' content is analyzed,

50% of the media texts are about equal rights. Additionally, 25% of them are about working life conditions. Thus, the TRNC's newspapers prefer to reflect equal rights broadly in the media texts during the week of March 8th. The media texts about the activist groups dealing with the women issues use a neutral approach when they are representing women's issues and movements for this period. For instance, 81.6% of the media texts are about equal rights, which are generally represented as neutral by the newspapers. Lastly, the information about the activist groups dealing with the women issues is provided by using general information in the media texts, because the media do not want to inform individuals about the objectives of activist groups in North Cyprus. For example, 57.9% of the media texts including working life conditions have general information in their news gratification. In addition, the issues on women and March 8th are not focused on comprehensively by the TRNC's newspapers. Therefore these issues fade away day by day during the week of March 8th. For example, on March 1st, 36.4% of the media texts are in products/promotions. However, on March 15 this percentage decreases to 16.7%. The date analyses for the period between March 1 and March 15th show that the percentages of sexist and negative news approaches diminish from 61.4% to 16.7% when March 8th has started in the calendar of 2012.

As a result, there is a pseudo representation of March 8th. When the news gratification for the issues on women and March 8th is analyzed, the results confirm that journalists do not prefer to enlighten their readers and use general information, because the news gratification of the media texts has greater percentages for general information than for fully informative and neutral news gratification. Therefore, in this research study, the social role of media on society has been articulated explicitly.

References

- Azarcon-dela Cruz, Pennie S. (1988). *Images of Women in Philippine Media. Metro Manila: Normine Printing House.*
- Baum, Matthew A. (2008). "Soft News and Foreign Policy: How Expanding the Audience Changes the Policies." *Japanese Journal of Political Science*, 8 (1). 115-145.
- Berger, Arthur A. (1991). *Media Research Techniques.* Michigan: Sage.
- Calogero, Rachel M. & Jost, John T. (2011). "Self-subjugation Among Women: Exposure to Sexist Ideology, Self Objectification, and the Protective Function of the Need to Avoid Closure." *Journal of Personality and Social Psychology*, 100. 211-228.
- Duncan, Derek (2006). *Reading And Writing Italian Homosexuality: A Case of Possible Difference.* Cornwall: MPG Books Ltd.
- Feps-Europe (2012). *Clara Zetkin could do it! So can we?* Retrieved March 5, 2012 from, www.feps-europe.eu/uploads/documents/clara-zetkin-could-do-it-so-can-we.pdf.
- Fowler, Roger (1991). *Language in The News.* London: TJ International Ltd, Padstow, Cornwall.
- Gramsci, Antonio (1975). *Prison Notebooks III.* New York: Columbia University Press.
- Janus, Noreene Z. (1991). "Advertising and the Mass Media: Transnational Link between Production and Consumption." *Media, Culture and Society*, 3. 13-23.
- Kerlinger, Fred N. (1986). *Foundations of Behavioral Research.* New York: Holt-Rinehart and Winston.
- McQuail, Denis (1994). *Mass Communication Theory An Introduction.* London: Sage Publications Ltd.
- Neuendorf, Kimberly A. (2002). *The Content Analysis Guidebook.* California: Sage Publications.
- Peake, Linda (1993). "Race and Sexuality: Challenging the patriarchal structuring of urban social space." *Environment and Planning D: Society and Space*, 11. 415-432.
- Skov, Lise & Moeran, Brian (1995). *Women Media and Consumption in Japan.* Great Britain: Curzon Press.
- Stankiewicz, Julie M. & Rosselli, Francine (2008). "Women as Sex Objects and Victims in Print Advertisements." *Sex Roles*, 58. 579-589.
- Taylor, Paul A. & Harris, Jan L. (2008). *Critical Theories of Mass Media: Then and Now.* England: Open University Press.
- White, Peter R. (2009). "Media Power and the Rhetorical Potential of the "Hard News" Report: - Attitudinal Mechanisms in Journalistic Discourse." *Vakki*, 36. 30-49.
- Wright, Edward L. (1992). *Feminism and Psychoanalysis: A Critical Dictionary.* Oxford: Blackwell.
- Writing.colostate (2012). *Content Analysis.* Retrieved October, 12, 2012 from "<http://writing.colostate.edu/guides/research/content/examples.cfm>".

Kıbrıs, Aykırı/Zıt/Karmaşık Özdeşleşmelere ‘Yuva’ Olabilir mi?

Pembe Behçetoğulları

Doğu Akdeniz Üniversitesi, Kuzey Kıbrıs
pembe.behcetogullari@emu.edu.tr

Aslında, “Kıbrıs bugün, Stuart Hall (1997) ve Edward Said’in (2000) ‘diyasporik’ ve ‘sürgün’ kimlikler diye tabir ettiği yerinden edilmiş kimliklere ‘yuva’ olmaktadır.” diye başlamıştım yazıya en başında; oysa soru tam da buradan türüyor. Dolayısıyla ilk cümlemi şöyle değiştirdim: “Kıbrıs bugün, Stuart Hall ve Edward Said’in ‘diyasporik’ ve ‘sürgün’ kimlikler diye tabir ettiği yerinden edilmiş birçok farklı kimliğe ‘ev sahipliği’ yapmaktadır.”

Hangi kimlikler mesela bu ‘sürgün kimlikler’? Öncelikle 1974’te Kuzey’den Güneye göç edenler; 1974’te Güneyden Kuzeye göç edenler; onların 1974 sonrasında doğan çocukları; 1974 öncesi Kıbrıs’ın bir yerinden başka bir yerine göç etmek zorunda kalanlar; İngiltere’ye göç edip sonra Kıbrıs’a geri dönenler; Türkiye’den Kıbrıs’a 1974 veya sonrasında göç edenler; onların ya küçükken adaya gelen ya da burada doğan çocukları; iş bulmak amacıyla adaya değişik ülkelerden gelenler... Liste oldukça kabarık!

Yazıya başlarken sorduğum sorunun ‘birçok farklı kimlik için’ izinden gitmek bu çalışmanın kapsamını tabii ki oldukça aşar. Bu çalışmada bu kimliklerden sadece bir tanesi üzerinde durmak ve bu soruyu aşağıda daha detaylı açıklayacağım üzere Kıbrıs’ın güneyinden kuzeyine göç etmek durumunda kalan Kıbrıslı Türkler’in ‘1974-sonrası doğan çocukları’ için sormadan önce kendi kimliğimin ‘karmaşıklığından’ başlamak yerinde olur: Ben, kendim de 1974’ü bir çocuk olarak yaşamış, yerinden edilmiş, belleğine bir çizik atılmış, Stuart Hall’un “yerleşmemiş ve huzursuz” diye tanımlayabileceği kimliklerdenim. Ebeveynlerimin ve benim doğduğum Kıbrıs’ta da, eğitim ve çalışma hayatımın önemli bir kısmını –neredeyse on beş yıl– geçirdiğim Ankara’da da kendimi nadiren evimde, ‘yuva’da hissettim (nadiren diyorum, çünkü çocukluğumun dünyasında –içinde savaşı barındırıyor olsa da– hayal ve gerçeği birbirinin içine geçiren oyun mekanlarımda evimde olup olmadığımı düşünmeyecek kadar ‘dolmuş’ ve ‘yuva’daydım mutlaka).

Sanırım bu, ‘yuva’ya hep eğreti hissetmenin en önemli sebebi, mekansal parçalanmışlığa eşlik eden ve ne kadar ‘yerleşmeye’ çalışırsan çalış, o yerleşikliğinin içine huzursuzluk eken bir ‘kayma’nın varlığı olsa gerek. Kıbrıs’ta deneyimlendiğini iddia ettiğim ‘kayma’yı Kıbrıs’ın içindeki parçalanmışlıktan fazla birşey olarak tanımlarsak, daha farklı kategorilerde insanların da

bu huzursuzluğun bir parçası olduğunu görürüz. Yine kendi hikayeme dönersek, ailemin birkaç kuşak mensupları yüzyılın ortasından itibaren –Avustralya, İngiltere, Türkiye gibi– dünyanın değişik yerlerine dağılmış durumda; ve bu parçalanmışlığa örnek sadece bundan ibaret değil. Annem, anneannesinin mezarını istediği zaman ziyaret edemez örneğin, çünkü o mezar, “benim ülkemin” “öteki tarafı”nda kaldı; ve babam da kendi babasının mezarını ziyaret edemez, çünkü o da, yine “benim ülkemin” “öteki tarafı”nda kaldı. Ve benim “buradaki-bugünüm” ile “orada-kalan-çocukluğum” arasında her zaman keskin bir yarıklık/kırılma oldu. Daha yaşlı birisinin ise “buradaki-bugünü” ile “orada-kalan-geçliği” arasında...

“Buradaki-bugün” ile “orada-kalan-geçlik” arasındaki yarıkların yarattığı bu melankolik ton, yukarıda da söz ettiğim gibi, sadece benim değil (ki bu, bir yandan da oldukça kişisel bir hikaye), birçok Kıbrıslı’nın ‘sesi’ olarak görülebilir... Çok sık rastlıyoruz bu tonun değişik versiyonlarına. 1974 öncesinde doğan Kıbrıslılar için ‘yuva’nın tımsı hep biraz melankolik oldu sanırım, çünkü hem “oraya” hem de “buraya” ait oldular; ya da belki şöyle denebilir: onlar, orası ve burası arasında parçalanmış, belli bir yere ait ol(a)mayan oldular!

Öte yandan, 1974-sonrası doğan Kıbrıslılar için ‘yuva’nın ne demek olduğu pek az ele alındı ve tartışıldı; onlar, Kuzey Kıbrıs’ı, kendilerinden önce doğanlardan farklı olarak – belki Güney Kıbrıs’ta bir geçmişleri olmadığı için- ‘yuva’ edindiler mi? Yoksa, ‘ebeveynlerinin’ geçmişinin hayal(et)inden kurtulamayarak ve onların “hafıza”sını emanet gibi taşıyarak (post-hafıza = postmemory), onlar da ebeveynleri gibi ‘yuva’ belleedikleri yerde ‘huzursuz’ ve ‘eğreti’ mi kaldılar? Durum böyleyse, yani ebeveynlerinin deneyimlediği türde parçalanmış bir ‘yuva’ duygusu deneyimlememiş olmalarına rağmen, bu yeni kuşağın da “farklı türde bir yersizlik/evsiz-yurtsuzluk” deneyimine maruz kaldıkları söylenebilir mi? Ve eğer söylenebilirse, bu ne tür bir “yurtsuzluk hissi”dir?

Sürgün Kimliklerin ‘Yuva’sı...

Bu çalışmaya kaynaklık eden ilk çalışmam, 1974 öncesi yerinden edilen (Güneyden Kuzeye göçmek zorunda kalan) Kıbrıslı Türklerin ‘ev’lerini yuva edinme haller-

ine dairdi. O çalışmada, yıllar yılı yazılmış çizilmişliklerden, yani gazetelerden, günlük sohbetlerde dinlediklerimden, duyduklarımın, gözlemlerimden yola çıkıp yaşadıklarımınla, Kıbrıs'a ve bölünmüşlüğe dair yapılan belgesel filmleri birlikte okumuştum. **Travmanın (yeniden) Üretimi: Kıbrıs'ın Sınır Anlatıları** (2009) başlığını taşıyan çalışmamda, geçmişe, 1974 öncesine ilişkin anlatıların, 2003 yılında sınırların 'delinmesiyle' (ya da açılmasıyla) arttığını ve geçmişin, ya da öteki tarafın yeniden ziyaret edilmesiyle travmanın, özellikle 1974'te orta yaş civarında olanlarda, bu hareketlenmeyle birlikte yeniden yaşandığını öne sürmüştüm. Geçmişe, geçmişte yaşananlara ya da öteki taraf'a bakışta ya da olanları yeniden hatırlamaya çalışılan her an'da buna bir inanamama ve kavrayamamanın eşlik ettiğini, özellikle filmlerden örneklerle anlatmıştım. Tony Angastinotis'in *Kanın Sesi* (Voice of Blood, 2005) filminde Şafak Nihat'ın hatırladıklarının katlanılmazlığında gözlerini kapatması ve çığlığını susturması, acıdan arta-kalanın 'söylenemezliğiyle' ilgili birşey. Travmanın her dillendirilişi, yeniden yeniden anlatılan hikayeler aracılığıyla 'kamusallaşması', her seferinde yeniden aynı şekilde ağlatması ya da susturması, yasın tamamıyla tutulabilir olmamasından, hep içinde melankolik bir tını barındırmasından kaynaklanıyor... Çalışmamda bunu iddia etmişim; tekrarın bir 'kapanma'ya izin vermemesi, her zaman ordan bir artık-lığın rahatsız etmeye devam etmesine yol açar çünkü. Bu anlamda da, yapılageldiği üzere, yas ve melankoli arasına bir sınır koyup, melankoliyi yas tutmada başarısızlığın bir belirtisi saymanın doğru olmadığını; yas tutma eyleminden geriye her zaman bir tortunun kalacağını, bunun da geçmişe, ölmüş/öldürülmüş olana, kaybedilene bir vefayla ilişkili olduğunu düşünüyordum o yazımda, hala daha da aynı düşünüyorum.

Sadece kayıp verenlerin değil, ev'lerinden olanların, başka ev'lere yerleşenlerin de benzer bir arada-lık hissiyle yaşadıklarını öne sürmüştüm. Evin, hem-burada-hem-orada olması hali geçerliydi onlar için. 1974 öncesini fotografik zaman olarak nitelendirmiştim –zamanın donduğunu, hareketsiz kaldığını... ve bu zamanın hareketini sağlayan şeyin, geçmiş zaman'ın şimdiki zamanın içine sızarak bulanıklaştırdığı şimdinin (ve bunun tersi de doğru; yani nasıl geçmiş zaman şimdiki zamanın içine sızıp onu geçmişe bağımlı hale getirmişse, şimdiki zaman da sanki daha gelememiş, geçmiş zamanın içinde boğulmuş) 2003'te kapıların açılmasıyla hareketlendiğini, hareketli zamana, şimdi'ye imkan verdiğini iddia etmişim.

Öte yandan, 1974-sonrası doğan Kıbrıslılar için 'yuva'nın ne demek olduğu pek az ele alındı ve tartışıldı; onlar, kendilerinden önce doğanlardan farklı olarak –1974'te orta yaşlarında olan grubun bu konudaki hissiyatı genellikle bir arada kalmışlık hissiydi–, Güney'de bir geçmişleri olmayan ve Kuzey'i kendine 'ev/yuva' kılan nesildi. Ancak öte yandan, 'ebeveynler-

inin' geçmişinin hayal(et)inden kurtulamayıp onların hafızasını emanet gibi ("post-hafıza" olarak = postmemory) kendi hayatlarına da taşıdılar. En azından bu ihtimal bu araştırmanın hareket noktasını oluşturdu. Durum böyleyse, yani ebeveynlerinin deneyimlediği türde parçalanmış bir 'yuva' duygusu deneyimlememiş olmalarına rağmen, bu yeni kuşağın da "farklı türde bir yersizlik/evsiz-yurtsuzluk" deneyimine maruz kaldıkları söylenebilir mi? Ve eğer söylenebilirse, bu ne tür bir "yurtsuzluk hissi"dir?

Bir çalışmada ortaya koyduğum çerçeve bir ön çalışmanın sonucu; ve öne çıkardığım kavramlar çerçevesinde, 1974 sonrasında doğmuş 15 kişiye, kendi 'sürgünlüklerini' ya da 'yuvada oluşlarını' anlamak üzere bazı sorular yönelttim. Araştırmamda 1974 sonrasında doğan Kıbrıslı Türklerin 'ev'de olmakla ilgili duygularının haritasını çıkarmak mümkün mü diye bakıyorum.

Görüşme yaptığım 15 kişiyi seçerken, tanıdıklarımın ulaştım öncelikle ve onlara şu soruları sordum:

1. Kuzeyde nerede yaşıyorsanız (neresi olduğunu lütfen belirtin), yaşadığınız yeri 'eviniz' olarak hissediyor musunuz? Doğum yılınızı da belirtirseniz sevinirim.
2. Güney sizin için nasıl bir yer? Güneye geçiyorsanız geçme sebepleriniz nelerdir ve geçtiğiniz zaman orada kendinizi nasıl hissediyorsunuz?
3. Başka ülkelerde, şehirlerde yaşamışlığınız var mı? Varsa oralar sizin için ne ifade ediyor? Kendinizi oralara ait hissediyor musunuz? Ev duygunuza kattığı, eksilttiği ne bunun?
4. Nereli olduğunuz sorulduğunda (farklı durumlarda sorulduğunda ya da -bunu yazarken belirtiniz) ne/nasıl yanıt verirsiniz? Zor bir soru mu bu sizin için, yoksa yanıt(lar)ınız net mi?
5. Ebeveynleriniz, aile büyükleri güneyden kuzeye (ya da daha önce) göç etti mi? Göç anılarını anlatıyorlar mı? Ya da daha önce yaşadıkları yerleri anlatıyorlar mı? Tekrarlayan hikayeleri var mı?
6. Bu hikayelerin sizin üzerinizde bir etkisi oldu mu hissedebildiğiniz? Aile üyelerinden birilerinin anlattığı böyle bir hikaye varsa, bunlardan herhangi bir tanesini bir film karesi gibi canlandırmışlığınız var mı?
7. 2003'e kadar 'öbür taraf' nasıl bir yerdi sizin için? 2003'te sınırlar açıldıktan sonra nasıl oldu?
8. İlk ziyaretinizi hatırlıyor musunuz? Nereye yapmıştınız? Ailenin eskiden kaldığı yere mi?
9. Eğer aileyle yaptıysanız bu eski eve ziyareti, nasıl bir gündü? Neler yaşandı? Anne babanız neler yaşadı, ağladılar mı, şaşkırdılar mı? Siz daha çok gözlemci gibi miydiniz, onların duygularını hissedebildiniz mi? Yoksa yabancısı mı kaldınız o duyguların?

Özgürlüğün Mekanı Olarak ‘Öbür Taraf’: Kendi Yurdunda Turist

‘Yaşadığınız yeri eviniz olarak hissediyor musunuz?’ soruma, “evet” (9 kişi) diyen de var, “barınıyorum” (3 kişi) diyen de. Bu üç kişiden biri yaşadığı ev’sizlik hissini şöyle anlattı: “Tüm hayatım boyunca çelişkilerim oldu, hem her yeri evim gibi hissedip, hem de hiç birini tam olarak evim olarak tanımlayamamak gibi bir durumum var. Büyük ihtimalle o nedenle sürekli ülke, ev değiştiririm.” (Ra) Bir başka görüşmecim (Ker) “Lefkoşa/Ortakoy bölgesinde yaşıyorum. Yaşadığım yeri evim olarak hissediyorum ama ülkeyi ülkem gibi hissedemiyorum...” diye yanıt verirken, bir diğeri ise (Sev) “Evimde hissediyorum diyebilirim ancak evimiz 74 öncesinde bir ruma aitti... Ve bunun bilincine varınca ‘bu ev aslında bir başkasının’ düşüncesini de aklımın bir köşesinde tutuyorum.” şeklinde yanıt verdi.

Bu yanıtlar, üç aşağı beş yukarı birçok 74-sonrası doğumunun hissiyatına ilişkin ipucu verebilir sanırım; tümünde bir ‘belirsizlik’ hissi, bir ‘ikircim’ söz konusu. Yine de ‘evin neresi’ sorusuna verilen yanıtları doğrudan değil, diğer sorulara verilen yanıtlarla birlikte okumayı ve belki sonuca öyle varmayı tercih ediyorum.

İkinci ve üçüncü sorularda, güneyin kendileri için ne ifade ettiğini ve başka ülke ve şehirlerle kurdukları ilişkiyi sorduğum zaman, aldığım yanıt, 74 öncesi doğanlarla karşılaştırıldığında, oldukça ilginç. “Güneye genelde sıkıldığımda, yalnız kalıp kafa dinlemek istediğimde geçiyorum. Orada geçirdiğim süre boyunca kendimi rahat ve daha özgür hissediyorum. Küçük bir şehirde yaşadığınızda yalnız kalmanın tadını tam olarak alamadığımızı düşünüyorum” (Kem). Kem gibi Bul da aynı vurguyu yapıyor: “Akkrabayla karşılaşmayacağım, yalnız kalabileceğim bir yer”. Görüşmecilerimin çoğunluğu bu konuda benzer duygularla Güney Kıbrıs’ı kendileri için özgürlük olarak tanımladı. *Buranın sıkıktığından kurtulma umudu. İnsanlar sizi gözetlemiyor orada, tanıdıklar az. Maballe baskısından kaçış. Yurtdışına çıkış gibi* –ve kendisi de hem yurtdışı hem de yurt gibi. *Daba yenlikli, sokak var* (Can-Bul, Ra, Um). Daha batılı, daha sistemli, daha modern ve güvenilir diyenler de var (Sev).

Bir başka görüşmecim, Güney Kıbrıs’ı, ‘yeni yerleri merak’ ‘öğrenme isteği’ gibi ifadelerle tanımlıyor (Gün). Yine bir başkası (Ar), “başka bir yer manasına” vurgu yapmak için “mesafeli” ifadesini kullanıyor; Güney’i evi olarak görmediğini vurguluyor, çünkü pasaport/kimlik göstererek geçilen bir yer! Yabancı hissedenler olduğu gibi (Ker ve Mak gibi), Güney Kıbrıs’ı ev gibi hissedenler de var (Fa). Ancak öte yandan, ebeveynlerden en az birinin 1974-Türkiye göçmeni olması durumunda, bugün yetişkin olan onların çocukları için Güney yasak bölge, yabancı, herşeyin farklı olduğu bir yer gibi... ve bir haksızlık olarak tanımlanıyor (Öz, Naz).

Tüm bu yanıtlara baktığımız zaman, 74-sonrası neslin kendilerinden öncekilerle ‘yaşam üslubu’ ve ‘benlik/özgürlük algısı’ olarak da farklı bir yerde durduğunu ve bunun onların ev algısını da etkilediğini söyleyebiliriz.

O Sessizlikler, Bakışlar, Hatırlamalar...

‘Ebeveynleriniz, aile büyükleri güneyden kuzeye (ya da daha önce) göç etti mi? Göç anılarını anlatıyorlar mı? Ya da daha önce yaşadıkları yerleri anlatıyorlar mı? Tekrarlayan hikayeleri var mı?’ diye bir soru yönelttim görüşmecilerime (bkz. soru 5). Öğrenmek istediğim şey, hikayelerde bir tekrar olup olmadığı ve farklı kişilerin anlatılarında bir benzerlik olup olmadığıydı; elbette bu soruya verilen yanıtlarla, emanet-hafıza arasında bir ilişki olup olmadığını kavramak istiyordum.

“Özellikle de yaşlıların, kadınların ve çocukların 1974 ağustosundan 1975 ağustosuna kadar yaşadıklarını iyi bilirim ben, annemden... Defalarca kuzeye geçmeye çalışıp da yakalandığı ve yıkıldığı anılarını, korkularını paylaşır. Özetle söylemek gerekirse ailemin göç halleri, ev hallerinden daha baskın olmuştur belleğimde.” (Gün)5

“Orayı genellikle gülererek ve özlemle anlatsalar bile bu keyifli sohbetlerin en neşeli kısmında nerede, kimde başladığı belirsiz bir sessizlik gelir hepsini bir şekilde yakalardı. Bu, o an orada olmamanın mutsuzluğu mudur, yoksa dört yüz yılı aşkın bir süredir, aynı dağdaki evden aynı denize bakmış bir ailenin artık olduğu yerde kendini eğreti hissetmesinin huzursuzluğu mu hiç çözemedim. Ama bu huzursuzluk o neşeyle yan yana yaşıyor, hatta birbirinden besleniyor gibiydi. Gene de istihbarat görevlisi olarak orada çalışan ve renkli bir yaşamı olan dedemin hayatına dair anlatılan hikâyelere rağmen benim aklımda bir hikâyeden çok sürekli üstünde durulan detaylar, orada öldüğü için hiç tanımadığım Ahmet Dede’nin (annemin dedesi) jestleri kaldı. Bir de Durali dayımın eşkıyalık ve hovardalık hikâyeleri. Ama silahlı, hapisli o hikâyeler bile bir çocuk masalının saflığında anlatılırdı.” (Bul)

“Babaannem “diğer tarafın” kokusunu özleyerek her akşam evinin önüne sandalyesini yerleştirir, Trodoslara bakardı. Çocukluğumdan bir anıdır; hep onu öyle hatırlıyorum, her gün saatlerce bakardı..” (Nur)

“Ben sormadıkça, bu hikayeleri çok sık duyduğumu söyleyemem. Yalnızca Limasol’da arkadaşı olan komşusu tarafından mahallede öldürülen büyük dayımın hikayesini birkaç kez duydum. Bir de Mağusa Suriçi’ndeki sığınaklarda geçirdikleri günlerle ilgili birkaç detay...” (Ra)

Bu anlatılardan da anlaşılacağı gibi, 74-sonrası kuşaktan gençler için tekrarlayan anlatılar hep olmuş; bazıları geçmiş mahallesini, bazıları aile hikayelerini, bazıları

korkularını anlatmış çocuklarına, torunlarına. Birçok hikayede, anlatılar, tekrarlar kadar, belki de daha fazla 'sessizlikler' de bir sonraki kuşağa aktarılmış, anılarına yerleşmiş. Sessizlik, birçok 74-sonrası nesil üyesi görüşmecimin anlatısında tekrar eden bir niteliğe sahip ve ebeveynin, nene ya da dedenin sessizliği, sessiz dalıp gitmeleri, 74 öncesine dair olarak anlamlandırılmış.

Sonuç Yerine...

74 öncesi kuşağı, 74 sonrasında 74-öncesini bugünü olarak yaşarken, hep geçmiş duvarına çarpmış görünüyor –onlar, bugünü bir yarım kalmışlık, ve hatta bir kırılma olarak yaşadılar sanki. Onların sesizliklerinde, dalıp gitmelerinde gözlenen/saptanan melankoli, yaşadığı yerde yaşayamamaktan, bugününde, şimdi'sinde, kendi merkezinde kalamamaktan, kendi kendiyile özdeşleşmemekten kaynaklıydı aslında...

74-sonrası kuşağın ev-algısını anlamak için yaptığım ön çalışma net bir sonuca varmak için yeterli olmasa da birçok şeyi anlamamız için bize ipuçları veriyor. Bu ipuçlarından yola çıkarak şunu iddia edeceğim; Kayıp bir geçmişin indirgenemez, belki anlatılamaz 'hülyasına' dalan anne baba ve nene dedesini izleyerek büyüyen, o geçmişin 'sessiz anılarının' yükünü bugününe taşıyan bir kuşak -74-sonrası kuşak. Bu kuşak, 74 öncesi kuşağının melankolisini devraldı ama başka gerekçelere oturttu. Aynı nedenlerle hüznü, yarım kalmış değillerdi anne babalarıyla –gerekçelerinde bir kayma vardı ama ama onlar da burada-ve-orada aynı anda var olmaya çalışıyorlardı. Ve bu mekanlar sadece güneyle sınırlı değildi; bu mekanlar arasında Kuzey Kıbrıs'ın hayatına en çok eğitim amacıyla giren Avrupa da vardı. Ve bu sadece mekanlarla da sınırlı değildi; başka türlü olma hali de bu arada kalmışlıkların arasındaydı. Yaygın var olma halleriyle başka türlü olma halleri arasında kalmışlık... Ya da bugününün Kıbrıs'ı ile 'daha iyi, bütün ve barışçıl bir Kıbrıs' arasında kalmışlık. Var olan kamusal biçimleri ile farklı bir sokak-ve-özgürlük özlemi arasında kalmışlık. Var olan toplumsal cinsiyet yaşantıları ile başka türlü/modern bir toplumsal cinsiyet algısı arasında kalmışlık...

Kaynakça

- Behçetoğulları, Pembe (2009). "Travmanın (Yeniden) Üretimi: Kıbrıs'ın Sınır Anlatıları", Kuzey Kıbrıs'ta Medya ve Temsil. Hanife Aliefendioğlu, Nurten Kara (ed.). Ankara: Dipnot Yayınları.
- Hall, Stuart (ed.) (1997). Representation: Cultural Representations and Signifying Practices. London: Sage.
- Said, Edward W. (2000). Reflections on Exile and Other Essays. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.

Establishing an Equal System of Justice within the Responsibility to Protect Doctrine through the Affirmation of Peace Journalism Principles

Silvia De Michelis

University of Bradford, UK
silvia.demichelis@gmail.com

Introduction

Peace Journalism serves as a method to un-embed the 'Us vs. Them' model and the 'victory-oriented' perspective still present in the rhetoric of the Responsibility to Protect doctrine (R2P), that nothing does but serving the war propaganda and its mission. The R2P is an expression of Western ideology whilst Peace Journalism can influence a shift towards a 'peace-by-peaceful-means' operationalization of this doctrine and represents the new emerging ground to test the possibility of shifting the paradigm over the terms 'peace' and 'security'.

As Dillon (2013) states, "in speech human beings witness their being-in-common and shared humanness and necessary preparation for living with others" (p. 85). The U.S. evocations of peace are strategically employed not to support peace but to cast a "saintly glow over American aggressions" (Dente Ross, 2006, p.7) makes the mainstream media industry in position of compliance with the policies of aggressions, justifying a similarity between war propaganda and the sets of articles of International Criminal Court (ICC) Rome Statute that regulate the "irrelevance of official capacity" and others provisions on culpability and states at Article 27:

This Statute shall apply equally to all persons without any distinction based on official capacity. In particular, official capacity as a Head of State or Government, a member of a Government or parliament, an elected representative or a government official shall in no case exempt a person from criminal responsibility under this Statute, nor shall it, in and of itself, constitute a ground for reduction of sentence (ICC, 2002).

Alongside the analysis of the concepts of 'reality' and 'objectivity', this article runs an analysis of mainstream global reporting as accomplice in fuelling violence. Thus, it offers the idea that the uncritical obedience to such conventionalisms renders media corporations criminally responsible of gross human rights violations,

as much as an official can commit such crimes by responding to "unlawful orders" of "superior sources".

This attempt is to depose the structural, cultural, and institutional constraints that threaten the safety of the international community, and stress the role that journalism can have in building peace.

Full support is for adoption of global standards in conflict reporting: the core stones of this analysis are taken from the literature on Peace Journalism; mass communication and peacebuilding; media corporate responsibility in the field of international criminal law; media social responsibility, global media ethics and reparative justice.

The main purpose is to direct the current discourse about the interconnection between journalism, war and peace towards the establishment of a system of equal accountability -'of all the parties involved' – interveners, conflicting parties and media industry – as well as equal justice for those that needs to heal within the spiraling of violence toward whom a responsible journalism can offer proper reparation.

Peace Journalism and Mass Communication: "A Joint Venture"

Peace Journalism is a normative approach for reporting over conflicts. It lies its foundations is that peace is not a permanent state of affairs, but consists in a constant application of values and policies belonging to the fields of justice and nonviolent conflict resolution techniques.

A longitudinal observation of the most important works in this field of research (Lynch, 2014; Shaw, Lynch & Hackett, 2011; Keeble, Tulloch & Zollman, 2010; Galtung & Lynch, 2010; Dente Ross & Tehranian, 2009; Shinar & Kempf, 2007; Lynch & McGoldrick, 2005) unveils the factors of cultural and structural violence, which function as sources of war imaginary and narratives, allowing these to remain unchallenged.

Mediatic representation is made of images and narratives. The same is true for the symbolic construction of reality, which guides people's action. In a study published by Orgad (2012) imagination is explained as "the

capacity to represent the absent as present, with all the thoughts and feelings it would bring as it was present" (p. 41). The role of communication, Orgad continues, is to maintain the compactness of a society over time through its "form, order and tone" (p. 107). Hence, it follows the importance to consider the importance of media representations in time of conflict. The combination between embracing and putting constantly on air violent narratives, evoking distance through the logic, embedded in language, of 'Us' vs. 'Them', results in supporting and prolonging conflicts.

An analysis of connections between mediatic representation, symbolic construction of reality and impact on the action taken upon them, requires the analysis of the complex consequences of communications in the global context. Indeed, as for the exploration of the nexus between media and communication, and its impact, Orgad (2012) writes the following: "It is necessary to identify the connections between media power and its location, which are mainly economical. Connections are found to exist between media representation and structure of inequality, domination and injustice. The main argument in this regard is that 'the political economy of contemporary media is characterized by the reproduction of capitalism and the reinforcement of existing power relations'" (p. 35).

A combination that better nurtures the predominant culture of war in mainstream media conflict coverage is between facts reported and the principle of objectivity. This intertwine constitutes an open door to the ability of the Western perspective on war and its resolution of assuming the appearance of universal value.

I argue that, by adopting this premise, journalism becomes a devious instrument of foreign policy, which bases the perception of a fraudulent truth upon deceitful facts.

With the first decade of the 21st century the War in Terror started its run. Among the public, the idea that the coverage of certain conflicts could serve the interests of the warmongers when it propagates messages of intolerance or disinformation that manipulates public sentiments also started to be considered. It is more correct to affirm that an exclusive coverage of the intention to respond to threats perceived as such by the West served as foundation of starting a war. Has the most and foremost convention in journalism, objectivity, been manipulated or applied consistently with its meaning?

The framing of news, which exists when the media make some aspects of a particular issue more prominent, "operates to select and highlight some features of reality and obscure others in a way that tells a consistent story about problems, their causes, moral implications, and remedies" (Norris, Kern & Just 2003, p. 135) and can have an impressive effect on the outcome of any conflict situation.

Indeed, the lies, half-truths and disinformation promote war and endanger any political progress towards an as-much-as-possible peaceful resolution of conflict. They are necessary allies that prevent a culture of peace to develop and provide justification for foreign intervention alongside the appropriate means for that to happen in the name of 'national security interest'. Hence, they are obstacles to the investment on conflict prevention, and international cooperation based on human security. The lack of empathy in language, so much dependent on the directions of foreign policy, shapes the lives of people who found themselves inescapably overwhelmed by the consequences of those decisions. A shift from a national-centred concept of security to one more attentive to human security in international relations is, thus, still missing.

"Conflict transformation is [...] a process of engaging with and transforming the relationships, interests, discourses and, if necessary, the very constitution of society that supports the continuation of violent conflict" (Galtung & Lynch, 2010, p. 45). The disclosure of "complex discursive constructions and referential structures that contribute to conflict escalations and wars", as Nohrstedt and Ottosen stress (Cited in Shaw, Lynch, & Hackett, 2011, p. 21-22), it's only possible through the analysis of war propaganda narratives and their interconnection with the contextual use and meaning of 'collective security' for the 'international community'.

It's widely claimed, within peace journalism scholars, that one of the main purposes of journalism is to be a watchdog of those in power. It is also widely claimed that war is more compatible with media norms, discourse and economic structure.

Within the five production filters which shape the news - business interests of media corporations, dependence on advertising, professional routines (including excessive reliance on official sources), fear of "flak" (punishment that aggrieved news sources visit on journalists or their employers), and ideological consensus between powerful sources, media owners and journalists (Keeble, Tolloch, & Zollmann, 2010, p. 31) – I regard as paramount, for the purpose of this article, the excessive uncritical reliance on official sources and the ideological consensus, that reinforces the constructive narrative of 'Us *vs.* Them'.

A recent on-line magazine article, "U.S. TV Provides Ample Platform for American Torturers, But None to Their Victims", authored by the journalist Glen Greenwald (2014), who is well serving the international civil society with his professionalism, emphasizes this dialectic logic and criticizes the misuse of the principle of 'objectivity' and 'neutrality'. He writes: "This self-glorifying ritual can be sustained only by completely suppressing America's victims. If you don't hear from the human beings who are tortured, it's easy to pretend

nothing truly terrible happened. That's how the War on Terror generally has been 'reported' for 13 years and counting: by completely silencing those whose lives are destroyed or ended by U.S. crimes. That's how the illusion gets sustained." He carries on stating: "What this glaring omission in coverage does more than anything else is conclusively expose the utter fraud of the U.S. media's claims to 'objectivity' and 'neutrality'."

Scott McClellan, former White House Press Secretary, writes:

In the fall of 2002, Bush and his White house were engaging in a carefully-orchestrated campaign to shape and manipulate sources of public approval to our advantage. [...] Beyond the irreversible human costs and substantial financial price, the decision to go to war and the way we went about selling it would ultimately lead to increased polarization and intensified partisan warfare. [...] And through it all, the media would serve as complicit enablers. Their primary focus would be on covering the campaign to sell the war, rather than aggressively questioning the rationale for war or pursuing the truth behind it. [...] [T]he media would neglect their watchdog role, focusing less on truth and accuracy and more on whether the campaign was succeeding. [...] They emphasize conflict, controversy and negativity, focusing not on the real-world impact of policies and their larger, underlying truths, but on the horse race aspects of politics – who's winning, who's losing, and why. The press amplifies the talking points of one or both parties in its coverage, thereby spreading distortions, half-truths, and occasionally outright lies in an effort to seize the lime-light and have something or someone to pick on. And by overemphasizing conflict and controversy and by reducing complex and important issues to convenient, black-and-white story lines and seven-second sound bites the media exacerbate the problem, thereby making it incredibly hard, even for well-intentioned leaders, to clarify and correct the misunderstandings and oversimplifications that dominate the political conversation. Finally, it becomes much more difficult for the general public to decipher the more important truths amid all the conflict, controversy and negativity (2008, p. 125).

Daily coverage and in-depth analysis about the press' lies on the war in Iraq can be seen on *Democracy Now!*,

a national, daily, independent news program, providing the largest public media collaboration in the U.S. with the chain of re-published media coverage. The TV channel published a series of past coverages following the episode of the suspension of TV anchor Brian Williams by *NBC News* for six months without pay for making false statements about a 2003 incident in Iraq (2015). In "Should the Media Investigate Errors in its Coverage Leading Up to the Invasion of Iraq" *Democracy Now!* (2004) interviewed media critic Michael Massing, contributing editor of the *Columbia Journalism Review* and board member of the Committee to Protect Journalists. *Democracy Now!* also published the works of Norman Solomon (2007); investigative reporter James Bamford (2005); and legendary U.S. broadcaster Bill Moyers (2007). All these pieces of journalism are all part of the precious analysis on the role of media in war times and fulfill the role of civil service mainstream journalism lacks so much.

In examining the media's role, the main pattern running alongside *Democracy Now!*'s critical analysis of the war launched against Iraq is the excessive reliance of journalists to sources sympathetic to the administration of the United States. To this, it is added the silencing of dissident voices with specific reference to the possession of weapons of mass destruction (WMD) by the Iraqi government – proved to be untrue - and the assignment of exclusiveness on official coverage basically selected by the government in the examples of coverages provided here. In this regard, Judith Miller and Michael Gordon of *The New York Times*, ended up apologizing, months later, for a lack of accuracy in reporting on September 8th, 2002 with the article "Threats and Responses: The Iraqis; U.S. Says Hussein Intensifies Quest for A-Bomb Parts". In this article, which shows concern regarding the aluminum tubes that the U.S. administration insistently advertised as components for the manufacture of nuclear weapons fuel, they state: "The claim came not from defectors but from the best intelligence sources available at the time. Still, it should have been presented more cautiously."

The second decade of this century saw the application of the United Nation doctrine of the Responsibility to Protect (R2P). In its framework, the criteria for defining the appropriateness of military intervention in case of human rights violation within the territorial boundaries of failed or failing states – just cause, right intention, right authority, last resort, proportional means and reasonable prospects - are controversial. Particularly, just cause and, most importantly, right intention.

The label 'humanitarian intervention' previous military interventions carried, such as those in Rwanda and former Yugoslavia in 1999, turned into 'responsibility' and 'protection', so often emphasized by both governments and mainstream media.

Chomsky (2011) argues that the rhetoric of the R2P adds nothing substantially new to 'the right of humanitarian intervention', which turned out to be "a subcase of the 'right of humanitarian intervention'" (p. 13), and the significance of the rhetorical shift will be determined by how it is implemented by the U.N. Security Council, in the pursue of human security of people victims of human rights violations.

If the main obstacles to a peace culture portrayed by journalism are posed by the adherence to the capitalistic structure by mainstream media corporations, I argue that mass media corporations hold a responsibility within the international criminal law scenario, because of their reporting being blindly subjected to the principle of objectivity. However, the principle of objectivity, so close to the positivistic conception of truth is an old, damaging, and obsolete relic in the field of inquiry on social matters, such as conflict and war.

The production of absolute and universal truths about what is going on follows the logic of 'reporting the facts as they are' and, in this light, objectivity is the attempt to produce knowledge, disconnected from the observant individual's biases, interpretation, feelings, ideas, beliefs, and other external influences. Donna Haraway (1988) highlights "the slippery ambiguities of the words 'objectivity' and 'science'" while referring to knowledge as a positivistic form of "arrogance" (p. 580). As it goes for social sciences, the generation of knowledge is depending upon particular cultural, social and historical contexts, with no possibility to establish absolute truths. From this perspective follows the post-modernist idea that knowledge, or science, is situated and a product of the human. In this regard, Smith (2013) states: "Knowledge is situated socially, through the cultural and institutional life of a given community; [...] historically, by examining the shared traditions of knowledge production" (p.13).

Hodges (2013) adds: "Almost no possibility to locate the researcher in a detached position from the 'object' of study, because the first acknowledgment is that he or she is involved in the act of representation" (p. 269). Also on this point, he affirms: "war is not an inevitable aspect of the human condition. It is a cultural achievement that is situated, defined, and produced within particular sites of sociopolitical interaction undergirded by semiotic activity" (p. 17). Therefore, I consider objectivity applied to war journalism as an open door for abuse and complicity with the commission and persistence of human rights violations in times of conflict.

Hodges (2013) recalls "narrative reflects social and cultural ways of organizing knowledge and provides a key means by which institutions and communities socialize their members into their value systems, solve problems, and instantiate social identities. [...] Like all narratives, those produced for political purposes serve a construc-

tive function by shaping socio-political reality and organizing the collective experience of a particular constituency or an entire nation [...] [I]n fact, the capacity of narrative to 'structure experience and construct social reality' is instrumental to creating the identities that 'shape action and interaction on a global scale'" (p. 28).

An attentive analysis of war discourse demonstrates what Hodges (2013) referred to as "the generic presidential war narrative" (pp. 51-52) and its common patterns: a '*casus belli*' (the 'precipitating event') made by a sudden and deliberate act of aggression by the enemy; 'the implication of and response to the precipitating event, entailing the fact to be at war against will; 'our motives and objectives' which portray the altruistic ambitions to embark in a war, excluding a selfish motivation tied to geopolitical interests; the *mise en place* of 'Us vs. Them' representing the imperatives to protect of democracy freedom against the autocracy of the selected enemy; the 'coda', that is the commitment to the great cause of war, by standing united.

In his work, Hodges (2013) also argues that the argumentative construction of 'Us vs. Them' is one of the most potent means for the justification of a war "because it draws from deep-seated images ingrained in the national mythology" (p. 64); "paves the way to war, not diplomacy" (p. 66); lends itself to rote patriotic fervour rather than nuanced consideration of the issues and consequences of war" (p. 66). It polarizes differences and results in schismogenesis necessitating conflict and preventing any productive communication, whether within the group as part of the democratic process of deliberation or without in terms of diplomatic action" (p. 66).

The persistency of human rights violations and the creation of grounds of deep instability, as it happened in Libya after the intervention led by NATO in 2011 must be accompanied by the question "what is newsworthy?" for those involved in the study on the media-war nexus.

As Jake Lynch specifies in many occasion peace journalism can offer to society *at large* the possibility to value nonviolent solutions to conflict (Lynch & McGoldrick, 2005; Lynch, 2007, 2014). The attempt of peace journalism is clearly normative and value driven on one hand, on the other it also offer a detailed analysis of what makes news newsworthy.

The contested key factors for newsworthiness are (Lynch, 2007, p. 7):

- Threshold: A big story is one that has an extreme effect on a large number of people.
- Frequency: Events that occur suddenly and fit well with the news organization's schedule
- Negativity: Bad news is more exciting than good news.
- Unexpectedness: If an event is out of the ordi-

nary it will have a greater effect

- Unambiguity: Events whose implications are clear make for better copy.

Lynch argues that the representation of a conflict “as confined to closed space, closed time” (p. 8) with “causes and exits in [that] arena [...] clearly makes [journalism] receptive to propaganda from Western governments who either do not perceived, or will not acknowledge, their own complicity in a sequence of cause and effects” (p. 8).

My inference is that this type of journalism furthers conflict, impunity and facilitates the persistency of gross human rights violations, in cases such as the military interventions in Iraq and Libya, mentioned in this article, whichever the name the foreign action might assume: “humanitarian intervention”, “preemptive war”, or, finally “responsibility to protect”.

The Objectivity Paradigm and the Irrelevance of “Superior Orders”

Objectivity cannot be applied consistently, in war reporting, with the pursuing of “truth”. Indeed, “the truth’ and ‘the facts’, whatever one thinks of the epistemological basis for such concepts, are, by their very nature, larger categories than ‘the news.’” (Lynch, 2007, p. 2) News involves recontextualisation, which implies the evaluation of the goals that communication, as a social practice, has at any given moment.

Caldas-Coulthard explains: “The ways in which goals and evaluation are made explicit in media discourse is never transparent, but they depend on the participants of the recontextualizing social practice [namely, governments officials, media owners, editor, reporters], on how they relate to each other, and so on.” (Cited in Weiss & Wodak, 2003, p. 276). Moreover, Van Leeuwen states: “Recontextualizations involve *substitution, deletion or addition*, of elements of a given social practice” (Cited in p. 276). Namely, events and people in each new recontextualisation are represented according to the goals, values and priorities of that communication.

This raises the question whether truth, bias and manipulation took place when the killing of Gaddafi, following the R2P application, was portrayed as a victory rather than a war crime, which is an act above the law that plays on a different level from justifying the politic and crimes of such a dictator. The same applies when nearly the total destruction of the Libyan society is portrayed as ‘an avoidable consequence’ of liberation, and the civilians killed are merely considered and depicted as ‘collateral damages’.

The official stance on the main role of journalism as

having to report the facts as they are, with no necessity to exercise any critical consideration over what is going to be reported and how, has the same meaning of an official who commits a human right violation by merely following an order of his superior, situation which is configured, in international criminal law, as no excuse for culpability *per se*.

The Statute of Rome, establishing of the International Criminal Court (ICC), has a corpus of norms governing this matter. Closely to this topic, articles 25, 27, 28, 33 serve to discipline the irrelevance of the official capacity when the commission of gross human rights violations occurs (ICC, 2002, art. 27, 28). Article 33 (2) manifestly establishes that “orders to commit genocide or crimes against humanity are manifestly unlawful”, excluding that a crime within the jurisdiction of the Court has been committed by a person pursuant to an order of a Government or of a superior, whether military or civilian, would relieve that person of criminal responsibility.

Article 25, 2 – Individual Criminal Responsibility - restricts the criminal responsibility only to individuals, who order and commit gross human rights violations and quotes: “A person who commits a crime within the jurisdiction of the Court shall be individually responsible and liable for punishment in accordance with this Statute.”

This article established the culpability just for directly responsible individuals, but leaves the possibility for the culpability of those that facilitate, aid or abet the commission of such forms of crime. Article 25, 3, (c), (d), (ii) states indeed:

In accordance with this Statute, a person shall be criminally responsible and liable for punishment for a crime within the jurisdiction of the Court if that person [...]

(c) For the purpose of facilitating the commission of such a crime, aids, abets or otherwise assists in its commission or its attempted commission, including providing the means for its commission;

(d) In any other way contributes to the commission or attempted commission of such a crime by a group of persons acting with a common purpose. Such contribution shall be intentional and shall either: [...]

(ii) Be made in the knowledge of the intention of the group to commit the crime (ICC, 2002)

Article 25, 3 (b), (c), (d) (ii) opens up to the possibili-

ty of having at disposal less rigorous means of holding “corporate war criminals” accountable for acts committed by others by not requiring a superior-subordinate relationship. However, “the most critical information is that which helps establish the existence of a superior-subordinate relationship, the state of mind of corporate officers and managers, and the aiding and abetting of crimes” (Graff, 2004, p.26).

Drawing similarities between the requirement of making critical judgments and distancing from an unlawful order to a military official operating on duty, with a requirement of a responsible criticism for media corporations reporting over global conflicts, is very tempting. However, this discourse needs a careful consideration.

A recent proposal by Plomp (2014) for the interpretation of the article 25 (3)(c) of the Statute of the International Criminal Court aims at introducing the responsibility of corporations and their staff under the Statute of Rome. This type of responsibility has been marginal until now: no cases, up to now, were brought before the ICC.

Plomp discusses the fact that within the Rome Statute “corporations are only complicit by aiding or abetting crimes committed by governments or paramilitary groups. [...] In Article 25 (3)(c), individual criminal responsibility arises when a person, [f]or the purpose of facilitating the commission of [a crime under the jurisdiction of the Court], aids, abets or otherwise assists in its commission or its attempted commission, including providing the means for its commission” (2014, p. 6).

Aiding and abetting are accessory and liable conditions to the principal perpetrator of a crime: aiding entails giving assistance, while abetting means facilitating the commission of an act by being sympathetic with the commission of the crime. Unlike for the principal perpetrator, here the *mens rea* suffices, so that aiders and abettors do not require the *actus reus*. However, the Statute of the International Criminal Court requires that the accomplice assist the commission of a crime “in a significant way”. On the ground of the *actus reus*, the substantial contribution excludes that the aider or the abettor needs to be geographically connected. Moreover, his or her activity might occur either before or during the commission of the crime by the principal responsible.

On the ground of the causal connection with the facilitation and the actual commission of the *crimen*, the former does not have to be a *condition sine qua non* of the latter. As Finnin explains, it must have “some effect on the commission of the crime by the principal perpetrator” (Cited in p. 12) and has to be established on a case-by-case basis. On the ground of the *mens rea*, on the other side, recklessness is sufficient to form the basis for the assistance to the commission of a war crime or a crime against humanity.

Plomp argues that the status of corporations would not be an exclusion of liability for the commission of *ius cogens* crimes, the identification and regulation of which would, in Gotzmann’s word “stimulate the adoption of better standards, more responsible corporate behaviour and deterrence from future misconduct” (p. 22). His conclusion is agreed and serves the purpose of this article.

This article won’t exhaust the discussion over all the possible interpretation of the ICC article 25(3)(c) (2002), but will shed light on the necessity to think about the media discourse as a condition for war itself, and, ultimately, on the need to reconfigure the role of conflict reporting in line with the idea of social responsibility. In, my view, social responsibility and criminal accountability, are two sides of the same coin.

Legal persons are the structural basis of an operating machine that acts subtly and systematically when providing consistent discourses embedded in a culture of war and violence, as much as media corporations operate under the regime of objectivity, which enables the influences of political and economical power to be concealed, rendered less observable and not accountable.

The Role of Communication within the International Relations Landscape

Chilton (2010), citing Vasquez, recalls: “War is a social invention, a fact created by an institution that takes certain actions and makes them a thing. The definition of war reflects the process by which the verbs ‘to fight’ and ‘to kill’ become nouns, the process by which the actions become an institutional facts” (p. 53). Together with Discourse Analysis, Constructivism emphasize the fact that phenomena such as war, nationalism, ethnicity, and all the components that help the shaping of the security paradigm, have not a universal ontology, but need to be constructed and promoted through discourse.

The declaration of war and the beginning of military operations are parts of a wider political, social and cultural structure, underpinned and sustained also by language and communication. This is where the legitimacy for these activities, as much as for those forms “patriotism” where the “permissible violence” takes place, comes from. Language and communication have a cognitive and effective dimension and it’s recognized that war needs propaganda to justify its human and economic costs.

Communication has an acquired role in the field of International Relations. Journalism, and war reporting specifically, has a recognised impact, whose weight and extent is of great recent interest (Lynch, 2014; Shaw

et al., 2011; Keeble et al., 2010; Bratić, 2010; Gilboa, 2010; Hanitzsch, 2010; Entman, 2003).

It is widely excluded, so far, that media have a direct, linear causality on conflict (McCombs, 2002; Katz & Lazarsfeld, 1955; Klapper, 1960) and this assertion is well epitomized by Bratić (2010), that refers to Kappler's assertion: "Mass media ordinarily does not serve as a necessary and sufficient cause of audience effect, but rather functions through a nexus of mediating factors and influences. These mediating factors render mass communication as a contributory agent in a process of reinforcing the existing conditions" (p. 148).

In the global environment, where the commission of human rights violations can also be committed by governments, and the mention interventions R2P-motivated is blamed of having taken the form of a proxy war, journalism is asked to assess the impact of the reporting on international law matters. Moreover, media corporations are asked to assess their position within the areas of social construction, and economic and political imperatives they ultimately respond to, if an accusation of complicity wants to be avoided.

As Chilton (2010) states: "Certain speech acts are only legitimate if they are uttered by certain authorised people, in certain circumstances" (p. 61), and I do wonder if even the other way around might be true, that is that certain authorised people's acts are legitimate only if uttered by certain forms of speech. Indeed, Chilton claims that "numerous organisations [which can well be media corporations themselves] provide *fora* in which officially recognised interlocutors can communicate within this framework" (pp. 63-64) and produce meaning that could help either cooperation or manipulation and war propaganda.

The concept of accountability within the field of global reporting and mass communication is also addressed by Entman, Livingston and Kim(2010): they call it the "accountability gap" (p. 408) and it's the result of the tendency media have to perceive itself in isolation from war policy outcomes because of economic and professional norms' pressure. It is due to predominant deferral to official sources, regardless of the conditions on the ground, which in turn causes a decline of attention to the costs and consequences of war, and the irrelevance of counter-frames in the industry of war reporting.

Recalling the reporting over the Iraq intervention of 2003 Entman et al. (2010) state: "To be fair, what constitutes failure and therefore success is often ambiguous – or will not become clear for a long time,[...]. Still, the flaws in conception, planning, and execution of US Iraq policy were well documented in long-form journalism [...]. This suggests it might be possible for journalists to make policy consequences slightly clearer in real time and to hold governments a bit more accountable in the daily news reports and editorial comments that help

to shape the political environment, policy making, and ultimately, history itself" (p. 423).

Media, Peacebuilding and the Search for New Paradigms

In the observation of the journalistic practices in reporting over conflicts and wars, the approach suggested by peace journalism implies a revision and problematization of the terms 'objectivity', 'neutrality', 'balance' and 'impartiality'. At its core there's the desire to provoke a shift in the dominant paradigms that sustain war and allow its mediatization. Most importantly, high emphasis is put on highlighting the role that communication can play in solving conflicts and reducing the level of violence.

The building of peace and the restoring of justice follow slow processes that necessitate support by cultural and structural factors. There cannot be peace without justice. The requirement of accuracy in global reporting should conduct the pursuing of peace through justice.

Despite the impossibility to identify a direct, linear causality between discourse and conflict, it is, however possible to agree on the indirect power media can exercise on fueling conflict and exacerbating its consequences.

Journalism invests on the emotional conditions such as uncertainty and insecurity typical of a conflict environment, and various scholars (Bratić, 2010; McCombs, 1994; Lynch & McGoldrick, 2005) argue that in a time of stress the consumption of media increases, thus increasing their impact.

The role of media as builders of peace can be fulfilled in way in which attitudes and opinions are helped getting formed *towards the searching of a solution*, alternative to war, by increasing knowledge and awareness on the feasibility of this outcome informing on the many contradictions and interests that fuel conflicts, out of a simplistic framework of good *vs.* bad.

As Bratić (2010) argues, "Media appear as a single component of a comprehensive political process of peace development [...] [but] are a necessary but not sufficient element of [it]" (p. 152). It might be more correct to assert that media could help addressing the deep-rooted causes of conflicts, without operating it themselves but helping those directly in charge. "Preferably, if there is an opportunity to build a new media system, such a system ought to be saturated with images and messages that emphasize the benefits of a peaceful society" (p. 146) in order to counter the predominantly portrayed opinion that violence is the most effective answer to conflict. It's what Bratić calls the '*spiral of silence*' (p. 146).

The typology of the messages released by the media, their form, sources, timing and environmental conditions are variables that have *directly* little influence if considered individually, but concur all together to compose the framing of conflict reportages in specific ways. They are tools to evaluate the ‘truthfulness’ and ‘reliability’ of news.

Therefore, mass media communication and conflict reporting should help assessing how much these variables impact on policy making more clearly than how it has been done so far by studies on the ‘CNN effect’ (McPhail, 2014; Gilboa, 2010; Belknap, 2002; Robinson, 2002; Silvia, 2001; Wheeler, 2000; Freedman, 2000).

The interpretations of the ‘CNN effect’ remain controversial so far. Many scholars agree on the fact that it can’t work by itself, but requires certain conditions to ‘force’ or ‘suggest’ policies and public support. These conditions might be: ‘governments’ reluctance to act as Gowing (2013), Seib (2002), and MacFarlane and Weiss (2000) find out; ‘mentioned panic’, and the existence of ‘pro-intervention media framing’ as Robinson (2001, 2000a, 2000b) notices; the ‘broadcasting of dramatic images’ as Hopkinson (1993) suggests; the presence of strong “geopolitical interests”, as Natsios (1996) notes.

In all these studies, however, the critical factor is due to leadership. If leadership doesn’t have a clear policy on a significant issue, the media may step and replace them. However, whichever the type of solution is pushed upon by the media, it must stand the level ‘culturally agreed’ in order to access the room of ‘feasibility’ and avoid being treated as ‘challenging view’. The inconsistency with the foreign policy agenda is, indeed, firstly made out of cultural remarks.

The pressure on evaluating the possibility to take the stance of peace builder probably represents the most direct way to achieve a greater impact for a peaceful resolution of conflict and peace achievement, instead of merely focus on the visible effect of violence. Gilboa (2010) recalls Jakobsen’s remarks that “[t]he focus on CNN’s coverage of humanitarian crises and interventions has created several research gaps because it allowed scholars to ignore the effects global television is having on three other important conflict phases: prevention, resolution, and transformation. Global television tends to ignore these phases because they are less dramatic than violence, but this omission may have significant consequences for attempts to prevent violence and for conflict resolution steps that are taken when violence ends” (p. 131). This statement helps us also referring to the most culturally and politically challenging mission of conflict reporting.

The establishment of a criminal responsibility on media corporations, when it comes to identify complicity

with illegal, mediatically legitimized, foreign interventions it’s a possible way to undertake. However, this attempt requires the establishment of a system of checks-and-balances between journalistic conventionalisms and constitutional freedoms, in order to avoid undemocratic impositions and forms of controls over speech. This might, counterproductively, turn to be a cause of violence, additional to the already-plenty-enough spectrum.

Along the careful and systematic analysis of the media effects in conflict scenario, the pillars that can help paving the way to reinforcing the framework of journalism embedded in peacebuilding are global media social responsibility, corporate ethics and restorative justice: all interconnected.

The idea of responsible journalism was discussed in the immediate aftermath of WWII at the Commission on Freedom of the Press - or the Hutchins Commission.. It was motivated by the fear that media corporations, becoming business organisations, would have not being able to report truthfully and accurately, with the sole aim of serving society. Business and government are essential parts of society. However, the ideological orientation of media corporations – alongside their financial needs and political stances – definitely motivate the call for a more responsible printed and broadcasted journalism, characterized by *de facto* independence. Here, is the only arena where democracy can function properly.

The Commission on Freedom of Press Report (1947) points out that the press should serve as “a forum for the exchange of comment and criticism” (p. 20), “project across all groups, regions and nations a picture of the constituent elements of the modern world” (p. 68), and help in the “presentation and clarification of the goals and values of the society” (p. 102). Christians and Nordenstreng (2009) make us notice: “The major mission of mass communication, the Commission argued, is to raise social conflict from levels of violence and vulgarity to the plane of discussion” (p. 4).

The MacBride Commission (1977-1980) produced a report which formed the basis for the UNESCO’s General Conference Resolution (1980) addressed to the New World Information and Communication Order (NWICO), a body the existence of which was motivated by the belief that Western media’s values represent an obstacle for the cultural values on non-Western developing countries. Some of the NWICO recommendations were:

- the removal of imbalances and inequalities that characterize the situation;
- the elimination of negative effects of certain monopolies, public or private, and excessive concentrations;
- the removal of the internal and external

obstacles to a free flow and wider and better balanced dissemination of information and ideas;

- plurality of sources and channels of information;
- freedom of the press and information;
- the freedom of journalists and all professionals in the communication media, a freedom inseparable from responsibility.

The history of the NWICO is very sad, entailing the withdrawal of UK and USA from UNESCO and a series of following counterattacks; this article is not the place to go through those events. However, the NWICO represents the example of institutions that might direct the production of news, democratically and out of a Western-centered perspective, by acknowledging that communication does reflect the cultural and social spheres' set of values. To be just is "to provide equal access to and fair coverage of all sectors of society regardless of socioeconomic status, place of living, home language, and so forth" (Christians & Nordenstreng, 2009, p. 8).

The professional rules and conventions on global reporting conflict reporting in a globalized era needs to open both eyes on the interests forming the welfare of close as well as foreign societies, with media corporations responding to responsible and human centered politics. "Taking the broader perspective of a political science, at issue is not just journalism and the media but ultimately democracy as a system of governing society. Media in the contemporary world have become so vital that there are indeed good grounds to take them as a fourth branch of government, not just rhetorically but even in political theory and legal and ethical practice" (p. 18).

As Galtung and Lynch (2010) notice: "The high road, the road of peace journalism, focuses on the conflict and its transformation. There is the threat and the reality of violence. But at the root there is an unresolved conflict, which may lead to a chain of retaliation. [...] But a conflict is also a clear opportunity for human progress, using the conflict to find new ways, being imaginative, creative, transforming the conflict so that the opportunities take the upper hand. Without violence. Winning is not the thing. Creativity is: put in sufficient creativity and you produce peace. [...] And that means not only reporting the truth but the whole truth, meaning both the violence-winning part, and the conflict transformation part. Nothing should be concealed. [...] However, the first victim in a war is not truth: that is the second victim. The first victim is, of course, peace" (pp. 2-3).

And the main mission motivating peace journalism is introducing to global conflict reporting those elements from peace research that focus on the conflict and its

transformation. How journalism can turn to be more peace-oriented and help shaping reality accordingly is the main concern. What is necessary to imbibe the whole structure sustained by mass communication?

Hanitzsch (2010) positions the solution to this matters in a socio-critical dimension: "There is no doubt that journalists can, in some way and in some cases, contribute to the peaceful settlement of conflicts, but their potential for influence is, by far, limited or even negligible" (p. 353), for it being dependent upon social and cultural factors.

As Galtung and Lynch stress (2010), peace journalism "cannot be induced from the 'outside', but can only evolve within a 'culture of peace', where 'human rights' as expression are not an empty signifier, drag into a narrative of war. Where whatever anchorage journalism needs, [...] [it] has to delineate, indeed emphasise, the differences between 'collective security', on the one hand, and peace pursued by peaceful means, on the other" (p. 184).

The narrative sustaining the Responsibility to Protect doctrine, and the intervention in Libya insensitive of the following consequences are the new emerging ground to test the possibility to cause a shifting of paradigm over the terms 'peace' and 'security'.

The false idea of unity underpinning the construction of this doctrine, where "we" of the "international community" face the imperative to act for the "protection" of "human rights" of populations that must be "set free" from the domination of a dictator represents, again, both a propagandistic dialectic construction and the confirmation that highly resounding words might be given different meanings. They are, indeed, depending upon which framing and contextualization they are embedded into.

Therefore, "peace" and "human rights", as signifiers, need allies in order to orient conflict reporting – and, finally, policy making - over their signify. Global reporting is responsible journalism as much as it leads different groups understanding each other better. The nature and dynamics of the international scenario excludes simplistic answers and framework to very complex problems. In order to be more efficient, the global perspective should be value-oriented. The difference is between values, not between professional conventionalism such as balance and objectivity vs. partisanship, this last being what peace journalism is blamed of.

"The primal sacredness of life is a protonorm that binds humans into a common oneness. Also, in our systematic reflection on this primordial generality, we recognize that it entails such basic ethical principles as human dignity, truth, and nonviolence." (Christians & Nordenstreng, 2009, p. 21)

It is very difficult, despite not impossible, to hold jour-

nalism accountable, to draw between each sentence a direct linear culpability for the facts occurring on the ground of whichever conflict. Cases of hate speech aside, obviously. Too many cases have demonstrated that, when it comes to life and death, the truth about whom or what needs to be held accountable comes to surface when it's too late. In its strict definition, Eide (2014) states: "Accountability is a matter of securing an explanation or justifications of actions from an actor [...]. This endeavor can require a considerable amount of transparency" (p. 686).

Conclusion: A More Advanced Role for Global Reporting

Journalism is a crossing bridge between private enterprise and public responsibility.

It's worth of mention a recent project coordinated by John Ruggie, Special Representative of the United Nations Secretary General for Business and Human Rights from 2010, entitled "Protect-Respect-Remedy: the State, the Corporations and Human Rights in a Global Governance Context", under the U.N. Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR). Implemented in 2011 with the "Guiding Principles on Business and Human Rights: Implementing the United Nations 'Protect, Respect, Remedy' Framework", this project is motivated by the fact that corporations, of which media make no exception, have historically hindered accountability for their action and are now called, jointly with the state, to a duty to protect, respect human rights in the course of their activities by addressing their impacts on the human rights of individuals, and to remedy in case of abuses occur.

In a further document, "Report of the Special Representative of the Secretary-General on the Issue of Human Rights and Transnational Corporations and Other Business Enterprises" under the U.N. Human Rights Council (UNHRC) at Article 17 - "Human Rights due Diligence" - Ruggie states:

In order to identify, prevent, mitigate and account for how they address their adverse human rights impacts, business enterprises should carry out human rights due diligence. The process should include assessing actual and potential human rights impacts, integrating and acting upon the findings, tracking responses, and communicating how impacts are addressed. Human rights due diligence:

(a) Should cover adverse human rights impacts that the business enterprise may cause or contribute to through its own ac-

tivities, or which may be directly linked to its operations, products or services by its business relationships;

(b) Will vary in complexity with the size of the business enterprise, the risk of severe human rights impacts, and the nature and context of its operations;

(c) Should be ongoing, recognizing that the human rights risks may change over time as the business enterprise's operations and operating context evolve (UNHRC, 2011, p. 16).

Human rights risk here is intended to be the business enterprise's potential adverse human rights impacts, the potentiality of which should be addressed through prevention or mitigation, while its occurrence should be subjected to remediation.

In "Guiding Principles On Business And Human Rights. Implementing The United Nations 'Protect, Respect, Remedy' Framework", Ruggie states: "Human rights due diligence can be included within broader enterprise risk-management systems, provided that it goes beyond simply identifying and managing material risks to the company itself, to include risks to rights-holders." (OHCHR, 2011, p. 18)

When the restoration of justice, other than focusing only on the criminal responsibility of the perpetrators of gross human rights violations, opens up to the abuses suffered by the victims of that violence, it transforms retributive justice into reparative justice. In this context a broader justice context owns global reporting's accountability.

As in conflict "winning is not the thing", at least not in the sense that this type of victory has to imply someone else's defeat - referring to Galtung previously quoted in this document -, in the field of journalistic accountability the point is not to merely providing the room for legitimately suing media companies, but also to identify the possible contours of their 'positive responsibility' within the field of reparative justice.

Van Boven writes (2012): "After World War II, when the responsibility of states was progressively extended to encompass the protection of human rights, the need to repair became victim-oriented, entailing a moral and legal duty towards human beings for wrongs committed against them in violation of their human rights. [...] While the need to repair is basically a requirement of justice to restore human dignity, it is also closely tied up with the social and international order in which human rights are to be realized" (p. 694). In conflict scenarios also, where global reporting operates.

The damages to the structures, the culture, the history of the countries involved in a conflict; the trauma suffered by its people; the denial of a broader perspective on the reasons underlying every single conflict are common features of the predominant narrative of a global reporting favoring simplistic dichotomies. This is where impunity stems from.

The impunity and the reparations issues are undoubtedly interrelated. They are so certainly from the perspective of transitional justice in societies emerging from dark episodes of violence, persecution and repression. And can also be referred to the forgotten victims of violent conflicts, however legitimized by “right authorities” and public opinion.

The United Nations General Assembly in 2005 adopted by consensus the Resolution 60/147 - “Basic Principles and Guidelines on the Right to a Remedy and Reparation for Victims of Gross Violations of International Human Rights Law and Serious Violations of International Humanitarian Law” - or Reparation Principles. In the same year, the “Updated Set off Principles for the Protection and Promotion of Human Rights through Action to Combat Impunity” - Impunity Principles – was approved by the United Nations Commission on Human Rights.

The key provisions of the Reparations Principles cover the followings:

- Obligation to respect, ensure respect for and implement international human rights law and international humanitarian law (Section I)
- Scope of the obligation (Section II)
- Gross violations of international human rights law and serious violations of international humanitarian law that constitute crimes under international law (Section III)
- Statutes of limitations (Section IV)
- Victims of gross violations of international human rights law and serious violations of international humanitarian law (Section V)
- Treatment of victims (Section VI)
- Victims’ right to remedies (Section VII)
- Access to justice (Section VIII)
- Reparation for harm suffered (Section IX)
- Access to relevant information concerning violations and reparation mechanisms (Section X)
- Non-discrimination (Section XI)
- Non-derogation (Section XII)
- Rights of others (Section XIII) (Cited in Van Boven, 2010, p. 4)

Originally referred to the conventional field of gross human rights violations, they also intersect with the

field of global reporting. Indeed, the mediatic treatment of Gaddafi, for example, in the aftermath of the R2P application demonstrated that journalism acted above the law, having forgotten that perpetrators of *ius cogens* crimes such as him must be taken before the site of universal jurisdiction - quite simply The Hague – rather than being spectacle of public carnage of mediatic entertainment. This, together with the miscalculation of that operation in its main consequences, the upsurge of guerrillas creating chaos and committing bitter abuses amounting to gross human rights violations across the whole Libyan society are proper of nothing but of a ‘hit-and-run’ type of reporting, standing above the law.

The celebrating reaction of US Secretary of State Hillary Clinton before TV channel *CBSNEWS* (2011), “We came, We saw, He died”, was a symbol of media’s full solidarity with the foreign interveners and a case of spectacularisation of violence. In this paradigmatic construction, human rights lack of universality, matter only in a framework of “conscience-shocking” events founded of legitimised operations where the reasonable prospects were even missing.

The Impunity Principles mentioned above, in the words of Van Boven (2012), “provide important guidance in mapping out (i) The Right to Know, (ii) The Right to Justice, (iii) The Right to Reparation and Guarantees of Non-Recurrence, as a basic trilogy to serve the plight of survivors/victims. *The Right To Know*, as an inalienable right of people and as a right of survivors and their families includes the right to learn the truth about crimes committed and circumstances and reasons leading thereto as well as what happened to survivors/victims, individually and collectively. *The Right To Justice* entails the duty of states to carry out prompts and impartial investigations of violations of human rights and international humanitarian law and bring to justice those responsible for serious crimes under international law. *The Right To Reparation* completes this trilogy of basic justice. It is a victim-oriented right involving a duty on the part of the state to provide reparation and a legal and moral basis for victims to seek redress from perpetrators. Obviously [...] [it] is the main thrust of the reparation principles and includes the following modalities: restitution, compensation, rehabilitation, satisfaction and guarantees of non-repetition and prevention” (p. 695).

In particular, within the forms of reparation, the “*guarantees of non-repetition* comprise broad structural measures of a policy nature such as institutional reforms aiming at civilian control over military and security forces, strengthening judicial independence, the protection of human rights defenders, the promotion of human rights standards in public service, law enforcement, *the media* [emphasis added], industry and psychological and social services (principle 23)” (Van Boven, 2010, p. 5).

Global reporting over conflict is able to find its place in every parts of this trilogy. Editorial reports are opportunities where issues like more independence, transparency, self-reflexivity, and intelligent critical views on sources can be addressed. Editorial reporting can well display their ability to repair as a form of collective justice and peacebuilding performance.

The acknowledgment of *all* wrongs and *all* goods falls, I believe, within the right to know: it benefits, *prima facie*, those societies affected by conflict having to manage a painful process of healing. Subsequently, in its reparative manifestation, it can help building the foundations of a healthier, safer and more secure international community. Eventually, uprooting it from the trap of 'double standard'.

References

- Belknap, Margaret (2002). "The CNN Effect: Strategic Enabler or Operational Risk?" *Parameters*, 32, 110-114.
- Bratić, Vladimir (2010). *Media Effects during Violent Conflict. Evaluating Media Contribution to Peace Building*. In Seib, Philip (Ed.). *War and Conflict Communication. Critical Concepts in Media and Cultural Studies* (Vol. 1-2) (pp. 138-155). Milton Park and New York: Routledge.
- Chilton, Paul A. (2010). *The Role of Language in Human Conflict. Prolegomena to the Investigation of Language as a Factor in Conflict Causation and Resolution*. In Seib, Philip (Ed.). *War and Conflict Communication. Critical Concepts in Media and Cultural Studies* (Vol. 1-2) (pp. 51-67). Milton Park and New York: Routledge.
- Chomsky, Noam (2011). *The Skeleton in the Closet. The Responsibility to Protect in History*. In Cunliffe, Philip. (Ed.). *Critical Perspectives On The Responsibility To Protect*. Interrogating Theory And Practice. (pp. 11-18). Milton Park, Abingdon: Routledge.
- Christians, Clifford; Kaarle Nordenstreng (2009, November). "Social Responsibility Worldwide." *Journal of Mass Media Ethics*, 19 (1), 3-28.
- Commission on Freedom of the Press, The (1947). *A Free and Responsible Press. A General Report on Mass Communication: Newspapers, Radio, Motion Pictures, Magazines and Books*, Chicago: University of Chicago Press.
- Dente Ross, Susan, and Majid Tehranian (Eds.). (2009). *Peace Journalism in Times of War in Peace e3 Policy* (Vol. 13). New Jersey: Transaction Publishers.
- Dente Ross, Susan (2006). "(De)Constructing Conflict: A Focus Review of War and Peace Journalism." *Conflict & Communication Online*, 5 (2), 1-19.
- Dillon, Michael (2013). *Deconstructing International Politics*. Milton Park and New York: Routledge.
- Dunmire, Patricia L. (2013). *New World Coming: Narratives of the Future in U.S. Post-Cold War National Security Discourse*. In Hodges, Adam (Ed.). *Discourses of War and Peace*. (pp. 23-46). Oxford: Oxford University Press.
- Eide, Martin (2014). "Accounting for Journalism." *Journalism Studies*, 15 (5), 679-688.
- Entman, Robert M.; Steven Livingston; Jennie Kim (2010). *Doomed to Repeat: Iraq News, 2002-2007*. In Seib, Philip (Ed.). *War and Conflict Communication. Critical Concepts in Media and Cultural Studies* (Vol. 1-2). (pp. 407-427). Milton Park and New York: Routledge.
- Entman, Robert M. (2003). "Cascading Activation: Contesting the White House's Frame after 9/11". *Political Communication*, 20 (4), 415-432.
- Freedman, Lawrence (2000). "Victims and Victors: Reflections on the Kosovo War." *Review of International Studies*, 26, 335-338.
- Galtung, Johan; Jake Lynch (2010). *Reporting Conflict: New Directions in Peace Journalism*. St Lucia: University of Queensland Press.
- Gilboa, Eytan (2010). *The CNN Effect. The Search for a Communication Theory of International Relations*. In Seib, Philip (Ed.). *War and Conflict Communication. Critical Concepts in Media and Cultural Studies* (Vol. 1-2). (pp. 117-137). Milton Park and New York: Routledge.
- Gowing, Nik (2013). *Media Coverage: Help or Hindrance in Conflict Prevention?* In Badsey, Stephen (Ed.). *The Media and International Security*. (pp.203-226). New York: Routledge.
- Graff, Julia (2004). "Corporate War Criminals and the International Criminal Court: Blood and Profits in the Democratic Republic of Congo" *Human Rights Brief*, 11 (2), 23-26.
- Hanitzsch, Thomas (2010). *Journalists as Peacekeeping Force? Peace Journalism and Mass Communication Theory*. In Seib, Philip (Ed.). *War and Conflict Communication. Critical Concepts in Media and Cultural Studies* (Vol. 1-2). (pp. 341-359). Milton Park and New York: Routledge.
- Haraway, Donna (1988). "Situated Knowledge: The Science Question. Feminism and the Privilege of Partial Perspective." *Feminist Studies*, 14 (3), 575-599.
- Hodges, Adam (Ed.) (2013). *Discourses of War and Peace*. Oxford: Oxford University Press.

- Hopkinson, Nicholas (1993). *The Media and International Affairs after The Cold War*. London: Her Majesty's Stationery Office.
- International Criminal Court (2011). *Rome Statute of the International Criminal Court*. (U.N. Doc. A/CONF.183/9). The Hague, The Netherlands: International Criminal Court.
- Katz, James E.; Paul Lazarsfeld. (1955). *Personal Influence*. New York: The Free Press.
- Keeble, Richard L.; John Tulloch; Florian Zollman (2010). *Peace Journalism, War and Conflict Resolution*. New York: Peter Lang Publishing Inc.
- Klapper, Joseph T. (1960). *The Effects of Mass Communication*. Glencoe, IL: The Free Press.
- Lynch, Jake (2014). *A Global Standard for Reporting Conflict*. Milton Park: Routledge.
- Lynch, Jake (2007). "Peace Journalism and its Discontents." *Conflict & Communication Online*, 6, (2), 1-13.
- Lynch, Jake; McGoldrick, Annabel (2005). *Peace Journalism*. Stroud, UK: Hawthorn Press.
- MacFarlane, Neil; Thomas Weiss (2002). "Political Interest and Humanitarian Action." *Security Studies*, 10, 121-142.
- McClellan, Scott (2008). *What Happened. Inside the Bush White House and Washington's Culture of Deception*, New York: Public Affairs.
- McCombs, Max (2002). *News Influence on Our Pictures of the World*. In Bryant, Jennings and Dolf Zillmann (Eds.). *Media Effects: Advances in Theory and Research*. (pp. 1-17). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- McPhail, Thomas (2014). *Global Communication: Theories, Stakeholders, and Trends*. Oxford: Wiley & Sons.
- Mermin, Jonathan (1997). "Television News and American Intervention in Somalia." *Political Science Quarterly*, 112 (3), 385-403.
- Natsios, Andrew (1996). *Illusion of Influence: The CNN Effect in Complex Emergencies*. In Rotberg, Robert and Thomas Weiss (Eds.). *From Massacre to Genocide: The Media, Public Policy, and Humanitarian Crises*. (pp. 149-168) Cambridge, MA: World Peace Foundation.
- Norris, Pippa; Montague Kern; Marion Just (Eds.) (2003). *Framing Terrorism. The News, the Government and the Public*. New York and London: Routledge.
- Orgad, Shani (2012). *Media Representation and the Global Imagination*, Cambridge: Polity Press.
- Plomp, Cesar (2014). "Aiding and Abetting: The Responsibility of Business Leaders Under the Rome Statute of the International Criminal Court." *Utrecht Journal of International and European Law* 4, 30 (79), 4-28.
- Robinson, Piers (2002). *The CNN Effect: The Myth of News, Foreign Policy and Intervention*. New York: Routledge.
- Robinson, Piers (2001). "Operation Restore Hope and the Illusion of a News Media Driven Intervention." *Political Studies*, 49, 941-956.
- Robinson, Piers (2000a). "The Policy-Media Interaction Model: Measuring Media Power during Humanitarian Crisis." *Journal of Peace Research*, 37, 613-633.
- Robinson, Piers (2000b). "World Politics and Media Power: Problems of Research Design." *Media, Culture and Society*, 22, 227-232.
- Scrimger, Judith; Trudie Richards (2003). "Public Relations Battles and Wars: Journalistic Cliches and the Potential for Conflict Resolution." *Public Relation Review*, 29(4), 485-492.
- Seib, Philip (2002). *The Global Journalist: News and Conscience in a World of Conflict*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield.
- Shaw, Ibrahim S.; Jake Lynch; Robert A. Hackett (2011). *Expanding Peace Journalism. Comparative and Critical Approaches*. Sydney: Sydney University Press.
- Shinar, Dov; Willhelm Kempf (Eds.) (2007). *Peace Journalism: The State of the Art*. Berlin: Verga Irena Regener.
- Silvia, Tony (Ed.) (2001). *Global News: Perspectives on the Information Age*. Ames: Iowa State University Press.
- Smith, Mark J. (2013). *Social Science in Question*. London: SAGE Publication in association with The Open University.
- United Nations Commission on Human Rights (2005). *Updated Set of Principles for the Protection and Promotion of Human Rights through Action to Combat Impunity*. (U.N. Doc E/CN.4/2005/102/Add.1).
- United Nations General Assembly (2005). *Basic Principles and Guidelines on the Right to a Remedy and Reparation for Victims of Gross Violations of International Human Rights Law and Serious Violations of International Humanitarian Law*. (U.N. Doc A/RES/60/147).
- United Nations Human Rights Council (2011). *Report of the Special Representative of the Secretary-General on the Issue of Human Rights and Transnational Corporations and Other Business Enterprises*. (U.N. Doc A/HRC/17/31).
- United Nations Human Rights Office of the High Commissioner (2011). *Guiding Principles on Business*

and Human Rights. *Implementing the United Nations "Protect, Respect, Remedy" Framework*. (U.N. Doc. HR/PUB/11/04). New York and Geneva: United Nations.

Van Boven, Theo (2012). "The Need to Repair." *The International Journal of Human Rights*, 16 (5), 694-697.

Van Boven, Theo (2010). "The United Nations Basic Principles and Guidelines on the Right to a Remedy and Reparation for Victims of Gross Violations of International Human Rights Law and Serious Violations of International Humanitarian Law" in *United Nations Audiovisual Library of International Law*, New York: United Nations.

Weiss, Gilbert; Ruth Wodak (2003). *Critical Discourse Analysis. Theory and Interdisciplinarity*. New York: Palgrave Macmillan.

Wheeler, Nicholas (2000). *Saving Strangers: Humanitarian Intervention in International Society*. New York: Oxford University Press.

org/2007/4/25/legendary_broadcaster_bill_moyers_returns_to!

Democracy Now! (Producer) and James Banford (2005, November 21). *The Man Who Sold the War: John Rendon, Bush's General in the Propaganda War*. Available at: http://www.democracynow.org/2005/11/21/the_man_who_sold_the_iraq

Democracy Now! (Producer) and Norman Solomon (2005, May 26). *Lies that Cost Lives: Who Should Be Held Accountable for Media's Mistakes Ahead of Iraq Invasion?* Available at: http://www.democracynow.org/2005/5/26/lies_that_cost_lives_as_newsweek

Democracy Now! (Producer) and Michael Massing (2004, February 11). *Should the Media Investigate Errors in its Coverage Leading Up to the Invasion of Iraq*. Available at: http://www.democracynow.org/2004/2/11/should_the_media_investigate_errors_in

Online Magazine Articles

Greenwald, Glen (2014, December 16). "U.S. TV Provides Ample Platform for American Torturers, But None to Their Victims". Available at: <https://firstlook.org/theintercept/2014/12/16/u-s-tv-media-gives-ample-platform-american-torturers-victims/>

Gordon, Michael R.; Judith Miller (2002, September 8). "Threats and Responses: The Iraqis; U.S. Says Hussein Intensifies Quest for A-Bomb Parts." Available at: <http://www.nytimes.com/2002/09/08/world/threats-responses-iraqis-us-says-hussein-intensifies-quest-for-bomb-parts.html>

Online Videotapes

CBSNEWS (Producer) (2011, October 20). *Clinton On Qaddafi: "We Came, We Saw, He Died"*. Available at: <http://www.cbsnews.com/news/clinton-on-qaddafi-we-came-we-saw-he-died/>

Democracy Now! (Producer) (2015, February 10). *It's Not Just Brian Williams[...] Inside the Media's Lies that Led to Iraq War*. Available at: http://www.democracynow.org/blog/2015/2/10/its_not_just_brian_williams_inside

Democracy Now! (Producer) and Bill Moyers (2007, April 25). *Bill Moyers Returns to Air with Critical Look at How U.S. Media Helped Bush Sell the Case for War*. Available at: <http://www.democracynow.org>

Is it Good to Become the Master of One's Home?

Tuğrul İlter

Eastern Mediterranean University, North Cyprus
tugrul.ilter@emu.edu.tr

Introduction

This paper provides a deconstructive, postcolonial analysis of the trope of “We want to be master of our own home!” as a discourse of resistance in various media representations in North Cyprus. The resistance in question opposes the tutelary, neo-colonial impositions of Turkey, such as its “structural adjustment packets.” The Turkish Cypriot state in the North, the Turkish Republic of Northern Cyprus, is internationally unrecognized, except by Turkey. Without international recognition, and with the “peace” negotiations aiming for the reunification of Greek and Turkish Cypriots in a Federal Republic of Cyprus according to agreed upon UN guidelines having proved to be unsuccessful so far,¹ Turkish Cypriots in the North cannot set up a viable home and economy,² and trade internationally. They are thus very much dependent on Turkey for their sustenance. To illustrate the degree of this dependence, let me mention that all flights into and out of North Cyprus are routed through Turkey, and that those of us living in the North do not have a Cypriot address of our own for international correspondence, as the last line of our address reads, “via Mersin 10, Turkey,” and that the Turkish Cypriot state cannot pay its own employees without receiving financial aid from Turkey.

Needless to say, this situation gives tremendous leverage to Turkey in its relationship with North Cyprus and

Turkish Cypriots. The traditional discursive form of this dependency is couched in terms of a (caring) mother and a baby (in need of care) relationship. In this configuration, Turkey is referred to as the “Motherland,” and North Cyprus is referred to as the “Babyland.” In this relationship, Turkish Cypriots are positioned as juvenile dependents lacking adult subjectivity. Playing her part in this dependency relationship, Turkey sees her role as that of a “white man’s burden,” a necessary burden that her alleged motherhood imposes upon her. Turkish Cypriots, on the other hand, have outgrown this role of a baby-in-need-of-care-by-her-mother, and have been increasingly asserting their adulthood, defending their right to make their own decisions and to be treated as equals in their relationship with Turkey. The social protest movements that reached a peak during the simultaneous referenda among Greek and Turkish Cypriots of the UN Secretary General Kofi Annan’s Peace Plan on April 24, 2004³—and which toppled the long-standing presidency of hardline nationalist Turkish Cypriot leader Rauf Denktaş who opposed the Annan Plan and who defended the motherland-babyland relationship for the Turkish Cypriots—made good use of the theme of “coming of age,” and the trope of adulthood for the Turkish Cypriots (See İlter & Alankuş, 2010, for an extended discussion and examples). When the newly elected Turkish Cypriot President, Mustafa Akıncı, likened the relationship between North Cyprus and Turkey to that between siblings after his election in 2015, the Turkish President Recep Tayyip Erdoğan objected immediately, asserting Turkey’s role as the mother in this relationship (See *YeniDüzen* and other newspapers dated April 28, 2015). Although in subsequent meetings this difference in perspective was swept under the rug, it is these kinds of dictation of subservient subject positions by the Turkish officials and the imposing nature and posture of such tutelary subject positions that the Turkish Cypriots rebel against when they adopt slogans like “We want to be master of our own home!” A seemingly benign and innocent wish that I find problematic.

1 The constitution of the Republic of Cyprus in 1960 stipulated that the Republic is a bi-communal Greek- and Turkish-Cypriot state, and established Great Britain, Greece, and Turkey as its guarantors (Macris, 2003). When the Greek Cypriot President decided to tamper with the constitution to overcome this stipulation in 1963, the Turkish Cypriot Vice President and representatives walked out of the parliament in protest. In discussing the UN Security Council Resolution 186, which established a UN peace-keeping force with the consent of “the Cyprus government” in 1964, to prevent further intercommunal fighting between Greek and Turkish Cypriots, Makarios Drousiotis (2008) refers to “the greatest success [of the Greek Cypriot President Makarios]” consisting in “the Security Council’s reference to the government of Cyprus, in which the Turkish Cypriots were no longer participating, having broken away,” and adds that “it is on this reference that international recognition of the purely Greek Cypriot government as the legal government of Cyprus is based to this day” (p. 173). The Republic of Cyprus has been a *de facto* Greek Cypriot state ever since, although it has *de jure* claim on all the island. The UN Peace-keeping mission on the island is the second oldest, after the Palestine-Israel one.

2 The word economy comes from Greek *oikos*, meaning home.

3 Greek Cypriots voted against reunification (75%) based on the Annan Plan that had been negotiated bi-communally, while Turkish Cypriots voted for it (65%) (Bryant, 2004).

Figure 1

Beyond the naiveté of a rebellion against a colonizing, dictatorial power, the slogan has significantly undesirable connotations, and the proposed subject position of a “master” for Turkish Cypriots, wittingly or unwittingly, reproduces the very dictatorial subject position that is allegedly opposed. Either, the dictatorial nature of that subject position is missed or unrecognized in what I optimistically call the naïve perspective, or it is only conditionally opposed when the “we” of Turkish Cypriots are subjugated under its rule, but is affirmed when that “we” becomes the master of different others in a polar role reversal.

Opposing colonialism by a reversal of the terms of the binary opposition that enables it—colonizer versus colonized/master versus subaltern/adult parent-tutor versus juvenile dependent etc—does not, by itself, enable us to overcome it. Rather, such a move maintains and reinforces the very colonizing relationship that is opposed. One cannot simply oppose this dialectic as it feeds on opposition. Hence, “the dialectic incorporates its own negation, and [in a colonizing appropriation] makes the negation the means of its own realization” (İlter, 1994, p. 59). As Hegel would be quick to point out, it is through binary opposition, through the opposition of anti-thesis that the thesis is sublated and *aufgehoben* to a higher stage of its development. Thus, negativity “is always the underside and accomplice of positivity” (Derrida, 1978, p. 259). Noting this irony in the master/slave dialectic, Hélène Cixous notes how “the *body* of what is strange must not disappear, but its force must be conquered and returned to the master. Both the appropriate and the inappropriate must exist: the clean, hence the dirty; the rich, hence the poor; etc” (1986, p. 70).

While resistance and opposition is framed in this particular anti-colonial discourse in binary oppositional terms where both “us” and “them” are portrayed as singular and totalizable-without-remainder, in what Franz Fanon (1963) calls the “Manichean” configuration, the inescapable observation of internal differences, divi-

sions, antagonisms and contradictions within each of those polar identities, problematize such an imaginary unity-without-remainder. This is also where deconstruction proves to be indispensable, as it deals with, and will not let us ignore “what remains to be thought” beyond the binary opposition, with the “non-present remainder,” with the “difference-inside” that does not add-up to make an undivided whole (Royle, 2000).

What is overlooked with the adoption of the slogan “We want to be master of our own home” is that “master” is not a self-sufficient, self-present, self-identical subject, but signifies a difference, a relation. Master, in other words, is one name of a particular relationship, a relationship that is unequal and hierarchical. Hence, assuming the master position for oneself begs the following questions: Over whom will this mastery be exercised? Who will be subordinated and subjugated to the mastery of the master, in order for the master to become the master? Who, in the household or the homeland, will become the subaltern when “we” become the master of the home? What sort of inclusions and exclusions will this designation of a “we” entail?

An unreflective, unthinking adoption of the slogan forces us to pick up the colonizing subject position ourselves, just when we need to decenter and displace its hegemony, and forecloses and hijacks the vision of a social life that is egalitarian and plurally democratic in its multicultural diversity. With this foreclosure, such a vision is replaced with a purely filial, familial, domestic, and patriarchal relationship. Patria of nationalism wins again.

Oftentimes, this “master of our own home” outlook is accompanied and buttressed by a belief in the inevitability of this master versus subjugated-other relationship, which Hélène Cixous calls “a commonplace gesture of History,” a story telling us that “there have to be *two* races—the masters and the slaves,” thanks to “some annihilating dialectical magic” whereby “the great, noble, ‘advanced’ countries established themselves by expelling what was ‘strange’; excluding it but not dismissing it; enslaving it” (1986, p. 70). This History with a capital H is, of course, the teleological and Eurocentric history of the modernist grand narrative, which is narrated as a story of progress and enlightenment. In their book, *Dialectic of Enlightenment*, Theodor Adorno and Max Horkheimer critically examine this grand narrative, and it is their criticism that I turn to next.

Theodor Adorno and Max Horkheimer’s Objection

In terms of the modernist grand narrative, European Enlightenment promised human emancipation from myth and superstition through the progressive opera-

tions of reason, which would unlock and uncover the secrets of nature, thereby unburdening us from enthralled enchantment to mysterious powers and forces of nature. Therefore, modernization was seen as a process of disenchantment of the world, involving “the dissolution of myths and the substitution of knowledge for fancy” (Adorno & Max Horkheimer, 1997, p. 3). Enchantment would thus be replaced by reason, and, with the help of reason, we would gain mastery over nature.

In their book *Dialectic of Enlightenment*, written when the end of the Nazi terror was in sight in 1944, Theodor Adorno and Max Horkheimer, founders of the Frankfurt School of Critical Theory/Sociology, question the emancipatory potential of the European Enlightenment. They argue that the modernist claim of mastery over nature is an illusion, and that this alleged mastery necessarily turns out to be a domination of some people over others, so much so that “the fully enlightened earth radiates disaster triumphant” (1997, p. 3). This is because, in their quest to gain mastery over nature, “what men want to learn from nature is how to use it in order wholly to dominate it and other men” (1997, p. 4). Enlightenment reason is manipulative, instrumental, and reductive. The Enlightenment thinker knows things “insofar as he can manipulate them” and “behaves toward things as a dictator toward men” (1997, p. 9). Enlightenment reason reduces reality into a form amenable to mathematization such that “whatever does not conform to the rule of computation and utility is suspect” (1997, p. 6), and “that which does not reduce to numbers, and ultimately to the one, becomes illusion; modern positivism writes it off as literature” (1997, p. 7). Later, Vandana Shiva (1989, 1993), among others, will also explicate the reductionist and monocultural nature of “modern science” and the violence it engenders.

When the language of reason (mathematics) deals with the “foreign” matter of reality by reducing it into its own terms, “what was different is equalized” and the Enlightenment “excises the incommensurable” (Adorno & Max Horkheimer, 1997, p. 12). In other words, in an example of such excision or epistemic violence, what is not known is reduced to what is known, and furthermore, “not only are qualities dissolved in thought, but men are brought to actual conformity” (p. 12). As Tugrul Ilter (1994) puts it, the enlightened subject of modernism “is poised to colonize” (p. 60-63), which is another way of saying, the colonized others are forced to conform to the European Enlightenment knowledge and image of the world, and of themselves—for example, as uncivilized, un(der)developed beings in need of civilization and development—in a colonizing appropriation. It is thus not surprising to learn that the history of modernization and enlightenment is at the same time a history of colonization. They are like the

recto and the verso of the same sheet of paper. European Enlightenment thus provides the Procrustean bed of a reductionist ethnocentrism. Later, Jacques Derrida (1976) will focus on its phal-logocentrism, which seeks an undivided point of origin to center itself, and will also call it “nothing but the most original and powerful ethnocentrism, in the process of imposing itself upon the world” (p. 3).

Thus, what is represented as mastery and domination over nature turns out to be mastery and domination of other, different peoples. Enlightenment is thus entangled in a dialectic of mastery and slavery in which the mastered and subordinated is not nature but other peoples. That we gain power and domination over nature is an “illusion, in which a wholly enlightened mankind has lost itself” (Adorno & Max Horkheimer, 1997, p. 39), for that in nature which is qualitatively different, radically other, and irreducible to the formal conceptual categories of Enlightenment, escapes Enlightenment consciousness entirely. However, what Enlightenment thinking does provide in the way of power is, power over the consciousness of other people who are less fluent in the language of Enlightenment reason. Let us recall that the word “barbarian” means babbler in its original Greek and refers to those who cannot speak Greek or cannot speak it properly, this being a sign of their uncivilized nature, lacking the language of reason (Sardar, Nandy, & Davies, 1993, p. 26). This is how “men are brought to actual conformity” (Adorno & Max Horkheimer, 1997, p. 12). Once again, “the essence of enlightenment is...domination” (p. 32).

Modernist enlightenment thinking thus involves the hiding-from-view of a will-to-power, the very opposite of its self-representation as disenchanting, disinterested, impartial, pure reason. Put differently, the cloak of disenchanting, pure reason hides the Enlightenment will-to-power, which, ironically, makes it a perfect example of enchantment itself.

What is worse, this specific and particular form of reason is presented as if it were reason-as-such, as if it were the only valid or legitimate form of rational thinking. Let us recall that positivism is a monist conception of knowledge. “The pure immanence of positivism, [Enlightenment’s] ultimate product” requires that “nothing at all may remain outside, because the mere idea of outsideness is the very source of fear” (1997, p. 16). Hence, “Enlightenment is totalitarian” (1997, p. 6). Nazism’s rise to power in the midst of Europe, the home of Enlightenment, and in one of the most “enlightened” countries of Europe is, therefore, not so much the aberration that we are led to believe. Similarly, Zygmunt Bauman argues, in *Modernity and the Holocaust* (1996), that we must understand the events of the Holocaust not as the result of an eclipse of (Enlightenment) reason, as, for example, the deed of a crazy man and/or people who have lost their faculty of reason, but as deeply rooted

in the very nature of modern society and the central categories of modern, Enlightenment thought.

By contrast to the monist, positivist, and totalitarian representation of the world, and of the European Enlightenment itself, poststructuralist, postmodern, and postcolonial thoughts and theories locate difference and alterity, hence contradiction and aporia, within the modern, questioning its totalitarian representation by Enlightenment positivism as coherently unified where all the differences add up to make one unified whole without remainder. This idea of a unified whole without remainder is the bedrock of the modern nation-state and its nationalism, defining the limits of human rights, confining it to citizens only, and making immigrants and refugees such a "problem" in our day. Immigrants and refugees are two more examples of differences that do not add up to the whole of humanity.

Postcolonial and Subaltern Studies Objection

In order to claim a coherently unified self for itself, for example as modern, developed, civilized *First World*, European Enlightenment projects its own difference and alterity to its outside, to another world, to the pre-modern, traditional, un(der)developed, uncivilized *Third World*. (Let us note that the First World is also known as "the West" in the older, orientalist mapping of the world, or as "the North" in some more recent representations due to the fact that the principal representatives of that world, "Europe" and "America" are located in the northern hemisphere, so I will use them interchangeably when fitting.) Referring to this projection, Edward Said (1979) defines such orientalism as making an "ontological and epistemological distinction" between the Occident and the Orient (p. 2). As a famous example, we may also recall the following lines of Rudyard Kipling's (1892) poem, *The Ballad of East and West*, which states "Oh, East is East, and West is West, and never the twain shall meet."

Despite the insights of people like Rosa Luxemburg (1951) who argued that capital accumulation in the European home necessitated the occupation of colonies elsewhere, pointing out that they were integral to the development of the home, the First World, or Edward Said (1979) who argued that "the Orient is an integral part of European *material* civilization and culture" (p. 2), or Gayatri Spivak (1988) who argued that "to buy a self-contained version of the West is to ignore its production by the imperialist project" (p. 291), or Franz Fanon (1963) who argued that "Europe is literally the creation of the Third World" (p. 58), or Salman Rushdie's (1989) fictional character, Whisky Sisodia, who says, "the trouble with the Engenglish is

that their hiss hiss history happened overseas, so they dodo don't know what it means" (p. 343), this projection of the self's other, or the otherness of the self, to an external outside conveniently forgets that what is called the Third World is not an independently existing external world, the product of a separate, independent history, or of no history, being frozen in tradition, but is made up of former colonies who only later gained their independence as nation-states. I will discuss this "independence" further below, but as colonies, they were forcefully and violently subjugated by their European masters, and again forcefully reformed, reduced, and redirected to fit and align with the self-serving modernist teleology of their masters, the teleology of universal history, a history that dictated modernization for all.

We see that even as powerful a critic of modern capitalism as Karl Marx subscribed to this ethnocentrism when dealing with the colonization of India by the British. He writes:

England, it is true, in causing a social revolution in Hindustan was actuated only by the vilest interests, and was stupid in her manner of enforcing them. But that is not the question. The question is, can mankind fulfill its destiny without a fundamental revolution in the social state of Asia? If not, whatever may have been the crimes of England she was the unconscious tool of history in bringing about that revolution (Marx, 1973, pp. 306-307).

Mind you, this is the Karl Marx who also tells us that

The profound hypocrisy and inherent barbarism of bourgeois civilization lies unveiled before our eyes, turning from its home, where it assumes respectable forms, to the colonies, where it goes naked (1973, p. 324).

Nevertheless, because the ethnocentric and unilinear grand narrative of modernism that he references identifies Europe as the subject of History, Marx declares that "Indian society has no history at all" (1973, p. 320), reminiscent of Hegel who had declared that Africa has no history. As Robert Young points out, "the moral and humanitarian argument against colonialism is ultimately less important" for Marx, "than the benefits of its effects—the world historical movement towards socialism" (2001, p. 108). For this reason, Zygmunt Bauman refers to the disagreement between capitalism and socialism as "a family quarrel," since both subscribe to the same unified, unilinear and teleological understanding of History, only disagreeing on which of them constitutes its teleological destination.

The ethnocentrism of the teleology of modernization situated the masters in the *First World* as the telos of history such that when they looked at the peoples of the *Third World*, they saw their primitive ancestors. “Backward,” the term we commonly use to describe them, implies that they live back in time, in the past. But because of the totalitarian conceptualization of a universal history, where they live in time becomes our past, the primitive past of the modern. By the same token, those un(der)developed peoples were taught, in their colonial subordination, to see their masters as their future; they learned to see in the masters what they are going to be like when they modernize and develop. It was the teleology of this universal history that defined their master’s “manifest destiny” (Stephanson, 1995) and “[white man’s] burden” (Kipling, 1899). Therefore, it is this history of colonial reduction and remaking to fit the Procrustean bed of the modernist worldview that gave us the *Third World*—not another historical dynamic that is foreign to it. In that sense, *Third World* is not what is lacking modernization, but is the product of the very modernization that is forced upon them by their master’s “burden.”

The differing assessment of fascism and nazism by the colonizer and the colonized is instructive in this regard. For many in the West who were cultured in the self-serving ethnocentrism of modernism, the experience of fascism, nazism, and the Holocaust was seen as bafflingly extraordinary and abnormal. Precisely because they were cultured in the self-serving ethnocentrism of modernism, they had a hard time facing up to these and accepting responsibility, to the extent that they saw them as acts of barbarism, of savagery, of irrationality, of uncivilized behavior—all of which are characterizations reserved for the other of the modern self. So, this is also a case of how the other continues to get the blame for what the self has done, a projection of what is inside the self to an other, in psychoanalytical terms. The other is *othered*. Yet, fascism, nazism and the Holocaust were planned and carried out in the home of Enlightenment, using all the modern institutions of reason (scientific, technological, bureaucratic), high culture (classical music, opera), and civilization (law and order, mass communication, society of the spectacle, autobahn). The primitive savages and barbarians could not even imagine projects of such magnitude and scope, and lacked the modern means of realizing it.

By contrast, for the colonized peoples, fascism, nazism and the Holocaust were not at all extraordinary. For native peoples experiencing colonization, for example in the “discovery of America” and in the context of “how the West was won” in the US, the advancement of Enlightenment was genocidal. By and large, these denoted the normality of life in the colonies administered by the colonizers. Hence, for postcolonial thinkers like Aimé Césaire and Franz Fanon, fascism was

colonialism brought home. Thus Césaire (1972) writes that “[the Europeans] tolerated that Nazism before it was inflicted on them, that they absolved it, shut their eyes to it, legitimized it, because, until then, it had been applied only to non-European peoples” and that what they cannot forgive Hitler for is “the humiliation of the white man” and the fact that “he applied to Europe colonialist procedures which until then had been reserved exclusively for the Arabs of Algeria, the coolies of India, and the blacks of Africa” (p. 14). Similarly, Fanon (1963) quotes the rhetorical question, “what is fascism but colonialism at the very heart of traditionally colonialist countries?” (p. 48 fn.7).

Postcolonial theorists of the Subaltern Studies school, Ashis Nandy and Partha Chatterjee have argued that *nationalism*, which informed and continues to inform the anti-colonial struggles for liberation from colonial dependency, is a “derivative discourse” that is informed by, and derived from, the colonizer’s postulation of subjectivity or “selfhood.” This selfhood, based on the modern nation-state and its nationalism is a Western European construct. What this means is that the alleged liberation from dependency, thus turns out to rest on a dependency, for the colonized picks up the sense of self provided and licensed by the colonizer. And therefore, this modern, patriarchal self is poised to colonize just like “his” former master. Because nationalism posits the nation as an indivisible unity, a self-identical whole without remainder, any differences inside that do not add-up are seen as problems that need to be solved, and become the target of cleansing, assimilation, othering, exploitation, and other forms of colonizing appropriations. Sadly, such examples abound in Third World independent nation-states.

Cixous’ point earlier was that the “strange” were excluded but not dismissed; rather, they were enslaved in a master-slave dialectic. We are thus dealing with a strange logic of *exclusion by inclusion*. There are a number of reasons for this strange logic.

One reason is that the modernist view leaves nothing out of its panoptic vision, as Adorno and Horkheimer also argued earlier. It cannot let other things and other people be what they are. We celebrate “the discovery of America by Cristopher Columbus”—even though he met people living there, who must have discovered the place before himself, if we insist on talking of discovery—and know the natives living there as “Indians,” and their land as “America,” for example. Now I can see how “Let it be,” the Beatles song, was, and is, an anti-establishment song. It is definitely not a modernist song in the sense outlined here, but one that resists its containment and dictation. The allegedly universal vision of modernism is all-encompassing and panoptic. Hence, the proverbial definition of a pre-modern, “backward peasant” as someone who just looks at a river as it flows by doing its ecological magic, *and lets it be*,

without doing anything reductive to it, like stopping its free flow by building dams, hydroelectric power plants, and turning it into an accessory for the modern, capitalist scheme of profit creation.

Another reason is that modernism cannot keep differences-that-do-not-add-up “outside” and contain them there. Its own self-identity is not self-sufficient and self-identical, but rather differential and inter-textual, and is open to its becoming different. What this means is that difference of this kind and alterity are at home or within the home! Its home, thus, turns out to be unhomely and strange, as theorized by Sigmund Freud (1955). The home is already hybrid, mixed with the other and otherness. The stranger does not only come from the outside. This is what poststructuralist, post-modern, postcolonial theories point out when they situate difference and alterity within the modern and thereby solicit the foundation of its ethnocentrism, de-centering Europe. As Robert Young (1990) points out, they signal the “awareness that [Europe] is no longer the unquestioned and dominant center of the world” (19). Those backward peoples of the Third World are contemporaries of the First World, which makes them just as modern. Hence, as Raka Shome (2010) emphasizes, “modernity is not singular” as there are “multiple and colliding modernities” (p. 160-61).

This also gives us an insight into why exclusion works through inclusion—through a colonizing appropriation. I find Zygmunt Bauman’s distinction between “licensed” and “unlicensed” differences relevant in this regard, and discuss it in the next section.

Zygmunt Bauman’s Objection

Like Adorno and Horkheimer, Zygmunt Bauman (1992) also argues that “the dis-enchantment of the world was the ideology of its subordination,” that it was “a declaration of intent to make the world docile” under the mastery of “those who would have won the right to will” (p. x), and those “whose will did not count—having been denied or disregarded” coming under the master’s domination (p. xi).

For Bauman, the modern world “emerged out of the discovery that human order is vulnerable, contingent and devoid of reliable foundations” (1992, p. xi). We can say, this is Friedrich Nietzsche’s (1974) “God is dead” moment. The response of the moderns to this shocking discovery was “a dream and an effort to make order solid, obligatory and reliably founded” (Bauman, 1992, p. xi). This is how “order” and “progress,” became central concepts of modernism as can be seen in as wide an array of examples as the works of the founders of sociology like Auguste Comte, the name of the political party of the Young Turk modernizers in the

Ottoman Empire, *İttihad ve Terakki*, and the text of the Brazilian flag, *Ordem e Progresso*. “Progress” supplied the modernist teleology to replace the theological one in the aftermath of the above mentioned “shocking discovery” in order for the modernists to claim that their order was progressive and that their progress was orderly. It is this idea of orderly progress, asking for a “reason-drafted” world where we have a “harmony of all the parts fitted together in such a way that nothing could be added, diminished or altered, but for the worse” (1992, p. xii) in Leon Battista Alberti’s words, whom Bauman is quoting, that left “no good reason to tolerate the Other” and thus “the different—the idiosyncratic and the insouciant” (1992, p. xiv) who differed in such a way as to not fit into this coherently unified plan became targets for elimination.

Yet, for the modernist, all differences are not the same. Reducing and putting the world in order “means neither to cultivate nor to extirpate the differences” but “licencing them” and calls for “a *licensing authority*” since “order can be only an all-inclusive category” (1992, p. xvi). Such differences are in orDü. They are domesticated and reduced to fit.

In the modern world order, we cannot establish a home(land), for example, as a tribal people, as just any community, or as just any affinity group, etc., but only as a *nation-state*, which is the sole identity recognized by the license-giving authority. Turkish Cypriots, for one, realized, when faced with the stark reality of international non-recognition, that a people cannot declare itself to be a nation-state by themselves either, that nation and nation-state are not self-present, self-identical beings. This is an opportune moment to recall the deconstructive insight that signs signify intertextually, and cannot signify by themselves in individual isolation. Therefore, the nation-state can only become one by interconnecting to a wider textual web of relations, and needs to get the birth certificate and stamp of approval from the licence-giving authority. Only by submitting to the rule of this authority, can a people become a legitimate member of the *United Nations*—whose name is a giveaway. We can clearly see the “derivative discourse” frame at work here, where nominal independence is assumed only by becoming dependent—by the self accepting the authority of the license giver and *becoming* like “them.”

This license allows my recognition as a legitimate *difference* among others. It also gives me license to become the “master of my own home” and practice this mastery over unlicensed differences inside my home(land). Now I am entitled to do to them, what my former colonizer/master did to me!

It is, therefore, not surprising at all, that the governing elites of such independent Third World nations, more or less across the board, with the remarkable exception

of Mahatma Gandhi, embark on the Enlightenment path of modernization and development, immediately following independence. They then ram mega development projects down the throats of their indigeneous peoples, Fourth World nations, ethnic, religious, sexual or other minorities, women, locals whose lives and habitat are disrupted beyond repair, and who lose their means of livelihood, or who are displaced as a result of these projects, as well as the environment itself. These are the different others inside the nation who do not add up to and fit into this imaginary national unity and its progress. The development and modernization projects are implemented without consulting them, and despite their objections, even though they are the stakeholders whose lives are impacted by these projects, because development or modernization is seen, by the ruling elites, as a historical necessity. As Triih T. Minh-ha (1989) points out, “underdeveloped is first and foremost someone who believes in development” (p. 61), that is to say, in the West-centric, modernist teleology. Development or modernization is our “manifest destiny” and “burden.” We have come full circle back to become what we were fighting against. There is, thus, a great danger in adopting simply a binary oppositional anti-colonial stance without reflecting on the derivative nature of its nationalism, where we may end up with a spitting (mirror) image of what we are opposing, and on the subject positions we want to adopt for ourselves without thinking about the nature of the relationships that such subjectivities entail.

Jacques Derrida’s Objection

Despite ethnocentric, nationalist, and xenophobic claims of a self-sufficient, self-identical, self-presence, our relationship with different others and otherness is fundamental and fundamentally constitutive of who we are. As İlter (2014) has argued, “we become who we are by extending hospitality to others” such as “different and differing representations of who we are, like a body, a name, a citizenship, a land, an ethnicity, etc.” (p. 20). At no point are we able “to reduce this differential relationship to a self-identical and self-sufficient ipseity” (p. 20). Therefore, we cannot not be hospitable to others and otherness. Our being who we are is based on hospitality.

In *Of Hospitality*, Jacques Derrida (2000) writes that “one can become virtually xenophobic in order to protect one’s...own home that makes possible one’s own hospitality... I want to be master at home... to be able to receive whomever I like there” (p. 53), noting how the idea of mastery is related to xenophobia as well. This understanding of hospitality asks that we recognize the host’s status as the master of the house. That is the demand voiced in the slogan we see in Figure 1.

And we can see its xenophobic implications in its reliance on a longed for sense of (Turkish) Cypriot identity devoid of immigration in Figure 2, and devoid of becoming in Figure 3.

Figure 2

Figure 3

Emmanuel Levinas and Jacques Derrida question this understanding of hospitality, which places the master at the origin of hospitality. Levinas (1969) begins by noting that “to dwell ... is a *recollection*, a coming to oneself, a retreat home with oneself as in a *land of asylum or refuge*, which answers to a *hospitality*, an expectancy, a human *welcome*” (p. 156). Derrida (1999), then, concludes that, “if the at home with oneself of the dwelling is an ‘at home with oneself as in a land of asylum or refuge,’ this would mean that the inhabitant also dwells

there as a refugee or an exile, a guest and not a proprietor" (p. 37). The host who welcomes must have been first welcomed in her/his home. Therefore, "hospitality precedes property" (p. 45).

The home is an other of the self, "a supplemental substitute that we use for identification" (İlter, 2014, p. 27), thus, the self, in order to gain its selfhood, must be granted hospitality by this other. Self cannot be what it is by itself but only intertextually. Self is not, and cannot be, self-present. Supplemental substitutes of identity such as citizenship can be given hospitably and, just as easily, taken away in a show of hostility. This is something Derrida has experienced first hand as someone whose sephardic Jewish ancestors were hospitably given French citizenship following their expulsion from Spain, but which he and his family lost during the Vichy Government collaborating with the Nazis.

Derrida further points out that the model of hospitality which references the "master" of the house is "a conjugal model, paternal and phallogocentric" (2000, p. 149). There, "it's the familial despot, the father ..., the master of the house who lays down the laws of hospitality" (bid). This also makes the "master" slogan highly suspect.

The promise of hospitality is betrayed when we welcome only the welcomeable guest, because, in this case, not a welcome but a hostility is extended to the unknown Other. As İlter (2014) puts it, "if I am sure that the newcomer is perfectly harmless and beneficial to me, I am not being hospitable to the unknown other, but xenophobic" (p. 28). Hospitality does open us to incalculable and unknown futures, but "as such, it is also the very condition and possibility of good hospitality when all we have around us seems to be the bad kind" (p. 28).

Concluding Remarks

The simple kind of anti-colonial oppositional discourse that willingly or unwittingly occupies the now vacated position of the colonizer, and which repeats the colonizing appropriation of differences-that-do-not-add-up, is what I find objectionable, and that is why I posed the question that is the title of my paper. Licensed or not, we should not ask to be *masters*, period.

Rather, we should take the radically democratic ideals of *equality* and *freedom* seriously, and use them to level out the hierarchical master-subaltern relationship. And rather than defining freedom in terms of an "us" versus "them" binary opposition a la the nationalist imaginary, and make of it a privilege that "we" enjoy, we should define it ethically, that is to say, in terms of the incapable but enabling self-other relationship, perhaps, in the manner of Rosa Luxemburg (1961), who wrote

long ago: "Freedom is always and exclusively freedom for the one who thinks differently" (p. 69).

So, this is my counterproposal: level out and equalize the master subaltern relationship, and respond responsibly to the different others inside who do not add-up to an undivided "we."

References

- Adorno, Theodor W., & Max Horkheimer. (1997). *Dialectic of Enlightenment* (J. Cumming, Trans.). London: Verso.
- Bauman, Zygmunt (1992). *Intimations of Postmodernity*. London and New York: Routledge.
- Bauman, Zygmunt (1996). *Modernity and the Holocaust*. Ithaca, New York: Cornell University Press.
- Bryant, Rebecca (2004). "An Ironic Result in Cyprus." Retrieved June 20, 2014 from <http://www.merip.org/mero/mero051204>
- Césaire, Aimé (1972). *Discourse on Colonialism*. New York: Monthly Review Press.
- Cixous, Hélène, & Clément, Catherine (1986). *The Newly Born Woman* (B. Wing, Trans. 24). Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Derrida, Jacques (1976). *Of Grammatology* (G. C. Spivak, Trans. 1976 ed.). Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press.
- Derrida, Jacques (1978). *Writing and Difference* (A. Bass, Trans.). London: The University of Chicago Press.
- Derrida, Jacques (1999). *Adieu to Emmanuel Levinas* (P.-A. B. A. M. Naas, Trans.). Stanford: Stanford University Press.
- Derrida, Jacques, & Anne Dufourmantelle (2000). *Of Hospitality: Anne Dufourmantelle Invites Jacques Derrida to Respond* (R. Bowlby, Trans.). Stanford: Stanford University Press.
- Drousiotis, Makarios (2008). *The First Partition: Cyprus 1963-1964* (X. Andreou, Trans.). Nicosia: Alfadi Publications.
- Fanon, Franz (1963). *The Wretched of the Earth*. New York: Grove Weidenfeld.
- Freud, Sigmund (1955). "The Uncanny" (1919) (A. Strachey, Trans.). In J. Strachey (Ed.), *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud* (1995 ed., Vol. XVII, pp. 217-256). London: The Hogarth Press.
- İlter, Tuğrul (1994). "The Unassimilable Otherness of the 'Post' of Postmodern and the Radicality of

- Radical Sociology." *Critical Sociology*, 20(2), 51-80.
- İlter, Tuğrul (2014). "The Island of Love/The Island of Conflict: Hospitality and Hostility of Turkish Cypriot Identity and Citizenship in North Cyprus." *Communication and Critical/Cultural Studies*, 12(1), 19-41. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.1080/14791420.2014.984314>
- İlter, Tuğrul, & Alankuş, Sevda (2010). "The changing configurations of self-(m)other dialogue in North Cyprus." *Social Identities*, 16(2), 261-284.
- Kipling, Rudyard (1892). "The Ballad of East and West." Retrieved November 23, 2015 from http://www.poetryloverspage.com/poets/kipling/ballad_of_east_and_west.html
- Kipling, Rudyard (1899). "White Man's Burden." In B. Harlow & M. Carter (Eds.), *Imperialism e's Orientalism: A Documentary Sourcebook* (pp. 362-363). Malden: Blackwell Publishers.
- Levinas, Emmanuel (1969). *Totality and Infinity: An Essay on Exteriority* (A. Lingis, Trans.). Pittsburgh: Duquesne University Press.
- Luxemburg, Rosa (1951). *The Accumulation of Capital*. London: Routledge and Kegan Paul.
- Luxemburg, Rosa (1961). *The Russian Revolution and Leninism or Marxism* (B. D. Wolfe, Trans.). Ann Arbor: The University of Michigan Press.
- Macris, Nicholas D. (Ed.). (2003). *The 1960 Treaties on Cyprus and Selected Subsequent Acts*. Mannheim und Möhnesee: Bibliopolis.
- Marx, Karl (1973). *Surveys from Exile: Political Writings* (B. Fowkes & P. Jackson, Trans. 2). Harmondsworth: Penguin.
- Minh-ha, Trinh T. (1989). *Woman, Native, Other: Writing Postcoloniality and Feminism*. Bloomington and Indianapolis: Indiana University Press.
- Nietzsche, Friedrich (1974). *The Gay Science: With a Prelude in Rhymes and an Appendix of Songs* (W. Kaufmann, Trans.). New York: Random House, Inc.
- Royle, Nicholas (Ed.) (2000). *Deconstructions: A User's Guide*. New York: Palgrave.
- Rushdie, Salman (1989). *The Satanic Verses*. New York: Viking.
- Said, Edward (1979). *Orientalism*. New York: Vintage Books.
- Sardar, Zia; Nandy, Ashis & Davies, Merryl Wyn. (1993). *Barbaric Others: A Manifesto on Western Racism*. London, Boulder: Pluto Press.
- Shiva, Vandana (1989). *Staying Alive: Women, Ecology and Development*. London: Zed Books.
- Shiva, Vandana (1993). *Monocultures of the Mind: Perspectives on Biodiversity and Biotechnology*. London and New York: Zed Books.
- Shome, Raka (2010). "Internationalizing Critical Race Communication Studies: Transnationality, Space, and Affect." In T. K. Nakayama & R. T. Halualani (Eds.), *The Handbook of Critical Intercultural Communication* (pp. 149-170). Chichester UK: Wiley-Blackwell.
- Spivak, Gayatri C. (1988). "Can the Subaltern Speak?" In C. Nelson & L. Grossberg (Eds.), *Marxism and the Interpretation of Culture* (pp. 271-313). Urbana and Chicago: University of Illinois Press.
- Stephanson, Anders (1995). *Manifest Destiny: American Expansion and the Empire of Right*. New York: Hill and Wang.
- Young, Robert J. C. (1990). *White Mythologies: Writing History and the West*. London and New York: Routledge.
- Young, Robert J. C. (2001). *Postcolonialism: An Historical Introduction*. Oxford: Blackwell Publishers.

Mediated Activism: A Case for the ‘Activist’ Use of Social Media in Pursuit of Global Peace and Justice

Ülfet Kutoğlu Kuruç

Eastern Mediterranean University, North Cyprus
ulfet.kutoglu@emu.edu.tr

Baruck Opiyo

Eastern Mediterranean University, North Cyprus
baruck.opiyo@emu.edu.tr

Introduction

A substantial and increasingly growing body of literature has been generated by studies examining ways in which the news media either cause or exacerbate violent human behavior, especially among the young people (see Thompson, 1999, and Des Forges, 1999 for example). However, scholarly contributions on how - or whether - the same news media could be used for or useful instruments for peace, is scanty and has barely begun.

One of the main features and characteristics of the 21st Century has been its being a ‘Media Century’ of some kind with most people (across all age groups and gender) now frequent users of cell phones through which they access various social media accounts such as Facebook, Twitter, Instagram, MySpace, among many others (Boyd and Ellison, 2008; Boyd, 2008). With and through these devices users are able to access, receive and send instant information on a variety of issues of interest to them. Consequently, galvanizing public opinion has never been easier. Shortcomings of the conventional or mainstream news media in covering protest movements, for example, has been widely documented in the literature with many studies suggesting such events are often either ignored, downplayed or news reports about them select and emphasize only aspects of the events that make the protest movements themselves or protesters look as “Oddities” (Gamson and Wolfsfeld, 1993; McCarthy, McPhail, and Smith, 1996; Gitlin, T., 1980; 2003). The likely implications of such findings prompted some political economy scholars to want to investigate the possible relationship between news blackouts or type of coverage given to protest movements and their subsequent depiction as “oddities” and media ownership whose interests could be threatened by such movements (see Entman, 1989; Thrall, 2006; Bennett, 2007).

More recently, many new and significant developments have taken place demonstrating the potential of the social and new media to galvanize public opinion and rally people around important causes and issues

locally, nationally, regionally and globally (Khondker, 2011). Although systematic analysis of the role of the media in rallying people for political causes such as the Arab Spring that led to the overthrow of several governments perceived to be dictatorial in the Middle East and North Africa is sparse and in some ways contradictory about the true extent to which the social media may have played a role in causing /‘igniting’ or giving momentum to the “Spring” movement, there is little doubt that many of the protesters “gathered” online before people ventured out into the Streets and Squares for the mammoth political rallies that followed. While the ‘Protester’ gained prominence and notoriety by being declared surprise “Person of the year 2011” by Time Magazine, sufficient attention has not been paid to analyzing the methods and channel/s they may have used to bring about one of the most significant changes to the political landscape in the Middle East. It is this perceived missing link or gap in media scholarship that we seek to bridge while arguing that social media may be potent instruments for winning peace and justice through deliberative participation by citizens, especially those reeling under authoritarian regimes.

With possibly only a few exceptions, much of our knowledge about contributions of the media in matters of war and peace have been largely influenced by literature on the negative effects of the media by appealing to and inducing our destructive, war-mongering instincts and violent behavior, hardly as potential instruments of peace – and there are good reasons for it. Part of our central argument in this paper is that, this does not have to be so. Using the new and social media as our focus, we argue for (re)conceptualization of the roles of such media and advocate inclusion of peace-building and peace-making as one of the most constructive roles that the social media could play in contemporary human development, especially in societies where provisions of Article 19 of the UN Declaration of Human Rights (1948) are yet to be fully realized or attained. The Article stated that, “everyone has the right to freedom of opinion and expression; this right includes freedom to hold opinions without interference and to seek, receive and impart information and ideas through any media

and regardless of frontiers." In so doing, the paper argues that the very media that cultivation theorists have found responsible for "cultivating" mentality and cultures of violence and war in people can also cultivate culture of peace and justice using the most widely available gadgets to access the media today such as handheld devices to access the net to spread peace instead of shredding lives and property. The paper's other point of departure is its exclusive focus on new and interactive media which we argue provide unique and viable communication platform; creating better opportunities for participatory communication and facilitation of prompt and regular feedback. This interactive nature leads to social and political participation of the public, making eventual peace a more likely "Participatory" outcome.

Through the use of social media and participatory citizenship, governments and dominant groups have ceded much ground in what used to be their virtual turf both in controlling information and limiting people's access to or participation in sharing it. As a result, individuals within societies are more active in global issues including conflicts and conflict resolution efforts. This development makes social media more likely to contribute to conflict resolution. The "unedited" internet and the other social media sites bring a new dimension and forum to social mobilization – 'new social movement activism,' so to speak.

This study focuses on and advocates the usage and advantages of social media activism in promoting peace and fostering global justice, and argues that internet and the emerging advances in new communication technologies have changed the role of media in ways that could beneficially help in conflict resolution in the many conflict hotspots around the world. How could or how do the activists use the new media to contribute to the peace-building process in their societies? What are the potential roles of new media in changing existing conflict phase or situation to achieve the desired social justice? What advantages do social media have over conventional media vis-a-vis peace building? These and similar underlying study questions informed and inspired the research.

Conflict, the Flow of Information and the Role of New Media

The word "conflict" has a negative connotation, and could be conceptualized as "a situation in which interdependent people encounter and experience differences in satisfying their individual needs and interests, and they experience interference from each other in accomplishing these goals." (Donohue and Kolt, 1992, p. 4) Because people have different and often competing or conflicting needs and wants, it is not easy to entirely re-

move conflict entirely within societies. All societies may experience conflict, or varying degrees of it. In conflict situations media systems especially in the authoritarian regimes will be controlled by the government or cliques of power elites in charge of government. Hence, under such regimes we consider the use of uncensored and not-so-easy to control social media particularly important for disseminating information and to mobilize citizens for dialogue on important issues or collective action as Castells (2009) and Lievrouw (2011) have separately demonstrated.

Through the effective use of social media, governments have lost their control or monopoly on information flow and non-state actors and citizens have become more active in the dissemination of information during times of conflict and conflict resolution. Social networking sites help and enable members of the public to work as citizen journalists and contribute to the flow of information from the streets during conflict and share such information with the rest of the world. Social media help citizens to break through the boundaries or walls of even the most authoritarian societies. In such societies the mainstream media are usually under the monopoly of the elite and can hardly effectively perform the media's traditional watchdog role as the 4th estate that safeguards the interests of the public against possible abuses and excesses of government. Nor can such media be relied upon to supply accurate information to the public, especially during times of conflict. Indeed, many a times in authoritarian regimes governments are often the perpetrator of conflict with their own citizens. The social media are unlikely to experience such constraints and would be better placed to perform this (watchdog) function compared to the mainstream media which are subjected to several overt regulations both within the news organizations themselves and externally by governments; by contrast, social media are comparatively free, spontaneous and interactive.

Lievrouw (2011) aptly summed up the potential – and usage – of social media by organized groups of citizens around the world to achieve a wide array of causes: "New media have played an indispensable role in the global justice movement by drawing together a widely diverse range of groups and causes into a globally scattered, loosely articulated, self-organizing movement capable of responding to major multinational policy bodies and staging high visibility events all over the globe" (p. 163). This could easily be seen in the Arab Spring (2011) and Taksim Gezi Park Protest (2014) in Turkey where the social media were used effectively by the demonstrators to make their voices heard not only locally but internationally. Kahn and Kellner (2004) added a new dimension by highlighting the potential in the worldwide web to propagate anti-war pro-peace messages all around the world when they wrote: "the global internet ... is creating the base and the basis for

an unparalleled worldwide anti-war/pro-peace and social justice movement during a time of terrorism, war and intense political struggle” (p. 88).

While articulating what they perceived to be the role of the social media, Ritter and Treschel (2011) argued that social media’s role “... is to allow for an impressive multiplication and amplification of voices” (p. 19). This articulation of the social media’s role is important because of the emphasis it lays on the unique freedom – and access – they give to citizens.

Radical Democracy, Participatory Democracy, The New Media and Social Movements

Theoretical as well as practical implications of the emerging potential and role of the new and social media in soliciting and coordinating support for social movements are profound. As Langman (2005, p. 44) said, “these new kinds of internet-based social movements, cyberactivism, are fundamentally new and require new kinds of theorization.” And Lance Bennett aptly argued that new communication technologies have enabled a “new politics” that is “fundamentally different in its global scale, network complexity, openness to diverse political identities, and capacity to sacrifice ideological integration for pragmatic political gain... impressive in its capacity to continuously refigure itself around shifting issues, protest events, and political adversaries.” (2003, p. 143).

While articulating and highlighting advantages of a concept they call ‘radical democracy’ political scientists have tended to defend the provision it makes for “all” voices to be heard. Although the present study is not directly informed by the radical democratic project or thesis, it shares the concept of “deliberative participation” and the theoretical belief in the benefits of many voices with it. Our main argument, it would help to recall, is that social media provide a platform through which ordinary citizens can not only access and express themselves, but to articulate views and opinions that may otherwise not find space and place, but also advocate causes whose advancement may invite official restriction or regulation by those in power, especially under authoritarian regimes. We agree, as Cohen and Fung (2004) also contended that, “any mass democracy must be organized at least in part as a system of competitive representation. Radical democrats acknowledge this basic fact of political life, but seek a fuller realization of democratic values than competitive representation itself can attain... in particular, radical democratic ideas join two strands of democratic thought. First, with Rousseau, radical democrats are committed to broader participation in public decision-making. Citizens

should have greater direct roles in public choices or at least engage more deeply with substantive political issues and be assured that officials will be responsive to their concerns and judgments. Second, radical democrats emphasize deliberation.” (pp. 23-24).

It’s important to note that radical democrats favor and emphasize deliberation more than competitive representation – a scenario where citizens address societal problems by “reasoning together on how best to solve them – in which no force is at work, except that of the better argument.” as Jurgen Habermas (1975, p. 108) said. This search for a shift from competitive representation to deliberative bargaining, interest aggregation, and power to the common reason of equal citizens as a dominant force in democratic life is what radical democratic project has been concerned with (Cohen, 1989, 1996; Cohen and Sabel, 1997; Fung, 2003, 2004; Fung and Wright, 2003).

We, however, use these ideas not to shed any new light on radical democracy, but to demonstrate and advocate what ‘radically activist social media’ would help achieve in countries under authoritarian regimes in the digital era of the 21st Century. Radical democracy was conceived not for authoritarian and restrictive governments, but for classical democracy characterized by ‘competitive representation.’

In the concluding chapter of their book on *Gatekeeping*, Shoemaker and Vos (2009) eloquently argued against the idea that Gatekeeping in its conventional sense would be moribund in the 21st Century in view of the new communication technologies; instead they underscored the need for media scholars to think more creatively about applying Gatekeeping theory to a changing world and to adopt research methodologies that would keep pace with the emerging technologies, arguing that, “it makes little sense to study a changing media landscape with methods developed to study printed newspapers in the pre-computer era” (p.130).

Although we do not seek to map out what a ‘radically democratic’ and participatory media landscape would look like the paper articulates the need and demonstrates the potential contributions and benefits such an undertaking would make to the highly globalized, interdependent and digitalized and complex world. The research acknowledges that while social science research has widely documented the important roles played by the conventional news media to set public agenda, and how politicians and political groups use news media coverage to further their own favored agendas, much of this body of literature has almost exclusively focused on politics and political issues – very much like the radical democratic project itself. (see Cohen, 2008; Kernell, 1997; Kinder, 1987; Kollman, 1998; Sellers, 2010). Many of the studies that investigated media coverage of social issues and movements have concluded that so-

cial movements, public protests and advocacy groups tend to be ignored by conventional media (see Gamson and Wolfsfeld, 1993; Gitlin, 1980, 2003; McCarthy, McPhail, and Smith, 1996). This caused some scholars to question whether this omission was due to the media serving the interests of the political elite – in turn limiting the media's ability to shape the public agenda (Entman, 1989, Gitlin, 2003; Thrall, 2006; Bennet, 2007, among others). For these reasons we argued that conventional media are useful but may have some important limitations that render them inadequate forum for democratic and participatory societal dialogue on the broader spectrum of societal issues that require greater citizen participation. These limitations could arise from official, legal or societal restrictions on certain discourse. We give only two examples (Gezi Park Protests in Turkey and the Arab Spring movement in several parts of the Arab world) partly to show the potential (result) of the uses of social media we're advocating and partly to prove that it can work.

Social media and new communication technologies enable citizens to share news and information freely, and have created a comparatively more democratic platform for participatory communication. Social media could be seen and perceived as a new public sphere that serves to the formation of public opinion in a democratic way by providing participatory democracy.

Mark Deuze (2006) suggested three distinctive modes of engagement with new media which he labelled "participation", "remediation" and "bricolage". Under "participation" the public become "active agents in the process of meaning-making." "Remediation" on the other hand, helps the public "adopt but at the same time modify, manipulate and thus reform consensual ways of understanding reality;" while with "bricolage" the public "reflexively assemble their own particular versions of such reality" (p. 66). It's necessary to briefly explain each of Deuze's three labels before hazarding a guess on "the" one that may be most suitable for the present research. Participation and interactivity of the new media provide more effective communication and interaction. Atton (2004) as cited in Lievrouw claims that "alternative media have sought to be participatory, emancipatory, non commercial, authentic and anti-institutional".

Bennett and Segerberg (2012) suggested that, "collective action based on exclusive collective identifications and strongly tied networks continues to play a role in this political landscape, but this has become joined by, interspersed with, and in some cases supplanted by personalized collective action formations in which digital media becomes integral organizational parts." (2012, p. 760).

Dennis McQuail (1987) described mobilization as "campaigning for societal objectives in the sphere of politics, war, economic development, work and some-

times religion."

The use of social networks through mediated mobilization creates collective action. Collective action will help citizens to come together and share their ideas. This will make them more powerful. In societies where the public feel that their opinions are in minority then they prefer not to express them. The actions taken by governments especially in the authoritarian regimes to control the mainstream media will contribute to the formation of the spiral of silence. Noelle-Neumann (1984) explained how one sided media content generates a dominant opinion that silences the minority opinion. During the time of conflict "media systems... will usually be underdeveloped and rarely diverse. It is not uncommon to find that only a few news sources dominate the media environment". (Bratiae, 2006, p.5) This is the situation we have in Gezi Park Protests and Arab Spring which will be discussed as case studies in this paper. Social media by providing the dissemination of information during conflict leads the masses to gather around common goals. Through the use of the social sites the public will have the chance to share their ideas with the other individuals of the public, get rid of the spiral of silence and continue mobilizing their collective action and contribute to the participatory democracy.

As Gilboa reported "state and non-state actors are increasingly employing soft power, or smart power, which integrates soft and hard power, and public diplomacy, which translates soft power assets into concrete actions." (2009) In the 21st Century antiwar movements, conflict resolution attempts, animal rights campaigns, women rights, gay and lesbian rights are some of the social concerns for which the public are often mobilized by social media to work to bring about change. Such collective actions find supporters in social media through the use of SNS.

Change is more pervasive and happening more quickly than at any other time in the history of the world. It seems reasonable to assume that new communication technologies are playing an important role in the lives of people around the globe, ranging from mobile phones to social media sites, technology has advanced and spread across all forms of media 'revolutionizing' participatory communication.

No dimension of human life has been left unaffected by these new developments in and availability of new communication technologies; family life, politics, business, religion, education, recreation, international relations and more have all been impacted by the capabilities that media provide. It's ironic that while social media use to promote and propagate hate and conflict have received considerable attention by researchers very little – if anything – has been done to systematically demonstrate their potential and promise to harness and consolidate peace – a Universal human right. The present

study is an effort in this direction.

Next part of the study delves into some of the cases which we believe highlight or strengthen our central argument of this paper. The Gezi Park Protests and the Arab Spring are used as analytical frameworks for the central thesis of this research. Selection criteria for the cases was mostly due to the extent to which they help show the potential and use of new media for promotion of peace and contribution to global justice.

Gezi Park Protests

“The combination of advanced cell phones and social networking sites inspires the emergence of citizen journalists who can at any time report events from houses and streets to the entire world.” (Gillmor cited in Gilboa, 2009) The social media do not only provide information to the citizens and non state actors but at the same time they provide information for the international news networks. Hence, new non-governmental individuals find themselves in the participation of conflict resolution stage. Through the use of new communication technologies governments have lost their monopoly on information dissemination and the public become more participatory in world affairs in conflict resolution process.

This could be seen easily in the Gezi Park protests which took place in Turkey’s Taksim Square, Istanbul, in mid 2013 initially against the alleged plans by ruling party government to cut down trees at the public park in whose place a modern mall was to be built. The multitude of protesters – many of whom spent nights at the park – were mobilized through social media. By using new media as a means to reach to collective action, the young protesters in Turkey who are mostly between the ages of 19-30 manage to make their voices heard both locally and internationally despite the fact that the traditional media especially in the first days of the protests pretend that there is no protests at all. As it is suggested by Lievrouw, “mobilization is a core concept across social movement theories... (It is) the process in which people convert their collective concerns into collective action to bring about change.” (2011, p. 154)

The impact of social media has clearly been observed during the public upheaval that originated on the 31st of May, 2013 at Gezi Park in Taksim, İstanbul. Initially the protesters were simply protesting the plan of transforming Gezi Park into a shopping mall. In a short period of time, the attacks on the protesters by the police with tear gas and water cannons broadened the support for the protesters to quickly spread throughout Turkey, turning it into a social movement that spread to the other cities in Turkey and even crossed the borders to have an effect in the international arena as well. Meanwhile,

the mainstream media in Turkey behaved as though there were no unusual developments taking place, virtually blacking out activities of the protesters from public view. The massive anti-government protests especially in the first days of the demonstrations were not covered in the mainstream media. Extensive and regular updates about the events at Gezi Park were only available at social media sites especially, Facebook and Twitter both of which were also used extensively by the protesters to coordinate their activities and give feedback. Since the mainstream media initially have tried to avoid covering the events and spreading the news about the anti-governmental demonstrations, the activists started using their own (new) media; a particularly important development when viewed in the context of failure of the mainstream media to report the protests even as they gained momentum.

“Activists generate and share symbolic representations of movement identities and values that challenge those of the larger culture.” (Lievrouw, 2011, p. 155) This is particularly important to get the attention of the various groups within the society and get more supports for the social change movement. This is particularly important for Gezi Park protests which start as an environmentalism movement and then turned to be a large scale social change movement. “In new social movement theories, media ... are the means for expressing and circulating activists’ interests, values and symbolic representations of issues and for shifting popular discourse and the perception of movement issues...” (Lievrouw, 2011, p. 156) By using symbolic representations of the activists new media can promote the bridging of various groups within the society.

Symbolic representations of activists used in Gezi Park protest...

From top left to bottom right: *Myself*, *Reading Man* (protester reading book to riot police), *Guitar Hero* (protester playing guitar to riot police), *Talcid Man* (protester applying antacid solution to people affected by tear gas), *Woman in Red* (the woman who was sprayed with tear gas by the police and became the main symbol of the protests), *RedHack* (socialist hacker group), *Standing Man* (ErdemGündüz started a silent protest that spread to all over Turkey), *Çarşı* (Beşiktaş football team supporter club), *Presenter* (Word Game TV show presenter Ali İhsanVarol protested media censorship by placing questions and answers that referred to the protests), *Naked Citizen* (protestor who stood fully naked against the riot police), *Pots & Pans Orchestra* (Protesters all over Turkey made noise with pots and pans during night time to support Gezi protests), *Woman in Black* (an Australian woman who stood against the TOMA vehicle spraying her with water cannon), *Vedat the Drummer* (the supposed Çarşı member who hijacked a bulldozer during the protests), *Dancing Man* (protester who danced in front of police barricade), *Aunt Vildan* (the elderly woman in head scarves who was wearing a Guy Fawkes mask), *Citizen without Disability* (A man in a wheelchair standing against the water cannon) (wikipedia)

In mediated mobilization the activists by using the internet and the social media form a new network movement which will exert more resistance to the status quo and forces for social change. Silverstone (2005) has argued that mediation works as “a fundamentally dialectical notion which requires us to address the processes of communication as both institutionally and technologically driven and embedded” (p.189)

The young activists of the Gezi Park protests who are raised with the internet and the new communication technology have stressed the more participatory, interactive quality of the new media. As the mainstream media have become a tool of capitalist system serving to the needs of the elites, the professional codes such as objectivity and ethics have been neglected. Except for *Halk TV* (Public TV) and *Uluval Kanal* (National Channel) which broadcast the Gezi Park Protests live, most popular TV channels totally ignored the demonstrations and continue displaying their show programs. *The Penguins* documentary broadcasted by *CNN Turk* while the civil protests and police attacks were continuing became the symbol in Gezi Park protests. The

activists considered this to be a symbol of censorship. Moreover, the protesters also protested NTV of being one of the major news media institutions and still ignoring the demonstrations of Gezi Park protests. These are good examples that show us that through the interactive dimension of the social media the activist will have the chance to ask for their democratic rights and trying to change the system when they are not happy about it.

During the Gezi Park protests a great number of activists, especially the young people below the age of 30, shared their video recordings on social media as a counter response to the mainstream media. Through these videos, they try to contribute to the flow of information which is vital for creating a democratic platform. Demonstrations were mostly recorded through amateur cameras and cell phones and then shared with the public through the use of the social media.

One of the achievements of Gezi Park resistance is its ability to show that “streets” have a great influence on public sphere. When the mainstream media is under monopoly, the activists in the streets through the use of social media can contribute to the democratization process.

About the same time, many people in Turkey complained of problems in their internet connections via mobile phones, leading to speculations about possible government interference with the internet and/or cell-phone networks; charges that were promptly denied by both Turkey’s biggest internet service provider, TTNET and biggest mobile operator, TURKCELL. As of June 7, 2013 33 people had been detained in the Aegean city of Izmir for “inciting riots and conducting propaganda” on social media networks. There seem to be no doubt about the widespread availability, usage and subsequent effects and effectiveness of new communication technologies and new media on the day-to-day lives of people of all walks of life.

Dem O’Cracy, New Media and The Arab Spring

Manual Castell’s “The Rise of the Network Society” (1996), and “Communication Power” (2009), initiated the sociological discussions about the effects of the new media on the 21st Century society. As the 20th Century drew to a close and during nearly a decade and a half of the 21st Century the world wide internet has become a major tool for the spread of participatory democracy and cyber activism throughout the world. Howard (2011) defined cyber-activism as “the act of using the internet to advance a political cause that is difficult to advance offline” (p.145)

Although scholars are still debating about the extent to which the media alone could be credited with causing what is now generally referred to as the Arab Spring, there is little dispute about the important role that the social media in particular played in the process during

and after the social revolutions started. The Arab Spring (reference to popular uprisings by large numbers of citizens in many Arab and North African countries which had been led by strongmen who hitherto did not tolerate dissent) started in Tunisia with “the self-immolation of a market stallholder, Mohammed Bouaziz, on December 10, 2010” (New Internationalist). The revolutionary political movements that started in Tunisia in December 2010 quickly spread to the other countries in Middle East and North Africa (MENA), leading to popular overthrow of regimes presumed to be ‘dictatorial’ – initially President Ben Ali in Tunisia and Hosni Mubarak in Egypt – but later spreading to Yemen, Libya, and Syria, among others. Much of these political developments have been attributed by many to social media activism, a term commonly used to refer to internet-based microblogging sites such as Twitter, or social networking sites like Facebook and using cell phones to take and upload videos on these sites.

Some of those who witnessed Mohammed Bouaziz self immolation recorded it with their mobile phones and it quickly went viral igniting a seeming domino effect of protests in Tunisia which later spread to other parts of the Arab world. According to O’Donnell (2011) conversations about liberty, democracy and revolution on blogs and on Twitter preceded mass protests in Tunisia. The protests quickly spread to Egypt, Libya, Syria and Yemen, which could suggest that they may have been carefully planned with clear political motives. So far, the protests have led to the ouster of heads of government in Tunisia, Libya, Egypt and Yemen. (*Egyptian protesters have ousted two presidents since*). Both mainstream and social media collaborated in spreading the revolution. “From 2006, the Al-Jazeera training center systematically started training youth activists on social networks and citizen journalists free of charge.” (Ishiai, 2013).

While analyzing the role of the media in the Arab Spring, Khondker (2011) concluded that the new media was one of three factors which, together with social and political factors that caused the social revolution in the Middle East and North Africa (MENA) region, arguing that, the social media played a particularly important role – especially in the absence of an open media and well organized and functioning civil society. This provided activists with “horizontal connectivity” in social mobilization, besides heralding a new era of ‘convergence’ (of purpose) between new media and conventional media.

The mainstream and social media collaborated in spreading the revolution. “From 2006, the Al-Jazeera training center systematically started training youth activists on social networks and citizen journalists free of charge.” (Ishiai, 2013). This action four years before the uprisings started may indicate that the media may not have worked in a political vacuum; possibly imply-

ing there was coordinated activism.

The underlying motives, at least initially for the revolution in Tunisia, included – although were not necessarily limited to - mass youth unemployment, nepotism, gross inequality and government insensitivity to people’s grievances and needs, among many others. For instance, about 60% of the Arab population is less than 30 years old (Aranda, 2014). Yet their access to opportunities does not reflect their numerical strength. Governments’ patronage of foreign companies from core countries at the detriment of qualified, competent and willing local players was another of the latent causes of the uprisings (Aranda, 2014). The power of the social media in the Arab spring peaked during the latent stage of the uprisings (Lindsey, 2013). However, the traditional media took over as the more physical and visible phase and activities of the revolutions begun. In areas where the traditional media were not granted easy access, then there is a synergy between citizen reporters and the international agencies took over and disseminated the events across to the world (Ishiai, 2013).

There is no gainsaying that the internet played a significant role in disseminating information and publicizing cyber-activism with regard to the Arab Spring. Very much like the Gezi protests in Turkey social media especially Facebook, Twitter and You-Tube were widely used in coordinating and spreading the cause and activities of the Arab Spring, especially in Egypt and Tunisia. In Egypt social media helped activists to mobilize the public for the massive rallies witnessed at Tahrir Square in Cairo. As a result of these mobilization efforts and the large turnout at these rallies such political results as the removal of president were realized. “Nine out of ten Egyptians and Tunisians responded to a poll that they used facebook to organize protests and spread awareness” (wikipedia).

But unlike the Gezi Park protests in Istanbul where the conventional media were uncharacteristically silent especially in the first days of the protests, in Arab Spring conventional media especially Al Jazeera television played an active role as well; not only in providing prior training to journalists but also widely covering the protests themselves – an activity for which four Aljazeera journalists remain were controversially sentenced to jail terms in Egypt. While tracing the role of Aljazeera in the Arab Spring protests Manuel Castells states that,

“Al Jazeera has collected the information disseminated on the Internet by the people using them as sources and organized groups on Facebook, then retransmitting free news on mobile phones. Thus was born a new system of mass communication built like a mix between an interactive television, internet, radio and mobile communication systems. The communication of the future is already used by the revolutions of the present. . . ” (Castells, 2011). It is therefore evident that social me-

dia, Al Jazeera television and mobile phones played a major role in the dissemination of information both locally, nationally and globally during the Arab Spring.

In many of the authoritarian states of the world the news media have been used to control the flow of information to serve to the needs and interests of the government. The conventional media in Middle East and Turkey have by and large been either under the control of the state or the rich business people with powerful connections with the ruling political elites. This could explain the public's resort to and reliance on the new media to act against the regime. It could be said that in the Middle East the new media have been used not only to mobilize citizens in one country or state to have large scale demonstrations but also to ignite and influence activities (of defiance) in the nearby countries as well.

The power of the social media in the Arab Spring peaked during the latent stage of the uprisings (Lindsey, 2013). However, the traditional media took over as the physical activities of the revolutions started. In areas where the traditional media were not granted easy access, synergy emerged between citizen reporters and the international agencies to get the events across to the world. (Ishiai, 2013)

Some scholars and critics have, however, argued that the role of the media in the Arab Spring has been widely overstated. "It was not laptops that marched on Tahrir Square but people with a common cause. (*New Internationalist, December 10, 2010*). On-the-ground activities like shooting, bombing, kidnapping and negotiating provide the decisive moments in insurgencies. Obviously, these are clear political activities. The support (financial, logistic, media etc.) given to the "revolutionaries" in Libya by the Western powers was the decisive factor in the Libyan revolution. The framing of the events in the international media is only a product of the underlying political and economic interests of the major powers of the global system. The inability of the "rebels" to topple the Syrian government despite the massive support by the West and the negative narratives about the Syrian government is a proof that the media role in the case of Libya, Tunisia, Egypt and Yemen are often overstated. The war in Syria has been a stalemate because of the counterweight of Russia on the side of Bashar Al-Assad.

The media "cannot replace the physical actions required for successful revolutions" (Lindsey, 2013). The quotations below aptly sum up the main thesis on the (potential) role of the media in the uprisings.

"Social media may not have been the spark that set the fire, but it certainly provided the oxygen that caused it to spread" (Pfeifle, 2012). Moreover, "it is important to understand that new platforms of social media didn't cause Arab Spring but played a role of communication that aids the revolutions in the long run." (Kassim, 2012)

Conclusion/s

In this study we have examined the actual and potential role the social and new media could play in enriching political landscape of nations by facilitating greater citizen involvement in political participatory deliberation on the one hand, and in providing access and forum for cyber-advocacy on important issues for which avenues for expressions either do not currently exist or official censorship is in place by those in power, on the other. Underlying issues and subsequent participation of large number of citizens in Gezi Park Protests in Turkey and the Arab Spring in a number of Middle Eastern countries were used as demonstrations of this potential to 'radically' involve citizens not only in the formulation and execution of public affairs agenda but also advocacy, thereby underscoring the unparalleled potential of the social media to be used for anti-war / pro-peace and other social justice initiatives and movements at a time when conflict, terrorism, and intense political struggles are high up on many national, regional, and indeed global agenda. During such times, the internet allows the citizens to mobilize, organize, coordinate and galvanize for collective action. Hence, the activists will have the chance to participate actively in conflict resolution and peace-building process.

The paper has argued and shown the important roles (as well as shortcomings) of conventional media in addressing the issues of conflict in many countries in addition to showing the limitations of participatory communication and dialogue in representative democratic set ups (overt control by government, ruling elites or profit motivation being the major ones). Consequently, we have argued that the conventional media are useful but insufficient instruments for inclusive, participatory and deliberative communication, and suggest (re)conceptualization of the world wide web and advocate its use for political and social advocacy as preferable alternative or supplementary way of realizing the 'spirit' of Article 19 of the UN Declaration of Human Rights (1948) which underscores the rights of "everyone" to freedom of opinion and expression... including the right to hold opinions without interference, and to seek, receive and impart information – and ideas "through any media" "regardless of frontiers." The case studies used in this paper show that during such conflict times when the mainstream media fail to maintain its role to serve to participatory democracy, the new media take a leading role and offer opportunities for a diversity of voices both locally and globally. Social media tools have helped citizens to share their views with citizens of their countries or like-minded people globally and act as channels of expression that cannot be easily controlled by the elites. Through this way the non-governmental organizations and the individuals find a way to organize large scale protests against the regime, many of which have, ironically, fallen or given in. A higher degree of public participation is necessary for effective conflict resolution and peace

building attempts, we argue in conclusion.

References

- Aranda, Samuel (2014, May 7). *It took more than new media to deliver the Arab Spring*. Retrieved May 8, 2014, from SciDev.Net: <http://www.scidev.net/global/icts/opinion/it-took-more-than-new-media-to-deliver-the-arab-spring.html>
- Atton, Chris (2004). *An Alternative Internet*, New York: Columbia University Press.
- Bennet, W. Lance (2003). "New Media Power: The Internet and Global Activism." In Nick Couldry and James Curran (Eds.). Blue Ridge Summit, PA: Rowman and Littlefield.
- Bennett, W. Lance (2007). *News: The Politics of Illusion*. 7th ed. New York: Longman.
- Bennett, W. Lance, Regina G. Lawrence, and Steven Livingston (2007). *When the Press Fails: Political Power and the News Media from Iraq to Katrina*. Chicago: University of Chicago Press.
- Bennet, W. Lance and Segerberg, Alexandra. (2012) "The Logic of Connective Action: Digital Media and the Personalization of Contentious Politics". *Information, Communication e3 Society*. Vol. 15, No. 5.
- Boyd, Danah & Ellison, B. Nicole (2008) "Social Network Sites: Definition, History and Scholarship". *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13, 210-230.
- Boyd, Danah (2008) "Why youth (heart) social network sites: the role of networked publics in teenage social life". In D. Buckingham (Ed.), *Youth, Identity and Digital Media* (pp. 119-142). Cambridge, MA: MIT Press.
- Bratiae Vladimir, (2006). "Media effects during conflict: Evaluating media contributions to peace building". *conflict e3 communication online*, vol. 5, No.1.
- Castells, Manuel (1996). *The Rise of the Network Society* (Cambridge, MA: Blackwell).
- Castells, Manuel (2009). *Communication Power* (New York: Oxford University Press).
- Castells, Manuel (2011). Interview posted on <http://globalsociology.com/2011/02/07/the-sociology-elders-on-the-social-movements-in-tunisia-and-egypt/> (accessed 25 June 2011).
- Cohen, Joshua (1989). "Deliberation and Democratic Legitimacy." In Alan Harmlin and Philip Petit (Eds.). *The Good Polity*. Oxford: Blackwell.
- Cohen, Joshua (1996). "Procedure and Substance in Deliberative Democracy." In Seyla Benhabib (Ed.). *Democracy and Difference: Changing Boundaries of the Political*. Princeton, NJ: Princeton University Press, pp. 95-119.
- Cohen, Joshua & Fung, Archon (2004). "The Radical Democratic Project". *Swiss Political Science Review*, 10, 4:23-34. Retrieved from: http://isites.harvard.edu/fs/docs/icb.topic980025.files/Wk%203_Sept%2016th/Cohen%20_%20Fung_2004_Radical%20Democracy.pdf
- Cohen, Joshua & Sabel, Charles (1977). "Directly-Deliberative Polyarchy". *European Law Journal*, 3, 4: 313-342
- Cyprus Star, June 7, 2013, p.18.
- Dercon, Stefan and Gutierrez-Romero, Roxana (2012). "Triggers and Characteristics of the 2007 Kenyan Electoral Violence." *World Development*, Vol. 40, 4: 731-744. Retrieved December 8, 2015 from: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0305750X11002373>.
- Des Forges, Alison (1999). *Leave none to tell the story: Genocide in Rwanda*. New York: Human Rights Watch. Retrieved March 3, 2004 from <http://www.hrw.org/reports/1999/rwanda/>
- Deuze, Mark (2006). "Participation remediation, bricolage: Considering principal components of a digital culture." *The Information Society*, 22(2), 63-76.
- Donohue, William & Kolt, Robert (1992). *Managing interpersonal conflict*. Newbury Park, CA: Sage.
- Entman, R. Mathew (1989). *Democracy Without Citizens: Media and the Decay of American Politics*. Oxford, UK: Oxford University Press.
- Eytan, Gilboa (2009). *Media and Conflict Resolution: A Framework for Analysis*, 93 Marq. L. Rev. 87 Available at: <http://scholarship.law.marquette.edu/mulr/vol93/iss1/9>
- Fung, Archon & Wright, E. Olin (Eds.) (2003). *Deepening Democracy: Institutional Innovations in Empowered Participatory Governance*. London: Verso.
- Gamson, A. William, & Gadi, Wolfsfeld (1993). "Movements and Media as Interacting Systems." *Annals of the American Academy of Political and Social Science* 528:114-25.
- Gitlin, Todd (2003, 1980). *The Whole World is Watching: Mass Media in the Making and Unmaking of the New Left*. Berkeley, CA: University of California Press.
- Habermas, Jurgen (1975). *Legitimation crisis*. Boston, MA: Beacon Press.
- Howard, Philip N. (2011). *The Digital Origins of Dictatorship and Democracy: Information technology and Political Islam* (Oxford: Oxford University Press). <http://>

- www.ihrb.org/news/digital-dangers-case-study-safaricom.html
- <http://www.ethanzuckerman.com/blog/2008/06/20/kenya-citizen-media-in-a-time-of-crisis/>
- <http://www.dw.de/social-media-become-kenyas-new-battleground/a-16687870>
- Kenyan electoral violence. Retrieved from: <http://www.csae.ox.ac.uk/workingpapers/pdfs/2010-12text.pdf>, on November 9, 2014. <http://www.bbc.com/news/world-africa-29831262>
- Ishiai, Tsutomu (2013, July 14). *Media planted the seeds for Arab Spring uprisings*. Retrieved May 8, 2014, from The Asahi Shimbun: <http://ajw.asahi.com/article/views/opinion/AJ201307140034>
- Iyengar, Shanto, and Kinder, Donald R. (1987). *News that Matters*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Kassim, Saleem (2012, July 3). *Twitter Revolution: How the Arab Spring Was Helped By Social Media*. Retrieved May 8, 2014, from Mic Network Inc.: <http://www.policymic.com/articles/10642/twitter-revolution-how-the-arab-spring-was-helped-by-social-media>
- Kahn, Richard, and Kellner, Douglas (2004). "New Media and Internet Activism: From the 'Battle of Seattle' to blogging." *New Media e3 Society*, 6 (1), 87-95.
- Kernell, Samuel (1997). *Going Public: New Strategies of Presidential Leadership* (3rd ed.). Washington, D.C.: CQ Press
- Kellow, Christine L. and Steeves, H. Leslie (1998). "The role of radio in the Rwandan Genocide". *Journal of Communication, Summer*; 107-128.
- Khondker, Habibul H. (2011). "Role of the New Media in the Arab Spring". *Globalizations*, 8, 5; 675-679.
- Kollman, Ken (1998). *Outside Lobbying*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Langman, Lauren (2005). "From virtual public spheres to global justice: A critical theory of internetworked social movements." *Sociological Theory*, 23 (1), 42-74.
- Lievrouw, Leah A. (2011). *Alternative and Activist New Media*. Malden, MA: Polity Press.
- Lindsey, Richard A. (2013, July 29). *What the Arab Spring Tells Us About the Future of Social Media in Revolutionary Movements*. Retrieved May 7, 2014, from Small Wars Journal: <http://smallwarsjournal.com/jrnl/art/what-the-arab-spring-tells-us-about-the-future-of-social-media-in-revolutionary-movements>
- McCarthy, John D., McPhail, Clark, and Smith, Jackie (1996). "Images of Protest: Dimensions of Selection Bias in Media Coverage of Washington Demonstrations, 1982 and 1991." *American Sociological Review* 61(3):478-99.
- McQuail, Denis (1987). *Mass Communication Theory: An Introduction*, Second Edition, Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications.
- Noelle-Neumann, Elisabeth (1984). *The spiral of silence: Public Opinion-Our social skin*. Chicago: University of Chicago Press.
- O'Donnell, Catherine (2011, September 12). *New study quantifies use of social media in Arab Spring*. Retrieved May 8, 2014, from University of Washington Web site: <http://www.washington.edu/news/2011/09/12/new-study-quantifies-use-of-social-media-in-arab-spring/>
- Paula V. Prenzel, Frank Vanclay (2014). "How Social Impact assessment can contribute to conflict management". *Environmental Impact Assessment Review* 45 pp 30-37.
- Pfeifle, Mark (2012, June 14). *Changing the Face(book) of Social Activism*. Retrieved May 8, 2014, from The Huffington Post Website : http://www.huffingtonpost.com/mark-pfeifle/social-media-political-activism_b_1594287.html
- Ritter, Daniel and Treschel, AlexanDü. (2011). "Revolutionary Cells: On the Role of Texts, Tweets and Status Updates in Non-Violent Revolutions". Working Paper Presented at the conference on Internet, Voting and Democracy, Laguna Beach, California.
- Sellers, Patrick (2010). *Cycles of Spin: Strategic Communication in the U.S. Congress*. New York, NY: Cambridge University Press.
- Shoemaker, Pamela J. & Vos, Timothy P. (2009). *Gatekeeping theory*. New York, NY: Routledge
- Silverstone, Roger (2005) "The Sociology of Mediation and Communication". In C. Calhoun, Rojek, and B.S. Turner (eds), *The Sage Handbook of Sociology*, pp. 188-207. London and Thousand Oaks, CA: Sage.
- The New Internationalist*. (December 10, 2010). World development book case study: the role of social networking in the Arab Spring. Retrieved from: newint.org/books/reference/world-development/cWorld Development book case study: the role of social networking in the Arab Spring [social-networking-in-the-arab-spring/](http://newint.org/studies/social-networking-in-the-arab-spring/)
- Thompson, Mark (1999). *Forging war: the media in Serbia, Croatia and Bosnia-Herzegovina*. Luton, U.K.: University of Luton Press.
- Thrall, A. Trevor (2006). "The Myth of the Outside Strategy: Mass Media News Coverage of Interest Groups." *Political Communication* 23(4):407-20.
- United Nations. (1948). The Universal Declaration of Human Rights. Retrieved from: <http://www.un.org/en/documents/udhr/>
- Wikipedia. Available at: en.wikipedia.org/wiki/Gezi_Park_protest

Labor, Capital and Nature: A Textual Analysis of TRNC Government Programs (1983 and 2013)

Ümit Atabek

Yaşar University, Turkey
umit.atabek@yasar.edu.tr

Gülseren Atabek

Yaşar University, Turkey
gulseren.atabek@yasar.edu.tr

Introduction

This paper presents a textual analysis of TRNC government programs in terms of their position towards labor, capital and nature. Labor and capital are the most frequently referred categories in Marxist literature, based on the fact that they represent the two antagonist classes in capitalist society. A Marxist analysis should certainly include these two concepts for all political issue of modern society. Nature, on the other hand, is inseparable component of labor process. Referring to William Petty¹, Marx (2010, p. 30) defines their relationship to material wealth as “labor is its father and the earth its mother”. Therefore Marx has an understanding of labor in its relation to Nature²; and defines labor as:

Labor is, in the first place, a process in which both man and Nature participate, and in which man of his own accord starts, regulates, and controls the material re-actions between himself and Nature. He opposes himself to Nature as one of her own forces, setting in motion arms and legs, head and hands, the natural forces of his body, in order to appropriate Nature’s productions in a form adapted to his own wants. By thus acting on the external world and changing it, he at the same time changes his own nature (Marx, 2010, p. 124)

This definition can be considered as two aspects of labor-nature relations: ‘man of his own accord starts, regulates, and controls’ and ‘the material re-actions between man and Nature’. As Han (2010, p. 7) puts it, the first aspect emphasizes labor as a purposeful activity of human beings to reconstruct nature (domination over nature), while the second focuses on that labor as a metabolic process of natural substance (nature-cen-

trist). We agree on Han’s unifying argumentation as “ecological possibility of materialist dialectics” (p. 31) and recognize labor and Nature as inseparable key elements for a Marxist understanding of men’s social history. Therefore, we primarily use labor, capital and nature as three key concepts in order to critically understand political texts and related social phenomena. Furthermore, we argue that any discussion of social change towards a better society should justifiably account these three concepts.

Texts of any kind are valuable sources in understanding social phenomena. Most texts have a certain political contexts. They narrate events from a certain political position. From a wider perspective of politics, we can assert that *all texts* have a political meaning. As a special type of text, administrative texts have appropriately been used to understand historical change in a society. Archeologists use administrative texts as historical artifacts in order to understand certain historical eras. Various administrative texts played a very important role in disclosing historical political events in many archaic societies. Administrative texts can suitably be used in understanding modern societal change too. Government programs are characteristic and inspiring examples of administrative texts. As the top level political and administrative bodies in the society, the governments produce texts which are both political and administrative. Here, without neglecting their intrinsic political character, we emphasize the administrative character of these texts since they serve as the ultimate administrative guide for the whole bureaucracy and other related social organizations. It is credibly possible to observe the historical change in a society through such texts. This paper offers a textual analysis of the government programs of Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC) through an historical perspective. 18 government programs between 1983 and 2013 are analyzed to reveal their relative emphasis on labor, capital and nature.

1 A 17th. Century political economist. Marx refers to him as “the father of Political Economy” and to some extent the founder of Statistics (2010: 179).

2 In English translations of Capital, it is “Nature” with capital “N”; while in Turkish translations it is with minuscule “d” (doğa).

Government Programs as Narratives of Social Change

Government programs can also be described as pseudo reconciliation texts in a class society. They inevitably inherit and exhibit the tensions of classes in the society. In the final analysis, we argue that government programs are the results of compromises among the representatives of ruling classes. This is noticeably more apparent in coalition governments. However, even single party governments also reflect a compromise of power among the ruling elites of that party. Governments in “modern” states are outrageous illustrations of the “representative democracy” as a fashionable but unfair game, especially in extremely biased global corporate media age. Political parties are particularly held responsible for this ruinous failure (Mair, 2005). Enforcement of civil society has been proposed as a remedy to this failure; but no evident relief was observed by now in any of western societies. However, governments still play a very important role in the resource allocation processes in class societies. The government programs are the documents of such politics as resource allocation. It is credibly possible to trace the change in the society through government texts which exhibits the details of this resource allocation processes.

Based on the assumption that government programs are pseudo reconciliation texts in a class society where capital related issues precede over labor and nature related issues, we can accordingly develop a hypothesis for the data obtained from our corpus of TRNC government programs.

Hypothesis 1: All TRNC government programs between 1983 and 2013 give more importance to capital related issues as compared to labor and nature related issues.

As pseudo conciliation texts, government programs documents how the resources are to be allocated in a particular society in a particular time span. In this respect, we can assume that political tendency of the government may affect the discourse of resource allocation between Capital and labor, as well as nature. This discourse differentiation in relation with political tendencies is the theoretical base of our second hypothesis.

Hypothesis 2: Discursive importance of labor, capital and nature given in TRNC government programs differs in accordance with the political tendencies of the governments.

As the third stage of our investigation, we look for developing a visual semantic map for each concept. These maps will reveal the relationship of these concepts to other concepts in the corpus of 18 government program texts. These relationships are expected to explain how these concepts are semantically constructed in TRNC

government programs. Consequently we hope to understand how labor, capital and nature are conceived in TRNC politics in last three decades. In this context, we developed a research question as such:

RQ1: How nature, labor and capital are semantically constructed and conceived in TRNC politics as traced in government texts of the last three decades.

TRNC was founded in 1983 as an independent state. This state is seemingly a continuation of the Turkish Federated State of Cyprus (TFSC) which was unilaterally declared in 1975. Both states are not recognized by Republic of Cyprus and international community. Including the “Founding Government” in 1983, until now 20 governments have been formed in TRNC. All of the government programs are accessible as PDF files from TRNC Republic Assembly web site³. 18 of them are selected for examination, since one of them is a “coalition protocol” between UBP and DP in 2001; not being as a proper government program. Also government program of CTP-BG-DP coalition in 2005 is excluded since it is a very short document (2 pages only). Finally, we had a corpus of 18 documents, 580 pages and 136,825 words. Mean number of pages of these documents are 31.11 and corpus had 15,825 unique words. Therefore, all these documents together constitute a sufficient corpus of text, narrating how the political reconciliation was realized between 1983 and 2013 in TRNC. We semantically investigate this narration through trialectical relationship among our selected key concepts: labor, nature and capital.

Quantitative and Qualitative Analysis of Government Programs

Textual analysis is a broad and general term; it encompasses many relevant works of analysis of text as artefact. It most noticeably includes quantitative and qualitative content analysis of text corpus. Here we employ both quantitative and qualitative content analysis by using three open source software, *Yoshikoder*, *AutoMap* and *Gephi*.

Yoshikoder is an open source, cross-platform, multilingual content analysis program developed as part of the Identity Project at Harvard University’s Weatherhead Center for International Affairs by Will Lowe (2011). After converting PDF files to plain text files, 19 text files are fed to *Yoshikoder* for content analysis. Our three key concepts, labor (emek), capital (sermaye) and nature (doğa) are used for building dictionary categories for *YoshikoDii*. We also developed patterns for each category as shown in Table 1.

³ <http://www.cm.gov.nc.tr/HukumetProgram.aspx>

Table 1: Dictionary categories and patterns in Yoshikoder

Category	Patterns
Labor (emek)	Labor (emek) Laborer (emekçi*) Worker (işçi*) Employee (memur*) Retired (emekli*) Social rights (sosyal haklar*) Workers (çalışan*) Trade union (sendika*)
Capital (sermaye)	Economy (ekonomi*) Economy (iktisat*) Business world (iş dünyası*) Business man (iş adam*) Trade (ticar*) Tradesman (ticcar*) Market (piyasa*) Market (pazar) Capital (sermaye*) Bank (banka*) Stock exchange (borsa*)
Nature (doğa)	Nature (doğa) Nature (tabiat*) Natural environment (doğal güzelli*) Green (yeşil) Enivrement (çevre*)

Later, we applied our dictionary categories and patterns to our 18 text corpus from "Report, Apply Dictionary, Selected Documents" menu in *YoshikoDii*. Then we obtained a frequency distribution of these three concepts (capital, labor and nature) over the years 1983 to 2013. Table 2 summarizes the distribution in the whole corpus from 18 government programs while Graph 1 shows the change over the years (1983-2013).

Table 2: Distribution of Key Concepts in Corpus

Category	N	% Relative ⁴	% Absolute ⁵
Capital	1073	60,65	0,78
Labor	325	18,37	0,24
Nature	371	20,97	0,27
Total	1769	100,00	1,29

⁴ Relative percent is calculated as the percent of each concept as to the total of key concepts capital, labor and nature (n=1769).

⁵ Absolute percent is calculated as the percent of each concept as to the total number of all concepts (N=136,825) in the corpus.

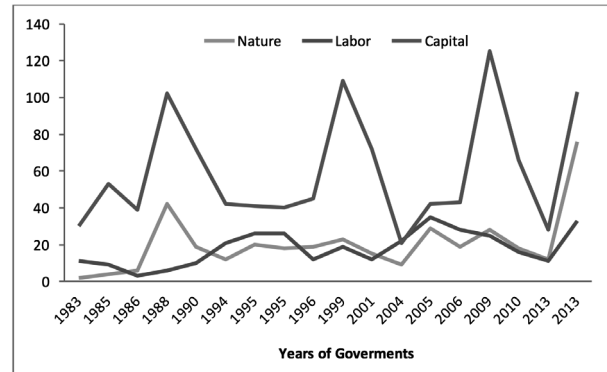
Graph 1: Change in Mentions of Key Concepts through Years 1983-2013

Table 2 shows that capital and related concepts were mentioned most (60.65%) in 18 government programs while labor (18.37%) and Nature (20.97%) were mentioned less. These findings are in harmony with our assumption that government programs are pseudo reconciliation texts in a class society where capital related issues precede over labor and nature related issues. Noting that the difference between these relative percentages is non-random and differ significantly ($p < 0.01$), we hold our *Hypotheses 1* that all TRNC government programs (1983-2013) give more importance to capital related issues as compared to labor and nature related issues.

Table 3 gives the details of change of governments over the years. It is important to note that 2009 UBP government program mentioned the Capital and related concepts (patterns) most (n=125) while 2005 CTP-DP government program mentioned labor and related concepts most (n=35). Nature and related concepts were mentioned most (76) in 2013 CTP-BG-DP-UG government program. However, a change through years in the relative importance of these three concepts is not observed.

Table 3: Distribution of Mentions of Key Concepts in Government Programs

Government	Nature	Labor	Capital
1983 Founding Assembly	2	11	30
1985 UBP-TKP	4	9	53
1986 UBP-YDP	6	3	39
1988 UBP-Independents	42	6	102
1990 UBP	19	10	72
1994 DP-CTP	12	21	42
1995a DP-CTP	20	26	41
1995b DP-CTP (III)	18	26	40
1996 UBP-DP	19	12	45

1999 UBP-TKP	23	19	109
2001 UBP-DP	15	12	72
2004 CTP-DP	9	22	21
2005 CTP-DP	29	35	42
2006 CTP-ORP	19	28	43
2009 UBP	28	25	125
2010 UBP	18	16	66
2013a CTP-BG-DP-UG-TDP	12	11	28
2013b CTP-BG-DP-UG	76	33	103

In order to explore the impact of political tendencies on the importance given to these three concepts we grouped the 18 governments in three categories: Center Right, Center and Center Left. Categorization was based on the declared political tendencies of the parties themselves. 1990, 2009 and 2010 governments of UBP (single party governments) are categorized as center right. Coalition governments led by UBP (1985, 1986, 1988, 1996, 1999 and 2001) are also categorized as center right. Coalition governments led by CTP (2004, 2005, 2006, 2013a and 2013b) are categorized as center left. Three coalition governments led by DP (1994, 1995a and 1995b) are categorized as center. 1983 Founding Assembly government is also categorized as center⁶. Table 4 shows that there is a statistically significant difference ($p < 0.01$) among the importance given to these concepts with respect to the political tendencies of governments. Therefore our second hypothesis is also accepted.

Table 4: Distribution of Key Concepts According to Government’s Political Tendency

	Nature	Labor	Capital
Center Right	159	100	611
Center	52	84	153
Center Left	160	141	309
Total	371	325	1073

In reference to our research question (RQ1) we get a concordance list of the key concepts from *Yoshikoder* by choosing the menu “Concordance, Make Concordance, Export Concordance (MS Excel)”. Table 4 shows an example how category capital’s pattern economy (ekonomi*) concordance with previous and following two words (2-windows setting). Before obtaining these concordance tables of the three concepts, labor,

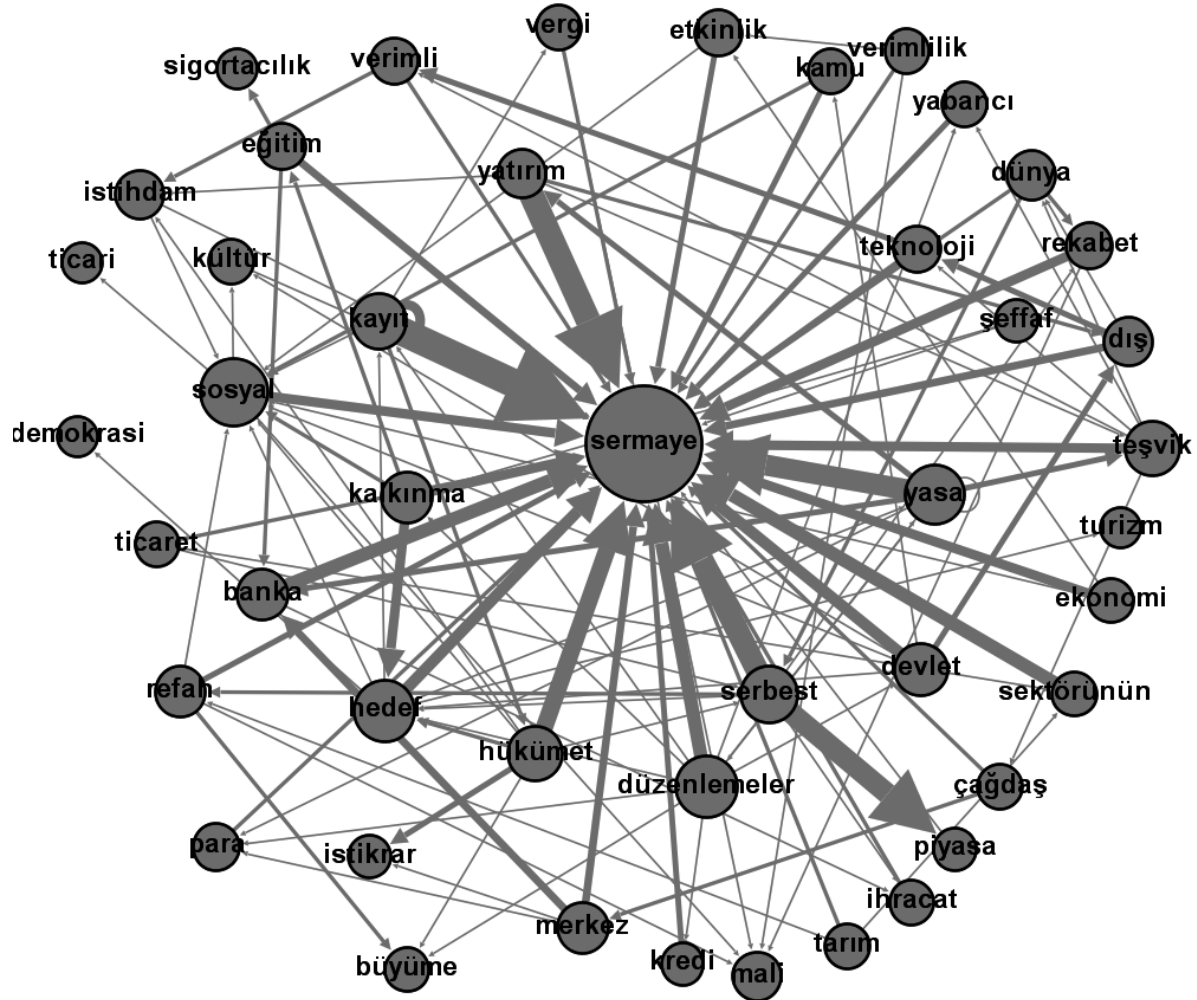
⁶ We have also employed a cluster analysis with NVivo 10 software if these categorizations are suitable. See: http://www.colorado.edu/ibs/CRS/workshops/Nvivo9_1-31-2011/Nvivo9-Getting-Started-Guide.pdf

nature and capital, the whole corpus is fed into *AutoMap*, a text network analysis software (Carley, Diesner & De Reno, 2006). *AutoMap* is open source software for computer-assisted Network Text Analysis (NTA). *AutoMap* imports the texts and analyzes them a structured networks; networks of words (concepts) in relation to each other (concordance). *AutoMap* produces and exports .graphxml extension files therefore the output file can directly be fed into network visualization software such as *Gephi* (Paranyushkin, 2012). What *AutoMap* produces may also be called as “semantic map” of corpus. A semantic map visually shows how words and ideas are related to each other within a text. It can be defined as a visual representation of conceptual relationship of a text (Antonacci, 1991). However, here we used *AutoMap* only for its text clearance facilities; semantic map is produced from *Yoshikoder*’s concordance tables. The corpus is cleared from unnecessary spaces, numbers and punctuations by using *AutoMap*. Since the stemming tool provided by this software is not suitable for stemming in Turkish⁷, we employed a “manual” stemming process by using MS Word’s “find and replace” function. The concordance tables of these three basic concepts are then produced from this cleaned and stemmed corpus of 18 government programs as a single txt file.

Table 5: Sample Concordance Table for Pattern Economy (ekonomi*) of “Capital” Category

(-) 2 words	Pattern ‘Economy’	(+) 2 words
Cumhuriyetimizin siyasal	ekonomik	ve sosyal
düzeni geliştirecektir	Ekonomi’nin	daha sağlıklı
AET ülkeleriyle	ekonomik	ilişkilerimizi artırmak
tamamlamak Uluslararası	ekonomik	kuruluşlardan yapılan
harcamak KİT’lerin	ekonomimize	gerekli sosyal
sosyal ve	ekonomik	katkılarını sağlayabilmek
sağlayabilmek için	ekonomik	kurallar altında
düzenli ve	ekonomik	bir şekilde
düzenli ve	ekonomik	bir şekilde

⁷ There are some tools for stemming in Turkish. Zemberek (<http://zemberek-web.appspot.com>) developed in 2005 and Nüve developed in 2014 (<http://nuvedemo.apphb.com>) are the most successful ones. These tools are important achievements since Turkic languages are problematic with their suffix based grammatical structures (Akın & Akın, 2007). However, these tools do not provide an automated text output file. Therefore we preferred a manual stemming approach by using MS Word’s “find and replace” function.

Graph 4. Gephi Output as Semantic Map (Text Network) of Government Programs with Reference to Capital

Conclusion and Discussion

We presented a computer assisted textual analysis (CATA) of political-administrative texts from TRNC. Our corpus was composed of 18 government programs between 1983 and 2013 in TRNC. We used three open source software for different levels of the analysis; namely *Yoshikoder*, *AutoMap* and *Gephi*. We chose three key concepts labor, capital and nature. It is reasoned that these concepts have a certain trialectical relationship among them. Each of these concepts (categories) was enriched by using *Yoshikoder* patterns combining the words which have same or similar meaning with them. Term frequencies (frequency of mentions) from *Yoshikoder* revealed that capital and related concepts

were mentioned most (56%) in 18 government programs while labor (15%) and nature (29%) were mentioned less. As pseudo reconciliation political texts, TRNC government programs are found to be typical in that capital mentions surpass labor mentions. However, it is quite interesting to note that frequency of nature mentions also surpasses labor mentions, especially in center-left coalition government programs. On the other hand, political positions of governments also affected the relative importance of nature, labor and capital in government programs: Center-right governments yielded more emphasis on capital in comparison to center-left governments.

When we analyzed the government programs as textual networks, we comprehended their semantic structure

in terms of labor, capital and nature, and their related concepts. Semantic maps produced by *Gephi* reveals how these three concepts are semantically constructed in our corpus of 18 government programs. Nature is constructed as a legal and planned issue as well as European Union topic. Labor is strongly constructed in terms of illegal employment as well as social security and trade union regulations. Capital is constructed from an obvious capitalist perspective, ie. strong references to banking, investments, regulations, free market economy etc. while little reference is made to taxes, transparency and democracy.

Further research is needed to compensate the weaknesses of this research. First, semantic relations of main concepts nature, labor and capital, and their related concepts need to be studied genuinely. Although our proposed related concepts sound fine, an intensive study is needed for a better analysis. Second, the way we categorized the governments as center-right, center and center-left is vulnerable to critics. Although our cluster analysis has proven this categorization to be fairly satisfactory further investigation based on TRNC political history is needed. Finally, the need for developing a suitable tool for stemming Turkish words is forceful. The time consuming manual technic used here yielded satisfactory results; but a practical stemmer, especially prepared by the help of linguists will produce better results.

References

- Akın, Ahmet Afşin & Akın, Mehmet Dündar (2007). *Zemberek, an open source nlp framework for turkic languages*. http://zemberek.googlecode.com/files/zemberek_makale.pdf.
- Antonacci, Patricia A. (1991). Students search for meaning in the text through semantic mapping. *Social Education*, 55.
- Bastian, Mathieu; Sebastien Heymann & Mathieu Jacomy (2009). *Gephi: an open source software for exploring and manipulating networks*. International AAAI Conference on Weblogs and Social Media.
- Carley, Kathleen M., Jana Diesner & Matt DeReno. (2006). *AutoMap User's Guide*. Carnegie Mellon University, School of Computer Science, Institute for Software Research, Technical Report, CMU-ISRI-06-114. <http://www.casos.cs.cmu.edu/publications/papers/CMU-ISRI-06-114.pdf>.
- Han, Likin (2010). "Marxism and Ecology: Marx's Theory of Labour Process Revisited". In Q. Huan (ed.), *Eco-socialism as Politics: Rebuilding the Basis of Our Modern Civilisation*, 15. Springer Science+Business Media.
- Lowe, Will (2011) *Yoshikoder: Cross-platform multilingual content analysis*. Java software version 0.6.4, <http://www.yoshikoDü.org>
- Marx, Karl (2010). *Capital: A Critique of Political Economy*. Volume I, Book One: The Process of Production of Capital. Progress Publishers Moscow, USSR (Proof and corrected by Mark Harris).
- Mair, Peter (2005). *Democracy beyond Parties*. Working Paper 05-06, Center for the Study of Democracy, University of California, Irvine.
- QRS International (2014). *NVIVO 9 Getting Started*. http://www.colorado.edu/ibs/CRS/workshops/Nvivo9_1-31-2011/NVivo9-Getting-Started-Guide.pdf.
- Parayushkin, Dimitry (2012). *Visualization of Text's Polysingularity Using Network Analysis*. Nodus Labs. <http://noduslabs.com/publications/text-polysingularity-network-analysis.pdf>.

Kıbrıslı Türk Aidiyet Algısının Dönüşümü: Asma Zeytin Ağacı Olursa?

Yetin Arslan

Eastern Mediterranean University, North Cyprus
yetin.arslan@emu.edu.tr

23 Nisan 2003 tarihinde, yaklaşık 30 yıl keskin çizgilerle bölünmüş, her türlü iletişime kapalı iki ada-yarisında, Kıbrıs'ta ilk kez kontrollü geçişlerin yapılmasına izin verildi. Bu geçişler bazı Kıbrıslılar için sadece adanın diğer yarısını gezmek-görmek-ziyaret etmek anlamına gelmiyordu. Bu geçişler onların "geçmişte", adanın "öteki" tarafında bırakmak ve/veya terketmek zorunda kaldıkları evleri ve anılarıyla yüzleşmeleri demektir. İlk dalgası 1963 yılında başlayan yerinden edilme, 1974 yılındaki ikinci dalga ile büyüdü ve bu yıllar arasında birçok Kıbrıslı evlerini terketmek zorunda bırakıldı. Bu sunuşta ben, yerlerinden edilmiş Kıbrıslıların melankoli ve yaşla çerçevelemiş aidiyet kurgularına bakacağım¹.

Sınırların Açılması: "Beklenmedik"/"Hayal Edilemez"

Nisan 2003, Kıbrıs için "yeni" bir dönemin başlangıcı oldu ve 1974'ten yılından beri iki toplumu ayıran sınırın kontrollü karşılıklı geçişlere açılması ile birlikte Kıbrıslılar "yeni" bir tarihsel sürece girdi. Bu değişimle, daha önce adada yaşayan iki ana toplum arasındaki "iletişimsizliğin" tanımlayanı olan "sınır" kontrollü geçişler ile/koşullu bir esneklikle eklenerek yeni bir anlam kazandı ve iletişime olanak sağladı. Yani, 30 yıl boyunca ayırımı/iletişimsizliğin simgesi olan sınır dönüşerek geçişin/iletişimin simgesi haline geldi.

Bu çalışmada, yaklaşık 12 yıl sonra, "yerinden edilmiş" Kıbrıslıların "kapıların açılması"yla olanaklı hale gelen "ziyaret"/"geçiş" deneyimlemelerine ve bu deneyimlerle aidiyet duygularının nasıl değiştiğine bakıyorum. 2005 yılında doktora çalışmamın bir parçası olarak yerinden edilmiş Kıbrıslılarla bir dizi görüşme gerçekleştirmiştim. O yıllarda "öteki"/"diğer" tarafa geçme deneyimi Kıbrıslılar için çok yeniydi. O çalışmada ben, yerinden edilmiş Kıbrıslıların "geri dönüşleri" nasıl deneyimlediğine bakmıştım (Bkz. Arslan, 2011). Bu çalışmada ise, yani o görüşmeleri

¹ Bu çalışmayı anlamak için Kıbrıs'ta yaşanan iki ana toplum arasındaki etnik-milliyetçi çatışmaların sonucunda 1950lerin sonlarında başlayıp 1974 yılında adanın iki taraf arasındaki her türlü iletişime engel olacak şekilde bölünmesinin tarihini de bilmek gerekiyor. Daha fazla Kıbrıslı ile ilgili yazılan metinlere bakılmasını öneriyorum. Bahsi geçen süreci anlamak için 2011 yılında tamamladığım doktora çalışmasına da bakılabilir (Arslan, 2011).

gerçekleştirdikten yaklaşık 8 yıl sonra görüşmelerimin bir kısmını tekrarlayarak, aynı insanlara, aynı soruları sordum. Onlara "eski" yerlerine ziyarete devam edip etmedikleri, ve oraya gittiklerinde neler hissettikleri ile ilgili sorular yönelttim. 11 yılda nelerin değiştiğini anlamak için sorduğum sorulara verilen karşılıklar geçiş motivasyonlarının ve aidiyet kurgularının farklılıklarını anlamak için yeni mecralar açtı.

Benim babamın ailesi de, yerlerini geride bırakmak zorunda kalan Kıbrıslı Türklerdendir. Ben daha doğmadan Kıbrıs'ın güneyindeki köylerini, evlerini "terkederek" Kuzey'deki bir köye taşınmak zorunda kalmışlar. Hal böyle olunca, çocukluğum ve gençliğim "güneye" ilgili hikayeleri dinlemekle geçti. Bir çocuk/bir dinleyici olarak söyleyebilirim ki geçmiş ve güney bu hikayelerde iç içe geçmişlerdi. Güney geçmişti, geçmiş ise güneydi. Hatıraları oluşturan kumaşın farklı parçaları gibiydiler.

Adayı ikiye bölen ve iki taraf arasındaki iletişimi engelleyen bu sınır, görüştüğüm kişilerin hikayelerinde bugünü ve geçmişi ayıran sınırdı da aynı zamanda. Geçmiş sürekli canlı tutan ise bellekleri oldu. "Nerelisin?" sorusunun cevabı ise hep "eski" (terketmek/bırakmak zorunda kaldıkları) yerleri referans vererek yapılıyordu: yani o hep "gidilmeyi", "dönülmeyi" hayal edilen yerleri.

"Geçmiş" Hikayeleri: Asma Zeytin Ağacı Olursa

Neredeyse 30 yıl, yerlerinden edilmiş Kıbrıslılar bıraktıkları yerlere hasrettiler ve bu geçen süre boyunca bıraktıkları hayatları, evleri, geçmişleri hakkında hikayeler anlattılar. Onlar bu hikayeleri anlatırken, bu yerleri fantazileştirdiler. Yer değiştirmenin, diğer tüm kimliklerde de olduğu gibi, Kıbrıslı Türk kimliğinde de "boş" yada "eksik" bir alan yarattığını söyleyebiliriz (Romero, 2006, s.158). Kıbrıslı Türkler bu boş alanı onlarda yarattığı etki ve oralara duyulan özlemlerle doldurdular. Belki de bu yüzden, her zaman "o günler" ile başlayan hikayelerde hep "bizim havamız daha güzeldi" "o tarafın elmaları daha lezzetliydi", "suyumuz çok daha iyiydi" gibi pozitif atıflarla doluydu.

Geçen yıllar boyunca, sınırın ötesi, zamanın da ötesi idi. Bir "aporia" (çıkılmaz sokak) olarak sınır, geçmişin

fantazileştirmesine de neden oluyordu. Sınırın ötesine geçmek imkansızdı, sınırın ötesine ancak hayal ederek ve/ya hikayeleri anlatarak geçmek mümkündü. Kişisel hikayeler anlatıcıların geçmiş kurgularıyla.

Kıbrıslı Türklerin hikayelerini aşk motifine de benzetebiliriz. Sınırların açılmasına kadar geçen sürede, bu aşka ulaşmak için bilindik bütün aşk hikayelerini “özel” yapan hep bir gerilim hep bir engel vardı. Kamışlı’ya göre aşk varlığını karşılaştığı engellere borçludur ve “kimse mutlu aşkların hikayelerini anlatmıyor, çünkü mutlu aşklar birbirine benzeyen sıradan hikayelerdir” (2007, s. 212). Buna benzer olarak, göç hikayeleri, bir başka deyişle yer değiştirme/yerinden edilme hikayelerinin özel kılan—eskiye/eski yerlere duyulan özlem ve bu yerlerin kurgusu/anlatısı—bu yerlere ulaşmanın imkansızlığından kaynaklanıyordu. Başka bir deyişle geri dönüşü bloke eden engel/sınır olmasa bu yerler ulaşılabilir olsa anlatmak bu kadar “değerli” olmayacaktı.

Yerlerinden edilmiş Kıbrıslı Türkler her zaman “geri dönme” istedikleri, ve döndükleri zaman bıraktıkları yerleri eskisi gibi bıraktıkları gibi hafızlarındaki gibi hatırladıkları gibi bulacaklarını hayal ettiler. Ama “geri dönüş” deneyimleri hayal ettikleri gibi olmadı. Zaman yerleri değiştirmişti. Ve bu “değişim”, yerinden edilmiş Kıbrıslı Türklerin “eski” yerlerini “ziyaretlerini” travmatik bir deneyime dönüştürdü:

Ağladım ağladım... Hiçbirşey tanımadım... Ben asma arardım... orda ev yok... burda ev yok... asma zeytin oldu... Hiçbirşey anlamadım... Ne kimin evidir... ne hiç! Çok bozulduyudum çünkü... Öyle bıraktık da geldik... Ben zannedirdim... gideceğim ve sağlı sollu herşeyimi bulacağım... Hiç bulamadım... Bazı şeyleri onardılar ama hiç güzel olmadı... Eskiden daha güzeldi (Zehra, 2006).

Yerinden edilmiş Kıbrıslı Türklerin ilk geçiş deneyimleri “hayal kırıklığı” idi. O dönemde, yani 2003-2004 yıllarında, terk ettikleri yerleri bıraktıkları veya hayal ettikleri gibi bulmamış olmanın yaşattığı hayal kırıklığı o dönem anlatılarının çok yaygın bir motifiydi.

Zehra ile sekiz yıl aradan sonra yaptığım görüşmede hala daha o hayal kırıklığını taşıdığını söylemek mümkün:

Gitmeyi çok istediydim ve gittim... Ama çiçeklerimi bulamadım... Sokağımı bulamadım... Şimdi gidemem... Gitmemem benim için daha iyi... Gittiğime pişman oldum... Bir daha gitmem (2014).

İlk başlarda adanın güneyine yapılan bu ziyaretler

geçmişe yolculuk yaklaşık 30 yıllık bir kısıtlamanın ardından, rüyanın canlandırılması olarak deneyimleniyordu. İkinci tur görüşmelerin ardından diyebilirim ki, terketmek zorunda kaldıkları, “eski” yerlerine duydukları güçlü bağlarını korumak ve yaşadıkları hayal kırıklığını tekrar yaşamamak, için bu “ziyaret”lerden mümkün olduğunca kaçıyorlar.

Yine 2014 yılında yaptığım röportajda Hüseyin’in söyledikleri bu kaçınmanın izlerini taşıyor:

Her yıl giderim, ama çok sık değil. Orda beni çeken birşey yok, doğa dışında. Bazen giderim, ama evimizi görmek istemem... Çok duygusallaşırım, o yüzden istemem gideyim... Ve artık ilk başlardaki gibi heyecanlı da değil. Yabancılaştım. Ve bu yabancılaşma üzer beni!

Burada Stuart Hall’u hatırlayabiliriz. Hall’un da söylediği gibi “hiçbir zaman geçmişe ya/da eve dönemeyiz. Böyle bir geri dönüşten bahsetmek imkansızdır” (1993).

1974-2003 yılları arasındaki durum aslında “belirsiz”di ve kimse böyle bir “açılım”ı beklemiyordu². Bu belirsizlik, yerlerinden edilmiş Kıbrıslı Türklerin bırakmak zorunda kaldıkları yerlere özlemlerini, daha doğru bir ifade ile taşıdıkları melankoliyi derinleştirdi ve yoğunlaştırdı. Burada, yas yerine melankoli kavramını kullanıyorum çünkü yas söz konusu olduğunda “kabul” vardır. Kişinin kaybettiği şeyi yeniden kazanmak gibi bir beklentisi yoktur, ancak melankolide yasta kayıp olarak kabul edilen şey “eksik” olarak kabul edilir ve bu eksikliği geri kazanma beklentisi korunur. Freudyen bir okuma ile, yas sevilen bir kişinin, ülkenin, yada özgürlük gibi soyut kavramların kaybına yönelik bir tepkidir. Yası anlamak için anahtar kelime “kabul”dur (yada kaybın kabulü). Melankolide ise nesnenin içselleştirilmesi söz konusudur; kişi nesnenin kaybolduğunu kabul etmez ve kaybı eksikmiş gibi içselleştirir (Freud, 1917).

Diyebiliriz ki, melankoli hiç bitmeyen yastır. 30 yıl boyunca, yerlerinden ayrılmak zorunda kalan Kıbrıslılar bu melankoli ile, eski yerlerine/evlerine/köylerine dönme hayali ile yaşadılar. Geçen süre içerisinde ise bıraktıkları yerlere geri dönme umudunu hep korudular. Yer değiştirmeden sonra “yeni” yerlerine, “yeni” hayatlarına alışmak da onlar için zaman aldı.

Hergün sabahtan kalkıp (evimize) gidecektik... Hiçbirşey yapmazdık...

2 1974-2003 yılları arasında “sınırların açılması” kurgusu Kıbrıs’ta barış ve çözüm planları ile birlikte işliyordu; çözüm ve barış olmaksızın sınırların açılma ihtimali öngörüleliyordu. Bu yüzden diyebiliriz ki, toplumlara çözüm ve/ya barış olmaksızın sınır kapılarının iki farklı ülke arasındaki sınır kapıları gibi işlev görenek kontrollü geçişlere açılması tasavvur edilemeyen/beklenmedik bir açılımdı.

Hiçbirşey onarmazdık (düzeltmezdik)... Ne yapacağız zaten derdik, zaten kaçacağız... Hep öyle hayal ederdik... Sonra... Sonra... sonra... Herkesin ümidi büyüktü... Kaçacaktık... Öyle ümit ederdik... Sonra baktık... Oturduk şimdiye kadar... (Zehra 2005).

Burada Zehra'nın "şimdiye kadar" dediği süre ise 30 sene, hep geri dönüş hayal edilerek geçirilen bir 30 yıl. Bu özlem ve sürekli geçmiş hayal ediş, bu melankolinin yeni yaşamların, yeni bir aidiyetin kurgulanmasına da engel olduğu ileri sürülebilir.

Ben bu sunuşta uzun yıllar boyunca "imkansız" gibi görülen bir hayalin, ancak 30 yıl sonra deneyimlenen geri dönüş veya ziyaretlerin, yerlerinden edilen Kıbrıslıların bilincinde bir yarılma yarattığını iddia edeceğim. Kıbrıslılar "geriye dönüş" deneyimlerinin onların umduğu şekilde gerçekleşmemesiyle hayal kırıklığına uğradılar. Hayal kırıklığına uğradılar, çünkü bu deneyimle yeni bir "kayıp" ihtimali ile karşı karşıya kaldılar. 1974'ten sonra Kıbrıs'ın kuzeyinde kurdukları "yeni" hayata aidiyetleri ile belki de ilk kez yüz yüze geldiler. Bu deneyimi, yerlerinden edilmiş Kıbrıslıların aidiyet kurgularında bir kırılma noktası olarak tanımlıyorum. Bellekleri hikayelerinin "unutulmuş" bölümü ile yarılarak/sarsılarak, 1974'ten sonraki yaşam deneyimleri ve aidiyetleri ile ilk kez bu kadar yakinen yüzyüze geldiler. Artık araftadırlar; ilk aidiyetin/nesnenin kaybı, başka/yeni bir aidiyetin/nesnenin kayıp ihtimali ile eklenmiştir. 1974-2003 yılları arasında "eski" yerlerine geri dönüş bir çok Kıbrıslı Türk'ün rüyası idi, geri dönüşün yeniden yeniden kurulduğu bir rüya. Bu anlatılarda, "eski" yerleri her zaman onların "evleriydi; şu anda yaşadıkları yer değil, terketmek zorunda kaldıkları yer. Ancak, "terk etmek zorunda kaldığı yere dönmek ister mi?" sorusuna verdiği cevapta Zehra'nın yaşadığı hayal kırıklığı zihinlerdeki ikilemi çok rahat görmemizi sağlıyor:

Lazım onaralım... Giderim... N'apayım burasını? Bizim yerlerimiz evlerimiz orasıdır

...

Çok korktum... dedim bugün ölmezsam da giderim evime... bir daha ölmem!

Röportajın başında ev kurgusunu Güney'de bıraktığı ev üzerinden kuran Zehra, oraya gitmek istediğini söylerken 20 dakika sonra yaşadığı travmayı anlatırken evine, yani kuzeydeki, bugün yaşadığı evine dönmek

istediğini söylüyor. Sığınacağı mekanı yani "ev" kurgusunu bu kez "yeni" evi üzerinden kuruyor.

"Geri dönüş", bir başka deyişle onlar için "imkansız" olanı deneyimlemiş olmak yeni bir aidiyet duygusunu, yeni bir kaybı ve yeni bir hayatı belleklerde görünür kıldı. Bu noktada Kıbrıslı Türkler bütün o yıllar boyunca kendi kendilerine söyledikleri "romantik yalan"la yüzleştiklerini eski hayatları ve yeni hayatları üzerine aynı anda düşünmek zorunda kaldıklarını söyleyebiliriz. Geri dönebilir miydiler? Peki bu evleri ne olacaktı? Bütün bu yaşananlar onlara yeni bir olasılığı hatırlattı: Bugün yaşadıkları, yani 1974'ten sonra yerleşti(rildi) kleri evi kaybetme olasılığını!

Kısaca diyebiliriz ki, 2003'ten sonra yerlerini değiştirmek zorunda kalan Kıbrıslı Türkler duygusal olarak eskisi kadar "geri dönüş" yatırım yapmıyorlar. Bunu bir aidiyet çatışması olarak da görebiliriz. Biraz önce söylediğim gibi bu değişim onları Kuzey'deki "yeni" hayatlarını yeniden düşünmeye çağırıyordu; şimdiyi/bugünü düşünmeye.

O tarafa gidip yaşamak istemem. Çocuklarım burda, torunlarım burda. İşleri güçleri burda. Ben de istemem gideyim. N'apacam orda? (Özker, 2006)

ve

Bu evde diğer evde yaşadığımdan daha uzun süredir yaşadım?... 40 senedir burdayım... Çocuklarım bu evde doğdular... En güzel zamanlarımız bu evde geçti. Bu ev benim için çok özeldir.. Bu evi terketmek zorunda kalırsam sanırım diğer evden daha çok üzüleceğim (Hüseyin, 2014)

Bu iki anıltıda da görüşmecilerimin yeni hayatlarına, yeni yerlerine olan aidiyetlerinin bağlarının çocukları, onlardan sonra gelen jenerasyon üzerinden kurulduğunu söylemek mümkün. Hüseyin'in anlatısında özellikle "eğer birgün bu evi terketmek zorunda kalırsam, öbür evime duyduğumdan daha çok hasret çekerim" cümlesine dikkat çekici. Bu cümle şu anda yaşadığı evi terk etme olasılığın korkusunun izlerini de taşıdığı kadar evini kendi isteği dışında terketmek zorunda kalmayanların anlayamayacağı bir tedirginliği de anlatıyor.

"Kendi" Evinde "Misafir" Olmak

Kıbrıs'ın iki tarafı arasında kontrollü geçişlerin açılması, Kıbrıs'taki "iyi niyete", en azından sivil düzeyde katkısı olduğunu düşünüyorum. Şöyle ki, iki toplumda da yer değiştirmek zorunda kalan Kıbrıslılar için "öteki"ni görm-

eye ve anlamaya çalışmakta yardımcı olduğu söylenebilir. 1974'ten sonra doğan ve yer değiştirmeyi babası üzerinden deneyimleyen Ebru "Babam ilk kez yemek masasındaki yerini başkasına verdi" derken aslında masanın başında oturan, misafirlerini her zaman hep aynı yerde ağırlayan bir babanın bu kez yerini "evin sahibi"ne devrettiğini anlıyoruz. Bunun gibi empatiler mikro düzeyde uzlaşma olarak da görülebilir.

Ebru'nun babası gibi bir çok Kıbrıslı, elbette, arada bazı istisnalar olmuştur, evlerinin "gerçek" sahiplerini hoşgörülerle karşıladılar. Yerlerinden edilen Kıbrıslılar için bu deneyimin yeni bir arada kalma, "araf" durumu olduğunu söyleyebiliriz;

Kendi evimde misafir olmak benim için çok üzücüydü (Şerife, 2014)

Artık o ilk günlerdeki heyecan yok! O heyecan olsa zaten giderdim. Misafir olarak o yerleri ziyaret etmek dokunur bana... Bizim evin sahibi da bizi ziyaret eDü. Onun için da üzülürüm. (Hüseyin, 2014).

Yerlerinden edilmiş birçok KıbrıslıTürk bugün 1974 öncesinde Kıbrıslıruhlara ait olan evlerde oturuyorlar. Dolayısıyla, "misafir" olma durumunu iki türlü yaşıyorlar. Kendi evlerini misafir gibi ziyaret ediyorlar, yada gün geçtikçe kendilerini daha çok ait hissettikleri evlerde evlerinin "gerçek" sahibini misafir ederken onların durumuna üzülmüyorlar.

Son Birkaç Söz

Sınır kapıları açılalı neredeyse 13 yıl oluyor. Yaptığımız mülakatlarda, geçmişle ilgili anlatılarda arada kalmışlık duygusunun ön plana çıktığını söyleyebiliriz. Aslında, geri dönüş deneyimini yaşamamış olsalar da, 1974 sonrası başlayan "yeni" hayatlarına ve bu hayatlarına aidiyetleri bugünkü gibi inşa edilmeyecekti. Aidiyetlerini eski yerlerine aidiyetleri ile bugünkü yerlerine aidiyetlerini ekleyerek kurdular/kurmuş oldular. Yeni yerleri/hayatları ile yüzleşmiş ve onları aidiyet kurgularına dahil etmiş olsalar da, hala eski yerlerini "kayıp"olarak kabul etmiyorlar, kabul etmek istemiyorlar. Hüseyin gibi birçok KıbrıslıTürk "eski" yerlerini ziyaret etmeyi reddediyorlar ve/ya sürekli erteliyorlar. Reddediyorlar, çünkü yıllar boyunca kurdukları, yeniden kurdukları hatıralarını canlı tutmak istiyorlar. Eski yerlerinde yapılan değişiklikleri de bu nedenle kabul etmiyorlar. Örneğin,

Evimizde yapılan her değişiklik beni garip hissettirir. Mesela, bahçemizde babamın yaptığı taştan bir duvar vardı. İlk ziyaretimizde taşlar ordaydı, ama son gittiğimde taşların üstü örtülmüştü (Hüseyin, 2014).

Hüseyin eski evini ziyaret etmek istemiyor, çünkü her ziyareti 30 yıl boyunca oluşturduğu belleğindeki "geçmiş" dair izleri siliyor. Hüseyin gibi birçok Kıbrıslı eski yerlerini ziyaret etmekten kaçınıyor. Çünkü, "ev" sadece fiziksel bir mekan değildir, aynı zamanda hayal gücünü olanaklı kılan bir mecradır. Evin fiziksel kaybına dayanılabilir çünkü hayal edilebilir" (Chawla, 2012). KıbrıslıTürklerin birçoğu manevi kaybı yaşamamak ve hayali canlı tutabilmek için bu ziyaretlerden ellerinden geldiğince kaçıyor, bu kaçışla "ev" tasavvurlarını korumaya çalışıyorlar.

Başlangıçta KıbrıslıTürkler'de "eski" evlerine- yerlerine gidebilmelerinde, imkansız yakalamış olmanın verdiği heyecanı görmek mümkündür. Zaman geçip ve bu ziyaretler ilk baştaki anlamını yitirerek, normalleşmeye başladığında, her ziyaret onları "eski" evlerinden uzaklaştırıp "yeni" yerlerine daha da yakınlaştırmış, aidiyet kurgularını da bugün üzerinden düşüncelerine/kurmalarına yardımcı olmuştur diye düşünüyorum.

Sonuç olarak bilinen tüm barış kurgularının da hep 74 öncesi durumu referans aldığı hatırlarsak, tüm bu yaşananların "barış"ı bugün üzerinden düşünmek/kurgulamak için bir çıkış noktası olmaya işaret ettiğini söyleyebilirim.

Kaynakça

- Arslan, Yetin (2011). *Re-signification of "Cyprus" with the Opening of New Lines of Communication* (Doktora Tezi. Doğu Akdeniz Üniversitesi, 2011).
- Chawla, Devika (2012). "Performing Home/Storying Selves." In N. Bardhan & M.P. Orbe (Eds.). *Identity Research and Communication: Intercultural Reflections and Future Directions* (pp. 87-99). Lanham: Lexington.
- Freud, Sigmund (1917). "Mourning and Melancholia". In *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud (On the History of the Psycho-Analytic Movement, Papers on Metapsychology and Other Works), Volume XIV (1914-1916)*, pp. 237-258. London: The Hogarth Press and The Institute of Psycho-Analysis.
- Hall, Stuart (1993). "Culture, Community, Nation." *Cultural Studies*, 7 (3), 349-363.
- Kamışlı, Elif (2007). "Melankoli ve Parlayan Zirhlı Şövalye Sendromu." *Çağdaş*, 51, 212-223.
- Romero, Eugenia E. (2006). "Amusement Parks, Bagpipes, and Cemeteries: Fantastic Species of Galician Identity through Emigration." *Journal of Spanish Cultural Studies*, 7 (2), 155-169.

Anıtsal Öyküler...

Serap Kanay

Sanatçı ve Toplumsal Yorumcu, Kuzey Kıbrıs
serapkanay@gmail.com

Anıtsal Hikayeler bir enstalasyon (Installation) çalışmasıdır. Türkçede “yerleştirme” diye de adlandırılan bu çalışma biçimi, sergilendiği mekanla diyalog içinde yorumlanan genellikle geçici bir oluşumdur. Benim enstalasyon çalışmalarım her zaman geçici ve kırılğan (ephemeral) niteliktedirler.

Niçin Anıt/sal Hikayeler?

Anıtsal Hikayeler, İngilizce adı ile *Monument: Her/story* iki amaçla hayata geçirilmiştir. Kıbrıs'ta her *roundabout* (kavşak) üzerine dikilen ya da mekan itibarı ile *roundabout* haline gelen heykeller topluluğu ve anıtlara hem şekil hem de içerik bakımından gönderme yapar. Hem form hem de içerik olarak eril ve genelde falik olan bu yapılar, bir yandan kadın(lar)ı dışlarken diğer yandan da temsil ettikleri 'kahramanları' da kimliksiz bırakmaktadırlar.

Hatırlamak ve anmak istediğimiz bu kişileri böylesi anıt-

larla aslında unutulmaya mahkum ediyoruz. Birkaç mil- li günde yapılan kısa törenlerde, minnet borcu olarak koyduğumuz bir iki çelenk dışında anıtın *roundabout* işlevi ötesinde neden ve kim/ler/e atfen orada olduğunu bilmiyoruz bile çoğu kez. Anmak istediğimiz 'oradakiler'i yalnız bırakıyoruz.

Ben bu çalışmamla hem toplumsal hayat mücadelesinde en az erkek kadar kahraman olan kadın deneyimini kayıt altına almak hem de sokak ortalarında yalnız bırakılan, bir anlamda dışlanan anıtları içeriye taşıyarak, onların özen ve ilgi ile farkındalık yaratacak zaman ve mekan- larda izlenebileceği ortamlar düzenleyerek iyileştirmek istedim. Ben bu çalışmada anacağım kahraman ve kah- ramanlıkları kimlik ve kişiliklere büründürmek, içerik olarak da, sembolik-bir kimliğe atıfta bulunmayan ulusal kahramanları ve kahramanlıkları eril ve falik şekilden ayırıp daha organik bir formda temsil etmek istedim. Bireylerin bir tarihsel süreç içinde yaşam deneyimlerini kayda alarak dile getirmeyi hedefledim.

Çalışmanın original adı İngilizce history kelimesi ile oynanarak *Monument: Her/Story* olarak belirlenmiştir. Bir sanatçı olarak çalışmalarımın ana teması alternatif söylemlerde tarih, ve bu tarihin kayda alınıp arşivlenmesidir. Bu bağlamda her çalışmamda sorduğum bir soru vardır. Kimlerin hikayeleri tarihe kaydedilmek için seçilmiştir. Bu, İngilizcede daha belirgin bir şekilde ifade edilebilir. *Whose stories have been chosen to become history?* Çalışmada İngilizcedeki *story/history* kelimelerine bir gönderme vardır. Bu göndermeye paralel olarak sözlü anlatımlardan aktarılan hayat hikayelerinden oluşan çalışmamın adı verilen Anıtsal Öyküler ifadesinin, İngilizcedeki *story* sözcüğünden esinle, burada Anıtsal Hikayeler olarak yansımalarının daha doğru olacağı kanaatindeyim. Yukarıda ikinci paragrafta yer alan tasvir de bu doğrultuda Anıtsal Hikayeler olarak kullandım.

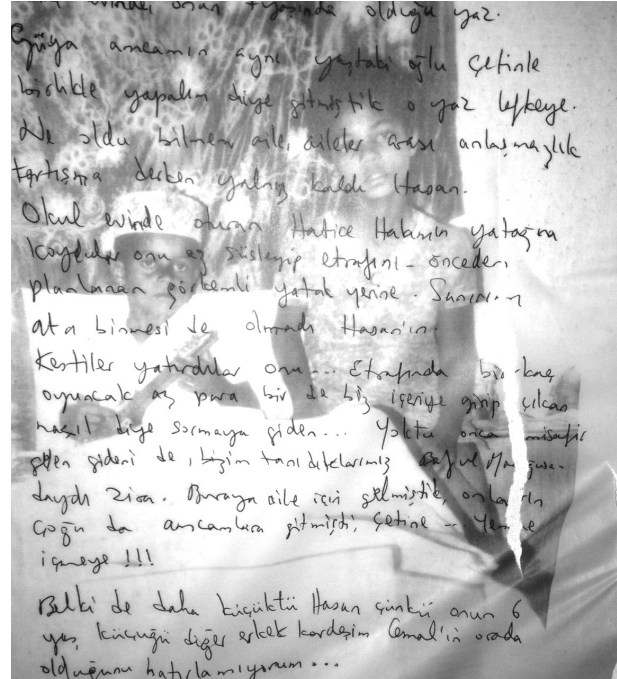
İkinci dalga feministlerin 1970lerde kullandığı *The personal is political* (kişisel olan politiktir) sloganı ile de bağdaşan saptamaya kendi deneyimimi anlatmakla katıldım: Kendi ailemden beş kuşak, kendim ve kızım da dahil yedi kadına 1900-2000 yılları arasındaki deneyimlerini sordum. Bana anlatılanlardan, dinlediğim hikayelerden, hatırladıklarım ve yaşadıklarımın derlenen hikayeleri iki aylık bir süreçte hergün oturup yazıya döktüm... Hikayelerimi İngilizcede *story telling* olarak bilinen yöntemle topladım ve yeniden dile getirdim. Bu, masal/hikaye anlatma/toplama, hem resmi tarih yazılımını sorgulama, hem de henüz kayda alınmamış hikayelerin de resmi kaynaklarda yazılanlar kadar “gerçek ve öz” olduğuna işaret etme girişimidir. El yazısı halinde sunulmasının amacı ise bu anlatılan hikayelerin, izlenirken aslında belki de sesli okumayı çağrıştıran, dinlenen hikayeler olarak algılanması yanında çalışmada anlatılanları “otantik” görünümü ile sözlü geçen zamanlara ait olarak yansıtmaktır.

Kendi içinde farklılaşan el yazımla (yeniden) kopyaladığım, bu aydınlar parçalarının duvar üzerine gerilen kapot bezi üzerine yapıştırılması sırasında oluşan genleşme, daralma, çekme, bükülme ve yırtılma halleri ise bir yandan içeriğe güç katarken bir yandan da “eskiye ait” olduğunu vurgulamak içindir. Yaşanan acıların kolay ifade edilememesine gönderme yapmak için kağıtta ve metinde kopukluklar bırakılmıştır. 20 yüzyıl başında Kıbrıslı müslümanlarca beşikten ölüme kadar, birçok alanda kullanılan bir kumaş olması nedeniyle o günlerin yaşam pratiklerini günümüze taşıması amacıyla, çalışma kapot üzerine yerleştirilmiştir...

Özde görsel bir çalışma olan *Anıtsal Hikayeler* yerleştirmesi sunumu itibarı ile okunmayı özendirme amaçlamaktadır. Bu bağlamda; geleneksel anıtlarda mevcut olan kimliksizlik ve unutulmaya karşı, yerleştirildiği mekanda belirli bir süre kalan çalışmamın amacı, andığı kadınlar ve onların hayatındaki yerleriyle kimlik bulan erkeklerin hikayeleri, izleyicilerin kendi hikayelerini de çağrıştırmakla belleklere yerleşmektedir. Böylelikle çalışmam, anıtlara atfedilen hatırlama/

hatırlatma ve anma/anılma işlevini sokakta unutulmaya terk edilmiş anıtlardan daha etkili bir şekilde yerine getirmiş olmaktadır. Buradaki “hikayelerin” el yazısı ile yazılmış olması da aynı zamanda sözlü tarihin alternatif söylem yöntemlerinin biri ile kayıt altına alınmasıdır. Tarih kitaplarını henüz değiştiremediğimiz bu çağda bu, Homi Bhaba'nın (1994) deyiimi ile, “Bütünün içine dahil olmadan, bütünün bir parçası olma halidir” (s. 218).

Diktığımız anıtlar, topluma, insanlığa ve ortak geçmişimize olan etik sorumluluğumuzu yerine getirmek için oraya konuyorsa, buldukları yerlerde görünmez hale geldikleri için bu işlevi yerine getirmiyorlar. Benimki gibi geçici alternatif anıtsal çalışmalar ise belli bir süre için, belli bir mekana yerleştirilip taze kalışları ile ilgi çeker, izleyicilerin anılarında yaşayan geçmişe dair “hayaletleri” mecburiyet ve suçluluk hali olmadan kendi vicdan ve bilinçleri ile, kendi zamanlarında izleyip kendileri ile yüzleşme fırsatı yaratır. Bu bağlamda da geleceğe dair etik sorumluluğumuzu yerine getirebilmek için de yolu açık bırakmış olur.

Burada çalışmamda sözünü ettiğim şahıslara kimlik vermek adına kişilik ve hikayeleri ile Anıtsal Hikayeler’in kahramanları olan ailemin kadınlarının yaşam deneyimlerinin ilk kaleme alınan hallerini orijinal el yazısı ile ekliyorum.

Aliye Nene

11:30 am Dinning Room
19.03.2010 table
"Mavi Yunus"

Aliye NENE

Aliye nene 1905'de Tradosun eteklerinde Salya köyünde Africa kökenli Hatice ve Osmanlı kökenli Bayaz/Mavi gözlü Hasan'ın Fatma, Ziba ve Salih isimli çocuklarının ardından A. ve son çocuk olarak dünyaya gelmiş. Babası Elye tarafından, namı değer Yazlı Güreşçi Davudeli HASAN olarak bilinir. Meydanlarda hadi meydan çıkarmış güreşe... Annesi Hatice'nin kızkardeşi Münire ve kardeşi Tahir ile Salyalı olduğu var bilgimizde. Onesinde nereden ne zaman gelmiş ailesi Afrikadan belleklerde yok maalesef

Babam ve Annem

These were the strong thoughts which occupied my mind back then, but I did always know that I do need to go back to the beginning, to who I was, where did I come from, to the begging of Seap Kanay and beyond, to Tinay and Türkan Mother and father...

Tinay born in plain/low valley of Trados January 1937, had to emigrate to Lefke at the age of 11, a bigger village then, with work opportunities for his dad Kemal Setkili at the Copper mines of Xero-ikessu up at the "aphis and gindag" areas. Also a high school teaching teacher, where he will study in great knowledge and with many sacrifices.

Nene

I thought including this story amongst my writings might upset some people - especially my mother who never accepted ~~my~~ her mother's situation and never really wanted to talk about it openly. I was surprised when Rabia told me that my mother actually chose to open up to her on this subject and go as far as if she had her today's mind she would have "let her"...

Though I did think, talking to Rabia, in the privacy of a Sunday morning's walk would be very different than having it all written down told by me... Having it open out in public.

Just thought about "So she hangs it all out"

The name of my first major work about 99 and all I did feel up to then as a ♀.

My graduation project: I spent 5 months getting ready - in 1997.

I never thought ^{about} it till before but could have been one there unwittingly?? INTERESTING.

1974: Annem, Kızkardeşim

The summer of 1974 was when I was coming home after a year's "exile" in Lefkosa. I wanted to study at the "English College" - I mentioned this before. English College was in Lefkosa, where we had no family at the time.

In order to attend the English College I had to stay at a boarding house. A central place for all the girls whose who attended schools in the capital, whose homes were not there or nearby. Paphos was definitely not nearby. It was half a day's journey almost... I had to stay in the boarding house, so much so that as there used to be school on Saturdays as well, it was impossible to go home at the weekends either.

Most girls would go to their homes in nearby villages or towns closer, some might go to family they had in Lefkosa but a handful of us had to with usually only one or two of the teachers, stay in the boarding house all through all of the weekends as well as the week days!!!

I think my mother once, my father only visited only twice during my first year in secondary school. None of my siblings were brought to see me.

So going home at the end of the school year at the end of May was a very big deal for me.

Kızım

19.50 Dinning Table
24.03.2010
Mavi Yunus.

Yıl 2000 - Yılın üçüncü geçişi
denilebilir, Eylül sonası ...
Kıbrıs'ta birleştirmek için dilekle birlikte bir
yılına gelmişiz.
Öncelikle benim Londra'da çok heyecanımı
alduğu ve yapıcılığı... Planlarım,
işletmelerimi istediğim hedefler... Umutlar
Bunların arasında Co-counselling,
iki toplumda barışın parçaları söylemek,
Kıbrıs'ta - Neredeyse iletişimin, iletişim
sınırlanan tek bir bölgeyle yakınlaşma
isteyiş - hedefi - emelim, umudum.
En önemli belleği de "Siyah Kıbrıslılar"
video projesini hatırlıyorum...

Kaynakça

Bhabha, Homi K. (1994). *The Location of Culture*. London: Routledge.

Author Index

A

Aliefendioğlu, Hanife	<i>ix, x, 67, 104</i>
Arslan, Yetin.....	<i>viii, x, 149</i>
Atabek, Gölseren	<i>141</i>
Atabek, Ümit.....	<i>141</i>

B

Behçetoğulları, Pembe	<i>viii, x, 105</i>
-----------------------------	---------------------

D

Duranay, Halil İbrahim	<i>59</i>
------------------------------	-----------

I

İlter, Tuğrul	<i>viii, x, xv, 121</i>
---------------------	-------------------------

K

Kanay, Serap	<i>viii, x, 155</i>
Kara, Nurten	<i>ix, x, 81, 104</i>
Kutoğlu Kuruç, Ülfet.....	<i>131</i>

M

Michelis, Silvia De.....	<i>107</i>
--------------------------	------------

N

Nasehi, Elnaz	<i>15</i>
---------------------	-----------

O

Olyanasab, Jeiran.....	<i>73</i>
Opiyo, Baruck.....	<i>131</i>

R

Richmond, Oliver P..... 1

T

Tokan, Feryada 25

Toren, Ozlem..... 91

Türk, Gül Dilek 39

Y

Yüksel, Hakan..... 47